

ingediend op **2123** (2023-2024) – Nr. 1
11 april 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012
houdende regeling
van de interlandelijke adoptie van kinderen,
wat betreft de begeleiding
bij interlandelijke adoptie
en het decreet van 29 juni 2012
houdende de organisatie van pleegzorg
en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015,
wat betreft de invoering
van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 15 september 2023.....	53
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	81
Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.....	101
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	113
Voorontwerp van decreet van 19 januari 2024.....	165
Advies van de Raad van State	203
Ontwerp van decreet.....	235

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie

Samenvatting

Het voorliggend voorontwerp van decreet kadert binnen de hervormingen inzake interlandelijke adoptie die de Vlaamse regering in het Vlaamse Regeerakkoord heeft aangekondigd.

In een eerste fase werd daartoe een expertenpanel opgericht. De conclusies werden op 10 september 2021 in de Vlaamse regering besproken.

Op 17 september legde de Vlaamse Regering krijtlijnen naar de toekomst voor interlandelijke adoptie vast. Het voorliggende voorontwerp heeft tot doel de decretale regelgeving in lijn te brengen met een aantal geformuleerde krijtlijnen naar de toekomst toe, m.n.:

1. Een toekomst voor interlandelijke adoptie waarbij het belang van het kind voorop staat;
2. Versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden;
3. Verbinding tussen pleegzorg en adoptie;
4. Versterking van nazorg en begeleiding.

Het voorontwerp van decreet voorziet in een gewijzigd takenpakket voor zowel het Vlaams Centrum voor Adoptie als voor de adoptiedienst voor interlandelijke adoptie. Er komt een intensere samenwerking tussen de beide actoren én met de herkomstlanden op niveau van de naties.

Er wordt afgestapt van bepaalde terminologie zoals “adoptiekanaal” en “adoptiebemiddeling” die een op vraag van de kandidaat-adoptant aangestuurde aanpak insinueren. Er wordt toegewerkt naar adoptiebegeleiding voor alle dossiers, waar ook zorg een prominente plaats inneemt, en waarmee de mogelijkheid tot een zelfstandige adoptie verdwijnt. Het voorontwerp voorziet in een stevige legistieke basis voor de erkenning van één interlandelijke adoptiedienst.

Het voorontwerp voorziet in de oprichting van een adviescomité interlandelijke adoptie op dat mee waakt over de implementatie van het decreet enerzijds, maar ook op casusniveau kan kijken op het verloop en de beoordeling van dossiers.

Tot slot worden er wijzigingen aangebracht in het decreet interlandelijke adoptie, het decreet houdende binnenlandse adoptie en het decreet houdende pleegzorg met als doel om vanaf 1 januari 2026 een gezamenlijk voortraject voor kandidaten, zowel adoptie als voor pleegzorg, te kunnen aanbieden.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit voorontwerp van decreet vloeit voort uit het engagement in het Vlaams Regeerakkoord (2019-2024) waarin is voorzien dat de Vlaamse regering de huidige praktijken rond interlandelijke adoptie grondig onderzoekt en maatregelen neemt om interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren. De Vlaamse regering heeft op 17 september 2021 een aantal krijtlijnen geformuleerd voor de verdere aanpak inzake adoptie, zowel wat betreft de toekomst van (interlandelijke) adoptie, als wat betreft het omgaan met wantoestanden uit het verleden. Deze krijtlijnen zijn onder meer gebaseerd op aanbevelingen die zijn geformuleerd in het rapport van het expertenpanel ter zake.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Afgelopen jaren rezen er bij steeds meer interlandelijk geadopteerden vragen over hun adoptiegeschiedenis en de adoptieprocedures. Deze verhalen kwamen aan de oppervlakte zowel via verhalen in de pers als via rechtstreekse berichtgeving aan het Vlaams Centrum voor Adoptie. Om gehoor te geven aan de verscheidene vragen en bezorgdheden van geadopteerden, besloot de vorige Vlaamse regering om in 2019 een onafhankelijk onderzoekspanel van experts aan te stellen. Het expertenpanel kreeg de opdracht een diepgaand onderzoek te verrichten naar de interlandelijke adoptiepraktijk in het verleden met als doel de huidige procedure te hervormen en op die wijze adoptiekinderen te voorzien van meer waarborgen.

De Vlaamse Regering nam op 10 september 2021 kennis van de conclusies van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie. Het eindrapport omvat, naast een korte omschrijving van de aanleiding, opdracht en werkwijze van het expertenpanel, vooral aanbevelingen, die vertrekken van drie basisprincipes. De aanbevelingen zijn onderverdeeld in 11 aanbevelingen voor de toekomst en 9 aanbevelingen over het verleden. De aanbevelingen vormen een belangrijke aanzet om het systeem van (interlandelijke) adoptie te verbeteren.

Het panel raadde de Vlaamse Regering aan om op basis van de aanbevelingen een concreet actieplan op te stellen om te garanderen dat toekomstige (interlandelijke) adopties correct en ethisch verlopen.

De Vlaamse Regering tekende op 17 september 2021 krijtlijnen uit voor de verdere aanpak, zowel voor wat betreft de toekomst van (interlandelijke) adoptie, als voor het omgaan met wantoestanden uit het verleden.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

De Vlaamse regering formuleerde volgende 5 krijtlijnen voor de toekomst van interlandelijke adoptie:

- Een toekomst voor interlandelijke adoptie:

De Vlaamse regering gelooft in een toekomst voor interlandelijke adoptie en heeft geenszins de bedoeling om interlandelijke adoptie stop te zetten of te laten uitdoven. Ze herbevestigt dat daarbij het belang van het kind voorop staat. Adoptie is in de eerste plaats de zoektocht naar een gepaste thuis voor een kind.

- Meerouderschap:

De Vlaamse regering steunt de idee om steeds te onderzoeken of er bij alle partijen bereidheid is om contact te behouden met de geboorte- of eerste ouder(s). Het concept van het meerouderschap is een belangrijke basisgedachte bij adoptie, omdat alle betrokkenen in het adoptieproces indien zij dat wensen en met de nuance dat dit op casusniveau dient te worden bekeken, erkend kunnen worden in hun relatie tot het kind.

- Partnerschappen met herkomstlanden versterken:

Om de kansen voor kinderen te vergroten op een gepaste thuis en tegelijk ook het risico op mistoestanden nog sterker uit te sluiten, wil de Vlaamse regering de samenwerking op niveau van de naties (aankomstland – herkomstland) versterken. Vlaanderen zal ter plaatse gaan naar de landen waarmee, na risicoanalyse samengewerkt kan worden of nieuwe samenwerking kan worden gezocht om te komen tot intense samenwerkingsafspraken. Daarbij hoort dat bij zo'n doorstart of opstart heel goed wordt uitgelegd hoe Vlaanderen wil werken, welke kandidaat-ouders Vlaanderen heeft, voor welke kindprofielen, etc. Op kindniveau wordt het systeem vervolgens gestuurd door de vraag van de herkomstlanden om binnen de gemaakte afspraken kinderen te plaatsen. We verankeren deze werkwijze waarrond vandaag al goede praktijken met een aantal herkomstlanden bestaan, in de werking van interlandelijke adoptie.

De precieze opdrachten van de overheid dan wel van de enige interlandelijke adoptiedienst als partner worden verder uitgeklaard en zullen na een voorbereidend traject binnen de Vlaamse regering beslist worden.

- Pleegzorg en adoptie verbinden:

Uiteraard zijn er verschillen tussen adoptie en pleegzorg, maar als we vertrekken vanuit de nood van vele kinderen aan opvang in een gezinscontext, dan moeten we elke kans grijpen om kinderen een opvangperspectief te geven, en net daarom is het van belang om ook pleegzorg en adoptie te verbinden.

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om een deel van het voorbereidingstraject voor kandidaat adoptieouders en kandidaat pleegouders te laten samen sporen om op die manier alle kandidaat-ouders aan te spreken op hun bereidheid om een kind, al dan niet tijdelijk, in hun gezin te verwelkomen. Ouders kunnen uiteindelijk zelf de keuze maken voor pleegzorg of adoptie. Mogelijk zijn ze ook voor de beide gemotiveerd.

- Inzetten op nazorg en begeleiding:

De Vlaamse Regering onderzoekt hoe ze het bestaande nazorgbeleid nog kan versterken, met specifieke aandacht voor kinderen met bijzondere ontwikkelingsbehoeften, en maakt werk van een verbeterde registratie van gegevens en documentenbeheer. De bedoeling is om dit de integreren in bestaande instanties.

Op basis van de krijtlijnen heeft de Vlaamse regering een actieplan uitgewerkt betreffende de toekomst van interlandelijke adoptie. Het actieplan werd opgesplitst in drie werven die werden opgenomen als projecten in het ondernemingsplan 2022 van het Agentschap Opgroeien:

- Werf 1: partnerschappen met de herkomstlanden versterken;
- Werf 2: pleegzorg en adoptie verbinden;
- Werf 3: inzetten op nazorg en begeleiding.

Als onderdeel van werf 1 werd specifieke aandacht besteed aan de rol van de interlandelijke adoptiedienst versus de overheid (VCA).

Het eindproduct van deze werven heeft geleid tot beleidsaanbevelingen die voor hun toepassing in de praktijk deels dienen te worden opgenomen in de Vlaamse regelgeving.

Werf 1: Partnerschappen met de herkomstlanden versterken

Het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie benadrukte de nood aan een paradigmashift in de praktijk van interlandelijke adoptie waarbij het adoptielandschap en het wettelijk kader hertekend worden.

Volgende aanbevelingen van het expertenpanel hebben betrekking op de partnerschappen met herkomstlanden:

- Een terughoudende benadering ten opzichte van interlandelijke adopties;
- Het hanteren van risicofactoren op wanpraktijken als criteria bij de beoordeling van de samenwerking met de herkomstlanden;
- Het overbrengen van taken van de huidige interlandelijke adoptiediensten naar de overheid;
- Controle op subsidiariteit en adoptabiliteit door het Vlaams Centrum voor Adoptie (hierna "VCA") met inschakeling van onafhankelijke internationale organisaties.

De Vlaamse regering besliste om ook in de toekomst een belangrijke rol voor de interlandelijke adoptiedienst te blijven voorzien, om op die manier hun kennis en de expertise blijvend ten dienste te stellen van de geadopteerden en (kandidaat-)adoptanten. Een volledige overheveling van de taken van interlandelijke adoptie naar de overheid is niet realistisch daar de interlandelijke adoptiediensten een belangrijke en omvangrijke opdracht hebben in de begeleiding en ondersteuning van kandidaat-adoptanten en geadopteerden.

Om de opdrachten inzake interlandelijke adoptie kwaliteitsvol uit te voeren dient het partnerschap tussen VCA en de interlandelijke adoptiedienst versterkt te worden en de complementariteit te worden benut. Een wijziging in taakverdeling en een intensievere samenwerking is aan de orde.

VCA zal instaan voor de opstart en de opvolging van de samenwerkingen met de herkomstlanden en zal bij eventuele kindtoewijzingen – via plaatsing van kinderen op vraag van de herkomstlanden – het rechtstreekse aanspreekpunt zijn voor de bevoegde autoriteiten en instanties in het herkomstland en er structurele partnerschappen mee opbouwen en onderhouden. VCA krijgt meer verantwoordelijkheid m.b.t. het vaststellen en het controleren van de subsidiariteit en de adoptabiliteit.

De opdracht van de interlandelijke adoptiedienst zal sterk gefocust zijn op de begeleiding van kandidaat-adoptieouders (intake, afbakening kindprofiel, infosessies, praktische informatie voor afreis, psychosociale begeleiding, advies bij matching, ...) en zorg (opvolging nazorgplan, doorverwijzing naar externe hulpverlening, sensibilisering van de reguliere hulpverlening, huisbezoeken, redactie nazorgrapporten, terugkomdagen, ...) voor alle betrokkenen.

Het wegnemen van de subsidie en erkenningsstructuur gebonden aan kanaalonderzoeken en samenwerkingen in herkomstlanden vormt een belangrijke shift om tegemoet te komen aan de maatschappelijk zorg dat deze manier van werken sterk gevoelig is voor misbruiken. In de plaats hiervan zal er een intensere samenwerking worden uitgebouwd met een aantal herkomstlanden waarmee Vlaanderen momenteel samenwerkt, nadat een grondige screening werd uitgevoerd. Uiteraard zullen nieuwe potentiële herkomstlanden eerst

gescreend worden. De interlandelijke adoptiedienst zal ook voorstellen voor herkomstlanden kunnen doen aan de VCA.

De contouren voor de screening werden aan de Vlaamse regering op 10 december voorgelegd en kregen verder vorm in een concreet beslissingskader van het VCA. De screening gebeurt op basis van volgende elementen:

1. Ratificatie van het Haags Adoptieverdrag
2. Positionering van de adoptiepraktijk binnen het bredere zorg- en opvangsysteem van het land van herkomst in de praktijk.
3. Consequente toepassing van het subsidiariteitsprincipe in interlandelijke adoptie.
4. Het vermijden van financiële risico's.
5. Juridisch kader ter ondersteuning van adoptiebetrokkenden in het recht op informatie over hun afkomst en/of hun zoektocht naar familieleden
6. De bereidheid om rechtstreeks samen te werken van overheid tot overheid.

Eén van de vooropgestelde criteria van de Vlaamse regering is een samenwerking opstarten daar waar er een vlotte en directe samenwerking mogelijk is. Dit betekent dat er maximaal van overheid tot overheid gewerkt dient te worden en dat de rol van individuele contactpersonen of bijvoorbeeld individuele weeshuizen tot een minimum beperkt dient te worden. De directe communicatie van centrale autoriteit (CA) tot CA zal ook duidelijke afspraken mogelijk maken in de concrete samenwerking, die bij voorkeur in bilaterale overeenkomsten wordt vastgelegd. Gelet op zijn rol in de concrete samenwerking zal ook de interlandelijke adoptiedienst hierbij betrokken worden.

Het correcte verloop van adoptieprocedures kan beter gewaarborgd worden in landen waar het lokale zorgsysteem goed functioneert. De adopteerbaarheid van een kind kan op die manier op een correcte wijze worden vastgesteld.

De interlandelijke adoptiedienst en VCA engageren zich om de internationale samenwerkingen blijvend te evalueren. Er zullen er in toekomst slechts nieuwe samenwerkingen worden uitgebouwd na een grondige analyse d.m.v. het beslissingskader. De financiering van de interlandelijke adoptiedienst zal volledig onafhankelijk zijn van het aantal geopende kanalen.

Door de partnerschappen met zowel de bevoegde centrale autoriteiten te versterken enerzijds en door de samenwerking tussen VCA en de adoptiedienst te optimaliseren anderzijds bouwen we extra waarborgen in om te garanderen dat adopties correct verlopen. In principe zal een adoptietraject ook enkel nog mogelijk zijn onder de begeleiding van een dienst.

Op die manier wordt elke kandidaat-adoptant maximaal begeleid in zijn adoptietraject, en is er de garantie op gepaste opvolging en zorg. Zelfstandige adopties zullen in de toekomst niet meer mogelijk zijn.

Het huidige decreet betreffende de interlandelijke adoptie en het besluit van de Vlaamse regering betreffende het inzagerecht en de bemiddeling bij interlandelijke adoptie van 22 maart 2013 vertrekt van een sterk hiërarchische gedachte in de onderlinge verhoudingen en veel minder vanuit een samenwerkingsrelatie. Het versterken van die samenwerkingsrelatie is essentieel om nog betere waarborgen aan kandidaat-adoptanten en geadopteerden te geven, en vraagt om het opnieuw uittekenen van de opdrachten van zowel de adoptiedienst als het VCA.

Werk 2: Pleegzorg en adoptie verbinden

De sterkere verbinding tussen pleegzorg en adoptie moet ertoe leiden dat meer kinderen kunnen opgroeien in een gezinscontext, onder andere door de lange wachtlijst van kandidaat-adoptanten actief te informeren en te sensibiliseren over de grote groep kinderen in Vlaanderen die nood hebben aan een gezin.

De procedures voor adoptie en pleegzorg tonen veel gelijkenissen. De Vlaamse regering heeft de ambitie om een deel van het voorbereidingstraject adoptie en pleegzorg te laten samen sporen. Het komt erop neer dat wordt gezocht naar verbinding en een doorgedreven samenwerking op vlak van (sensibilisering,) voorbereiding, screening en matching, daarbij uiteraard rekening houdend met de verschillende finaliteit.

Dit kan leiden tot een (gedeeltelijk) gezamenlijk traject voor alle gezinnen die kandidaat zijn om een kind tijdelijk of permanent een thuis te geven in hun gezin. Kandidaten kunnen uiteindelijk zelf goed geïnformeerd de keuze maken voor pleegzorg of adoptie. Mogelijk zijn ze ook voor de beide gemotiveerd.

Een werkgroep met als opdracht deze uitgangspunten verder vorm te geven, startte begin mei 2022 en rondde haar aanbevelingen af in november 2022.

De werkgroep was als volgt samengesteld:

- Personen met ervaringsdeskundigheid: vertegenwoordiging van binnenlands geadopteerden, interlandelijk geadopteerden, pleegkinderen en pleegzorgers, die naast hun eigen ervaring vaak ook expertise inbrengen vanuit een ruimere achterban en vanuit ondersteuning die zij aanbieden aan adoptie- of pleegzorgbetrokkenen;
- Partners in de adoptiesector: vertegenwoordiging van de pleegzorgdiensten, de drie interlandelijke adoptiediensten, de binnenlandse adoptiedienst, Steunpunt Adoptie en de dienst voor maatschappelijk onderzoek;
- Personen met specifieke professionele expertise: onderzoekster bij de Faculteit Rechten, KULeuven.

De werkgroep werd getrokken door Jan Brocatus, woordvoerder en verantwoordelijke beleidswerk bij Pleegzorg Vlaanderen.

De werkgroep pleegzorg en adoptie verbinden combineert de "Best of both worlds" om te komen tot een aantal concrete beleidsaanbevelingen.

Informeren en voorbereiden

1. Sensibilisering

Er is nood aan een intensieve en uitgebreide informatiecampagne en sensibilisering over meerouderschap en open adoptie. Het is de bedoeling om een compleet beeld te schetsen over adoptie en pleegzorg, binnen het kader van meerouderschap. Dit is nodig vooraleer het publiek kan zien dat adoptie en pleegzorg heel wat gemeenschappelijk hebben. Het is de bedoeling adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel naar voren schuiven (in tegenstelling tot een manier om aan gezinsvorming te doen). We willen vermijden dat de idee van gezinsvorming de initiële ingesteldheid van kandidaten is, net omdat dit niet aansluit bij de realiteit van adoptie.

2. Gezamenlijk infomoment

Het doel is om kandidaat-ouders te informeren, die een thuis willen bieden, zodat ze iets kunnen betekenen voor het kind van iemand anders, waar er een zorgvraag voor bestaat.

3. Gezamenlijke voorbereiding

Het doel is om kandidaat-ouders grondig te informeren, te laten reflecteren en hen te ondersteunen bij het oriënteren (voor een of meerdere pleegzorgvormen en/of adoptie).

4. Gezamenlijk panelgesprek

Het doel is om kandidaat-ouders uit te nodigen voor een gezamenlijk panel met ervaringsdeskundigen uit zowel de adoptie- als pleegzorgdriehoek. Vanaf het moment van inschrijving voor de voorbereiding kunnen kandidaten deelnemen aan dit panel. Na het panel en het volledig doorlopen van de voorbereiding maken de kandidaten hun gemotiveerde keuze voor een vorm van adoptie of pleegzorg. Als ze nog twijfelen tussen pleegzorg en adoptie wordt hierop ingegaan tijdens de volgende stap. Op vraag van de kandidaten, kunnen zij in contact gebracht worden met een ervaren pleeg- en/of adoptiegezin.

5. Oriëntatiegesprek

Een oriëntatiegesprek wordt vrijblijvend aangeboden voor kandidaten die twijfelen.

Het is de bedoeling dat het voortraject zodanig georganiseerd is dat men zichzelf kan oriënteren. Als dit toch niet lukt kan men een oriëntatiegesprek aanvragen. We willen dat dit gesprek in een eerste fase gezamenlijk gevoerd wordt door een medewerker adoptie en een medewerker pleegzorg. Naar de toekomst toe, wensen we te evolueren naar een systeem waarbij zowel adoptie- als pleegzorgmedewerkers voldoende kennis hebben over beide sectoren om het oriëntatiegesprek te voeren.

6. Verdiepende voorbereiding

Daarnaast kunnen er binnen de adoptie- en pleegzorgsector aparte verdiepende sessies (in groep of individueel) georganiseerd worden over bepaalde thema's, herkomstlanden of pleegzorgvormen.

B. Screenen op geschiktheid

Het is de bedoeling om het algemeen screeningsproces gelijklopend te maken. De screening start op het moment dat het nodig en mogelijk is. We kiezen voor screening op maat.

Tijdens de screening komen er lacunes van kennis bij de kandidaten aan de oppervlakte. Indien wenselijk, worden de kandidaten sterk aangeraden/aanbevolen om in contact te treden met een ervaren pleeg- en/of adoptiegezin.

De screeningscriteria dienen grotendeels gelijklopend te zijn. De thema's/onderwerpen die bevestigd worden zijn uniform voor beide sectoren.

C. Matching

Op vlak van matching kijken we zo veel mogelijk naar het gemeenschappelijke tussen de werking bij adoptie en bij pleegzorg. We wensen zo gemeenschappelijk mogelijke criteria in beide sectoren toe te passen. Pleegzorg- en adoptiediensten hanteren dezelfde aandachtspunten bij matching, zoals leeftijd en gezondheid van de kandidaten. Pleegzorg- en adoptiediensten hanteren beide wettelijk bepaalde exclusiecriteria. Bij pleegzorg worden daarnaast toetsingscriteria gehanteerd. Het gaat om de factoren, behoeften en wensen van zowel het kind als de kandidaat-ouders waarmee een medewerker bij matching rekening dient te houden. Het is belangrijk om deze criteria interprovinciaal (tussen de pleegzorgdiensten onderling) en tussen de adoptie- en pleegzorgsector op elkaar af te stemmen, eventueel via bijkomend overleg.

We kunnen doorheen de voorbereiding op een matching gebruik maken van dezelfde methodieken in het begeleidingstraject voor adoptie en pleegzorg: genogram, duplo, betrekken ervaren adoptie- en pleegzorgers, balans met krachten en aandachtspunten, semigestructureerd interview versus meer 'open' interview, ...

Matching gebeurt door een multidisciplinair team (maatschappelijk assistent, psycholoog, ...) en in een open dialoog met de betrokkenen. Een collega binnen de ene dienst (bv. pleegzorg) kan deelnemen aan een matching door de andere dienst (bv. adoptie) in het geval de ene dienst de kandidaten al langere tijd kent omwille van een eerdere plaatsing.

We organiseren in de matchingsfase uitwisseling met pleeg- en/of adoptiegezinnen, die vanuit hun ervaringsdeskundigheid de concrete vragen van kandidaten kunnen beantwoorden. Dit komt ook al aan bod bij bovenstaand panel en bij de screening, maar in deze fase werden kandidaten reeds gematcht met een specifiek kind.

In geval van twijfel bij matching omwille van meervoudige special needs/complexen zorgnoden, bestaat er de mogelijkheid om een beroep te doen op (externe) experts zoals een pediater, traumapsycholoog, kinderrechtenexpert, ...

Na de definitieve matching volgt er, indien mogelijk, een wentraject op maat.

Werk 3: Inzetten op nazorg en begeleiding

Volgende aanbevelingen van het expertenpanel zijn relevant voor de inzet op (na)zorg en begeleiding:

- Voorzie in een aangepaste en passende opvolging, ondersteuning en zorg voor geadopteerden met bijzondere ontwikkelingsbehoeften.
- Voorzie in een beter kader voor nazorg voor alle betrokkenen bij interlandelijke adopties, naar analogie met perspectiefbiedende pleegzorg.
- Geef het recht op inzage in het adoptiedossier zo ruim mogelijk vorm.
- Zorg voor morele, psychologische, juridische, administratieve en financiële steun bij de zoektocht naar eerste ouders.

Een werkgroep met als opdracht deze uitgangspunten verder vorm te geven startte begin mei 2022 op en rondde haar aanbevelingen af in november 2022. De werkgroep werd als volgt samengesteld:

Personen met ervaringsdeskundigheid: geadopteerden en adoptieouders, die naast hun eigen ervaring vaak ook expertise inbrengen vanuit een ruimere achterban en vanuit ondersteuning die zij aanbieden aan adoptiebetrokkenen;

Partners in de adoptiesector: de drie interlandelijke adoptiediensten; de binnenlandse adoptiedienst; Steunpunt Adoptie en het Afstammingscentrum;

Personen met professionele werkervaring (al dan niet in combinatie met ervaringsdeskundigheid) in ondersteuning en begeleiding van adoptiebetrokkene(n).

De werkgroep werd getrokken door Prof. Dr. Nicole Vliegen, hoogleraar in de Klinische Psychologie aan de KU Leuven en voormalig voorzitter van het Raadgevend Comité van het VCA.

De werkgroep stelde vast dat het begrip 'nazorg' onvoldoende de lading dekt van wat we beogen. 'Nazorg' impliceert dat zorg voor adoptiebetrokkene(n) pas nodig is nadat de adoptie heeft plaatsgevonden en suggereert dat het gaat over een afgebakende periode na de adoptie. Geadopteerden en adoptieouders geven aan dat zorg en begeleiding beschikbaar dienen te zijn doorheen het gehele traject en tot in de volwassenheid. Ook de zorg voor geboorte- of eerste ouders gedurende het hele adoptietraject is essentieel. Dit is in lijn met de conclusies van de Special Commission inzake adoptie van het Haags Permanent Bureau (zomer 2022) waarin een holistische benadering voorop wordt gesteld, vanuit de gedachte dat adoptie geen losstaand moment of een bepaalde periode in het leven is, maar een levenslang traject.

Vandaar spreken we niet langer over 'nazorg', maar over 'zorg en begeleiding'. Met de term 'zorg' verwijzen we naar een basisaanbod dat essentieel is voor alle adoptiebetrokkene(n), omwille van de bijzonderheden van het leven met een adoptieverhaal. Met het woord 'begeleiding' vestigen we de aandacht op de extra ondersteuning en/of meer gespecialiseerde hulpverlening die nodig kan zijn in een bepaalde periode van het leven van geadopteerden, adoptieouders of geboorte-/eerste ouders. Er is zowel nood aan personen die preventief en zorgzaam nabij kunnen zijn vanuit een basisaanbod, als aan anderen die op indicatie gepast aanwezig kunnen zijn vanuit een meer gespecialiseerd hulpverlenend aanbod.

De werkgroep zorg en begeleiding heeft de uitgangspunten omgezet in een tienpuntenprogramma met concrete beleidsaanbevelingen:

1. Het verhogen van adoptiesensitiviteit in de maatschappij
2. Doorstroming van kennis en expertise over adoptie en 'out of home care' naar opleidingen, onderwijs en hulpverlening
3. De uitbouw van een gezamenlijk standaard zorgtraject voor adoptie en pleegzorg
4. Professionele uitbouw van lotgenotencontacten voor adoptiebetrokkene(n)
5. Medische zorg voor geadopteerden
6. Toegankelijkheid van hulpverlening voor minderjarige geadopteerden en pleegkinderen binnen de netwerken geestelijke gezondheidszorg
7. Zorg voor volwassen geadopteerden
8. Archivering en bewaring van adoptiedossiers
9. Begeleiding voor, tijdens en na de zoektocht naar herkomst en identiteit
10. Open adoptie in beleid en praktijk vertalen

Het voorgestelde tienpuntenprogramma stelt meer gedetailleerd het volgende voor:

1. Het verhogen van adoptiesensitiviteit in de maatschappij

Er is in de samenleving nood aan meer bewustzijn over adoptie in al zijn facetten. Het gebrek aan kennis over met adoptie verwante thema's en moeilijkheden leidt tot foute veronderstellingen en moeilijkheden voor adoptiebetrokkene(n) die vermeden kunnen worden. Sensibiliseringscampagnes kunnen hieraan tegemoetkomen.

2. Doorstroming van kennis en expertise over adoptie en 'out of home care' naar opleidingen, onderwijs en hulpverlening

De werkgroep stelt vast dat er in Vlaanderen heel wat kennis aanwezig is over adoptie en verwante thema's en moeilijkheden en over out of home care in de bredere zin. Die kennis stroomt echter onvoldoende door naar onderwijs en hulpverlening. Dit leidt ertoe dat betrokkene(n) bij adoptie, pleegzorg en andere vormen van opgroeien buiten het oorspronkelijke gezin, soms benaderd worden vanuit foute veronderstellingen of maatschappelijke denkbeelden, waardoor nieuwe en vermijdbare moeilijkheden kunnen ontstaan. Twee concrete beleidsvoorstellen werden uitgewerkt om hieraan tegemoet te komen.

3. De uitbouw van een gezamenlijk standaard zorgtraject voor adoptie en pleegzorg

Het huidige aanbod van zorg bij adoptie is te beperkt en te vrijblijvend. Bij adoptie staan kinderen voor de grote uitdaging zich aan te passen aan een volledig nieuwe omgeving en gehecht te geraken aan een nieuwe en vreemde context. Daarenboven leidt het wezenlijke verlies van de geboorte- of eerste ouders tot kwetsuren bij elke geadopteerde die specifieke zorg en aandacht vergen. Een zorgaanbod als inherent onderdeel van het adoptieproces is dan ook aangewezen. Dit impliceert een zorgbegeleider die het adoptiegezin gedurende het ganse traject begeleidt en die een goed inzicht verwerft in de familiedynamiek. De zorgbegeleider heeft oog voor de verbinding met en de noden van de geboorte- of eerste ouders, kan detecteren en inschatten wanneer er intensere noden zijn en maakt verbinding naar de bredere hulpverlening waar nodig.

4. Professionele uitbouw van lotgenotencontacten voor adoptiebetrokkene(n)

De werkgroep wil lotgenotencontacten, zowel vanuit diensten als een onafhankelijk aanbod vanuit belangengroepen, verder uitbouwen en professionaliseren, zowel voor geadopteerden, adoptieouders als geboorte- of eerste ouders.

5. Medische zorg voor geadopteerden

Op medisch vlak zijn voornamelijk interlandelijk geadopteerden een kwetsbare doelgroep, omwille van mogelijke infectieziekten, ondervoeding, verwaarlozing, blootstelling aan toxische substanties, beperkte hygiëne en het ontbreken van een uitgebouwde/toegankelijke gezondheidszorg in de landen van herkomst, maar ook omwille van soms onvoldoende kennis van specifieke medische problemen.

Ook bij binnenlands geadopteerden mag gezondheid niet als vanzelfsprekendheid gezien worden. Er zijn steeds onbekende factoren waardoor een degelijke opvolging bij elk kind cruciaal blijft.

We beogen hier doorstroming van kennis over adoptie naar artsen, zodat artsen aandacht hebben voor adoptiespecifieke medische noden. De werkgroep vindt het

belangrijk dat er kan worden doorverwezen naar artsen met adoptiespecifieke kennis.

6. Toegankelijkheid van hulpverlening voor minderjarige geadopteerden en pleegkinderen binnen de netwerken geestelijke gezondheidszorg

Voor geadopteerden en pleegkinderen die ernstig getraumatiseerd zijn en bij wie de gevolgen van die ernstige traumatisering het leven zodanig hinderen dat ze vastlopen in hun ontwikkeling, is het cruciaal dat er op redelijke termijn een intensief begeleidingsaanbod beschikbaar is binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). Op dit moment stoten we echter op lange wachtlijsten voor alle kinderen en jongeren met een begeleidingsnood. Er werden twee concrete voorstellen uitgewerkt.

7. Zorg voor volwassen geadopteerden

Meer zorg voor volwassen geadopteerden is essentieel, omdat adoptie een levenslang traject is, dat niet stopt na de adoptieprocedure of wanneer de geadopteerde volwassen is. Zorg voor volwassen geadopteerden dient niet enkel op klinisch vlak te gebeuren. Ook het aanbod door adoptiecoaches en -consulenten moet uitgebreid en geprofessionaliseerd worden.

8. Archivering en bewaring van adoptiedossiers

De werkgroep vindt het essentieel dat alle adoptiedossiers over correcte en zo volledig mogelijke informatie beschikken en dat dit een voorwaarde zou moeten zijn in de samenwerking met landen van herkomst.

9. Begeleiding voor, tijdens en na de zoektocht naar herkomst en identiteit

Een standaard zorg- en begeleidingsaanbod in het kader van zoektochten naar herkomst en identiteit is van belang voor zowel geadopteerden als geboorte-/eerste ouders die op zoek gaan naar verwanten. We vertrekken hier in eerste instantie van het recht van de geadopteerde op informatie over herkomst en identiteit, zonder hierbij de belangen van geboorte- of eerste ouders uit het oog te verliezen. De werkgroep benadrukt het belang van professionele begeleiding bij het zoeken naar herkomst en identiteit tijdens het gehele traject van de zoektocht. De begeleiding voor, tijdens en na deze zoektocht moet daarom standaard worden aangeboden.

10. Open adoptie in beleid en praktijk vertalen

Het laatste beleidsvoorstel behandelt het principe van open adoptie, dat al geruime tijd wordt vooropgesteld als een leidend principe bij adoptie, zonder dat dit als dusdanig in de huidige regelgeving vertaald werd. De werkgroep formuleert een voorstel van wijziging van het wettelijk kader richting open adoptie, zoals ook aanbevolen in het eindrapport van het expertenpanel interlandelijke adoptie. Veronique Van Asch, voorzitter van het expertenpanel en jurist, werkte mee aan dit voorstel.

De beleidsvoorstellen van werf 2 en werf 3 werden eind december 2022 toegelicht aan de Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Het voorliggende ontwerp van decreet wil alvast tegemoetkomen aan de aanbevelingen rond het gezamenlijk organiseren van het voortraject door het principe in te schrijven dat kandidaten voor pleegzorg en kandidaten voor adoptie in de toekomst een gezamenlijk voortraject dienen te doorlopen voor wat betreft

de werf 'pleegzorg en adoptie verbinden'. De Vlaamse Regering zal bij de uitwerking van dit gezamenlijk voortraject waken over het behoud van de eigen finaliteit van de beide jeugdhulpmaatregelen.

Het ontwerp van decreet komt ook tegemoet aan een deel van de aanbevelingen van de werf 'nazorg en begeleiding versterken', met name door de sterke focus in de opdracht van de interlandelijke adoptiedienst op het aspect zorg en begeleiding, de nadrukkelijke opdracht van de adoptiedienst om psychosociale adopteerbaarheid van kinderen na te gaan en in te gaan op de vraag van geadopteerden met betrekking tot de bewaartermijn van hun dossier.

We introduceren met dit decreet een Adviescomité dat twee opdrachten heeft, met name om advies te verlenen in concrete adoptiedossiers. Bij matching in Vlaanderen zal het advies van het Adviescomité gevraagd worden. Het advies is facultatief op vraag van de interlandelijke adoptiedienst of het VCA als de matching in het herkomstland gebeurt. Bij de verdere operationalisering van het Adviescomité waakt de Vlaamse Regering over de tijdigheid van de adviezen in relatie tot het adoptieproces en de verwachtingen daaromtrent van het herkomstland. Het comité zal ook advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten. De beleidsadviezen van het comité worden publiek ontsloten. Door het verankeren van een permanente, externe blik zorgen we ook voor meer transparantie en versterken we het draagvlak voor onze aanpak van interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering zal, op voordracht van het VCA en de adoptiedienst, beslissen over de samenstelling van het Adviescomité.

Met betrekking tot de wijzigingen aan het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en een DNA-databank, wat betreft de informatie over verwanten komt de wijziging om het DNA-onderzoek te verruimen naar de tweede graad tegemoet aan feedback die we vanuit het Afstammingscentrum na twee jaar werking krijgen, en waar gewezen wordt op de grote handicap die de huidige beperking voor de relevantie van de databank inhoudt. Gebruikers gaan vaak ook op zoek naar broers of zussen, zeker in de gevallen dat de eerste ouders (vermoedelijk) al gestorven zijn. Door de informatieverstrekking te beperken tot verwanten in de eerste graad, wordt de uitvoering van het recht op afstammingsinformatie voor meerdere cliënten de facto onmogelijk gemaakt. Ook het Kinderrechtencommissariaat adviseerde al eerder om de matching van DNA-profielen niet te beperken tot de eerste graad, om de matching tussen halfbroers en -zussen ook mogelijk te maken.

Een projectsubsidie om een aantal andere beleidsvoorstellen verder uit te werken werd toegekend aan Steunpunt Adoptie voor een periode van twee jaar. Steunpunt Adoptie zal gedurende 2023 en 2024 de beleidsvoorstellen verder concretiseren en voorstellen doen tot implementatie. Beleidsvoorstellen 2 en 4 omvatten opdrachten die nu al deels door Steunpunt Adoptie worden opgenomen en worden reeds verder in de praktijk geïmplementeerd.

Ook aan het Afstammingscentrum werd een bijkomende projectsubsidie voor een periode van twee jaar toegekend. Het Afstammingscentrum zal gedurende 2023 en 2024 de trajectbegeleiding bij inzage- en rootsvragen intensifiëren en een meer uitgebreide en gecentraliseerde databank uitbouwen.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren (JOKER)

Het voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan een aantal aanbevelingen die werden geformuleerd in het rapport van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie.

Zoals hoger meer omstandig beschreven, tracht het ontwerp van decreet (deels) tegemoet te komen aan de volgende beleidsdoelstellingen die zijn ingegeven vanuit de betrachting tot verbetering van interlandelijke adopties naar Vlaanderen:

1. Een toekomst voor interlandelijke adoptie waarbij het belang van het kind voorop staat;
2. Versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden;
3. Verbinding tussen pleegzorg en adoptie;
4. Versterking van nazorg en begeleiding.

De volgende bepalingen worden opgenomen in het voorontwerp van decreet:

- Decretale verankering van het principe van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie met inwerkingtreding vanaf 31/12/2025;
- Een gewijzigd takenpakket van de vergunde adoptiedienst en een gewijzigde verhouding met het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- De oprichting van een Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie;
- Uitbreiding van de toezicht- en handhavingsmogelijkheden op de vergunde adoptiedienst;

Door de aard van de materie (interlandelijke adoptie) die inherent over kinderen en kinderrechten gaat en vermits de regelgeving omtrent het Vlaamse adoptierecht steeds in overeenstemming moet zijn met het Haags Adoptieverdrag, werd er bij de totstandkoming van het voorontwerp van decreet steeds expliciet rekening gehouden met het Haags Adoptieverdrag en bijgevolg ook impliciet met de artikelen 3, 7, 8, 9, 11, 16, 18, 20 en 21 IVRK.

De decretale verankering van het principe van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie met inwerkingtreding vanaf 31/12/2025

OPTIE 1 (nuloptie): De beleidsaanbeveling tot verbinding tussen pleegzorg en adoptie wat het voortraject betreft, wordt niet decretaal verankerd. Beide sectoren werken verder vanuit eigen inzichten en opgebouwde expertise.

EFFECT: Kinderen in pleegzorg riskeren een potentiële nieuwe thuis in gezinsverband te mislopen doordat personen of gezinnen zich, vanuit een zekere onwetendheid, enkel kandidaat stellen voor adoptie. Vanuit het perspectief van de kandidaat-adoptanten blijft er een grote vraag naar adoptie, wat (non-intentioneel) leidt tot een grotere druk op het adoptiesysteem. Het onevenwicht tussen de grote vraag vanwege kandidaat-adoptanten enerzijds en de nood van kinderen op pleeggezinnen anderzijds, blijft bestaan.

OPTIE 2 (gekozen optie): De opname in het decreet van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie verankert het principe van toenadering tussen beide sectoren en bevestigt adoptie in haar hoedanigheid als jeugdbeschermingsmaatregel. Door de opname in het decreet en verdere delegatie aan de Vlaamse regering tot verdere uitwerking van het concreet traject, wordt het startsein gegeven van een traject dat tegen 31 december 2025 moet opstarten.

EFFECT: De sterkere verbinding tussen pleegzorg en adoptie moet ertoe leiden dat meer kinderen kunnen opgroeien in een gezinscontext. Er is uitwisseling van goeie praktijken en kennis mogelijk tussen de betrokkenen van ieder werkveld. Het kan uiteindelijk tot gevolg hebben dat personen die zich eerst niet openstelden voor pleegzorg, alsnog toestromen richting een pleegzorgtraject nu zij beter geïnformeerd zijn over de jeugdbeschermingsmaatregel.

Het gewijzigd takenpakket van de adoptiedienst voor interlandelijke adoptie en een gewijzigde verhouding met het Vlaams Centrum voor Adoptie

OPTIE 1 (nuloptie): De adoptiedienst die vanaf 1 juli 2023 (op basis van de programmatie door de Vlaamse regering) erkend wordt, blijft voor het verkrijgen van (bijkomende) subsidies afhankelijk van het indienen van kanaalonderzoeken en het behoud van lopende (proef)kanalen in herkomstlanden. De adoptiedienst plaatst jaarlijks dossiers van kandidaat-adoptanten op de wachtlijsten van de herkomstlanden waarvoor zij een goedkeuring hebben verkregen van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

EFFECT: De adoptiedienst blijft voor een financieel gezonde situatie voor een deel afhankelijk van het indienen van kanaalonderzoeken en afsluiten van bemiddelingsovereenkomsten. De dienst dient haar focus te spreiden over werking in het buitenland, het in stand houden van samenwerkingen, het realiseren van adopties en het verzorgen van de nazorgplicht ten aanzien van het herkomstland.

OPTIE 2: Een aantal beleidsaanbevelingen worden in de praktijk uitgewerkt (cf. een uitgebreide screening van de herkomstlanden, het afsluiten van samenwerkingsakkoorden met de herkomstlanden, ...) doch zonder vertaling of wijziging in het takenpakket van de adoptiedienst en de verhouding met VCA in het decreet houdende interlandelijke adoptie.

EFFECT: Er ontstaat een discrepantie tussen regel en praktijk. Tegenover de praktijk die sterk evolueert richting een passieve houding t.a.v. adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel, staat een regelgevend kader dat voor subsidiëring van de adoptiedienst sterk aanstuurt op een actieve houding t.a.v. adoptie en exploratie naar nieuwe samenwerkingen in herkomstlanden.

OPTIE 3 (gekozen optie): Er wordt maximaal ingezet op de verworven expertise van de adoptiedienst inzake begeleiding en (na)zorg. De dienst dient niet meer prioritair in te zetten op het zoeken naar adoptiekanalen in herkomstlanden, maar krijgt de ruimte om maximaal in te zetten op een zorgvuldige begeleiding van zowel (kandidaat-)adoptant als de geadopteerde. De dienst werkt in partnerschap met het Vlaams Centrum voor Adoptie en biedt advies omtrent de psychosociale adopteerbaarheid van het kind teneinde op zoek te gaan naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind. De adoptiebegeleiding neemt aanvang bij de start van het adoptietraject van de kandidaat-adoptant en loopt ten vroegste af bij het bereiken van de meerderjarigheid van geadopteerde.

EFFECT: De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie staan als partners in het werkveld en trachten samen te zoeken naar de beste oplossing voor kinderen die in het land van herkomst weinig tot geen kansen meer hebben. De adoptiedienst dient niet meer actief op zoek te gaan naar herkomstlanden waarmee een samenwerking kan worden aangegaan. Ze stelt haar expertise ten dienste van de betrokkenen in het adoptieproces en het Vlaams Centrum voor Adoptie. De dienst heeft ruimte om haar kennis over de herkomstlanden waarmee een samenwerking loopt nauwgezet up-to-date te houden. Vanuit haar interdisciplinair team kan de dienst zowel aan VCA als aan het Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie analyseren of een kind psychosociaal adoptabel is en of de jeugdbeschermingsmaatregel het belang dient van het kind.

De oprichting van een Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie

OPTIE 1 (nuloptie): Er wordt geen Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie opgericht. De matching tussen kandidaat-adoptant en kind gebeurt ofwel vanuit het land van herkomst, ofwel door de adoptiedienst. In het eerste geval voert de

adoptiedienst een check uit naar de overeenstemming van de voorgestelde match door het herkomstland met het ouderprofiel. In het tweede geval doet het herkomstland een voorstel tot matching aan het herkomstland en geeft het herkomstland de goedkeuring om het kinddossier voor te leggen aan de centrale autoriteit van het ontvangend land. In beide scenario's wordt het kinddossier overgemaakt aan het Vlaams Centrum voor Adoptie die nagaat of alle vereisten documenten in het dossier zitten en of de voorgestelde plaatsing het belang van het kind dient. Bij grondige twijfel wordt de adoptiedienst verzocht het advies in te winnen van externe experts waarmee zij een samenwerkingsverband hebben.

EFFECT: De adoptie van een kind is afhankelijk van de goedkeuring van het Vlaams Centrum voor Adoptie die zich voor de beoordeling enkel kan baseren op het papieren dossier en de informatie die zij verkrijgt van de adoptiedienst, zonder bredere reflectie of dialoog met de dienst en/of andere relevante experts. Beslissingen over het kinddossier gebeuren in een hiërarchische verhouding.

OPTIE 2 (gekozen optie): Er wordt een Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie opgericht waarvan de taken tweeledig zijn. Enerzijds verleent het Adviescomité op metaniveau advies omtrent het adoptiebeleid en de aanpak en verloop van interlandelijke adoptieprocedures in Vlaanderen. Anderzijds werkt het Adviescomité op dossierniveau waarbij het advies verleent inzake de psychosociale adopteerbaarheid van het kind en het belang van het kind om te worden geplaatst bij de voorgestelde kandidaat-adoptant(en). Het Comité krijgt een diverse samenstelling met professionals uit het werkveld, onafhankelijk experts en vertegenwoordigers van geadopteerden of adoptieouders. De werking op dossierniveau moet ervoor zorgen dat iedere toewijzing van een kind aan een adoptiegezin op zorgvuldige en weloverwogen wijze gebeurt.

EFFECT: VCA krijgt een sparringpartner die haar op onafhankelijke, doch gedragen wijze kan adviseren over het adoptiebeleid in Vlaanderen en de samenwerking met herkomstlanden. Vanuit het zoeken naar een kwaliteitsvolle match tussen ouder en kind, wordt er ruimte gecreëerd om de draagkracht en draaglast van kandidaat-adoptanten nog beter in kaart te brengen en hierbij verschillende visies te bundelen. Het oprichten van het Adviescomité vermijdt een afhankelijke verhouding tussen de adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie. De in de adoptiesector werkzame organisaties en diensten zijn partners in de verwezenlijking van adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel. Deze optie draagt bij aan het herstel van het vertrouwen van alle stakeholders in het correcte verloop van het adoptieproces.

Uitbreiding van de toezicht- en handhavingsmogelijkheden op de vergunde adoptiedienst

OPTIE 1 (nuloptie): De toezicht- en handhavingsmogelijkheden op de vergunde adoptiedienst blijft beperkt tot een opheffing of schorsing van de erkenning van de dienst indien de bepalingen van het decreet niet worden nageleefd of als er een ernstig vermoeden bestaat dat de adoptiebegeleiding niet in het belang van het kind gebeurt. De schorsing of opheffing impliceert meteen verregaande maatregelen die de adoptiebegeleiding zwaar bemoeilijken aangezien er ook geen andere adoptiediensten zijn die de begeleiding (tijdelijk) kunnen overnemen. Het plaatst zowel de adoptiedienst als de toezienende overheid in een kwetsbare positie, wat de kwaliteit niet ten goede komt.

EFFECT: Een gebrekkig arsenaal aan handhavingsmogelijkheden voor de overheid, maakt de verhouding tussen de adoptiedienst en het VCA kwetsbaar. Indien de dienst nalaat om conform te handelen, heeft de overheid slechts de verregaande mogelijkheid tot schorsing of opheffing van de erkenning. Er is geen

mogelijkheid om een eventueel wanbeleid bij de uitvoering van slechts één van de taken bij te sturen zonder meteen de hele werking van de adoptiedienst stil te leggen. De belangen van de geadopteerden kunnen hierbij zwaar worden geschaad.

OPTIE 2 (gekozen optie): Naast de mogelijkheid tot schorsing of opheffing van de vergunning van de adoptiedienst, beschikt het Agentschap over de mogelijkheid om bestuurlijke maatregelen op te leggen aan de adoptiedienst die tot doel hebben om de lopende adoptiebegeleidingen niet in het gedrang te brengen en in de tussentijd de (kwaliteit van) de dienstverlening van de adoptiedienst te verbeteren of bij te sturen. De uitgebreide regeling voorziet eveneens in duidelijke overname van taken door zowel Steunpunt Adoptie als Adoptiehuis in geval van tijdelijke schorsing van de vergunning van de adoptiedienst. De uitbreiding van de toezicht- en handhavingsmogelijkheden op de adoptiedienst geven het Agentschap meer ruimte om in te grijpen waar nodig en het verkleint de kwetsbare onderlinge positie van afhankelijkheid.

EFFECT: Dat een overheid snel kan ingrijpen indien de adoptiedienst in gebreke blijft om kwaliteitsvol en in het belang van het kind te handelen, voorkomt ernstige risico's. De verruiming van de mogelijkheden strekt niet enkel de overheid tot voordeel, doch ook het belang van de geadopteerde(n) die moeten kunnen rekenen op kwaliteitsvolle zorg door de adoptiedienst. De eventuele bestuurlijke maatregelen zijn niet vrijblijvend en zullen opgevolgd, en zo nodig, gesanctioneerd worden.

Uitvoering

Om tot uitvoering van de voorgestelde regeling te kunnen overgaan, zullen verschillende bepalingen uit het decreet nog verder uitgewerkt worden in één of meerdere uitvoeringsbesluiten. Hiervoor dient een aanpassing te gebeuren van het besluit van de Vlaamse regering van 22 maart 2013 betreffende het inzagerecht en de bemiddeling bij interlandelijke adoptie, het besluit van de Vlaamse regering van 8 november 2013 houdende de organisatie van pleegzorg, besluit van de Vlaamse regering van 19 februari 2016 betreffende de bemiddeling, nazorg en inzage bij binnenlandse adoptie en het besluit van de Vlaamse regering van 19 februari 2016 betreffende de voorbereiding bij adoptie.

Implementatie

Het decreet zal in werking treden op de tiende dag na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie. Deze zullen op een latere datum in werking treden, m.n. op 31 december 2025.

Monitoring

De monitoring tot correcte uitvoering van het decreet gebeurt door het Vlaams Centrum voor Adoptie als centrale adoptieautoriteit van Vlaanderen die met deze taak is gelast door het Haags Adoptieverdrag en als afdeling binnen het Agentschap Opgroeien. Het Vlaams Centrum voor Adoptie brengt jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgend kalenderjaar dat wordt bezorgd aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement.

Het Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie evalueert het gevoerde beleid en heeft de mogelijkheid hieromtrent aanbevelingen te doen, zowel op eigen initiatief, als op initiatief van de sector of het Agentschap.

Evaluatie

Er is voorlopig geen evaluatie voorzien voor deze wijzigingen.

Participatie

Ervaringsdeskundigen en vertegenwoordigers van kinderen zijn gehoord bij de opmaak van het decreet, met name in de voorbereidende werven en het Raadgevend Comité van Opgroeien.

Budgettaire impact

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Er zijn geen gevolgen voor de lokale en provinciale besturen op het vlak van personeel, werkingsuitgaven of investeringen.

C. Totstandkomingsprocedure

Het voorontwerp van decreet werd voorgelegd aan het Raadgevend Comité, Kamer Adoptie van het Agentschap op 15 juni 2023.

Het JOKER-advies werd bekomen op 3 juli 2023. De Memorie van Toelichting werd aangepast, rekening houdend met dit advies.

Het ontwerp werd aangepast aan het legistiek en taaladvies van 6 juli 2023.

De Inspectie van Financiën verleende op 22 juni 2023 een gunstig advies met referentienummer IF/23/2648.

De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van gegevens (VTC) verleende advies op 10 oktober 2023 met kenmerk 2023/120.

In het vermeld advies besluit de Vlaamse Toezichtscommissie als volgt:

"De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- *de uitzonderingsgrond voor de gegevens als bedoeld in artikel 9, AVG aanpassen;*
- *de doeleinden herbekijken;*
- *de categorieën persoonsgegevens bepalen en motiveren per doeleinde;*
- *de categorieën persoonsgegevens beperken en enkele categorieën preciseren;*
- *de bewaringstermijn differentiëren voor de geadopteerde;*
- *garanties voor het naleven van de bewaartermijnen bepalen;*
- *de juistheid van de persoonsgegevens garanderen;*
- *de transparantiemaatregelen uitwerken."*

De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft advies nr. 169/2023 gegeven op 18 december 2023.

1. In het advies duidt GBA op het belang van de correcte invulling en implementering van het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel. De nodige aanpassingen werden gedaan m.b.t. de precieze en concrete doeleinden waarvoor verwerking van persoonsgegevens door de verschillende actoren nodig is, alsmede m.b.t. de categorieën van gegevens die worden verwerkt.
2. M.b.t. opmerking 39 van de Autoriteit aangaande de verwerking van justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG, kan niet worden ingegaan

- op de vraag tot opname van een lijst van (criteria) van strafrechtelijke inbreuken. In het ontwerp werd de verwerking van justitiële gegevens in de zin van artikel 10 AVG aangevuld met de vermelding dat het hier louter de gegevens betreft die worden verwerkt in het kader van het moraliteitsonderzoek door het openbaar ministerie.
3. In opmerking 41. vraagt de Autoriteit de verwerking van 'gegevens over het seksuele leven' te schrappen indien hiervoor geen bijkomende precisering en afbakening, enerzijds, en omstandige rechtvaardiging voor hun verwerking, anderzijds, kan worden aangeleverd. De rechtvaardiging voor de verwerking van deze gegevens, alsmede de inhoudelijke precisering en afbakening werd opgenomen in de bespreking van de wetsartikelen waarin de verwerking wordt geregeld.
 4. De Autoriteit gaat er – onterecht – vanuit dat Steunpunt Adoptie voornamelijk fungeert als informatie – en voorbereidingscentrum en in het kader van (na)zorg louter de betrokken personen doorverwijst naar het bestaande hulpverleningsaanbod of welzijns- en gezondheidsdiensten en aldus zelf geen (na)zorg aanbiedt. De Autoriteit meent dan ook dat de verwerking van een resem persoonsgegevens van de geadopteerde en de afstandsouder overmatig zijn en aldus in strijd met artikel 5.1.c) AVG. De GBA stuurt aan op het schrappen van de verwerking van de betreffende persoonsgegevens en de verwerking te beperken tot administratieve identificatiegegevens. Op dit verzoek kan niet worden ingegaan gelet op de foute interpretatie door GBA van de (na)zorgtaak van Steunpunt Adoptie. In de artikelsgewijze bespreking wordt nader ingegaan op de redenen waarom de verwerking van de betwiste persoonsgegevens van de betrokken personen wel wordt behouden, al is er wel een aanpassing van de categorieën die worden verwerkt.
 5. Aan de verplichting van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling, vermeld in opmerking 20, zal uitvoering worden gegeven binnen het Agentschap.

Het advies van VTC en GBA zijn grotendeels gelijklopend. De aanpassingen die zijn gebeurd n.a.v. de opmerkingen van GBA, zijn geformuleerd in de artikelsgewijze bespreking bij de betreffende wetsartikelen.

De Vlaamse Raad WVG verleende advies op 17 oktober 2023.

De Vlaamse Raad is positief over de participatieve manier waarop het decreet is tot stand gekomen en geeft aan dat het voorontwerp van wijzigingsdecreet goede kansen biedt om aan deze bekommernissen die rond interlandelijke adoptie leven tegemoet te komen en de interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren.

Wat betreft de opmerkingen van de Raad worden de volgende antwoorden gegeven:

1. De Raad vraagt om te verduidelijken hoe budgetneutraliteit zal worden bewerkstelligd.
De decreetale bepalingen die voorliggen hebben slechts een zeer beperkte budgettaire impact. Het decreet impliceert, behoudens de beperkte impact van artikel 18, geen budgettaire voorafname op toekomstige besluitvorming.
De decreetale bepalingen die voorliggen hebben slechts een zeer beperkte budgettaire impact. Het decreet impliceert, behoudens de beperkte impact van artikel 18, geen budgettaire voorafname op toekomstige besluitvorming.
2. De Raad acht het belangrijk dat het advies over concrete adoptiedossiers door het nieuw bij decreet opgerichte adviescomité interlandelijke adoptie, ook kan worden ingeroepen door kandidaat-adoptanten.
Hierop kan niet worden ingegaan om reden dat de kandidaat-adoptanten geen identiteitsgegevens of informatie van het kind mogen ontvangen voor

de goedkeuring van toewijzing door VCA. Kandidaat-adoptanten worden aldus niet betrokken in de procedurefase waarin er bijkomende vragen en/of bezorgdheden worden geuit door VCA of de adoptiedienst over het kinddossier. Het is pas op het moment dat het dossier volledig gestoffeerd is en hieruit blijkt dat een kind juridisch en psychosociaal adoptabel is, dat een dossier kan worden voorgelegd aan de betrokken kandidaat-adoptant. Op dat moment zullen eventuele adviezen aan het Adviescomité reeds ingewonnen zijn.

3. M.b.t. de verbinding tussen pleegzorg en adoptie adviseert de Raad om de sectoren actief te betrekken bij het verder concretiseren van de verbinding tussen pleegzorg en adoptie.
Het is vanzelfsprekend dat de betrokken actoren zullen betrokken worden in het project tot concretisering van het voortraject pleegzorg-adoptie dat binnen het agentschap Opgroeien geïnitieerd wordt in 2024 en een verderzetting impliceert van de werkgroep die in november 2022 haar beleidsaanbevelingen heeft geformuleerd.
4. De Raad vraagt aandacht voor de zorg en ondersteuning van geadopteerde kinderen en jongeren in de jeugdhulp.
Zorg en ondersteuning aan geadopteerden zal zowel door Steunpunt Adoptie als de Adoptiedienst worden opgenomen, ieder vanuit zijn eigen invalshoek. Het is de bedoeling dat iedere geadopteerde in aanmerking kan komen voor het zorgaanbod en aldus ook geadopteerde kinderen en jongeren in de jeugdhulp. Steunpunt Adoptie kreeg een projectsubsidie toegekend voor 2023 en 2024 met als doel de beleidsvoorstellen die werden geformuleerd in de werkgroep "zorg en begeleiding" verder te concretiseren en voorstellen te formuleren tot implementatie.
5. De Raad vindt het gebrek aan oprichting van een (tijdelijk) Vlaamse erkennings- en bemiddelingscommissie voor wanpraktijken bij interlandelijke adoptie een gemiste kans.
Momenteel beweegt er heel wat op niveau van de Vlaamse en federale overheid m.b.t. de thematiek en in de loop van de komende maanden zullen wellicht nog verdere initiatieven volgen. Het is aldus te vroeg om bij decreet reeds een organisatie of instelling op te richten die in de praktijk nog vorm zou moeten krijgen en waarbij rekening moet worden gehouden met de initiatieven die nu lopen. Wanpraktijken inzake adoptie betreffen bovendien misdrijven die federale materie uitmaken.
6. De Raad vraagt een aanpassing van artikel 16 van het ontwerp op volgende wijze:

*Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of **en** geadopteerden.*

Hierop wordt niet ingegaan omdat de formulering "of" wetgevingstechnisch de mogelijkheid biedt om te interpreteren als "of x of y of allebei". Dit biedt de mogelijkheid om het Adviescomité minder rigide samen te stellen en de samenstelling aan te passen aan de geagendeerde thematiek.

7. De Raad vraagt een aanpassing van artikel 25 van het ontwerp:

Indien een adoptiesamenwerking met een herkomstland wordt stopgezet, worden kandidaat-adoptanten mogelijks opgenomen op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie. Moet hieruit besloten worden dat de Vlaamse Regering vasthoudt aan het systeem van wachtlijsten?

*De raad pleit daarentegen voor het **vervangen van het wachtlijstensysteem door een pool van kandidaat 'mede-ouders'***

De Vlaamse Regering houdt niet principieel vast aan systemen van wachtlijsten. Gelet op het gegeven dat er een werkgroep geïnitieerd wordt tot verdere uitwerking van de verbinding tussen pleegzorg en adoptie, is het aangewezen om eventuele wijzigen die betrekking hebben op het aspect 'wachten' uit te stellen tot de resultaten hiervan gekend zijn.

8. De raad merkt inzake artikel 31 tot 35 het volgende op:

*Informatie over de omstandigheden waarin een kind werd geadopteerd, zijn van vitaal belang voor het beantwoorden van identiteitsvraagstukken, voor het kennen van de historisch-familiale context en ontstaansgeschiedenis. Daarom is het belangrijk dat **het adoptiedossier en informatie betreffende een adoptiecasus voor de betrokkenen gedurende hun hele leven toegankelijk zijn**. Zeker gezien vele geadopteerden pas later aan een onderzoek naar hun herkomst beginnen, en dat geboorte- of eerste ouders dan vaak al overleden zijn, is alle informatie waardevol.*

Het artikel omtrent de bewaartermijn van adoptiedossiers werd aangepast.

9. De raad merkt inzake artikel 32 en 34 volgende op:

De raad vraagt om in de artikels 32 en 34 de term 'academisch curriculum' overal te vervangen door 'opleidingsniveau'.

Dit verzoek wordt ingewilligd en inmiddels is de term 'academisch curriculum' vervangen door 'opleidingsniveau'.

De adviesaanvraag is op 18 september 2023 bij de Vlaamse Jeugdraad ingediend. Er is geen advies verstrekt binnen de wettelijk voorziene termijn van 30 dagen.

Op 19 januari 2024 werd het voorontwerp van decreet een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Op basis daarvan werd advies gevraagd aan de Raad van State.

Op 27 maart 2024 verstrekke de Raad van State advies nr. 75.417/1. In dat advies wordt het volgende opgemerkt:

- **Algemene opmerking wat betreft de bevoegdheid van de decreetgever tot het verplicht maken (in plaats van de keuze te laten) van het beroep doen op de vergunde adoptiedienst voor adoptiebegeleiding (cf. 5 tot 6.2 advies).**

De Raad van State stelt dat de federale overheid bevoegd is voor het bepalen van de voorwaarden van adoptie, en van de vormen, de gevolgen en de herroeping van de adoptie. De gemeenschappen zijn bevoegd om regels vast te stellen in verband met de hulp, de begeleiding en de bijstand die verleend kan worden aan kandidaat-adoptanten, en aan kandidaat-geadopteerden en geadopteerden. Het bepalen van de procedureregels voor de hoven en rechtbanken behoort tot de residuaire federale bevoegdheid en aldus staat het ook aan de federale wetgever om de gerechtelijke adoptieprocedure te regelen. In het licht van deze principes, is de Raad van State, afdeling wetgeving, van oordeel dat het aan de

federale overheid staat om te bepalen of een adoptie al dan niet door bemiddeling van een adoptiedienst tot stand gebracht moet worden.

Het advies van de Raad van State kan op dit punt niet worden gevolgd. Het voorontwerp van decreet voorziet inderdaad in de verplichte begeleiding van kandidaat-adoptanten, wat een deelstatelijke bevoegdheid is. Dit raakt echter niet aan de federale bevoegdheid tot het regelen van de hoedanigheidsvoorwaarden van de kandidaat-adoptanten (oud burgerlijk wetboek). De facto betekent dit dat er een einde komt aan de werkwijze van de zelfstandige adoptie, waarbij kandidaat-ouders zelf op prospectie gaan naar herkomstlanden om kinderen te adopteren. Kandidaat-ouders kunnen wel nog steeds aan het VCA suggereren om een bepaalde samenwerking met een herkomstland op te starten.

De decreetgever verwijst opnieuw naar de motivering die werd gegeven als antwoord op bijkomende vragen van de Raad in de totstandkoming van het advies en die luidt als volgt:

"Wij zien de wettelijke grond in wat u zelf aanhaalt "de gemeenschappen zijn bevoegd voor drie domeinen: de voorbereiding, bemiddeling en nazorg" en dus artikel 5, §1, II, 1° en 6° BWHI). Het feit dat de Vlaamse Regering ervoor gekozen heeft om zelfstandige adopties af te schaffen, behoort tot de "regeling van de bemiddeling" en verandert geenszins iets aan het burgerrechtelijk statuut en de hoedanigheidsvoorwaarden van de adoptiebetrokkenden, wat een federale materie uitmaakt. De bepaling dat adoptiebemiddeling in principe enkel kan gebeuren met omkadering (psychosociale en praktische ondersteuning van zowel kandidaat-ouders als het kind dat geplaatst wordt) van een erkende adoptiedienst heeft enkel betrekking op de wijze waarop de gemeenschap zorg en begeleiding organiseert voor deze specifieke doelgroep.

Los van de bemiddeling is het aan de centrale autoriteiten inzake adoptie van de gemeenschappen om goedkeuring te verlenen aan de samenwerking met een bepaald herkomstland (screening), alsook in te staan voor de goedkeuring van een kindtoewijzing, zoals dit voorzien is in het Haags Adoptieverdrag en aan de gemeenschappen gedelegeerd is in het oud BW.

De Vlaamse Gemeenschap kan er geenszins toe gehouden zijn om een adoptieparcours uit te werken voor adopties die zonder bemiddeling van een adoptiedienst tot stand komen. Het verder organiseren van zelfstandige adopties zou immers, o.a. tot gevolg kunnen hebben dat kandidaat-adoptanten aan "kanaalshopping" gaan doen en derwijze de goedgekeurde samenwerkingen van de adoptiedienst met de geselecteerde herkomstlanden omzeilt. Deze werkwijze past niet meer in de visie van de decreetgever op interlandelijke adoptie waar van meet af aan wordt ingezet op de grondige voorbereiding van de kandidaat-adoptanten en geadopteerden en meer intensieve zorg en begeleiding na voltrekking van de adoptie. De regeling van hulp en begeleiding aan (kandidaat-)adoptanten en (kandidaat-)geadopteerden behoort eveneens tot de bevoegdheid van de gemeenschappen."

Naast voormelde motivering, wenst de decreetgever – in zoverre het standpunt wordt aangehouden dat een federale bevoegdheid wordt betreden - nog te verwijzen naar de mogelijkheid van impliciete bevoegdheden voor de deelstaten met toepassing van artikel 10 BWHI, in zoverre die bepaling(en) noodzakelijk is/zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheden. Het is aan de gemeenschappen om goedkeuring te verlenen aan de matchings inzake interlandelijke adoptie en toe te zien op de principes in het Haags Adoptieverdrag, zowel in België als in het herkomstland. Dergelijke beslissingsbevoegdheden brengen grote verantwoordelijkheden met zich mee die noodzakelijk zijn dat reeds tijdens de bemiddeling garanties worden ingebouwd.

Om zoveel mogelijk zekerheden te kunnen geven en wantoestanden maximaal uit te sluiten kiest de decreetgever zeer bewust om in de toekomst interlandelijke adoptie te laten plaatsvinden op basis van sterke partnerschappen op niveau van de herkomstlanden na een zeer grondige screening. In het deelrapport 'ETHISCHE VRAGEN EN DILEMMA'S BIJ TRANSNATIONALE ADOPTIE' bij het rapport van het expertenpanel interlandelijke adoptie wordt door Prof. Dr. Coene nog eens zeer expliciet gewezen op de risico's zelfstandige adopties. We citeren: "*Het risico op misbruik is hier buitengewoon groot, omdat persoonlijke contacten tussen adoptie-ouders en eerste ouders – verboden door de Conventie – kunnen inhouden dat druk wordt uitgeoefend op de ouders; ook is het heel moeilijk om te controleren of dergelijke adopties vrij zijn van fraude, illegale procedures en omkoping (HCCH, 2014, p. 14; Lammerant & Hofstetter, 2007, p. 11).*" – "Verschillende cases (o.a. Ethiopië, Sri Lanka) tonen aan dat bemiddelaars, die aangeklaagd werden voor dubieuze praktijken, dikwijls toch werkzaam blijven als contactpersoon, net omdat ze goed zijn in het aanleveren van kinderen (Rotabi & Gibbons, 2012, p. 111)."

Daarnaast ontbreekt het bij een zelfstandige adoptie de betrokken kandidaat-adoptanten aan begeleiding en zorg. De begeleiding die een adoptiedienst aanbiedt, gaat, luidens dit decreet, veel verder dan de bemiddeling inzake adoptie en ook de noden van het kind dienen, vanuit de maatregel als jeugdbescherming, centraal te staan. Ook terminologisch wordt de term 'adoptiebemiddeling' niet meer gehanteerd, maar wordt gesproken van 'adoptiebegeleiding'. Die begeleiding omvat ook (na)zorg en de tussenkomst van professionele hulp, die niet is voorzien in een zelfstandig adoptietraject.

In die zin ziet de decreetgever de verplichte begeleiding door een adoptiedienst niet als de creatie van een bijkomende voorwaarde in de zin van het oud Burgerlijk Wetboek, doch als een absolute noodzaak om ervoor te zorgen dat (interlandelijke) adopties zich strikt voltrekken binnen een gereguleerd en gecontroleerd kader. Aangezien interlandelijke adopties deelstatelijk verschillend geregeld worden, is er geen nood tot een uniforme federale regel. Bovendien wordt er met deze maatregel geen enkele uitspraak gedaan over de geschiktheid om al dan niet te kunnen adopteren, welke de bevoegdheid is en blijft van de rechtbank.

- **Algemene opmerking wat betreft het gedeeld voortraject pleegzorg-adoptie en de opeenvolging tussen de betrokken procedurestappen in de adoptieprocedure (cf. 7 tot 8.2 advies).**

De Raad van State stelt zich vragen bij de integratie van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek in het voortraject voor kandidaat-adoptanten die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid en artikel 361-1, tweede lid van het oud BW. Zo komt het niet aan de decreetgever toe om af te wijken van de regel volgens dewelke een maatschappelijk onderzoek door de familierechtbank wordt bevolen op basis van een verzoekschrift waarbij een attest dient te worden gevoegd waaruit blijkt dat de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding werd gevolgd. Het verkrijgen van dergelijk attest kan door de decreetgever niet afhankelijk worden gemaakt van het reeds doorlopen hebben van een maatschappelijk onderzoek aangezien dit ertoe zou leiden dat het doorlopen van dat onderzoek door de decreetgever zou worden geconcipteerd als een voorwaarde waarvan de bevoegdheid van de familierechtbank afhankelijk zou worden gemaakt, wat evenwel niet spoort met de federale bevoegdheidsuitoefening.

Hoewel het geenszins de bedoeling van de decreetgever was om het maatschappelijk onderzoek op te leggen in een fase voorafgaand aan de neerlegging van het verzoekschrift bij de familierechtbank, kan de wijze van integratie in het voortraject, zoals in het ontwerp omschreven, inderdaad tot verwarring leiden. Om die reden wordt het advies van de Raad van State gevolgd en worden de artikelen 5, 37 en 42 van het ontwerp aangepast, met name door het element 'geschiktheid onderzoeken' te schrappen.

Dit impliceert ook dat de voorziene wijzigingen aan het huidig takenpakket van de dienst voor maatschappelijk onderzoek geschrapt zullen worden, alsmede de bepaling dat de gegevensverwerking door de vergunde organisatie/organisaties voor het voortraject regelt, omdat er de facto geen wijzigingen aan het takenpakket zijn. De artikelen 9, 10, 34 en 35 van het voorontwerp worden hierdoor geschrapt uit het ontwerp (cf. opmerkingen 8.1 en 8.2 Raad van State)

Wel wordt vastgehouden aan het principe van een gezamenlijk voortraject dat uitwerking moet krijgen op 1 januari 2026. Momenteel loopt binnen het ondernemingsplan van het agentschap Opgroeien een werkgroep "pleegzorg-adoptie" die tot doel heeft om het gezamenlijk voortraject verder vorm te geven.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de verhouding tussen de opdrachten van het Steunpunt Adoptie en het Vlaams Centrum voor Adoptie (cf. 8.3 advies).**

In de toelichting bij de artikelen in deze memorie wordt, in navolging van het advies van de Raad van State, een verduidelijking opgenomen met betrekking tot de verhouding tussen het Vlaams Centrum voor Adoptie en het Steunpunt Adoptie wat betreft de overlappende opdracht als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de verhouding tussen Steunpunt Adoptie en de adoptiedienst op het vlak van nazorg en de overmatig geachte lijst van persoonsgegevens die het Steunpunt Adoptie zou kunnen verwerken (cf. 8.4 advies).**

In aanloop van haar advies werd door de Raad van State de vraag gesteld of het effectief de bedoeling is dat zowel het Steunpunt Adoptie als de vergunde adoptiedienst individuele (na)zorg kunnen aanbieden. Hierop werd door de decreetgever meer verduidelijking gegeven, hetgeen op advies van de Raad in onderhavige memorie zal worden opgenomen. Artikel 7, §2 van het decreet van 20 januari 2012 wordt aangevuld met een uitdrukkelijke verwijzing naar de taak van individuele nazorg en ook in de bepaling houdende de gegevensverwerking door Steunpunt Adoptie zal een onderscheid worden gemaakt tussen de verwerking in het kader van individuele nazorg en nazorg in brede zin.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de beslissingsbevoegdheid van het Adviescomité interlandelijke adoptie en de verhouding met het Vlaams Centrum voor Adoptie (cf. 8.5 advies).**

Zo wordt in het ontworpen artikel 15, §2 van het decreet niet bepaald welk gevolg moet worden gegeven aan het standpunt van het Adviescomité over een voorgelegd voorstel van matching van een kind. In navolging van het advies van de Raad van State zal in het ontwerp worden verduidelijkt dat ook in deze hypothese de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid tot goedkeuring van matching bij het Vlaams Centrum voor Adoptie ligt.

- **Algemene opmerking met betrekking tot specificatie van de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte**

persoonsgegevens binnen de vergunde organisatie(s), zoals geregeld bij de artikelen 31 tot 35 van het ontwerp (cf. 9.1.2.).

De betreffende bepalingen worden aangevuld met categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte persoonsgegevens.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de omvang en de noodzaak van de gegevensverwerking door de verschillende in het ontwerp vernoemde instellingen of met betrekking tot de door hen uitgevoerde taken (cf. 9.2.1.).**

In navolging van het advies van de Raad van State worden de antwoorden die de gemachtigde aan de afdeling wetgeving verstrekke met betrekking tot de omvang en de noodzaak van de gegevensverwerking geïntegreerd in de memorie van toelichting.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de noodzaak om bepaalde persoonsgegevens te verwerken in het licht van de doelstelling (cf. 9.2.2. en 9.2.3.2).**

De Raad van State adviseert om de noodzaak van de verwerking van de filosofische of religieuze overtuigingen of gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid te verduidelijken in de memorie van toelichting. Deze verduidelijking wordt opgenomen in de artikelsgewijze bespreking. Verder adviseert de Raad om het begrip “gegevens over het seksuele leven” in de tekst van het voorontwerp nader te specificeren alsmede de specificatie dat verwerking van deze gegevens door Steunpunt Adoptie enkel gerechtvaardigd zijn in het kader van haar taak inzake individuele nazorg. Ook op dit punt zal het advies van de Raad worden gevolgd en zullen de terminologie en de duiding worden aangepast in het ontwerp.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de vraag waarom afbeeldingen en beeldopnames van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder moeten verwerkt worden door het Vlaams Centrum voor Adoptie, de vergunde adoptiedienst, de dienst voor maatschappelijk onderzoek en het Adviescomité interlandelijke adoptie (cf. 9.2.3.3).**

De Raad van State adviseert de bekomen toelichting naar aanleiding van de adviesaanvraag op te nemen in onderhavige memorie, waaraan het nodige gevolg zal worden verleend. De vermelding “afbeeldingen” onder punt 14° van het ontworpen artikel 27/1, §3, eerste lid, zal worden geschrapt.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de bewaartermijn van persoonsgegevens (cf. 9.3).**

De Raad van State adviseert om de eeuwigdurende bewaartermijn van door het Vlaams Centrum voor Adoptie te verwerken gegevens met betrekking tot een adoptiedossier dat resulteert in een adoptiebeslissing meer nauwgezet te verantwoorden in onderhavige memorie van toelichting. De verantwoording zal worden opgenomen in de artikelsgewijze bespreking. Ook omtrent de bewaartermijn van zeven jaar voor gegevens door het Steunpunt Adoptie wordt in de artikelsgewijze bespreking meer duidelijkheid gegeven.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, noodzakelijk voor de uitvoering van een taak van algemeen belang (cf. 9.4.2.).**

De Raad van State merkt op dat de verwerking door Steunpunt Adoptie in het kader van de voorbereiding niet meer verantwoord is zodra de dienst niet meer belast is met de betreffende taak. De taken, vermeld in artikel 5, en artikel 7, §2, 6°, worden immers opgeheven bij artikel 7, dat deels in werking treedt op 31/12/2025. Het spreekt voor zich dat het Steunpunt

dan de vernoemde gegevens niet meer zal verwerken wegens het wegvallen van de betreffende taak. Het betreffende artikel 27/1, §5, derde lid van het ontwerp wordt aangevuld met de bewoordingen “zolang het Steunpunt Adoptie belast blijft met deze taken”.

- **Algemene opmerking met betrekking tot het bestaan van overlappingsen tussen de verschillende taken waarvoor in een aparte rubriek de categorieën van persoonsgegevens worden opgesomd die in het kader van de uitoefening van die taken moeten kunnen worden verwerkt (cf. 9.4.3.).**

De Raad van State merkt op dat er dergelijke overlapping is in de regeling van de gegevensverwerking door de vergunde adoptiedienst doordat er in de verschillende punten van het ontworpen artikel 27/1, §2, eerste lid, bij de aanduiding van de taken waarop zij betrekking hebben zowel verwezen wordt naar de algemeen omschreven taken van de vergunde adoptiedienst in het ontworpen artikel 15, §1, eerste lid van het decreet als naar onderdelen van de meer concrete uitsplitsing van die taken in de paragrafen 2 tot 4 van dat artikel. Deze overlapping werd weggewerkt in de betreffende bepalingen.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de aanvullende verwijzing in artikel 33 van het ontwerp naar de gegevensuitwisseling in het kader van het maatschappelijk onderzoek bij binnenlandse adoptie, op grond van artikel 1231-5 en 1231-6 van het Gerechtelijk Wetboek (cf. 9.4.4.).**

Op dit punt wordt de Raad van State niet gevolgd. Hoofdstuk 10 regelt de gegevensuitwisseling in het kader van interlandelijke adoptie en wordt ook in dit decreet opgenomen. De gegevensuitwisseling die op grond van artikel 1231-35 Gerechtelijk Wetboek plaatsvindt tussen VCA en de dienst voor binnenlandse adoptie heeft betrekking op het onderzoek door die dienst naar de adoptabiliteit van het Belgisch kind alvorens het in aanmerking kan komen voor een interlandelijke adoptie naar het buitenland. Dit onderzoek is bij samenwerkingsakkoord en bij het decreet houdende de binnenlandse adoptie gedelegeerd aan de dienst voor binnenlandse adoptie.

- **Algemene opmerking met betrekking tot de verwijzing naar een foutieve categorie van persoonsgegevens (cf. 9.4.5.).**

De Raad van State merkt op dat er in het ontworpen artikel 27/2, §2, van het decreet verkeerdelijk wordt verwezen naar artikel over gegevensverwerking door het Vlaams Centrum voor Adoptie, met name naar het ontworpen artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°. Dit wordt in navolging van het advies van de Raad gewijzigd naar 27/1, §2, eerste lid, 4°.

- **Algemene opmerking met betrekking tot delegatie van bepaalde niet-regelgevende bevoegdheden aan het agentschap Opgroeien regie (cf. 10).**

De Raad van State merkt op dat de toewijzing van niet-regelgevende bevoegdheden aan het agentschap moet gebeuren door de Vlaamse Regering aangezien dit behoort tot het prerogatief van de Vlaamse Regering. De rechtstreekse delegaties aan het agentschap worden in het ontwerp vervangen door delegaties aan de Vlaamse Regering.

- **Onderzoek van de tekst:**

- o **Artikel 5:** Rekening houdend met het advies van de Raad van State wordt de delegatie aan het agentschap vervangen door een delegatie aan de Vlaamse Regering.

- **Artikel 7:** Rekening houdend met het advies van de Raad van State wordt artikel 7, §4, 2° van het decreet opgeheven. Inwerkingtreding van die opheffing wordt voorzien op 31/12/2025. In artikel 7, §2, 2° worden de woorden “, en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten” geschrapt.
- **Artikel 13:** In navolging van het advies van de Raad van State wordt de verwijzing naar “kosten” in het ontworpen artikel 14, derde lid, weggelaten en opgenomen in het ontworpen artikel 18.
- **Artikel 15:**
 - In navolging van het advies van de Raad van State zal het woord “begeleiding” in het ontworpen 15, §1, eerste lid, 2° worden vervangen door de woorden “administratieve en procedurele ondersteuning”. In artikel 15, §4, wordt melding gemaakt van “zorg en begeleiding”, en niet enkel naar “zorg”.
 - In het derde lid wordt bij de definiëring van een intrafamiliale adoptie ook de maximale graad van biologisch verwantschap met een adoptiekind van de adoptant of de adoptanten opgenomen. Ook hier werd geopteerd voor verwantschap tot maximaal de vierde graad.
 - In de memorie van toelichting wordt verder verduidelijking geboden over de taak van “voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier”.
 - In de inleidende zin van het ontworpen artikel 15, §5 van het decreet van 20 januari 2012 worden de woorden “ondersteuning aan” vervangen door de woorden “samenwerking met”, in navolging van opmerking 19 van de Raad.
 - De afkorting “VCA” in het ontworpen artikel 15, §5, 4° van het decreet van 20 januari 2012 wordt aangepast naar het “Vlaams Centrum voor Adoptie”.
 - De aanvang van artikel 15, §6, eerste lid van het decreet van 20 januari 2012 wordt aangepast zoals gesuggereerd door de Raad van State (opmerking 21).
- **Artikel 16:**
 - In de inleidende zin van het ontworpen artikel 15/1, §1 van het decreet van 20 januari 2012, worden de woorden “die de volgende opdrachten heeft”, vervangen door de woorden “dat de volgende opdrachten heeft:”.
 - De raadplegingsmogelijkheid van het Adviescomité interlandelijke adoptie wordt, voor de adviezen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten, uitgebreid naar het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering.
- **Artikel 17:** de technische aanpassing wordt doorgevoerd.
- **Artikel 19:**
 - de terminologische aanpassing in de eerste paragraaf van het ontworpen artikel 16 van het decreet wordt doorgevoerd.
 - In de derde paragraaf, punt 5 van het artikel 16, wordt de verplichting tot inachtnaam van het beroepsgeheim in hoofde van de adoptiedienst weggelaten en vervangen door een strikt vertrouwelijke omgang met alle informatie door de individuele medewerkers van de dienst.
 - In de vierde paragraaf wordt verduidelijkt dat het beschikken over een sterk beleidsvoerend vermogen een

- vereiste is om zowel te worden vergund als om vergund te blijven en opnieuw te worden vergund.
 - In de inleidende zin van de ontworpen paragraaf 5 van artikel 16, worden de technische en terminologische aanpassingen doorgevoerd.
- **Artikel 20:**
 - Aan het einde van het ontworpen artikel 17, §1, eerste lid van het decreet van 20 januari 2012 wordt de terminologische aanpassing doorgevoerd.
 - In artikel 17, §2, eerste lid, 1° wordt de door de Raad gesuggereerde toevoeging, doorgevoerd (opmerking 32).
 - De mogelijkheid tot opheffing van de vergunning wordt bijkomend opgenomen in de tweede zin van het ontworpen artikel 17, §2, tweede lid van het decreet en het ontworpen artikel 17, §2, vijfde lid van het decreet.
- **Artikel 22:** in het ontworpen artikel 18 van het decreet van 20 januari 2012 zal worden verduidelijkt dat de kosten waartoe de kandidaat-adoptant verplicht gehouden kan zijn, enkel verband houdt met een terugbetaling van onkosten van (externe) dienstverlening en niet verbonden zijn aan de eigen dienstverlening van de betrokken organen. In die zin zal worden geopteerd voor de term 'onkosten' om enige mogelijke verwarring met een retributie te vermijden. De betaling gebeurt immers niet voor een specifieke dienstprestatie.
- **Artikel 24:** de technische en terminologische aanpassingen worden doorgevoerd in het ontworpen artikel 20, §2, tweede lid van het decreet van 20 januari 2012 en het ontworpen artikel 20, §4, eerste lid, 1° van het decreet van 20 januari 2012.
- **Artikel 32:** de technische en terminologische aanpassingen in het ontworpen artikel 27/1, §1, §2 en 4 worden doorgevoerd.
- **Artikel 37:** Een definiëring van "agentschap" wordt opgenomen in de twee vermelde decreten.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet heeft uitsluitend betrekking op gemeenschapsaangelegenheden.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2.

In artikel 3 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen worden een aantal definities gewijzigd, toegevoegd en opgeheven. De belangrijkste aanpassing heeft betrekking op de wijziging van de definitie "adoptiebemiddeling" naar de definitie "adoptiebegeleiding".

Waar de term "adoptiebemiddeling" de indruk geeft dat het louter gaat om een eerder technische invulling van het zoeken van een 'match' tussen kinderen en kandidaten en vooral focust op de uiteindelijke adoptiebeslissing, wordt bewust gekozen voor een definitie die meer gericht is op het bieden van ondersteuning

en zorg doorheen het hele adoptietraject zonder focus te leggen op een uiteindelijke adoptiebeslissing.

De definiëring van “buitenlands kanaal” wordt opgeheven om reden dat de term niet past in de nieuwe werkwijze waarbij uitwisseling van dossiers zo veel als mogelijk van overheid tot overheid verloopt en er wordt afgestapt van het principe van kanaalonderzoeken en extra subsidies per lopend (proef)kanaal.

De definitie van zelfstandige adopties wordt geschrapt omdat het wijzigingsdecreet de mogelijkheid van zelfstandige adopties stopzet.

Artikel 3 en 4.

De artikelen 3 en 4 wijzigen het opschrift van hoofdstuk 2 en afdeling 1 (van hoofdstuk 2) van het decreet van 20 januari 2012 om reden dat vanaf 31/12/2025 een gezamenlijk voortraject voor pleegzorg en adoptie zal geïnstalleerd worden.

Artikel 5.

Kandidaat-adoptanten die zich kandidaat wensen te stellen voor de adoptie van een kind uit het buitenland, dienen op grond van artikel 1231-1 /4 van het Gerechtelijk Wetboek te beschikken over een geschiktheidsvonnis. Opdat zij het verzoekschrift tot geschiktheidsverklaring voor adoptie kunnen neerleggen bij de familierechtbank, dient de kandidaat-adoptant eerst, op grond van de artikelen 346-2 en 361-1 van het oud Burgerlijk Wetboek, een voorbereiding te volgen.

Artikel 5 van het wijzigingsdecreet vervangt het huidige artikel 4 van het decreet interlandelijke adoptie en vormt een eerste decreetale aanzet tot meer verbinding tussen pleegzorg en adoptie. Het artikel verankert enkele concrete beleidsvoorstellen die voortvloeien uit de werf ‘pleegzorg en adoptie verbinden’, waaronder het streven naar een geïntegreerd voortraject waarbinnen bestaande expertises en goede praktijken maximaal worden uitgewisseld en het voortraject binnen beide sectoren aldus maximaal volgens dezelfde kwaliteitscriteria doorlopen kan worden.

De concrete invulling van het voortraject wordt gedelegeerd naar de Vlaamse regering met dien verstande dat artikel 5 van het wijzigingsdecreet de thema’s en onderdelen bepaalt die minimaal aan bod dienen te komen in het traject. Het gezamenlijk traject zou vanaf 31/12/2025 in werking treden.

Tot slot is voorzien in de uitreiking van het attest van voorbereiding dat wordt opgelegd door artikel 1231-1/2, 2° van het Gerechtelijk Wetboek opdat de kandidaat-adoptant zijn verzoekschrift tot geschiktheidsverklaring voor adoptie kan neerleggen.

Het artikel in het ontwerp is aangepast aan het advies van de Raad van State. De opname van het onderzoek naar de geschiktheid wordt weggelaten om te vermijden dat de indruk wordt gewekt dat een bijkomend onderzoek wordt opgelegd wat vanuit bevoegdheidsrechtelijk oogpunt een probleem vormt.

Artikel 6.

Artikel 6 heft afdeling 2 van hoofdstuk 2 van het decreet interlandelijke adoptie op met ingang vanaf 31/12/2025, zijnde het moment waarop de nieuwe werking omtrent het voortraject pleegzorg-adoptie in werking treedt. De huidige artikelen 5 en 6 zullen op dat ogenblik immers niet meer relevant zijn aangezien ze opgesteld zijn vanuit een apart voorbereidingstraject voor adoptie. De concrete

invulling van het nieuwe voortraject wordt overgelaten aan het Agentschap Opgroeien die binnen de vooropgestelde contouren van de Vlaamse regering moet blijven.

Artikel 7.

Dit artikel dient vanuit dezelfde optiek te worden gelezen als de artikelen 3 t.e.m. 6. Een van de taken van Steunpunt Adoptie heeft betrekking op de organisatie van de voorbereiding voor adoptie en punt 6 van huidig artikel 7, §2, verwijst hiervoor terug naar de voorbereiding in huidig artikel 5 van het decreet.

Aangezien het voortraject nog verder vorm dient te krijgen, is het nog niet duidelijk op welke wijze de expertise van Steunpunt Adoptie zal worden ingeschakeld in het voortraject. Om die reden heft artikel 7 van het ontwerp punt 6 van de tweede paragraaf van het huidig artikel 7 in het decreet interlandelijke adoptie op. Omdat in het bestaande artikel 7, §4, 2° wordt verwezen naar de taak van Steunpunt Adoptie tot aanvaarding en registratie van iedere kandidaat-adoptant die wordt doorverwezen door het Vlaams Centrum voor Adoptie voor het volgen van het voorbereidingsprogramma als voorwaarde voor de dienst om erkend te blijven of een hernieuwing van zijn erkenning te verkrijgen en deze doorverwijzingstaak opgenomen is in punt 6 van artikel 7, §2, dat wordt opgeheven op 31/12/2025, dient ook artikel 7, §4, 2° te worden opgeheven. De inwerkingtreding hiervan is eveneens voorzien op 31/12/2025. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan opmerking 12 van het advies van de Raad van State.

In navolging van het advies van de Raad van State (opmerking 8.4) wordt het bestaande artikel 7, dat een opsomming van de taken van Steunpunt Adoptie bevat, aangevuld met een uitdrukkelijke opname van de taak van het verstrekken individuele nazorg.

In aanloop van haar advies, heeft de Raad van State de verhouding met de (na)zorgtaak van de vergunde adoptiedienst (artikel 15) in vraag gesteld. De decreetgever heeft hierop volgende verduidelijking gegeven:

"Het is de bedoeling dat beide instellingen nazorg aanbieden, zeker nu de beleidskeuze gemaakt is om slechts één dienst voor interlandelijke adoptie te vergunnen. Het kan voorkomen dat een vertrouwensband met de adoptiedienst of de nazorgmedewerkers binnen de dienst ontbreekt. Indien er slechts één adoptiedienst werkzaam is, is het belangrijk om het adoptiegezin en de geadopteerde een alternatief te bieden wanneer de verhoudingen onherstelbaar ontwricht zijn.

Evenwel moet enige nuance worden aangebracht in de nazorg die door de adoptiedienst en door Steunpunt wordt aangeboden.

De nazorg die vanuit de adoptiedienst gebeurt is voornamelijk ingegeven vanuit de zorg omtrent de hechting van het kind in het gezin, meteen na kennismaking, aankomst in België en daarna. De dienst zal vanuit haar kennis van het kinddossier ook reeds voor de afreis naar het betrokken herkomstland, indien nodig, een nazorgplan opstellen waarmee het adoptiegezin in België aan de slag kan gaan. Het betreft dan bijvoorbeeld advies rond experts die de familie best consulteert, maar ook contactopname met scholen en CLB's om bepaalde afspraken te maken. Verder zijn er ook de nazorgverplichtingen t.a.v. het herkomstland die moeten nagekomen worden. De adoptiedienst verzorgt huisbezoeken aan het gezin en stelt minstens de rapporten op die door het herkomstland opgelegd worden in het kader van verplichte nazorg. Door de intensieve contacten met zowel het adoptiegezin als de opgelopen ervaring en kennis van de werking in de herkomstlanden én de adoptiethematiek, is de adoptiedienst de meest aangewezen organisatie hiervoor.

De nazorg die door Steunpunt Adoptie wordt verzorgd is niet zozeer gebonden aan voorgaande intensieve contacten met de adoptiebetrokkenen en herkomstlanden en zal eerder ad hoc, op vraag van de hulpzoekende worden verleend. Steunpunt zal hierin een minder proactieve houding aannemen en het gezin slechts benaderen wanneer hiertoe vraag is vanuit het gezin of de betrokkene. Naast het aanbod van vrijwillige individuele nazorg, verzorgt Steunpunt ook algemene workshops en vormingen inzake adoptie en gerelateerde onderwerpen wat o.i. eveneens ressorteert onder nazorg in brede zin.

Het is overigens in het kader van de individuele nazorg dat Steunpunt mogelijks de persoonsgegevens verwerkt die worden opgesomd in het ontwerp, doch dit zal niet op consequente wijze gebeuren.”

Bovenstaande verduidelijking wordt, in navolging van het advies van de Raad, opgenomen in onderhavige artikelsgewijze toelichting.

Artikel 8.

Dit artikel heft, met ingang vanaf 31/12/2025, het eerste lid van huidig artikel 9 van het decreet interlandelijke adoptie op om reden dat het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie nog verder uitgewerkt zal worden en er bijgevolg ook nog geen zicht is op het budgettaire luik ervan.

Artikel 9 en artikel 10.

Deze artikelen wijzigen het opschrift van zowel hoofdstuk 4 alsook afdeling 1 van hoofdstuk 4. Er wordt in het decreet bewust afstand gedaan van de term “adoptiebemiddeling” en de term “adoptiebegeleiding” zal in de plaats komen. Verder zal er nog slechts 1 adoptiedienst vergund zijn in het kader van interlandelijke adoptie.

Artikel 11.

Artikel 11 vervangt huidig artikel 14 van het decreet van 20 januari 2012 dat de keuze laat tussen een adoptietraject met tussenkomst van een adoptiedienst ofwel op zelfstandige wijze. Om alle adopties te omkaderen met meer zorg en de broodnodige garanties, wordt de keuze gemaakt dat adoptie onder de vorm van zelfstandige adoptie zonder adoptiebegeleiding niet meer mogelijk is.

Artikel 12.

Dit artikel brengt een terminologische correctie aan n.a.v. van de vergunning van 1 adoptiedienst.

Artikel 13.

Artikel 13 vervangt huidig artikel 15 van het decreet betreffende interlandelijke adoptie. Het nieuwe artikel vormt de decretale vertaling van het gewijzigd takenpakket van de interlandelijke adoptiedienst en de gewijzigde verhouding met het VCA. De financiering van de dienst niet meer afhankelijk kan en zal zijn van het aantal geopende adoptiekanalen in herkomstlanden en het aantal effectief gerealiseerde adopties. Een dergelijk mechanisme wekt minstens de schijn van mogelijke wantoestanden.

De Vlaamse regering heeft op 17 september 2021 de intentie uitgedrukt om interlandelijke adopties zeker niet stop te zetten of te laten uitdoven, integendeel, maar wel te vertrekken vanuit benadering waarbij op kindniveau het systeem gestuurd wordt door de vraag van herkomstlanden naar plaatsing. Ze behoudt ook een taak voor de adoptiedienst hierin en bevestigt de rol als partner van het VCA.

De eerste paragraaf van het nieuwe artikel 15 somt de kerntaken van de adoptiedienst op die in de daaropvolgende paragrafen verder gespecificeerd worden.

De taken van de adoptiedienst kunnen opgesplitst worden in drie grote delen:

- Informeren en voorbereiden
- Administratieve en procedurele ondersteuning
- Verstrekken van (na)zorg en begeleiding

De tweede paragraaf specificeert de taak inzake informeren en voorbereiden van de kandidaat-adoptant. Het is aan de adoptiedienst om de kandidaat-adoptanten goed in te lichten over de herkomstlanden waarmee een samenwerking loopt en hen verder ook de mogelijkheid te geven om een diepgaandere vorming te volgen over adoptiespecifieke onderwerpen zoals trauma en verlies, identiteit, ...

Daarnaast moet de adoptiedienst over goede kennis van de kandidaat-adoptanten beschikken om haar taak inzake begeleiding en advies kwalitatief goed te kunnen vervullen. De dienst zal hierbij de nodige tijd een aandacht moeten besteden aan de families die zij begeleidt zodat de draagkracht van de familie zo correct mogelijk kan worden ingeschat.

De begeleidingstaak en administratieve en procedure ondersteuning, uiteengezet in de derde paragraaf, omvat onder meer het aanbieden van hulp bij de samenstelling van het ouderdossier voor het herkomstland, begeleiding doorheen het adoptieproces alsook de opvolging van de procedure in het land van herkomst. Op vraag van de Raad van State in haar advies (opmerking 18) dient nog te worden verduidelijkt wat deze opvolging van de gerechtelijke voortgang juist impliceert:

"Een adoptiedienst komt pas tussen in een adoptieprocedure wanneer de kandidaat-adoptant(en) beschikt over een geschiktheidsvonnis tot adoptie. De gerechtelijke voortgang van het adoptiedossier waarover sprake in het ontwerp heeft geen betrekking op de procedure teneinde geschikt te worden verklaard in België, doch wel op de procedure die desgevallend in het herkomstland wordt gevoerd. Het artikel behelst geenszins de mogelijkheid voor de adoptiedienst om de kandidaat-adoptanten te vertegenwoordigen, doch wel de taak om alle dossiers in de herkomstlanden op te volgen en af te stemmen met de eventuele contactpersonen (waaronder ook advocaten) en de kandidaat-adoptanten hieromtrent op de hoogte te houden."

Deze opvolging door de adoptiedienst doet aldus geen afbreuk aan enige federale bevoegdheid.

De vierde paragraaf van het wijzigingsartikel voorziet in een substantiële uitbreiding van de taken van de adoptiedienst op het gebied van (na)zorg en begeleiding voor de adoptiebetrokkenen. Niet alleen zal de dienst, zoals voorheen, een belangrijke rol behouden in het vervullen van de nazorgplicht die opgelegd wordt door het herkomstland, ook zal de dienst moeten voorzien in een individueel zorgplan dat op maat van het kind gemaakt wordt en dat houvast dient te bieden voor de adoptant/het adoptiegezin. De zorg zou kunnen bestaan uit huisbezoeken, telefoongesprekken, specifieke trainingen, maar evenzeer onder de vorm van het verkennen van mogelijkheden binnen de brede leefomgeving en het leggen van linken met andere hulpverleners. Deze werkwijze heeft als voordeel dat het de mogelijkheid creëert om problemen vroegtijdig te detecteren en aan te pakken. Verder zal de dienst een belangrijke partner zijn in de uitbouw en kennisdeling van het bredere zorgaanbod bij pleegzorg en adoptie.

In het kader hiervan zal ook geregeld uitwisseling van goede praktijken en expertise gebeuren met Steunpunt Adoptie en het Afstammingscentrum.

Ook op het gebied van werking in de herkomstlanden, zal er een en ander wijzigen in het takenpakket en werking van de adoptiedienst en de verhouding met VCA. Het mechanisme van op subsidies gebaseerde kanaalwerking in herkomstlanden wordt achterwege gelaten en focus komt te liggen op de kwaliteitsvereisten en waarborgen in de herkomstlanden. Er komt een intenser samenwerkingsverband met de herkomstlanden die na een uitgebreide screening een positieve evaluatie hebben gekregen. De adoptiedienst kan nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden aan het VCA voorstellen. Verder onderzoek naar opportuniteiten, timing en desgevallend een screening worden opgenomen in de planning, cf. paragraaf zeven van dit artikel.

De adoptiedienst dient te beschikken over diepgaande kennis over de regelgeving, werking en procedures in de herkomstlanden in functie van haar begeleidingstaak en ze dient minstens een keer per jaar een grondige evaluatie van de werking door te voeren, als partner van het VCA. De zevende paragraaf specificeert dat hiertoe jaarlijks met het VCA een planning wordt opgemaakt.

Uit artikel 17 dat artikel 15/2 invoegt in het decreet, zal blijken dat de adoptiedienst nog een belangrijke taak te vervullen heeft in het verlenen van advies aan het VCA over de medische en psychosociale adopteerbaarheid van het kind en de match met kandidaat-adoptanten.

De zesde paragraaf betreft een verplichting die reeds ingeschreven was in het decreet van 2012 en heeft een gecentraliseerde bewaring van adoptiedossiers tot doel.

De Vlaamse regering heeft de mogelijkheid om de taken van de adoptiedienst nog verder te specificeren. In ieder geval specificeert zij de taken die de dienst dient waar te nemen in het kader van intrafamiliale adopties.

De taken van de adoptiedienst, omschreven in de eerste paragraaf en de verdere uitsplitsing ter verduidelijking van die taken in de daaropvolgende paragrafen werden aangepast aan opmerking 16 van het advies van de Raad van State. In het derde lid wordt bij de definiëring van een intrafamiliale adoptie ook de maximale graad van biologisch verwantschap met een adoptiekind van de adoptant of de adoptanten opgenomen, zoals geadviseerd door de Raad van State (opmerking 17).

Artikel 14.

Artikel 14 roept een nieuwe instantie in het leven, met name het Adviescomité interlandelijke adoptie. Het decreet voorziet in een minimale samenstelling van het comité waarin zo veel als mogelijk relevante adoptie-expertise gebundeld wordt.

De functie van het comité is tweeledig. Enerzijds heeft het comité de taak advies te verlenen in concrete adoptiedossiers omtrent de medische of psychosociale adopteerbaarheid van een kind of over de match tussen kandidaat-adoptant en kind. Bij matching in Vlaanderen zal het advies van het Adviescomité gevraagd worden. Het advies is facultatief op vraag van de interlandelijke adoptiedienst of het VCA als de matching in het herkomstland gebeurt. In principe stelt Vlaanderen hoge eisen aan de lokale matching, onder meer ook een onafhankelijke beoordeling, maar mocht er bij de interlandelijke adoptiedienst of bij het VCA toch een reden zijn om het advies te vragen, dan kunnen zij daartoe initiatief nemen. Bij de verdere operationalisering van het Adviescomité waakt de Vlaamse Regering over de tijdigheid van de adviezen in relatie tot het

adoptieproces en de verwachtingen daaromtrent van het herkomstland. Door het verankeren van een permanente, externe blik zorgen we ook voor meer transparantie en versterken we het draagvlak voor onze aanpak van interlandelijke adoptie.

Verder verleent het comité advies dat zich meer situeert op metaniveau en concrete dossiers overstijgt. Het comité kan op vraag of op eigen initiatief advies verlenen over het verloop van interlandelijke adoptieprocedures in Vlaanderen met o.a. de betrachting om aan te zetten tot meer reflectie en zelfevaluatie van de dienstverlening binnen het VCA of de bredere sector. De beleidsgerichte adviezen van het comité worden jaarlijks gepubliceerd op de website van het agentschap Opgroeien.

De suggestie van de Raad van State (opmerking 23) tot uitbreiding van de raadplegingsmogelijkheid van het Adviescomité interlandelijke adoptie voor wat betreft de adviezen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten wordt opgenomen in het ontwerp en aldus hebben ook het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering de mogelijkheid advies in te winnen.

Paragraaf 2 van het ontworpen artikel regelt de minimale samenstelling van het Adviescomité. In 15/1, §2, eerste lid, 4° is er sprake van "twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie" en voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, naast de leden die worden opgesomd in het eerste lid van paragraaf 2, ook bestaat uit minstens "twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie". De Raad van State vroeg naar aanleiding van de adviesaanvraag meer verduidelijking over het mogelijke verschil tussen experts in interlandelijke adoptie en deskundigen op het gebied van adoptie. In haar advies raadt de Raad van State aan om het antwoord op deze vraag ter verduidelijking op te nemen in onderhavige memorie van toelichting (opmerking 24):

"Er is een klein, maar subtiel onderscheid in onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie en onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie. Onder de term 'onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie' worden ook begrepen die personen met een expertise die zich eerder situeert op het vlak van binnenlandse adoptie (vb. personen die ervaring hebben met begeleiding van eerste ouders/afstandsouders), welke eveneens relevant kan zijn met het oog op adviesverlening rond bepaalde thema's. De bedoeling is inderdaad om bij de globale adviesverlening beroep te kunnen doen op een ruimer aantal deskundigen, met eventueel ook een iets bredere expertise."

De Vlaamse Regering beslist, op voordracht van het VCA en de interlandelijke adoptiedienst over de samenstelling van het Adviescomité.

Artikel 15.

Dit artikel voorziet in de invoeging van een nieuw artikel 15/2 dat de werkwijze van zowel de adoptiedienst als het adviescomité in het kader van matching en toewijzing van kinddossiers specificeert.

De eerste paragraaf handelt over de situatie waarin het herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant overmaakt aan het VCA of de adoptiedienst. In dergelijke situatie heeft de adoptiedienst de taak de psychosociale adopteerbaarheid van het kind na te gaan, de eventuele noden en behoeften van het kind in kaart te brengen en omtrent de voorgestelde match door het herkomstland advies te verlenen aan het VCA. Indien nodig kan het advies van externe experts worden ingeroepen, zowel op initiatief van de dienst als VCA. Voor meer complexe vraagstukken of bedenkingen kan eventueel bijkomend het advies van het Adviescomité worden gevraagd. Indien

voorafgaand aan het advies van het Adviescomité externe experts werden geraadpleegd, dan worden deze betrokken bij de beoordeling van het Adviescomité. Dat betekent niet dat de adoptiedienst of het VCA de mogelijkheid niet zouden hebben om meteen het matchingsvoorstel over te maken aan het Adviescomité. Het derde lid benadrukt het belang van de adviezen van het Comité in die zin dat afwijkingen dienen te worden gemotiveerd.

De tweede paragraaf vertrekt vanuit de hypothese dat de matching niet in het herkomstland zelf gebeurt, maar waarbij het land aan VCA of de adoptiedienst de vraag stelt om geschikte ouder(s) te zoeken en voor te stellen voor een kind, al dan niet met special needs. Na een eerste check van de psychosociale adoptabiliteit van het kind, dient de adoptiedienst op zoek te gaan naar de best mogelijke match in gezinsverband. Alvorens een eventueel voorstel wordt overgemaakt aan het herkomstland, dient het Adviescomité advies te verlenen over de voorgestelde matching. Op die manier wordt de beslissing rond matching geen zaak van de adoptiedienst of VCA alleen, maar wordt er steeds gewerkt vanuit het meerogenprincipe. In navolging van het advies van de Raad van State (opmerking 8.5) wordt nader gespecificeerd dat de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid nog steeds bij VCA ligt, doch dat eventuele afwijkingen van het advies van het Adviescomité moeten gemotiveerd worden.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de procedure voor de adviesverlening en besteed daarbij bijzondere aandacht aan een zo kort mogelijke adviestermijn, rekening houdend met de vraag van bepaalde herkomstlanden naar een specifieke termijn.

Artikel 16.

Dit artikel zorgt voor een terminologische correctie in het kader van de vergunning van een interlandelijke adoptiedienst.

Artikel 17.

Dit artikel voorziet in de vervanging van erkenningsvoorwaarden voor de adoptiediensten in huidig artikel 16 naar vergunningsvoorwaarden voor de adoptiedienst. Hiermee wordt gevolg gegeven aan het advies van de adviescommissie WVG van 9 november 2023 (Advies 2023_58_ACW), waarin – naar aanleiding van een bezwaar tegen het voornemen van het Agentschap Opgroeien om één dienst te erkennen op basis van een oproep – wordt gesteld dat een sluitende decretale basis om nog slechts één dienst te erkennen ontbreekt. Nieuw is de voorwaarde dat de adoptiedienst louter actief mag zijn op het gebied van adoptie en geen andere activiteiten inzake bescherming van kinderen en jongeren mag uitoefenen. Het doel van deze voorwaarde is te vermijden dat er middels die andere activiteiten enige beïnvloeding zou kunnen gebeuren wat betreft de mogelijkheden tot plaatsing van een kind. Verder worden er meer specifieke vereisten gesteld m.b.t. het interdisciplinair team waarover de dienst moet beschikken. Zo dient het basisteam te beschikken over landenverantwoordelijken die nauw samenwerken met de diensten en personen in de herkomstlanden waarmee wordt samengewerkt nader te specificeren. De adoptiedienst dient verder ook een beleid uit te werken (en te handhaven) waaruit blijkt dat er vanuit respect voor de werkingsprincipes inzake interlandelijke adoptie zal worden gewerkt. Deze werkingsprincipes worden geconcretiseerd in de vijfde paragraaf van het artikel. Vergunningsvoorwaarde 8° vereist van de organisatie dat de adoptiedienst voorziet in een integraal kwaliteitsbeleid van waaruit de kwaliteit van de dienstverlening en interne werking wordt bepaald, geëvalueerd en eventueel verbeterd. Het is uitermate belangrijk dat de organisatie kritisch durft te zijn t.a.v. de eigen werking en op basis van bijvoorbeeld klachten (zowel via het agentschap als via de interne

klachtenprocedure van de dienst) en bevraging van stakeholders (kandidaat-adoptanten, geadopteerden, ...) de werking durft bij te sturen. Om vergund te blijven of opnieuw vergund te worden zal de dienst moeten aantonen over een strategie te beschikken waaruit blijkt dat kwaliteit van de dienstverlening effectief wordt bewaakt en geëvalueerd.

Noemenswaardig is ook de weglating van het proactief voorstellen van kanaalonderzoek en verder de toegevoegde verwijzing naar de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).

In paragraaf drie worden de voorwaarden gesteld waaraan de dienst moet voldoen om vergund te blijven of opnieuw een vergunning te verkrijgen. De dienst zal actief medewerking moeten verlenen aan overlegmomenten met de adoptiesector en zal ook in maximale transparantie en informatiedeling moeten voorzien ten aanzien van VCA. Naast een jaarlijkse rapportage van de activiteiten van de dienst en de gerealiseerde doelstellingen aan het VCA, zal de dienst ook moeten voorzien in een jaarlijks bestuurskundig en financieel verslag. Het is aan de Vlaamse Regering om de inhoud van dat verslag te bepalen. In navolging van het advies van de Raad van State wordt afgestapt van de geheimhoudingsplicht van de medewerkers van de adoptiedienst. Er wordt geopteerd voor een strikt vertrouwelijke omgang met alle informatie door de individuele medewerkers van de dienst. Bij niet naleving gelden de regels van de algemene verordening gegevensbescherming.

De vierde paragraaf bepaalt dat de organisatie dient te beschikken over een sterk beleidsvoerend vermogen. Deze vereiste dient vervuld te zijn zowel bij aanvang van de werking, alsook doorheen de hele periode van werking en behoud en vernieuwing van de vergunning.

Dit blijkt onder andere uit het feit dat de leden van raad van bestuur van de organisatie moeten voldoen aan een aantal specifieke vereisten die ofwel blijken van een duidelijk leiderschap, gestoeld op academische vorming, ofwel blijken van ervaringsdeskundigheid m.b.t. adoptie. Het loutere gegeven dat men (kandidaat-)adoptieouder is, volstaat niet om te getuigen van ervaringsdeskundigheid. De organisatie dient te worden geleid door een persoon die beschikt over een sterke visie en het analytisch vermogen om een professionele dienstverlening te organiseren wat o.a. blijkt uit het voeren van een correct personeelsbeleid, efficiënte inzet van middelen en personeel, transparante communicatie, organisatorisch management, enz.

Het artikel verankert, tot slot, de vergelijkende procedure voor de aanvraag en hernieuwing van de vergunning in het geval er meer dan één ontvankelijke vergunningsaanvraag is die aan de vergunningsvoorwaarden voldoet. Deze procedure zal uitgewerkt worden door de Vlaamse Regering.

Artikel 18.

Artikel 18 voegt extra mogelijkheden voor toezicht- en handavingsmaatregelen in en voorziet verder ook in bestuurlijke maatregelen. De extra mogelijkheden zijn belangrijk om voldoende gedifferentieerde maatregelen te kunnen nemen in functie van de kwaliteit van de werking van de dienst.

Het Agentschap Opgroeien heeft de mogelijkheid om de vergunning van de adoptiedienst te schorsen, op te heffen of bestuurlijke maatregelen te nemen in drie hypothesen:

1° de bepalingen van het decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan worden niet nageleefd of er bestaat een ernstig vermoeden dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind of bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is;

2° de adoptiedienst laat na het vereiste gevolg te verlenen aan de schriftelijke aanmaning door het Agentschap;

3° de adoptiedienst verhindert het bij of krachtens het decreet geregelde toezicht;

Aan VCA wordt de mogelijkheid gegeven om, in geval van een schorsing van de vergunning van de adoptiedienst, maatregelen te nemen zodat de adoptiebegeleiding in lopende dossiers niet in het gedrang komt. Hierbij bestaat de mogelijkheid om de taken van de dienst tijdelijk en gedeeltelijk toe te wijzen aan het Steunpunt Adoptie en de binnenlandse adoptiedienst. In geval van opheffing van de vergunning voorziet het decreet in de overdracht van documenten en adoptiedossiers aan het VCA.

De derde paragraaf specificeert de bestuurlijke maatregelen die door het Agentschap kunnen opgelegd worden. Het betreft steeds tijdelijke maatregelen die de uitoefening van de adoptiebegeleiding niet opschorten, tenzij gelijktijdig met de maatregelen de vergunning van de dienst wordt geschorst.

Artikel 19.

Dit artikel voorziet in een terminologische correctie en behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 20.

Dit artikel vervangt artikel 18 van het decreet van 2012 en voorziet in kosteloze dienstverlening (begeleiding en zorg) door de adoptiedienst wat de adoptiebegeleiding betreft. De kandidaat-adoptant dient dan geen vergoeding meer te betalen aan de adoptiedienst, zoals dit voorheen wel het geval was. Ook hier vermijden we prestatiefinanciering. De nadruk komt te liggen op adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel en de financiële onafhankelijkheid van de adoptiedienst ten aanzien van het aantal overeenkomsten of gerealiseerde adopties.

Het is de bedoeling dat de adoptiedienst jaarlijks een activiteitenplanning opmaakt en daarover rapporteert om haar subsidies te verantwoorden.

De adoptant kan wel gehouden blijven tot onkosten die gepaard gaan met zijn adoptieprocedure en de nazorgverplichtingen (m.i.v. nazorgrapporten) van het buitenland. Het kan hier slaan op vertaalkosten, kosten voor legalisatie/visum, kosten voor bijstand van een advocaat in het herkomstland, enz. Delegatie wordt verleend aan de Vlaamse regering om de nadere regels en voorwaarden voor aanrekening van de kosten in de adoptieprocedure te bepalen.

Artikel 21.

Dit artikel voorziet in een terminologische correctie en behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 22.

Dit artikel vervangt artikel 20 van het decreet van 20 januari 2012 dat voorziet in de doelstellingen en taken van VCA. De wijzigingen zijn noodzakelijk om de veranderde verhouding met de adoptiedienst als partner decretaal zichtbaar te maken.

De eerste paragraaf regelt in algemene bewoordingen de functie, taken en doelstellingen van het VCA dat als afdeling binnen het Agentschap Opgroeien fungeert als centrale autoriteit inzake interlandelijke adoptie.

De Raad van State merkt op dat de algemene omschrijving van de opdracht van het Vlaams Centrum voor Adoptie in de ontwerpen bepaling quasi-identiek is aan één van de opdrachten van het Steunpunt Adoptie, zoals omschreven in het bestaande artikel 7, §2, 3° van het decreet van 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie, en die erin bestaat om te fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders. In navolging van het advies van de Raad, wordt hierbij toelichting verschaft omtrent deze overlapping van opdrachten van de betrokken instellingen:

"De bepaling toont aan dat alle adoptiebetrokkene in een adoptieprocedure zich zowel tot Steunpunt Adoptie als VCA kunnen wenden om adoptiegerelateerde zaken bespreekbaar te maken. Zowel Steunpunt Adoptie als VCA dienen een onafhankelijke en objectieve houding aan te nemen in het adoptiebeleid waarin wordt gestreefd om de belangen van alle betrokkenen te behartigen. De expliciete toevoeging bij de taken van VCA als aanspreekpunt, tracht ook tegemoet te komen aan een betere toegankelijkheid nu tot op heden een gevoel van schroom of angst heerst om zich te wenden tot de autoriteit."

In de tweede paragraaf worden de concrete opdrachten van VCA uiteengezet en gespecificeerd. Punt 1 specificeert de taken in het kader van voorbereiding en registratie. Iedere persoon die zich kandidaat wenst te stellen voor de adoptie van een kind, dient zich aan te melden bij VCA die de gegevens van de kandidaat- adoptant registreert en voorziet in de doorverwijzing naar de voorbereiding en, indien vereist, het maatschappelijk onderzoek. Personen die door de familierechtbank geschikt zijn bevonden om te adopteren, worden doorverwezen naar de adoptiedienst.

Het tweede punt van het nieuwe artikel 20 specificeert de internationale taken van VCA als centrale autoriteit in het kader van het Haags Adoptieverdrag. Noemenswaardig is de expliciete vermelding dat VCA rechtstreeks de kinddossiers uit de herkomstlanden in ontvangst dient te nemen en op basis hiervan de juridische adopteerbaarheid van het kind dient na te gaan. Het waarborgen van de subsidiariteit en adoptabiliteit is in de eerste plaats een verplichting van de staat van herkomst, waardoor een grote verantwoordelijkheid in de uitvoering van het Haags Verdrag bij het herkomstland komt te liggen. Deze controle is voor de herkomstlanden, gelet op bijvoorbeeld het gebrek aan middelen, niet altijd gemakkelijk deze controleopdracht waar te maken. Vanuit de filosofie van een gedeelde verantwoordelijkheid van de centrale autoriteiten in de uitvoering van het Haags Adoptieverdrag wordt daarom geëxpliciteerd dat VCA een tweede controle uitvoert op de adopteerbaarheid van het kind. Voor het psychosociale en medische aspect wordt, zoals hoger uiteengezet, beroep gedaan op de adoptiedienst. VCA zorgt dat het dossier wordt overgemaakt aan de adoptiedienst voor de vervulling van haar taken.

Verder wordt ook de aandacht gevestigd op a) dat voorziet in de opdracht tot screening van de herkomstlanden waarmee een samenwerking kan worden aangegaan alsmede de evaluatie van de lopende samenwerkingen. De formulering "proactief kanaalonderzoek" wordt achterwege gelaten, gelet op het subsidiaire karakter van interlandelijke adoptie als jeugdbeschermingsmaatregel.

De overige opdrachten in punt 2 zijn niet nieuw, maar zaten reeds vervat in het huidige artikel 20, al dan niet in andere bewoordingen of op abstractere wijze.

In het kader van zijn opdracht, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

Het derde punt van paragraaf 2 specificeert de taken van VCA in het kader van zorg en zorgt voor een verruiming van het begrip 'nazorg'. Het begrip 'nazorg' dekt immers onvoldoende de lading van wat we beogen. 'Nazorg' impliceert dat zorg voor adoptiebetrokkenen pas nodig is nadat de adoptie heeft plaatsgevonden en suggereert dat het gaat over een afgebakende periode na de adoptie. Geadopteerden en adoptieouders geven aan dat zorg en begeleiding beschikbaar dienen te zijn doorheen het gehele traject en tot in de volwassenheid. Ook de zorg voor geboorte-/eerste ouders gedurende het hele adoptietraject is essentieel. Dit is in lijn met de conclusies van de Special Commission inzake adoptie van het Haags Permanent Bureau (zomer 2022) waarin een holistische benadering voorop wordt gesteld, vanuit de gedachte dat adoptie geen losstaand moment of een bepaalde periode in het leven is, maar een levenslang traject.

Vandaar spreken we in deze nota en het bijhorende decreet niet over 'nazorg', maar over 'zorg en begeleiding'.

De diensten voor Pleegzorg worden betrokken om een gedeelde visie inzake zorg uit te werken en expertise en ervaringen met de sector uit te wisselen.

Punt 4 groepeert de opdrachten m.b.t. en in verhouding met de organisaties die door dit decreet zijn erkend, vergund en gesubsidieerd. Op dit vlak zijn er geen wijzigingen.

De paragrafen 3 t.e.m. 5 worden hernomen uit het huidige artikel 20. Paragraaf 4 geeft het VCA de mogelijkheid om binnen de geldende legistische kaders aan de sector een handelingskader aan te reiken op basis waarvan een meer uniforme handelingswijze kan worden gecreëerd. De vijfde paragraaf heeft betrekking op de klachten t.a.v. de erkende en vergunde organisaties. Klachten tegen deze organisaties kunnen in principe worden ingediend bij organisatie zelf. Omwille van de afhankelijke positie van de kandidaat-adoptant of geadopteerde, is het belangrijk dat dit ook rechtstreeks kan bij de klachtendienst binnen het agentschap.

De huidige regeling inzake gegevensverwerking door VCA wordt weggehaald uit artikel 20 en ondergebracht in een nieuw hoofdstuk in het decreet.

Tot slot wordt de bepaling (artikel 20, §8) over de oprichting van een raadgevend comité voor adoptie opgeheven. Door de oprichting van het Adviescomité interlandelijke adoptie en de binnen dat orgaan vervatte taken, worden de taken van het raadgevend comité uitgehold. Het Adviescomité zal ook veel dichterbij de praktijk staan. Voor de bredere advisering kan het hoofd van het Agentschap op grond van artikel 18 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid het algemeen raadgevend comité binnen Opgroeien regie te vatten voor advies over alle aangelegenheden die van belang zijn voor de taken van het Agentschap.

Artikel 23.

Dit artikel vervangt artikel 20/1 en voorziet een delegatie aan de uitvoerende macht tot uitwerking van de rechtsgevolgen ten aanzien van de kandidaat-adoptanten als een samenwerking met een herkomstland wordt opgeschort of stopgezet. De kandidaat-adoptant dient hierbij de mogelijkheid te behouden om zich open te stellen voor een adoptie uit een ander herkomstland.

De begrippen "niet-actief adoptiekanaal" en "wachtanciënniteit" worden geschrapt daar deze niet meer stroken met de gewijzigde werking.

Artikel 24.

Dit artikel wijzigt artikel 21 dat voorziet in de benoeming en de opdrachten van de Vlaamse Adoptieambtenaar. De Adoptieambtenaar heeft de operationele leiding over de dienst en vertegenwoordigt het Vlaams Centrum voor Adoptie. De goedkeuring van een kindtoewijzing aan Vlaamse Kandidaat-adoptanten in de zin van artikel 17 van het Haags Adoptieverdrag behoort tot de beslissingsbevoegdheid van de Adoptieambtenaar.

De taak tot bewaring van adoptiedossiers wordt geschrapt bij de opdrachten van de Vlaamse Adoptieambtenaar en wordt ondergebracht bij het VCA. Ook het verlenen van bijstand aan geadopteerden in het kader van zoektochten naar gegevens over het adoptiedossier wordt weggehaald uit het takenpakket van de Adoptieambtenaar nu dit behoort tot een van de opdrachten van het Afstammingscentrum.

Artikel 25.

Dit artikel heft hoofdstuk 6, dat bestaat uit de artikelen 22 en 23, op. Realiteit is dat de voorwaarden in het decreet om als trefgroep te worden erkend zodanig streng geformuleerd zijn dat er momenteel geen erkende trefgroep is. De erkenning brengt ook geen subsidiëring met zich mee zodat de lasten van de oprichting van een VZW niet opwegen tegen de eventuele voordelen. Het mag verder benadrukt worden dat een erkenning als trefgroep niet nodig is om belangen te laten gelden binnen de adoptiesector.

Artikel 26.

Artikel 26 heft hoofdstuk 7 op dat de zelfstandige adoptie regelt. Door de partnerschappen met zowel de bevoegde centrale autoriteiten te versterken enerzijds en door de samenwerking tussen VCA en de adoptiedienst te optimaliseren anderzijds en hierbij meer in te zetten op zorg en begeleiding, en om op die manier maximaal te garanderen dat elk dossier grondig is bestudeerd om fraude of wantoestanden te vermijden, is een adoptietraject enkel nog mogelijk onder de begeleiding van een dienst. Zelfstandige adopties bieden deze garanties onvoldoende en zullen daarom in de toekomst niet meer mogelijk zijn.

Artikel 27.

Dit artikel voorziet in terminologische correcties n.a.v. de aangebrachte wijzigingen in het decreet en behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 28.

Dit artikel vervangt de eerste paragraaf van artikel 27 zodat de terminologie in de betreffende paragraaf in overeenstemming wordt gebracht met de weglating van het begrip "adoptiebemiddeling" doorheen het decreet en de vergunning (i.p.v. erkenning) van slechts een adoptiedienst.

De derde paragraaf dat een strafbepaling oplegt wanneer de adoptant in het kader van een zelfstandige adoptie in gebreke blijft om een kopie van gegevens over de geadopteerde en zijn familie over te maken aan de Vlaamse Adoptieambtenaar, wordt opgeheven.

Artikel 29 – artikel 31.

Dit artikel voegt hoofdstuk 10/1 dat handelt over de gegevensverwerking van het Vlaams Centrum voor Adoptie en de andere betrokkenen in het kader van interlandelijke adoptie.

Voor de verwezenlijking van een adoptieprocedure en voor het verlenen van zorg en informatie na afronding van de procedure, is het voor het waarborgen van het belang van het kind noodzakelijk dat algemene en bijzondere persoonsgegevens van zowel het kind, de kandidaat-adoptieouders als de biologische ouders worden verwerkt. Hierdoor valt dit decreet onder het toepassingsgebied van de AVG. Voor de verwerking van algemene persoonsgegevens in het decreet is de rechtvaardigingsgrond dat dergelijke verwerking noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (artikel 6, eerste lid, c AVG). De verwerking van bijzondere persoonsgegevens zijn nodig zodat matching tussen kind en kandidaat-adoptieouder op zorgvuldige wijze kan gebeuren, maar ook zodat latere afstammingsvragen zo zorgvuldig mogelijk worden beantwoord. Voor deze doelstellingen is het van belang dat zoveel mogelijk informatie over de achtergrond van het kind en zijn familie wordt vergaard en dat deze informatie op zorgvuldige wijze wordt bewaard. Overigens kan hiervoor ook rechtsgrond worden gevonden in de artikelen 7 en 8 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het Kind (hierna: "IVRK") waarin het recht op afstammingsinformatie opgenomen is. Deze redenen van algemeen belang op grond van lidstatelijk recht (Haags Adoptieverdrag van 1993), rechtvaardigen de verwerking van de in dit decreet opgesomde bijzondere persoonsgegevens (artikel 9, eerste lid, c AVG).

Artikel 15, eerste lid, en artikel 16, eerste lid, a), van het Haags Adoptieverdrag bevatten een limitatieve opsomming van de gegevens die noodzakelijk zijn om de interlandelijke adoptie van een kind bij een kandidaat-adoptant mogelijk te maken. De artikelen 4 en 5 van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie (hierna: "Samenwerkingsakkoord") regelt welke gegevens de Gemeenschappen voor de toepassing van de artikelen 1231-1/4, 1231-6, eerste lid en artikel 1231-35 van het Gerechtelijk wetboek en de artikelen 346-2, eerste lid en 361-1, tweede lid van het oud Burgerlijk Wetboek minstens verwerken.

Artikel 27/1, §1, eerste lid van het decreet specificeert de gegevens die in uitvoering van het Haags Adoptieverdrag, dit decreet en de uitvoeringsbesluiten nodig zijn in de procedure opdat een kind uit een herkomstland kan worden opgevangen bij een kandidaat-adoptant in Vlaanderen. De eerste paragraaf behandelt de categorieën van persoonsgegevens die door het VCA in de uitoefening van welbepaalde taken kan verwerkt worden. Hierin zitten de gegevens die zijn opgesomd in de relevante bepalingen in het oud Burgerlijk Wetboek, alsook het samenwerkingsakkoord. Identificatiegegevens betreffen ondermeer de naam, het adres, telefoonnummer, geboortedatum en -plaats, nationaliteit, e-mailadres. Fysieke gegevens betreffen een fysieke beschrijving van de persoon. Gegevens over de organisatie van het werk betreft een omschrijving van de professionele betrekking en de globale uurregeling van de betrokken persoon teneinde inzicht te geven over de wijze waarop de kandidaat-adoptant zijn professioneel leven en gezinsleven zal afstemmen op elkaar. De verwerking van raciale of etnische gegevens, die betrekking hebben op de afkomst en nationale of etnische origine van de persoon is gerechtvaardigd omdat het de voorkeur geniet een kind zo veel als mogelijk te plaatsen in een omgeving die het meest aanleunt bij de eigen etniciteit en met oog op een adequate match tussen adoptant en kind. De verwerking van filosofische en religieuze gegevens is eveneens vanuit die optiek gerechtvaardigd. Indien een kind reeds sterk vanuit een bepaalde filosofie of geloofsovertuiging werd opgevoed in het herkomstland, verdient het aanbeveling om deze context zo veel als mogelijk te continueren in het ontvangend land – voor zover het belang van het kind daarmee gediend is. De verwerking van gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid, zowel van de kandidaat-adoptant, de afstandsouder

als het adoptiekind, is verantwoord om zowel vanuit medische als psychosociale optiek in te spelen op de noden van de betrokken actoren in het adoptieproces. Wanneer kandidaat-adoptanten aangeven niet open te staan voor een specifieke medische behoefte of mentale voorgeschiedenis, dient hiermee rekening te worden gehouden bij de matching.

Er wordt afgezien van de term "gegevens over het seksuele leven" naar aanleiding van het advies van de Raad van State. De terminologie wekte - onterecht - de indruk dat met de verwerking van deze gegevens wordt gedoeld op de seksualiteitsbeleving als zodanig terwijl wordt gedoeld op de verwerking van de relevante relationele en seksuele voorgeschiedenis die tot een zorg - of ondersteuningsbehoefte kan leiden of die invloed kan hebben op de matching. Om die reden wordt ervoor gekozen om in het ontwerp de bewoordingen "gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood" op te nemen. Verantwoording van de verwerking van die gegevens moet worden gezocht in artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 omtrent adoptie dat het maatschappelijk onderzoek inzake de geschiktheid om te adopteren betrekking heeft op "(...) de voorgeschiedenis en dynamiek van de relatie en van het gezin, de kinderwens en de beweegredenen voor de adoptie (...)". Het ouderrapport dat overeenkomst artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag wordt overgemaakt aan het land van herkomst, is gebaseerd op het verslag van maatschappelijk onderzoek dat wordt opgemaakt in het kader van de geschiktheidsprocedure. In bepaalde herkomstlanden is het niet toegelaten dat halebikoppels, bijvoorbeeld, een kind adopteren. De informatie omtrent de geaardheid van de kandidaat-adoptanten (indien het twee kandidaat-adoptanten betreft) wordt niet "as such" en in uitdrukkelijke bewoordingen opgenomen in het ouderrapport, doch kan wel voortvloeien uit de omschrijving van de dynamiek van de relatie en het gezin van de kandidaat-adoptanten. Het zou getuigen van een misleidende en niet-transparante houding indien de centrale autoriteit van het ontvangend land deze informatie zou schrappen of weglaten uit het ouderrapport dat dienstig is voor het herkomstland en op basis waarvan de toewijzing van een kind aan een paar gebeurt, zeker wanneer de geldende regelgeving in het betreffend herkomstland beperkingen verbindt aan de mogelijkheid om te adopteren voor koppels in een bepaalde gezinsconstellatie en socio-affectieve relatie. Bovendien kan de relatievorming alsmede bepaalde ervaringen uit het verleden leiden tot een traumatische kijk op relaties of socio-affectieve relaties zodat de mogelijke impact van de huidige relatievorming zowel als ervaringen uit het verleden zeker moeten meegenomen worden wanneer deze een impact kunnen hebben op huidige ondersteuningsnoden. Hierbij kan bijvoorbeeld ook worden gedacht aan een kind dat slachtoffer is geweest van seksueel misbruik en om die reden mogelijks een afkeer kan ontwikkelen van affectieve relaties met zorgfiguren. Het onderscheid met gegevens over het huidige of vorige huwelijk of vorm van samenleven zit erin dat deze laatste categorie louter betrekking heeft op een feitelijke omschrijving van de samenlevingsvorm en niet zozeer op de persoonlijke beleving ervan. Ook uit de verwerking van deze laatste categorie persoonsgegevens kan duidelijkheid worden bekomen over de seksuele geaardheid van de kandidaat-adoptant, doch niet verder dan het loutere feit.

De verwerking van afbeeldingen en beeldopnames door het Vlaams Centrum voor Adoptie, de adoptiedienst en het Adviescomité interlandelijke adoptie is gerechtvaardigd om diverse redenen. Aan de hand van afbeeldingen en beeldopnames kunnen bepaalde medische aandoeningen of uiterlijke kenmerken worden afgeleid die mogelijks niet helemaal stroken met de omschrijving in het verslag van het kind of de afstandsouder. Daarnaast is de verwerking van deze gegevens ook relevant in het kader van identificatie. Verder kunnen personen met een psychosociale en/of medische vorming uit beeldopnames bepaalde motorische en medische handelingen of psychologische noden afleiden die het

medisch advies en het advies over de psychosociale adopteerbaarheid van het kind drastisch kan beïnvloeden.

De verwerking van justitiële gegevens heeft betrekking op de gegevens die voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek dat overeenkomstig artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek wordt uitgevoerd door het openbaar ministerie in het kader van de geschiktheidsprocedure van de kandidaat-adoptant. De resultaten van dat onderzoek worden mee opgenomen in het ouderrapport dat wordt overgemaakt aan het herkomstland en wordt op die wijze aldus verwerkt door VCA.

Tot slot wordt ook het rijksregisternummer verwerkt aangezien dit wordt opgenomen in het attest van voorbereiding dat de kandidaat-adoptanten moeten voorleggen aan de familierechtbank in het kader van hun geschiktheidsprocedure en procedure tot verlenging van hun geschiktheid overeenkomstig het sjabloon dat gevoegd is als bijlage bij het Samenwerkingsakkoord adoptie.

VCA verwerkt de gegevens van de drie betrokken partijen in het adoptieproces, m.n. de geadopteerde, de adoptant(en) en de biologische ouder(s).

Het tweede lid van de eerste paragraaf van artikel 27/1 duidt VCA aan als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens die het verwerkt.

Het derde lid regelt de bewaartermijn van de gegevens die door VCA worden verwerkt en maakt een onderscheid in bewaartermijnen naar gelang het dossier resulteert in een adoptiebeslissing. In voorkomend geval, wanneer een adoptietraject resulteert in een adoptiebeslissing, worden de gegevens die door VCA worden verwerkt, eeuwigdurend bewaard. In dergelijk adoptiedossier zitten de persoonsgegevens van zowel de adoptieouder(s), de geadopteerde(n) als de afstandsouder(s).

De dossiers en aanverwante documenten die door de bemiddelende instanties en overheden werden opgemaakt en verzameld, bevatten unieke gegevens over zowel de afstamming van de geadopteerde als het verloop van de adoptieprocedure. Een eeuwigdurende bewaringstermijn is een belangrijke voorwaarde om de inzage van en toegang tot deze gegevens te verzekeren voor de geadopteerde en eventuele nakomelingen die hun familiegeschiedenis willen reconstrueren. Bovendien zijn er door de relatief late introductie van een wettelijk kader rond de opmaak en bewaring van deze dossiers heel wat waardevolle gegevens niet bijgehouden of verloren gegaan. Een eeuwigdurende bewaartermijn verkleint aanzienlijk de kans op een bijkomend verlies van gegevens en garandeert dat de resterende gegevens in optimale omstandigheden kunnen worden beschermd. Ten slotte kunnen aan de dossiers en reeksen die gegevens over de geadopteerden bevatten grote genealogische, historische en wetenschappelijke waarden worden toegekend. In verschillende landen groeit de academische en bredere maatschappelijke interesse in het verleden van adoptie. Het instellen van een eeuwigdurende bewaartermijn verzekert de toegang en verwerking van deze gegevens voor historische en wetenschappelijke doeleinden, rekening houdend met de geldende regels rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De Raad van State heeft naar aanleiding van de adviesaanvraag omtrent het ontwerp van decreet nog de vraag gesteld of de verantwoording voor deze eeuwigdurende bewaringstermijn wel opgaat voor alle gegevens in de betrokken dossiers en of ter zake niet in een zekere afbakening van de bewaartermijnen moet worden voorzien. Deze vraag werd als volgt beantwoord, waarbij het antwoord, overeenkomstig het advies van de Raad, wordt opgenomen in onderhavige artikelsgewijze bespreking:

"Een adoptiedossier is zodanig complex opgebouwd dat nooit duidelijk afgebakend kan worden welke persoonsgegevens in bepaalde documenten/attesten aan bod komen. Per herkomstland verschilt de opbouw van een adoptiedossier en het is aldus onmogelijk om hierin in regelgeving te differentiëren. Om die reden is ervoor gekozen om te voorzien in de meest ruime verwerking daar in bepaalde adoptiedossiers zeer veel informatie voorhanden zal zijn en in andere dossiers wat minder. Bovendien is het belangrijk dat de geadopteerde een volledig beeld verkrijgt van de documenten die zijn uitgewisseld in de totstandkoming van de adoptie en de periode ervoor of erna. Het kan niet de bedoeling zijn dat individuen binnen de centrale autoriteiten discretionair zullen beslissen over het vernietigen van bepaalde documenten die de geadopteerde aanbelangt.

Voor de reconstructie van de eigen familiegeschiedenis zijn ook zeker beeldopnamen en afbeeldingen van onschatbare waarde voor de geadopteerde. Naar analogie kan worden gedacht aan een biologisch kind dat teruggrijpt naar geboortefoto's, jeugdfoto's of familiefoto's om herinneringen op te rakelen of zich een beeld wenst te vormen over personen die men nooit gekend heeft doch wel geregeld aan bod komt in verhalen."

De gegevens die worden bewerkt in adoptiedossiers die niet resulteren in een plaatsing of adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard, net zoals de gegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek verwerkt. Deze termijn is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift. Vanuit uniformiteitsoverwegingen wordt deze termijn van zeven jaar als standaard gehanteerd, m.u.v. de andersluidende bepalingen.

In de tweede paragraaf, eerste lid, worden de gegevens beschreven die door de adoptiedienst worden verwerkt in het kader van de uitvoering van haar taken. In navolging van het advies van de gegevensbeschermingsautoriteit werd een opsplitsing van de categorieën persoonsgegevens gemaakt, naar gelang de verschillende opdrachten van de adoptiedienst. Voor bepaalde opdrachten is de verwerking van een ruim arsenaal gegevens onontbeerlijk, terwijl bij andere opdrachten, zoals de exploratie van eventueel nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden geen persoonsgegevens worden verwerkt.

Artikel 6/1 van het samenwerkingsakkoord delegeert de opmaak van het ouderrapport, bedoeld in artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, aan de centrale autoriteit van de gemeenschap of aan de dienst die is aangewezen door de bevoegde gemeenschap. De opmaak van het attest, bedoeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek is bij dit decreet gedelegeerd aan de adoptiedienst, wat de verantwoording van de verwerking van de gegevens over de kandidaat-adoptant verantwoordt. De herkomstlanden dienen over deze gegevens te beschikken alvorens zij een kind kunnen toewijzen voor adoptie aan een adoptiegezin. Omgekeerd dienen de gegevens van het kind te worden verwerkt zodat weloverwogen beslissingen kunnen gemaakt worden en afstammingsvragen zo zorgvuldig mogelijk kunnen beantwoord worden. Zo is het van belang om te weten of het kind extra zorg en aandacht nodig heeft, geconfronteerd is geweest met traumatische gebeurtenissen, fysieke noden heeft, etc. Om te weten of de kandidaat-adoptant kan beantwoorden aan voormelde zorgen en noden. Overeenkomstig het advies van de Raad van State (9.2.3.1.) werd voor de opdracht in het ontworpen artikel 15, §5, 2° de gegevensverwerking beperkt tot de identificatiegegevens van de geadopteerde.

Naar aanloop van haar advies, vroeg de Raad van State verduidelijking omtrent de noodzaak van de voorziene gegevensverwerking in het ontworpen artikel 27/1, §2, 6° en artikel 27/1, §2, 3° en 4°. De decreetgever gaf hierop

respectievelijk volgende antwoorden, die op advies van de Raad expliciet worden opgenomen in onderhavige memorie:

"Een adoptiedienst kan beschikken over gegevens na voltrekking van de adoptie die niet door het herkomstland worden overgemaakt aan VCA. Dit kan betrekking hebben op informatie die naar boven komt tijdens de gerechtelijke procedure in het herkomstland of n.a.v. een bezoek ter plaatse door de adoptiefamilie. Het is de bedoeling dat VCA over al deze documenten beschikt aangezien deze instantie verantwoordelijk is voor de bewaring van de adoptiedossiers. Voor rootszoektochten is de verwerking verantwoord omdat het Afstammingscentrum zelf niet over gegevens beschikt, doch deze steeds moet opvragen bij externe instanties zoals de adoptiedienst of VCA."

"De verwerking van de opgesomde gegevens is noodzakelijk voor de opgesomde taken van de adoptiedienst. In punt 3 betreft het voornamelijk taken waarbij een resem gegevens van de kandidaat-adoptant worden verwerkt die nodig zijn voor de opmaak van het ouderdossier dat naar het herkomstland wordt verzonden en dat absoluut nodig is voor de inschatting of een match met de betrokken kandidaat-adoptant(en) mogelijk is. In punt 4 worden de taken opgesomd waarbij de adoptiedienst gegevens van zowel de adoptieouder, geadopteerde en afstandsouder verwerkt en dit in het licht van de taken die betrekking hebben op haar adviserende rol inzake de match tussen ouder en kind. Deze taak kan de dienst nooit kwaliteitsvol uitvoeren zonder de opgesomde gegevens te verwerken."

Het tweede lid duidt de adoptiedienst aan als verwerkingsverantwoordelijke van de persoonsgegevens die het verwerkt.

Het derde lid van paragraaf twee regelt de bewaartermijn van de persoonsgegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt. Een genuanceerd bewaarbeleid werd uitgewerkt voor de gegevens die zitten vervat in een dossier dat niet uitgemond is in een adoptiebeslissing. De adoptiedienst bewaart de gegevens die zij verwerkt totdat de geadopteerde de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Deze bewaartermijn is ingegeven vanuit de nazorgverplichting die de adoptiedienst dient te vervullen ten aanzien van de herkomstlanden. De vereiste inhoud van deze nazorgrapporten alsmede de frequentie en de wijze van verzending verschillen per land van herkomst, reden waarom de adoptiedienst de gegevens gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde dient bij te houden.

De derde paragraaf betreft de verwerking die gebeurt door de dienst voor maatschappelijk onderzoek in het kader van de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek, zoals voorzien bij artikel 10 van het decreet en in uitvoering van artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de federale staat, de Vlaamse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie. De dienst verwerkt enkel gegevens over de kandidaat-adoptant aangezien haar taak slechts strekt tot het uitvoeren van onderzoeken naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptant. De gegevens die in deze paragraaf zijn omschreven zijn noodzakelijk om de meest geschikte adoptieouders te zoeken voor een kind. De verwerking van afbeeldingen onder punt 14° van het ontworpen artikel 27/1, §3, eerste lid, wordt geschrapt op advies van de Raad van State (cf. 9.2.3.3).

Paragraaf vier vermeldt de gegevens die door het Adviescomité interlandelijke adoptie worden verwerkt. Het betreft de gegevens van de drie betrokken partijen in het adoptieproces, aangezien dit nodig is voor de uitvoering van haar taken, geregeld in artikel 15/1, 1° en artikel 15/2 van het decreet. Voor uitvoering van

de taak tot adviesverlening over de globale aanpak en verloop van de interlandelijke adoptietrajecten, worden de persoonsgegevens gepseudonimiseerd. In kader van de publicatie van de betreffende adviezen, worden mogelijks ook een aantal identificatiegegevens en gegevens omtrent de huidige professionele betrekking van de leden van het Adviescomité en eventuele betrokken onafhankelijk deskundigen, vertegenwoordigers van de pleegzorgsector en vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden verwerkt.

Naar aanloop van haar advies, vroeg de Raad van State verduidelijking omtrent de noodzaak van de voorziene gegevensverwerking in het ontworpen artikel 27/1, §4, tweede lid, in het licht van de taak, vermeld in het ontworpen artikel 15/1, §1, 2° (advies over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten). De decreetgever gaf hierop volgende toelichting, die op advies van de Raad expliciet worden opgenomen in onderhavige memorie:

"In dergelijk geval worden de persoonsgegevens gepseudonimiseerd, zoals bepaald bij artikel 27/1, §4, tweede lid. In bepaalde gevallen kan het nodig zijn dat het Adviescomité weet heeft over de wijze waarop er vanuit specifieke cases gewerkt wordt. Teneinde het mogelijk te maken om specifieke cases voor te leggen om een bepaald beleid inzake interlandelijke adoptie in kaart te brengen, werd voorzien in de mogelijkheid tot verwerking van de voormelde gegevens, doch wel mits pseudonimisering."

Het derde lid van paragraaf vier duidt het Vlaams Centrum voor Adoptie aan als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevens die door het Adviescomité worden verwerkt. Een verwerkersovereenkomst tussen VCA en het Adviescomité zal te dieneinde worden afgesloten.

Het artikel regelt verder, per verwerkingsverantwoordelijke, de bewaartermijnen van de gegevens die verwerkt worden.

De vijfde en laatste paragraaf, tot slot, regelt de gegevensverwerking door Steunpunt Adoptie. In de taakomschrijving van de organisatie zijn er twee taken waarvoor de verwerking van een aantal persoonsgegevens van de drie betrokkenen in de adoptieprocedure nodig is. Het betreft de taak, vermeld in artikel 7, §2, 7° waarin Steunpunt niet louter fungeert als doorverwijzingscentrum maar ook effectief (na)zorg biedt aan de geadopteerde, (kandidaat)-adoptant en afstandsouder. Dit blijkt uit verschillende projecten die door de organisatie zijn opgezet en waarvoor kan worden verwezen naar hun website¹. De Gegevensbeschermingsautoriteit haalt in haar advies onterecht aan dat de (na)zorgtaak reeds toebedeeld is aan de adoptiedienst, als ware het dat deze dienst hierin een soort 'monopoliepositie' bekleedt. Dit klopt evenwel niet en zou ook ingaan tegen de keuzevrijheid van de geadopteerde (of kandidaat-adoptant of afstandsouder). Adoptiediensten die in het verleden adopties gerealiseerd hebben, bestaan vandaag mogelijks niet meer en kunnen dan ook geen specifieke nazorg meer aanleveren voor de geadopteerden die via deze dienst naar België zijn gekomen. Daarnaast kan het ook voorkomen dat er geen al te goede verstandhouding is tussen de adoptiedienst en de geadopteerde en kandidaat-adoptant en in die hypothese is het noodzakelijk dat de betrokken persoon zich tot een andere instantie kan wenden voor hulp en (na)zorg.

Evenwel moet enige nuance worden aangebracht in de nazorg die door de adoptiedienst en door Steunpunt wordt aangeboden.

De nazorg die vanuit de adoptiedienst gebeurt is voornamelijk ingegeven vanuit de zorg omtrent de hechting van het kind in het gezin, meteen na kennismaking, aankomst in België en daarna. De dienst zal vanuit haar kennis van het kinddossier ook reeds voor de afreis naar het betrokken herkomstland, indien nodig, een

¹ [Individuele begeleiding geadopteerden - Steunpunt Adoptie](#)

nazorgplan opstellen waarmee het adoptiegezin in België aan de slag kan gaan. Het betreft dan bijvoorbeeld advies rond experts die de familie best consulteert, maar ook contactopname met scholen en CLB's om bepaalde afspraken te maken. Verder zijn er ook de nazorgverplichtingen t.a.v. het herkomstland die moeten nagekomen worden. De adoptiedienst verzorgt huisbezoeken aan het gezin en stelt minstens de rapporten op die door het herkomstland opgelegd worden in het kader van verplichte nazorg. Door de intensieve contacten met zowel het adoptiegezin als de opgelopen ervaring en kennis van de werking in de herkomstlanden én de adoptiethematiek, is de adoptiedienst de meest aangewezen organisatie hiervoor.

De nazorg die door Steunpunt Adoptie wordt verzorgd is niet zozeer gebonden aan voorgaande intensieve contacten met de adoptiebetrokkenen en herkomstlanden en zal eerder *ad hoc*, op vraag van de hulpzoekende worden verleend. Steunpunt zal hierin een minder proactieve houding aannemen en het gezin slechts benaderen wanneer hiertoe vraag is vanuit het gezin of de betrokkene. Naast het aanbod van vrijwillige individuele nazorg, verzorgt Steunpunt ook algemene workshops en vormingen inzake adoptie en gerelateerde onderwerpen wat o.i. eveneens ressorteert onder nazorg in brede zin. Het is overigens in het kader van de individuele nazorg dat Steunpunt mogelijks de persoonsgegevens verwerkt die worden opgesomd in het ontwerp, doch dit zal niet op consequente wijze gebeuren.

In het kader van die hulpverlening moeten overigens niet alle gevoelige persoonsgegevens verwerkt worden zoals dat wel gebeurt in het kader van een maatschappelijk onderzoek of uitwisseling van ouder- en kinddossiers.

Naar aanloop van haar advies, vroeg de Raad van State verduidelijking omtrent de bewaartermijn van zeven jaar als een redelijke termijn. De toelichting die door de gemachtigde op deze vraag werd gesteld, wordt, op advies van de Raad, opgenomen in onderhavige bespreking:

"De gegevens die worden bewerkt in adoptiedossiers die niet resulteren in een plaatsing of adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard, net zoals de gegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek verwerkt. Deze termijn is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift. Vanuit uniformiteitsoverwegingen wordt deze termijn van zeven jaar als standaard gehanteerd, m.u.v. eventuele andersluidende bepalingen.

De gegevens die Steunpunt Adoptie verwerkt in het kader van (na)zorgvragen worden tot zeven jaar, te rekenen vanaf de laatst gestelde vraag in het kader van een dossier bewaard. De gegevens die worden verzameld in het kader van de organisatie van de voorbereiding worden zeven jaar bewaard, te rekenen vanaf de afronding van de voorbereiding. In dit laatste geval betreft het de identificatiegegevens en het rijksregister van de kandidaat-adoptant aangezien dit overeenkomstig artikel 5 van het decreet wordt opgenomen in het attest van voorbereiding dat Steunpunt Adoptie dient op te maken en aan te leveren. In geval van een eventuele procedure tot verlenging van de geschiktheid, dient de kandidaat-adoptant een duplicaat van het attest van voorbereiding neer te leggen bij de familierechtbank en om die reden is de bewaring gedurende een zekere periode gerechtvaardigd."

In navolging van het advies van de Raad van State (opmerking 9.1.2.) werd artikel 30 aangevuld met de categorieën van personen die toegang hebben tot de verwerkte persoonsgegevens.

Artikel 17 van het Haags Adoptieverdrag voorziet in de uitwisseling van gegevens tussen buitenlandse autoriteiten. Artikel 27/2 (artikel 31 van het

wijzigingsdecreet) regelt welke gegevens tussen de verschillende actoren in de adoptieprocedure worden uitgewisseld en in het kader van welke opdracht deze gegevensuitwisseling plaatsvindt.

Artikel 32.

Dit artikel voert een definitie voor “agentschap” toe in artikel 2 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, zoals geadviseerd door de Raad van State (opmerking 40).

Artikel 33.

Dit artikel brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende organisatie van pleegzorg.

De diensten voor pleegzorg zijn erkend op basis van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg (pleegzorgdecreet). In artikel 7 zijn de opdrachten van een dienst voor pleegzorg vastgelegd.

Deze opdrachten situeren zich – vanzelfsprekend – binnen pleegzorg, zoals gedefinieerd in het pleegzorgdecreet: zorg waarbij een pleeggezin vrijwillig, onder begeleiding van een dienst voor pleegzorg en tegen een kostenvergoeding, een of meer pleegkinderen en/of pleeggasten opvangt.

De decreetgever wil de kans grijpen om binnen het pleegzorgdecreet te bekijken hoe de diensten voor pleegzorg efficiënter en effectiever kunnen werken en hoe zij hierin beter ondersteund kunnen worden. De diensten voor pleegzorg hebben de voorbije jaren methodieken, programma's en expertises ontwikkeld die weliswaar hun oorsprong vinden binnen pleegzorg, maar waarvan een ruimere toepassing een meerwaarde is, zowel wat kwaliteit en transparantie als wat een efficiënte inzet van overheidsmiddelen betreffen.

De decreetgever heeft in het tweede lid van artikel 7, §2, van het pleegzorgdecreet aan de Vlaamse regering de mogelijkheid gedelegeerd om bijkomende taken te bepalen voor de diensten voor pleegzorg. Hoewel deze bepaling zich vooral op pleegzorggebonden taken focust, lijkt het niet uitgesloten dat hieronder een verruimde toepassing van de opdrachten vermeld in het eerste lid van artikel 7, §2, begrepen kan worden. Door het toevoegen van een zinssnede aan dit tweede lid wil de decreetgever deze verruimde toepassing verduidelijken en decretaal zichtbaar maken.

Bij een verruimde toepassing (van het opdrachtenkader vermeld in artikel 7) wordt in de eerste plaats – maar zeker niet noodzakelijk uitsluitend – gedacht aan:

- De expertise rond het zgn. voortraject (punten 2 t/m 5 en 8 van art. 7 van het pleegzorgdecreet) die een meerwaarde kan vormen voor de organisaties voor bijzondere jeugdzorg die erkend zullen worden voor gezinshuizen, maar eveneens voor andere organisaties die – in het kader van normalisering – met steungezinnen, weekendgezinnen, ... werken;
- De expertise rond het meewerken aan een goede matching tussen pleegkind en pleeggezin, (punt 6 van artikel 7), die ook transponeerbaar is naar gezinshuizen, steungezinnen, ...;
- De expertise rond behandelingspleegzorg die inzetbaar is in gezinshuizen, adoptiesituaties, ...

Deze oorspronkelijke delegatie, vermeld in het tweede lid van artikel 7, §2, voorziet niet in de mogelijkheid om subsidiebepalingen vast te leggen. De mogelijkheid om projectsubsidie toe te kennen aan de diensten voor pleegzorg, als voorzien in artikel 13/1 van het pleegzorgdecreet, is eveneens suboptimaal, omdat het moeilijk te rijmen valt met het streven naar een algemene praktijk (cf. het tijdelijke karakter van een project).

Omwille van deze redenen, en omdat het een gewenste praktijk ook decretaal zichtbaar zou maken, is een aanpassing van artikel 7, §2 wenselijk:

- Enerzijds wordt een zinssnede toegevoegd aan het tweede lid van de tweede paragraaf, zodat het duidelijk wordt dat deze bijkomende taken ook pleegzorggebonden taken kunnen omvatten die niet rechtstreeks betrekking hebben op een pleegzorgsituatie;
- Anderzijds wordt ook een delegatie naar de Vlaamse regering toegevoegd op basis waarvan deze een subsidie kan toekennen aan de diensten voor pleegzorg voor de taken vermeld in artikel 7 (zowel wat de taken in het artikel 7, §2, eerste lid, als wat de bijkomende taken in het tweede lid betreft);
- Ten slotte wordt een derde lid toegevoegd op basis waarvan de Vlaamse regering nadere regels kan bepalen over zowel de bijkomende taken, vermeld in het tweede lid, als de subsidie, vermeld in het derde lid van de tweede paragraaf van artikel 7;

Artikel 34.

Dit artikel voegt een nieuw artikel 7/1 in het Pleegzorgdecreet in dat een vertaling van artikel 5 van het wijzigingsdecreet vormt voor de Pleegzorgsector. Het artikel behoeft dan ook geen verdere toelichting. Dit artikel treedt op 31/12/2025 in werking.

Artikel 35.

Dit artikel voert een definitie voor “agentschap” toe in artikel 3 van het decreet van 3 juli 2015 houdende binnenlandse adoptie, zoals geadviseerd door de Raad van State (opmerking 40).

Artikel 36.

Het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie is niet alleen van toepassing op de interlandelijke adopties, maar eveneens op de binnenlandse adopties. De regelgeving omtrent binnenlandse adoptie zit vervat in het decreet van 3 juli 2015 houdende binnenlandse adoptie. Artikel 36 wijzigt het opschrift van hoofdstuk 2 van het decreet houdende binnenlandse adoptie.

Artikel 37.

Dit artikel wijzigt het opschrift van afdeling 2 binnen hoofdstuk 2 van het decreet houdende binnenlandse adoptie. Deze wijziging kadert opnieuw in het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie.

Artikel 38.

Artikel 5 van het decreet houdende binnenlandse adoptie dat de voorbereiding van kandidaat-adoptanten voor adoptie van een ongekend kind behandelt, wordt vervangen met oog op de organisatie van een gezamenlijk voortraject vanaf 31/12/2025. Dit artikel is identiek aan artikel 5 van het wijzigingsdecreet en behoeft aldus geen verdere toelichting.

Artikel 39.

Aangezien het voortraject nog verder vorm dient te krijgen, is het nog niet duidelijk op welke wijze de expertise van Steunpunt Adoptie zal worden ingeschakeld in het voortraject. Om die reden heft artikel 43 het artikel 6 van het decreet houdende binnenlandse adoptie op.

Artikel 40.

Dit artikel voorziet in een terminologische correctie in functie van het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie vanaf 31/12/2025.

Artikel 41.

Kandidaat-adoptanten die wensen over te gaan tot de adoptie van een gekend kind (bv. Kind van de partner, ex-partner, ...) dienen eveneens op grond van artikel 346-2, eerste lid van het oud Burgerlijk Wetboek de voorbereiding hebben gevolgd die wordt georganiseerd door de Gemeenschap. De decreetgever heeft ervoor gekozen om ook de adopties van gekende kinderen mee te nemen in het gezamenlijk voortraject, net zoals dit geldt voor de hele pleegzorgsector. Artikel 8 van het decreet houdende binnenlandse adoptie wordt in die zin vervangen dat er expliciet wordt verwezen naar de regels omtrent het voortraject in artikel 5.

artikel 42.

De doorverwijzing naar Steunpunt Adoptie wordt vervangen door verwijzing naar het voortraject.

Artikel 43.

In het decreet houdende de interlandelijke adoptie worden de bepalingen omtrent het raadgevend comité vervangen en opgeheven. De verwijzing in het decreet houdende binnenlandse adoptie is dan ook zonder voorwerp. Om die reden wordt artikel 21 opgeheven.

Artikel 44.

Dit artikel zorgt voor een correcte verwijzing naar het gewijzigd artikel betreffende de taken van de Vlaamse Adoptieambtenaar in het decreet betreffende interlandelijke adoptie.

Artikel 45.

Dit artikel heft hoofdstuk 6 van het decreet houdende binnenlandse adoptie, dat bepalingen bevat omtrent de trefgroepen, op.

Artikel 46.

Dit artikel voorziet in een overgangsbepaling voor de afronding van de zelfstandige adopties. De overgangsregeling bestaat erin dat de kanaalonderzoeken die op moment van de inwerkingtreding van artikel 26 van het wijzigingsdecreet zijn aangevat, worden afgewerkt door het VCA. Indien een goedkeuring van het onderzoek volgt, sluiten de betreffende kandidaat-adoptanten voor de verderzetting van hun procedure een contract af met de vergunde adoptiedienst.

Kanaalonderzoeken die nog niet zijn gestart op moment van de inwerkingtreding van artikel 26 van dit decreet, worden niet meer aangevat.

Artikel 47.

Dit decreet zal in werking treden op de tiende dag na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de bepalingen die staan opgesomd in artikel 47.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 15 september 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen

Art. 2. In artikel 3 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, gewijzigd bij de decreten van 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° en punt 5° worden vervangen door wat volgt:

“4° adoptiebegeleiding: het geheel van activiteiten voor de voorbereiding, begeleiding en zorg in het kader van een adoptietraject;

5° adoptiedienst: een instelling die door de Vlaamse Regering is vergund, die betrokken is in verschillende fasen van het adoptietraject, en die zorg en begeleiding verstrekt;”;

2° punt 6° en punt 7° worden opgeheven;

3° aan punt 8° wordt de zinsnede „, het oud Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek” toegevoegd;

4° er worden een punt 15° en een punt 16° toegevoegd, die luiden als volgt:

“15° federale centrale autoriteit: de federale centrale autoriteit, vermeld in artikel 360-1, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek;

16° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Het voortraject en Steunpunt Adoptie”.

Art. 4. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 5. Artikel 4 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 4. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en artikel 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° geschiktheid onderzoeken.

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het programma, vermeld in het tweede lid, de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1, is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt op straffe van verval samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank.”.

Art. 6. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 3 juli 2015, 16 maart 2018 en 21 mei 2021, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 5 en 6, opgeheven.

Art. 7. In artikel 7, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, wordt punt 6° opgeheven.

Art. 8. In artikel 9 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 9. In hoofdstuk 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 16 maart 2018 en 21 mei 2021, wordt afdeling 1, die bestaat uit artikel 10, opgeheven.

Art. 10. In artikel 11, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt punt 6° opgeheven.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 4 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 4. Adoptiebegeleiding”.

Art. 12. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Adoptiebegeleiding door de vergunde adoptiedienst”.

Art. 13. Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 14. De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren zijn vastgesteld, doet een beroep op de vergunde adoptiedienst voor de adoptiebegeleiding voor de voortzetting van het adoptietraject. De kandidaat-adoptant sluit hiervoor een overeenkomst met de voormelde adoptiedienst.

De voortzetting van het adoptietraject, vermeld in het eerste lid, gebeurt onder toezicht van het Vlaams Centrum voor Adoptie conform artikel 20, §2.

De Vlaamse Regering kan nadere regels over de inhoud van de overeenkomst, vermeld in het eerste lid, en de bijdrage in de kosten van het adoptietraject vastleggen.”.

Art. 14. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in het opschrift van afdeling 2 het woord “adoptiediensten” vervangen door het woord “adoptiedienst”.

Art. 15. Artikel 15 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 15. §1. De adoptiedienst heeft de volgende taken:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossiersamenstelling en de procedure in het land van herkomst;
- 2° begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

De adoptiedienst heeft afzonderlijke taken in het traject van een intrafamiliale adoptie volgens de regels en specificaties die de Vlaamse Regering bepaalt.

In het tweede lid wordt verstaan onder intrafamiliale adoptie: adoptie van een kind dat tot in de vierde graad verwant is met de adoptant, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs als die persoon overleden is, of van een kind dat biologisch verwant is met een adoptiekind van de adoptant of van de adoptanten, of van een kind dat het dagelijkse leven op duurzame wijze gedeeld heeft met de adoptant of de adoptanten met een relatie, zoals geldt voor ouders, voor de adoptanten stappen met het oog op de adoptie hebben ondernomen.

De adoptiedienst werkt samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden.

§2. De taak van informeren en voorbereiden, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren over de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, in samenspraak met het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° de kandidaat-adoptant, in samenspraak met het Steunpunt Adoptie, aanvullende vorming aanbieden over adoptiespecifieke onderwerpen die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de adoptiemotivatie verfijnen, de draagkracht van de kandidaat-adoptant versterken en de competenties en grenzen van de kandidaat-adoptant in

kaart brengen in functie van de kindprofielen in de verschillende herkomstlanden.

§3. De begeleidingstaak, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1° en 2°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant begeleiden bij de samenstelling van het dossier dat verzonden moet worden naar het herkomstland;
- 2° het rapport, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, opmaken op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier;
- 4° de adoptie opvolgen in overeenstemming met de voorschriften en de wettelijke bepalingen van het herkomstland.

§4. Het verstrekken van zorg, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3°, omvat:

- 1° een zorgplan opstellen dat aangepast is aan de behoeften van het adoptiekind;
- 2° instaan voor de nazorgvereiste en follow-uprapportage die wordt opgelegd door het herkomstland;
- 3° aan de kandidaat-adoptant psychosociale bijstand en bijstand bij de voorbereiding voor de aankomst van het kind in België bieden;
- 4° de hechting en gezinsvorming opvolgen en ondersteunen in de periode na de aankomst van het kind in België;
- 5° in een gestructureerd ondersteuningsaanbod voorzien voor de geadopteerde en het adoptiegezin, dat is aangepast aan de behoeften en maturiteit van de geadopteerde en dat, in samenspraak met Steunpunt Adoptie of andere partners, minstens bestaat uit huisbezoeken, individuele gesprekken, vorming en groepsactiviteiten;
- 6° in doorverwijzing en opvolging voorzien bij vragen of problemen die een specialistische hulpverlening in de tweede of derde lijn vereisen;
- 7° een nauwe samenwerking uitbouwen met het afstammingscentrum in het kader van rootszoektochten.

§5. De ondersteuning aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, omvat:

- 1° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie alle mogelijke afwijkingen en onregelmatigheden melden die opduiken tijdens de gerechtelijke of administratieve procedure in het herkomstland of na aankomst in België;
- 2° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie melden dat het kind in België is aangekomen;
- 3° het verloop van adoptietrajecten in de herkomstlanden praktisch organiseren en evalueren.
- 4° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van de planning, vermeld in paragraaf 7, nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden voorstellen, die door VCA binnen een redelijke termijn onderzocht worden.

§6. De adoptiedienst verbindt zich ertoe alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie te bezorgen, ook na uitspraak van de adoptie.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie maken afspraken over de termijn waarin een kopie van de stukken, vermeld in het eerste lid, aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd.

§7. De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie stellen tijdens het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar samen een planning op in het kader van de internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 5, en ook een grondige evaluatie van de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden.

§8. De adoptiedienst informeert het Vlaams Centrum voor Adoptie zorgvuldig over de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 6.

§9. De Vlaamse Regering kan de taken van de adoptiedienst, vermeld in paragraaf 1 tot en met 8, verder specificeren en uitwerken.”.

Art. 16. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/1. §1. Er wordt een Adviescomité interlandelijke adoptie opgericht die de volgende opdrachten heeft:

- 1° advies verlenen in concrete adoptiedossiers conform artikel 15/2;
- 2° op eigen initiatief, op verzoek van de leidend ambtenaar van het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar of de vergunde adoptiedienst advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten;

§2. Het Adviescomité interlandelijke adoptie bestaat minstens uit:

- 1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;
- 2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;
- 3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.

De adviezen die volgen uit de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden gepubliceerd op de website van het agentschap.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht, de vergoeding van de leden en de werking van het Adviescomité interlandelijke adoptie.”.

Art. 17. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 15/2. §1. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant verkrijgt als vermeld in artikel 361-4, 3°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek, heeft de adoptiedienst de opdracht de psychosociale adopteerbaarheid van het kind op grond van de kindstudie, vermeld in artikel 361-3, eerste lid, 2° van het oud Burgerlijk Wetboek, na te gaan en daarover advies te verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, complementair aan de controle vermeld in artikel 20, §2, 2°, e). Bij de voormelde adviesverlening onderzoekt de adoptiedienst of de kandidaat-adoptant voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden de voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie.

Als het Vlaams Centrum voor adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland de vraag krijgt om een kandidaat-adoptant te zoeken voor een kind, al dan niet met special needs, doet het Vlaams Centrum voor Adoptie de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e), en gaat de adoptiedienst, na controle van de psychosociale adopteerbaarheid van het kind, op zoek naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind.

In het eerste lid wordt verstaan onder special needs: de behoeften die vallen onder een van de volgende categorieën:

- 1° brussen;
- 2° medische of lichamelijke problemen;
- 3° extra belastende achtergrond, gedrags- of emotionele problemen;
- 4° ontwikkelingsproblemen;
- 5° ouder dan zes jaar zijn.

Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht en de vergoeding van de externe experts, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, en ook de procedure voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1 en 2, verder specificeren en uitwerken."

Art. 18. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 3. Vergunning van de adoptiedienst”.

Art. 19. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 15 juli 2016 en 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. §1. Het agentschap vergunt een adoptiedienst op advies van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§2. Een adoptiedienst die voldoet aan al de volgende voorwaarden, kan worden vergund conform paragraaf 1:

- 1° hij is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijk rechtspersoon;
- 2° hij heeft zijn zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 3° hij heeft adoptiebegeleiding en de verstrekking van zorg als vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, als voornaamste taak;
- 4° hij beschikt over een interdisciplinair team dat is samengesteld op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 5° hij wordt geleid door een persoon die beschikt over kwalificaties die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 6° hij beschikt over voldoende infrastructuur om zijn taken uit te voeren en de continuïteit van de dienst te verzekeren;
- 7° hij eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de adoptant en de geadopteerde en respecteert, zonder enige vorm van discriminatie, hun ideologische en filosofische overtuiging;
- 8° hij neemt het belang van het kind en zijn nationale en internationale grondrechten in acht;
- 9° hij kan een beroep doen op een functionaris voor de gegevensbescherming als vermeld in artikel 37 van de algemene verordening gegevensbescherming.

§3. De vergunning van een adoptiedienst wordt verleend voor een periode van minimaal twee jaar en maximaal vijf jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd. Om vergund te blijven of opnieuw vergund te worden, leeft de vergunde adoptiedienst de volgende verplichtingen na:

- 1° hij voert de taken, vermeld in dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan, uit met het oog op het leveren van kwaliteit van zorg overeenkomstig het decreet van 5 mei 2023 over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 2° hij maakt een jaarverslag op en hij stuurt het in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, naar het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde jaarverslag vast;
- 3° hij participeert, op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie, geregeld in het overleg tussen de verschillende actoren bij adoptie;
- 4° hij verwerkt de persoonsgegevens van alle betrokkenen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, met respect voor de wetgeving over

- de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming;
- 5° hij neemt het beroepsgeheim in acht ten aanzien van de informatie die hij verkrijgt bij de uitoefening van zijn opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden;
- 6° hij stelt bij stopzetting van de activiteiten of bij opheffing van de vergunning alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de overname van de activiteiten, ter beschikking van het Vlaams Centrum voor Adoptie in de vorm en binnen de termijnen die het Vlaams Centrum voor Adoptie bepaalt;
- 7° hij brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte van een stopzetting van de activiteiten minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting.

§4. De Vlaamse Regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de vergunning van een adoptiedienst. De Vlaamse Regering legt een bezwaarprocedure vast.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure die gevolgd moet worden bij de vrijwillige stopzetting van de activiteiten en bepaalt de nodige maatregelen om de continuïteit in de dienstverlening te garanderen.”.

Art. 20. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 17. §1. Als wordt vastgesteld dat de adoptiedienst de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet naleeft of als een ernstig vermoeden bestaat dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind, wordt de adoptiedienst schriftelijk aangemaand door het agentschap. De voormelde aanmaning vermeldt de termijn waarin de adoptiedienst moet voldoen aan de niet-nageleefde bepalingen en kan specifieke voorwaarden bevatten om te voldoen aan de niet-nageleefde bepalingen.

Bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is, kan de aanmaning, vermeld in het eerste lid, achterwege gelaten worden en kan onmiddellijk worden overgegaan tot de schorsing of opheffing van de vergunning.

§2. In de volgende gevallen kan het agentschap de vergunning van de adoptiedienst schorsen, opheffen of bestuurlijke maatregelen nemen:

- 1° de adoptiedienst leeft de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet na of er bestaat een ernstig vermoeden dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind;
- 2° de adoptiedienst laat na om het vereiste gevolg te verlenen aan de aanmaning, vermeld in paragraaf 1;
- 3° de adoptiedienst verhindert het toezicht dat door of krachtens dit decreet wordt geregeld.

De schorsing van de vergunning heeft van rechtswege de opschorting van de uitoefening van de adoptiebegeleiding tot gevolg vanaf de dag die vermeld is

in de schorsingsbeslissing tot het moment dat het agentschap vaststelt dat de adoptiedienst opnieuw voldoet aan de vergunningsvoorwaarden en uiterlijk tot de datum die vermeld is in de schorsingsbeslissing. Als op de einddatum van de schorsing de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de schorsing verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.

Gedurende de schorsing kan het Vlaams Centrum voor Adoptie maatregelen nemen om de lopende adoptiedossiers af te handelen en de taken, vermeld in artikel 15 tot en met 15/2 van dit decreet, tijdelijk gedeeltelijk toewijzen aan Steunpunt Adoptie en de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015. De adoptiedienst bezorgt daarvoor op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie alle lopende adoptiedossiers en lopende contracten met kandidaat-adoptanten en alle nuttige informatie die betrekking heeft op de actuele samenwerking met de herkomstlanden.

De opheffing van de vergunning heeft van rechtswege de stopzetting van alle activiteiten van de adoptiedienst tot gevolg en de overdracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie van de volgende dossiers en documenten:

- 1° alle lopende adoptiedossiers;
- 2° de lopende contracten met de kandidaat-adoptanten;
- 3° de informatie en documenten die betrekking hebben op de actuele samenwerking met de herkomstlanden;
- 4° de gearhiveerde informatie over de afgesloten adoptiedossiers en de documenten over de afgesloten samenwerking met de herkomstlanden.

De bestuurlijke maatregelen zijn tijdelijke maatregelen waarbij de uitoefening van de adoptiebegeleiding niet volledig wordt opgeschort, tenzij het agentschap gelijktijdig met de bestuurlijke maatregel een schorsing oplegt. Als op de einddatum van de bestuurlijke maatregel de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de maatregel verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.

§3. De bestuurlijke maatregelen, vermeld in paragraaf 2, kunnen bestaan uit:

- 1° een specifieke ondersteuning of begeleiding door een externe partner opleggen op het vlak van organisatie en werking van de adoptiedienst om de vastgestelde inbreuken te remediëren. De voormelde externe partner wordt aangesteld door het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° een specifieke opleiding opleggen om de competenties en inhoudelijke expertise die is vereist om adopties te kunnen realiseren in het belang van de betrokken kinderen, te versterken bij de teamleden van de adoptiedienst;
- 3° een verbod opleggen om nieuwe contracten te sluiten met kandidaat-adoptanten;
- 4° een verbod opleggen om in een bepaald herkomstland activiteiten te ontwikkelen of uit te voeren.

§4. In de beslissing om een maatregel als vermeld in paragraaf 2, eerste lid, te nemen, worden de volgende elementen transparant omschreven:

- 1° de inhoud van de bestuurlijke maatregel;

- 2° de voorwaarden die in voorkomend geval vervuld moeten zijn, en de termijn waarin ze vervuld moeten zijn.

Het agentschap kan in voorkomend geval de kosten voor bepaalde bestuurlijke maatregelen volledig of gedeeltelijk ten laste van de adoptiedienst leggen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels opleggen voor de aanmaning en schorsing of opheffing van de vergunning.”.

Art. 21. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Kosten van adoptiebegeleiding en subsidiëring van de adoptiedienst”.

Art. 22. Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. De adoptiebegeleiding door de adoptiedienst is kosteloos. De kandidaat-adoptant kan alleen verplicht worden om de kosten die rechtstreeks verband houden met zijn adoptietraject, aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie te betalen of om de kosten die verbonden zijn aan de nazorgverplichtingen van de herkomstlanden, te betalen aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels en voorwaarden voor de aanrekening van de kosten, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 23. In artikel 19, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “erkende adoptiediensten ontvangen” vervangen door de woorden “vergunde adoptiedienst ontvangt”.

Art. 24. Artikel 20 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is de afdeling binnen het agentschap die optreedt als centrale autoriteit voor interlandelijke adoptie. Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt samen met de betrokken diensten en partners een gedragen visie en beleid over alle aspecten van interlandelijke adoptie, waaronder een kader voor de samenwerking met de herkomstlanden, en ook een kader voor de zorg en begeleiding van adoptiegezinnen, afstandsouder en geadopteerden.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouder.

§2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de volgende opdrachten:

- 1° in het kader van voorbereiding en registratie:
- a) de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, en de doorverwijzing naar de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek;

- b) de doorverwijzing naar de vergunde adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie, conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek, de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;
 - c) samen met Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst informatie verstrekken over adoptie aan de kandidaat-adoptant en aan de afstandsouder;
 - d) de bewaring van adoptiedossiers;
- 2° in het kader van interlandelijke adoptie:
- a) de herkomstlanden screenen om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en lopende samenwerkingen in het kader van interlandelijke adopties evalueren, onder meer op basis van adviezen van de Belgische ambassades, consulaten en externe partners, waarbij het belang van het kind de eerste overweging vormt, zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;
 - b) in het kader van samenwerkingen met herkomstlanden bilaterale samenwerkingsprotocollen sluiten en evalueren met eerbied en respect voor de opgelegde verplichtingen en opdrachten die door het Haags Verdrag zijn opgelegd;
 - c) de opdrachten uitvoeren van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, vermeld in artikel 361-3 tot en met 361-6, 362-1 tot en met 362-4, 363-2 tot en met 363-4 en 368-6 tot en met 368-8 van het oud Burgerlijk Wetboek;
 - d) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk wetboek, het rapport en advies, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, bezorgen aan de bevoegde autoriteit of instantie voor adoptie in het herkomstland en de vergunde adoptiedienst hierover informeren;
 - e) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, de documenten, vermeld in artikel 361-3, 2°, en artikel 361-5, 1° en 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, die van het herkomstland komen, in ontvangst nemen, de volledigheid ervan controleren en op basis daarvan de juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan;
 - f) de documenten, vermeld in punt e), tijdig aan de vergunde adoptiedienst bezorgen in het kader van zijn opdrachten;
 - g) de opdrachten uitvoeren, vermeld in artikel 4, 5, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30 en 33 van het Haags Verdrag;
 - h) contacten opbouwen en onderhouden met autoriteiten, instanties en personen in de herkomstlanden die bevoegdheden hebben in adoptie;
 - i) programma's in binnen- en buitenland ontwikkelen of ondersteunen die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;

- j) werkafspraken maken met de federale centrale autoriteit en de adoptieautoriteiten van de andere gemeenschappen in het kader van zijn taken, vermeld in het oud Burgerlijk Wetboek;
 - k) aan binnenlandse en buitenlandse overheden, instanties en diensten informatie verstrekken over de regelgeving over adoptie;
 - l) het jaarlijkse overleg met de adoptiedienst, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, organiseren;
- 3° in het kader van zorg:
- a) in samenwerking met Steunpunt Adoptie netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol vervullen voor zorg en adoptie;
 - b) samen met de diensten, vermeld in punt a), en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, een overkoepelende visie en beleid op nazorg uitwerken;
- 4° in het kader van voorzieningenbeleid:
- a) advies verstrekken aan het agentschap in het kader van de erkenning, vergunning en subsidiëring van de adoptiedienst conform dit decreet;
 - b) op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Regering advies verstrekken over specifieke nazorginitiatieven en -projecten;
 - c) structureel overleg tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld organiseren;
 - d) toezicht uitoefenen op de erkende en de vergunde adoptiedienst.

In het kader van zijn opdracht, vermeld in paragraaf 2, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

In het kader van rapportage brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgende kalenderjaar. Dat activiteitenverslag wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de werking en de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§3. In het kader van de realisatie van zijn taken werkt het Vlaams Centrum voor Adoptie samen met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn en waarmee via het agentschap samenwerkingsakkoorden zijn gesloten.

§4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie voert de taken, vermeld in paragraaf 2, voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, uit in samenhang met:

- 1° het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus;
- 2° het beleid van de Vlaamse Gemeenschap over welzijn, gezondheid en jeugdbescherming.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt terreinexpertise in de taken, vermeld in paragraaf 2.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie stelt zijn verworven kennis en expertise ter beschikking in het kader van de toepassing van artikel III.2, derde lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie optimaliseert zijn dienstverlening permanent en hij vernieuwt op basis van actuele ontwikkelingen inzake kennis en expertise.

§5. Met behoud van de toepassing van de behandeling van klachten over de eigen werking en dienstverlening, vermeld in titel II, hoofdstuk 5, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, neemt het agentschap alle klachten tegen partners op, behandelt die, en legt in voorkomend geval een sanctie op. De Vlaamse Regering bepaalt de regels om een sanctie op te leggen.”.

Art. 25. Artikel 20/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20/1. De Vlaamse Regering bepaalt de rechtsgevolgen ten aanzien van kandidaat-adoptanten als een adoptiesamenwerking met een herkomstland, al dan niet door het Vlaams Centrum voor Adoptie, wordt opgeschort of stopgezet. Een van de mogelijke rechtsgevolgen is dat de kandidaat-adoptanten opgenomen worden op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie.”.

Art. 26. Artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 20 maart 2015 en 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 21. Binnen het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt een Vlaamse adoptieambtenaar benoemd.

De Vlaamse adoptieambtenaar heeft de volgende taken:

- 1° de algemene leiding, werking en vertegenwoordiging van het Vlaams Centrum voor Adoptie op zich nemen in overeenstemming met de missie en doelstellingen van het Vlaams Centrum voor Adoptie, vermeld in artikel 20;
- 2° beslissingsbevoegdheden als vermeld in artikel 17, b) en c), van het Haags Verdrag, uitoefenen.

De Vlaamse Regering kan nadere regels voor het profiel, de mandaatfunctie en het takenpakket van de Vlaamse adoptieambtenaar vastleggen.”.

Art. 27. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 22 en 23, opgeheven.

Art. 28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 7, dat bestaat uit artikel 24, opgeheven.

Art. 29. In artikel 26, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “adoptiediensten” wordt vervangen door het woord “adoptiedienst”;

2° de woorden “en de trefgroepen” worden opgeheven.

Art. 30. In artikel 27 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Elke persoon of organisatie die zich profileert als adoptiedienst en in die hoedanigheid taken uitvoert als vermeld in artikel 15 of 15/2, zonder in het bezit te zijn van de vereiste vergunning, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en met een geldboete van 12,50 euro tot 620 euro.”;

2° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 10/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens”.

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 10/1, ingevoegd bij artikel 31, een artikel 27/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/1. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst kunnen ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:

1° van de kandidaat-adoptant:

- a) identificatiegegevens;
- b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
- c) persoonlijkheidskenmerken;
- d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- e) sociaalpsychologische capaciteiten;
- f) woningkenmerken;
- g) fysieke gegevens;
- h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- k) gegevens over de loopbaan;
- l) gegevens over de organisatie van het werk;
- m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- n) afbeeldingen;
- o) raciale of etnische gegevens;
- p) gegevens over het seksuele leven;
- q) gegevens over het academische curriculum;
- r) gegevens over de talenkennis;

- s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
- u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- v) rijksregisternummer;
- 2° van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - k) afbeeldingen;
 - l) beeldopnames;
 - m) raciale of etnische gegevens;
 - n) gegevens over het schoolcurriculum;
 - o) gegevens over de talenkennis;
 - p) rijksregisternummer;
 - q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 3° van de afstandsouder:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - i) gegevens over de loopbaan;
 - j) gegevens over het seksuele leven;
 - k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - m) afbeeldingen;
 - n) beeldopnames.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst zijn elk verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die ze verwerken.

De gegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De gegevens in dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject.

De gegevens die door het Vlaams Centrum voor adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard vanaf de adoptiebeslissing van het kind bij de kandidaat-adoptant. Voor dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, begint de bewaartermijn te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject. De gegevens over de geadopteerde worden eeuwigdurend bewaard.

§2. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, verwerkt ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- 3° persoonlijkheidskenmerken;
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6° woningkenmerken;
- 7° fysieke gegevens;
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9° gegevens over het huidig huwelijk, het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11° gegevens over de loopbaan;
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14° afbeeldingen;
- 15° raciale of etnische gegevens;
- 16° gegevens over het seksuele leven;
- 17° gegevens over het academische curriculum;
- 18° gegevens over de talenkennis;
- 19° gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 20° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
- 21° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22° rijksregisternummer.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd.

§3. Het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1 van dit decreet, verwerkt de volgende soorten persoonsgegevens als de verwerking noodzakelijk is om de taken, vermeld in artikel 15/1 en 15/2 van dit decreet, uit te voeren:

- 1° van de kandidaat-adoptant:

- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige betrekking;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - q) gegevens over het academische curriculum;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
 - u) gegevens over de filosofische of de religieuze overtuigingen.
 - v) rijksregisternummer;
 - w) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 2° van de geadopteerde:
- a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - k) afbeeldingen;
 - l) beeldopnames;
 - m) raciale of etnische gegevens;
 - n) gegevens over het schoolcurriculum;
 - o) gegevens over de talenkennis;
 - p) rijksregisternummer;
 - q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 3° van de afstandsouder:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;

- g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- i) gegevens over de loopbaan;
- j) gegevens over het seksuele leven;
- k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- m) afbeeldingen.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§4. Het Steunpunt Adoptie kan ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:

- 1° van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - f) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - g) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - h) gegevens over de loopbaan;
 - i) gegevens over het seksuele leven;
 - j) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 2° van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - i) gegevens over de loopbaan;
 - j) gegevens over het seksuele leven;
 - k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 3° van de afstandsouder:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;

- f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- i) gegevens over de loopbaan;
- j) gegevens over het seksuele leven;
- k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- m) afbeeldingen.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, worden vijf jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 7, §4, 2°, worden vijf jaar bewaard na de afronding van de voorbereiding, vermeld in artikel 5 van dit decreet.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- 1° met Steunpunt Adoptie de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, a) en c), van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 7 van dit decreet;
- 2° met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord;
- 3° met de familierechtbank:
 - a) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - b) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - c) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de maatschappelijke onderzoeken, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015:

- a) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
- b) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;
- 5° met de federale centrale autoriteit de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord;
- 6° met de vergunde adoptiedienst de gegevens, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14 tot en met 15/2 van dit decreet;
- 7° met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5, 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag;
- 8° met het agentschap, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, punt a) en 2°, punt a) en j), van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag.

De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de bevoegde autoriteit voor adoptie in het herkomstland de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid.”.

Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/3. De vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, verwerken ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- 3° persoonlijkheidskenmerken;
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6° woningkenmerken;
- 7° fysieke gegevens;
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9° gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;

- 11° gegevens over de loopbaan;
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14° afbeeldingen;
- 15° raciale of etnische gegevens;
- 16° gegevens over het seksuele leven;
- 17° gegevens over het academische curriculum;
- 18° gegevens over de talenkennis;
- 19° gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;
- 20° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
- 21° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22° rijksregisternummer;
- 23° gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet, worden bewaard tot zeven jaar na de afronding van het voorbereidingstraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet”.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet.”

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg

Art. 36. In artikel 7, §2, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° het uitreiken van het attest, vermeld in artikel 14, §1;”;

2° in het eerste lid wordt punt 8° opgeheven;

3° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De voormelde bijkomende taken kunnen vertrekken vanuit de pleegzorggerelateerde expertise van een dienst voor pleegzorg en hebben niet noodzakelijk rechtstreeks betrekking op pleegzorg.”;

4° er worden een derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“De Vlaamse Regering kan een subsidie toekennen aan een dienst voor pleegzorg om de taken, vermeld in het eerste en tweede lid, uit te voeren.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de bijkomende taken voor pleegzorg, vermeld in het tweede lid, en voor de subsidie, vermeld in het derde lid.”.

Art. 37. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 7/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7/1. §1. Kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van dit decreet, willen krijgen en kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° onderzoeken van de geschiktheid.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering vaststelt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 38. In artikel 14, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de zinnen “De dienst voor pleegzorg neemt op basis van de in artikel 7, § 2, eerste lid, 3°, vermelde screening binnen een redelijke termijn een schriftelijke gemotiveerde beslissing over de toekenning of de weigering van een attest. Hierbij geldt dat de dienst een attest toekent indien het kandidaat-pleeggezin of pleeggezin aan de volgende voorwaarden voldoet:” vervangen door de zinnen “Een organisatie als vermeld in artikel 7/1, §2, maakt

in het kader van de beoordeling van de geschiktheid die deel uitmaakt van het voortraject, vermeld in artikel 7/1, §1, een rapport op en verleent een advies aan de dienst voor pleegzorg over de toekenning of weigering van een attest als vermeld in paragraaf 1. De dienst kent een attest als vermeld in paragraaf 1, toe als het kandidaat-pleeggezin of pleeggezin aan de volgende voorwaarden voldoet:”.

Art. 39. In artikel 15, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zin “De dienst voor pleegzorg raadpleegt dit register in het kader van de screening als bedoeld in artikel 7, § 2, eerste lid, 3°.” vervangen door de zin “De organisatie, vermeld in artikel 7/1, §2, raadpleegt het voormelde register in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 7/1, §1.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015

Art. 40. In het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Aanmelding en voortraject”.

Art. 41. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt het opschrift van afdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 2. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 42. Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 5. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° onderzoeken van de geschiktheid.

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1 is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 43. Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 44. In artikel 7 van hetzelfde decreet worden de woorden “de voorbereidingssessies” vervangen door de zinsnede “het voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 45. Artikel 8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 8. De kandidaat-adoptant die wil overgaan tot de adoptie van een gekend kind en de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, moet volgen, wordt doorverwezen naar het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet.

De kandidaat-adoptant ontvangt na de afronding van het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet, het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2° van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-3 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 3, dat bestaat uit artikel 11 en 12, opgeheven.

Art. 47. In artikel 20, 2°, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “Steunpunt Adoptie, de inning van de bijdragen van de kandidaat-adoptanten in de kosten van de voorbereiding en de doorverwijzing naar een dienst voor maatschappelijk onderzoek” vervangen door de zinsnede “voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 48. Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 49. In artikel 22 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "21, § 2" vervangen door de zinsnede "21, tweede lid, 1°";

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 50. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 23 en 24, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van het decreet van 26 april 2019 houdende de oprichting van een afstammingscentrum en DNA-databank

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 51. De zelfstandige adopties waarvoor het Vlaams Centrum voor Adoptie op het ogenblik van de inwerkingtreding van artikel 28 van dit decreet een onderzoek naar een adoptietraject in het herkomstland heeft opgestart, met het oog op de goedkeuring ervan, worden door diezelfde instantie afgewerkt.

Iedere kandidaat-adoptant die op het moment van de inwerkingtreding van artikel 28 van dit decreet beschikt over de goedkeuring, vermeld in het eerste lid, sluit een overeenkomst met de vergunde adoptiedienst met het oog op de adoptiebegeleiding, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie.

Art. 52. Artikel 3 tot en met 10, artikel 34, artikel 35, artikel 36, 1° en 2°, en artikel 37 tot en met 47 van dit decreet treden in werking op 31 december 2025.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/120 van 10 oktober 2023

over

tekst	voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
	tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie
titel	(wijzigingsdecreet adoptie)
roepnaam	zoals principieel goedgekeurd op 15 september 2023
datum	bijzondere categorieën persoonsgegevens; bewaartermijn; stopzetting verwerking;
trefwoorden	

;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 18 september 2022, ontvangen door de VTC op 18 september 2022;

Gelet op de behandeling op de zitting van 10 oktober 2023;

Brengt op 10 oktober 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding*

bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Aanleiding voor de wijzigingen zijn de vragen die de afgelopen jaren bij steeds meer interlandelijk geadopteerden rezen over hun adoptiegeschiedenis en de adoptieprocedures.
4. Het Ontwerp voorziet in een gewijzigd takenpakket voor zowel het **Vlaams Centrum voor Adoptie** als voor de **adoptiedienst voor interlandelijke adoptie**. Er komt een **intensere samenwerking** tussen de beide actoren én met de herkomstlanden op niveau van de naties.
5. Er wordt toegewerkt naar adoptiebegeleiding voor alle dossiers, waar ook zorg een prominente plaats inneemt, en waarmee de mogelijkheid tot een zelfstandige adoptie verdwijnt.
6. Het Ontwerp voorziet ook in de **oprichting** van een **adviescomité interlandelijke adoptie** dat mee waakt over de implementatie van het decreet enerzijds, maar ook op casusniveau kan toekijken op het verloop en de beoordeling van dossiers.
7. Tot slot worden er wijzigingen aangebracht in het decreet interlandelijke adoptie, het decreet houdende binnenlandse adoptie en het decreet houdende pleegzorg met als doel om vanaf 1 januari 2026 een **gezamenlijk voortraject voor kandidaten, zowel adoptie als voor pleegzorg**, te kunnen aanbieden.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

- kandidaat-adoptanten;
- geadopteerden;
- afstandsouders;

en dat het onder andere de volgende gegevens betreft: (zie verder bij titel D. minimale gegevensverwerking)

- 1° van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
 - v) rijksregisternummer;
- 2° van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;

- f) fysieke gegevens;
- j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- k) afbeeldingen;
- l) beeldopnames;
- m) raciale of etnische gegevens;
- p) rijksregisternummer;
- q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;

3° van de afstandsouder:

- a) identificatiegegevens;
- d) persoonlijkheidskenmerken;
- e) raciale of etnische gegevens;
- f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- j) gegevens over het seksuele leven;
- m) afbeeldingen;
- n) beeldopnames.

9. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.
10. Er wordt een specifiek hoofdstuk ingevoerd met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens. De VTC zal dat eerst bespreken en ook algemene opmerkingen maken over de verwerking van persoonsgegevens in deel 2 hierna. Daarna gaat ze in deel 3 verder in op andere regelingen die betrekking hebben op persoonsgegevens.

2. Algemeen

A. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

11. De decreten die gewijzigd worden zijn:
 - het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, gewijzigd bij de decreten van 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021;
 - het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg;
 - het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015.
12. Het Ontwerp vermeldt in de artikel 32 en 34 (zie verder) op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden, namelijk op grond van zowel artikel 6, eerste lid, c) als e), AVG.
13. De Memorie gaat hier verder op in (onderlijning VTC):

“Voor de verwezenlijking van een adoptieprocedure en voor het verlenen van zorg en informatie na afronding van de procedure, is het voor het waarborgen van het belang van het kind noodzakelijk dat algemene en bijzondere persoonsgegevens van zowel het kind, de kandidaat-adoptieouders als de biologische ouders worden verwerkt. Hierdoor valt dit decreet onder het toepassingsgebied van de AVG.

Voor de verwerking van algemene persoonsgegevens in het decreet is de rechtvaardigingsgrond dat dergelijke verwerking noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (artikel 6, eerste lid, c AVG). De verwerking van bijzondere persoonsgegevens zijn nodig zodat matching tussen kind en kandidaat-adoptieouder op zorgvuldige wijze kan gebeuren, maar ook zodat latere afstammingsvragen zo zorgvuldig mogelijk worden beantwoord. Voor deze doelstellingen is het van belang dat zoveel mogelijk informatie over de achtergrond van het kind en zijn familie wordt vergaard en dat deze informatie op zorgvuldige wijze wordt bewaard. Overigens kan hiervoor ook rechtsgrond worden gevonden in de artikelen 7 en 8 van het Internationaal

Verdrag inzake de rechten van het Kind (hierna: "IVRK") waarin het recht op afstammingsinformatie opgenomen is. Deze redenen van algemeen belang op grond van lidstatelijk recht (Haags Adoptieverdrag van 1993), rechtvaardigen de verwerking van de in dit decreet opgesomde bijzondere persoonsgegevens (artikel 9, eerste lid, c AVG)."

14. De VTC wijst erop dat voor gegevens als bedoeld in artikel 9, AVG een andere uitzonderingsgrond moet worden aangegeven dan louter "algemeen belang".
15. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.³
16. De VTC gaat ervan uit dat bepaalde verwerkingen die volgen uit de decretale regeling kunnen gesteund worden op een rechtvaardigingsgrond als bedoeld in artikel 6, lid 1, c), AVG en andere in artikel 6, lid 1, e), AVG.
17. Voor verwerkingen, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven sensu stricto, maar eerder enkel betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens, en waarvan de rechtvaardigingsgrond gebaseerd is artikel 6, lid 1, c), AVG moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn⁴. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.
18. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
19. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere

¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-116, 155-162; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁴ Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.

20. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
21. Hierbij moet er op gelet worden dat in een eventueel uitvoeringsbesluit (mits delegatie aan de Vlaamse Regering) verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen⁵. De machtiging aan de Vlaamse Regering moet voldoende nauwkeurig omschreven zijn en betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de decreetgever zijn vastgesteld. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁶.
22. De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid, fysieke gegevens, raciale of etnische gegevens, gegevens over het seksuele leven, gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen en ook 10 AVG, namelijk justitiële gegevens.
23. Wat de gegevens bedoeld in artikel 9, betreft, moet er een uitzonderingsgrond op het verbod bepaald in dat artikel aanwezig zijn. De VTC adviseert dat dit nog aangegeven wordt in het decreet of de toelichting.
24. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10, AVG behoeven bovendien strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
25. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

B. Doelbinding

26. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
27. De doeleinden worden verder gepreciseerd in de toelichting bij de rechtvaardigingsgrond en hierna nogmaals geciteerd:

⁵ Advies Algemene Vergadering Afdeling Wetgeving Raad van State, 68.936/AV van 7 april 2021, opmerking 101 (Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119); In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens", in dezelfde zin GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2.

⁶ bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v., GwH nr. 158/2021, 18 november 2021, overw. B.8.4.2., GwH nr. 26/2023, 16 februari 2023, overw. B.74.1.

“Voor de verwezenlijking van een adoptieprocedure en voor het verlenen van zorg en informatie na afronding van de procedure, is het voor het waarborgen van het belang van het kind noodzakelijk dat algemene en bijzondere persoonsgegevens van zowel het kind, de kandidaat-adoptieouders als de biologische ouders worden verwerkt. Hierdoor valt dit decreet onder het toepassingsgebied van de AVG.

Voor de verwerking van algemene persoonsgegevens in het decreet is de rechtvaardigingsgrond dat dergelijke verwerking noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (artikel 6, eerste lid, c AVG). De verwerking van bijzondere persoonsgegevens zijn nodig zodat matching tussen kind en kandidaat-adoptieouder op zorgvuldige wijze kan gebeuren, maar ook zodat latere afstammingsvragen zo zorgvuldig mogelijk worden beantwoord. Voor deze doelstellingen is het van belang dat zoveel mogelijk informatie over de achtergrond van het kind en zijn familie wordt vergaard en dat deze informatie op zorgvuldige wijze wordt bewaard. Overigens kan hiervoor ook rechtsgrond worden gevonden in de artikelen 7 en 8 van het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het Kind (hierna: “IVRK”) waarin het recht op afstammingsinformatie opgenomen is. Deze redenen van algemeen belang op grond van lidstatelijk recht (Haags Adoptieverdrag van 1993), rechtvaardigen de verwerking van de in dit decreet opgesomde bijzondere persoonsgegevens (artikel 9, eerste lid, c AVG).”

28. Aangezien het doel een van de essentiële elementen van de verwerking is, adviseert de VTC om het doel op te nemen in de tekst van het Ontwerp zelf.
29. De VTC stelt zich gelet op de grote gevoeligheid van de gegevenswel vragen bij de geformuleerde doelstelling. Ze is van oordeel dat het is de taak van de overheid om adoptie mogelijk te maken en de nodige garanties in te bouwen, maar niet om een historisch overzicht te (laten) maken voor de nakomelingen.
30. Er zijn nu dus minstens twee verschillende doelstellingen en voor elk doel zal moeten bepaald en gemotiveerd worden waarom bepaalde categorieën gegevens vereist zijn.

C. Verantwoordelijkheid

31. Artikel 4, 7), AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
32. De verwerkingsverantwoordelijken worden expliciet in het Ontwerp bepaald:

Artikel 32:

“De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst zijn elk verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die ze verwerken.

(...)

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

(...)

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

(...)

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

(...)

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.”

Artikel 34:

“De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.”

33. De Memorie van toelichting verklaart het volgende:

“Het artikel regelt verder, per verwerkingsverantwoordelijke, de bewaartermijnen van de gegevens die verwerkt worden.

(...)

Artikel 34 regelt de gegevensverwerking door de organisatie of de organisaties die vanaf 31/12/2025 zal/zullen instaan voor het voortraject pleegzorg-adoptie. Aangezien ook de screening wordt meegenomen in het voortraject, kunnen van de kandidaat-adoptant dezelfde gegevens worden verwerkt als de gegevens die nu worden verwerkt door de dienst voor maatschappelijk onderzoek.”

34. De AVG als ook het e-govdecreet legt de aanstelling van een functionaris voor de gegevensbescherming (artikel 37, AVG)⁷ op. Gezien de verschillende gegevensstromen, zou de rol (niet de aanstelling) van de **functionaris** voor de gegevensbescherming best verankerd worden in de regelgeving.

35. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35, AVG)⁸ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.

⁷ Zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/functionaris-voor-gegevensbescherming>

- Aanbeveling nr. 04/2017 van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna “CBPL”)

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-04-2017.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 243) (http://vtc.corve.be/docs/WP29_DPO.pdf)

⁸ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

36. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht kan zijn (afhankelijk van de schaal van de verwerking) gelet op **de lijst van de VTC**⁹ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35,4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar de punten

3) wanneer er op systematische wijze **bijzondere categorieën** van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG¹⁰, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG **of gegevens van zeer persoonlijke aard** (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld¹¹ tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS **[criteria 4 en 5]**¹²;

7) wanneer er op grote schaal niet gepseudonimiseerde gegevens van kinderen en jongeren ingezameld worden of hun niet gepseudonimiseerde gegevens op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken en voor de inzameling of uitwisseling niet alle doeleinden onderwijsdoeleinden zijn. KINDEREN EN JONGEREN [criteria 5 en 7];

8) wanneer er op grote schaal gegevens van personen met een migratie-achtergrond of van leden van etnisch-culturele minderheden ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. MINDERHEDEN [criterium 5 en 7];

9) wanneer er op grote schaal gegevens van kwetsbare segmenten van de bevolking ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. KWETSBARE PERSONEN [criteria 5 en 7];

37. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹³.

D. Minimale gegevensverwerking

38. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
39. De **categorieën betrokkenen** zijn, zoals al vermeld werd, de kandidaat-adoptanten, geadopteerden, afstandsouders.
40. De **categorieën persoonsgegevens** worden aangeduid in het nieuwe artikel 27/1 van het decreet:

“Art. 27/1. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst kunnen ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:

1° van de kandidaat-adoptant:

a) identificatiegegevens;

⁹ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aannee van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties

https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

¹⁰ De bijzondere categorieën gegevens omvatten, overeenkomstig artikel 9 van de AVG, in het bijzonder persoonsgegevens over ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, lidmaatschap van een vakbond, alsook de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een natuurlijke persoon, gegevens over de gezondheid of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

¹¹ Doorgifte door een Vlaamse instantie zonder persoonsgegevens terug te krijgen valt hier ook onder. Dit geldt voor alle punten.

¹² Hieronder vallen ook het delen van persoonsgegevens in of door samenwerkingsverbanden waarin gemeenten of andere overheden met andere publieke of private partijen bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals gegevens over gezondheid, verslaving, armoede, problematische schulden, werkloosheid, sociale problematiek, strafrechtelijke gegevens, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk) met elkaar uitwisselen.

¹³ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

- b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - q) gegevens over het academische curriculum;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming;
 - u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - v) rijksregisternummer;
- 2° van de geadopteerde:
- a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - k) afbeeldingen;
 - l) beeldopnames;
 - m) raciale of etnische gegevens;
 - n) gegevens over het schoolcurriculum;
 - o) gegevens over de talenkennis;
 - p) rijksregisternummer;
 - q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 3° van de afstandsouder:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het academische curriculum;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - i) gegevens over de loopbaan;
 - j) gegevens over het seksuele leven;
 - k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;

- m) afbeeldingen;
- n) beeldopnames.”

41. De memorie van toelichting geeft volgende verklaring (onderlijning VTC):

“Artikel 27/1 van het decreet specificeert de gegevens die in uitvoering van het Haags Adoptieverdrag, dit decreet en de uitvoeringsbesluiten nodig zijn in de procedure opdat een kind uit een herkomstland kan worden opgevangen bij een kandidaat-adoptant in Vlaanderen.

De eerste paragraaf behandelt de gegevens die door het VCA en de adoptiedienst kunnen verwerkt worden. Hierin zitten de gegevens die zijn opgesomd in de relevante bepalingen in het oud Burgerlijk Wetboek, alsook het samenwerkingsakkoord. Verder wordt ook het rijksregisternummer verwerkt aangezien dit vervat zit in het attest van voorbereiding waarvan sjabloon gevoegd is als bijlage bij het Samenwerkingsakkoord. VCA en de adoptiedienst verwerken de gegevens van de drie betrokken partijen in het adoptieproces, m.n. de geadopteerde, de adoptant(en) en de biologische ouder(s).

Artikel 6/1 van het samenwerkingsakkoord delegeert de opmaak van het ouderrapport, bedoeld in artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, aan de centrale autoriteit van de gemeenschap of aan de dienst die is aangewezen door de bevoegde gemeenschap. De opmaak van het attest, bedoeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek is bij dit decreet gedelegeerd aan de adoptiedienst, wat de verantwoording van de verwerking van de gegevens over de kandidaat-adoptant verantwoordt. De herkomstlanden dienen over deze gegevens te beschikken alvorens zij een kind kunnen toewijzen voor adoptie aan een adoptiegezin. Omgekeerd dienen de gegevens van het kind te worden verwerkt zodat weloverwogen beslissingen kunnen gemaakt worden en afstammingsvragen zo zorgvuldig mogelijk kunnen beantwoord worden. Zo is het van belang om te weten of het kind extra zorg en aandacht nodig heeft, geconfronteerd is geweest met traumatische gebeurtenissen, fysieke noden heeft, etc. Om te weten of de kandidaat-adoptant kan beantwoorden aan voormelde zorgen en noden.

In de tweede paragraaf worden de gegevens beschreven die door de dienst voor maatschappelijk onderzoek worden verwerkt in de kader van de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek, zoals beschreven bij haar takenpakket in het decreet. De dienst verwerkt enkel gegevens over de kandidaat-adoptant aangezien haar taak slechts strekt tot het uitvoeren van onderzoeken naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptant. De gegevens die in deze paragraaf zijn omschreven zijn noodzakelijk om de meest geschikte adoptieouders te zoeken voor een kind.

Paragraaf drie vermeldt de gegevens die door het Adviescomité interlandelijke adoptie worden verwerkt. Het betreft de gegevens van de drie betrokken partijen in het adoptieproces, aangezien dit nodig is voor de uitvoering van haar taken, geregeld in artikel 15/1 en 15/2 van het decreet.

De vierde paragraaf behandelt de gegevens die door Steunpunt Adoptie worden verwerkt in het kader van de voorbereiding en het verstrekken van (na)zorg. In het kader van de voorbereiding worden enkel de identiteitsgegevens, contactgegevens en gegevens omtrent gezinssamenstelling van de kandidaat-adoptant verwerkt. Voor haar (na)zorgtaak dient de dienst, afhankelijk van de zorgvraag, gegevens te verwerken van alle adoptiebetrokkenen. De dossiers die in het kader van een (na)zorgvraag worden aangelegd, kunnen de gegevens bevatten die staan opgesomd in de vierde paragraaf. De verwerking van deze gegevens is nodig in het kader van de taken van het Steunpunt Adoptie, vermeld in artikel 7 van het decreet.

42. De VTC stelt vast dat het hier om zeer uitgebreide datasets gaat met bovendien zeer gevoelige gegevens. Ze benadrukt dat in elk individueel geval enkel die gegevens mogen worden verwerkt die noodzakelijk zijn. (zie ook de opmerkingen gegeven bij het deel “Doelbinding”).

43. Wat de voorliggende regeling betreft, is de VTC van oordeel dat (minstens) volgende categorieën van persoonsgegevens niet voldoende zijn gepreciseerd:

- identificatiegegevens;
- fysieke gegevens;
- afbeeldingen;
- beeldopnames;
- gegevens over het seksuele leven.

44. De VTC merkt ook op dat er telkens staat “minstens de volgende soorten persoonsgegevens”. Ze wijst erop dat de categorieën persoonsgegevens welbepaald moeten zijn.
45. Wat het rijksregisternummer betreft, herinnert de VTC aan de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.
46. De VTC wijst er ook op dat er een subsidie- en premiedatabank bestaat en over het ontwerpdecreet daarvan heeft de VTC een advies heeft verleend, in het bijzonder i.v.m. de publicatie van persoonsgegevens. Ze verwijst uitdrukkelijk naar dit advies (Advies wetgeving VTC nr. 2021/43 van 15 juni 2021).
47. Wat de **ontvangers** betreft, worden de volgende organisaties aangeduid: het Vlaams Centrum voor Adoptie, adoptiedienst, het adviescomité interlandelijke adoptie, externe experts, het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar, Belgische ambassades, consulaten en externe partners.
48. Artikel 16 van het Ontwerp bevat volgende verduidelijking:

“§2. Het Adviescomité interlandelijke adoptie bestaat minstens uit:

- 1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;*
- 2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;*
- 3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;*
- 4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.*

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.”

49. Het Ontwerp geeft in artikel 33 zorgvuldig aan welke gegevens tussen welke partijen uitgewisseld worden (met het voorbehoud dat sommige categorieën te ruim zijn, zoals hiervoor gesteld - onderlijning VTC):

“In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- *met Steunpunt Adoptie de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, a) en c), van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 7 van dit decreet; [noot VTC: dit zijn de identificatiegegevens en persoonlijkheidskenmerken van de kandidaat-adoptant]*
- *met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord; [noot VTC: dit zijn alle aangeduide gegevens van de kandidaat-adoptant]*
- *met de familierechtbank:*
 - *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek; [noot VTC: dit zijn alle aangeduide gegevens van de kandidaat-adoptant]*
 - *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek; [noot VTC: dit zijn alle aangeduide gegevens van de geadopteerde]*
 - *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de maatschappelijke onderzoeken, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek; [noot VTC: dit zijn alle aangeduide gegevens van alle betrokkenen]*

- met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015:
 - de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek; [noot VTC: dit zijn de gegevens van de geadopteerde en de afstandsouder]]
 - de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek; [noot VTC: idem]
- met de federale centrale autoriteit de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord; [noot VTC: dit zijn gegevens van alle vermelde betrokkenen]
- met de vergunde adoptiedienst de gegevens, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14 tot en met 15/2 van dit decreet; [noot VTC: idem]
- met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5, 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag; [noot VTC: idem]
- met het agentschap, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, punt a) en 2°, punt a) en j), van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag; [noot VTC: dit zijn de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptanten en de identificatiegegevens en gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid van de geadopteerde]

De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de bevoegde autoriteit voor adoptie in het herkomstland de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid.” [noot VTC: dit zijn alle vermelde gegevens van alle betrokkenen]

50. Artikel 35 van het Ontwerp bepaalt het volgende:

“Art. 27/4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet.” [noot VTC: dit zijn alle gegevens van de kandidaat-adoptant]

51. De Memorie van toelichting geeft volgende motivering: (onderlijning VTC):

“Artikel 17 van het Haags Adoptieverdrag voorziet in de uitwisseling van gegevens tussen buitenlandse autoriteiten. Artikel 27/2 regelt welke gegevens tussen de verschillende actoren in de adoptieprocedure worden uitgewisseld en in het kader van welke opdracht deze uitwisseling plaatsvindt.

(...)

Artikel 35 regelt de uitwisseling tussen VCA en de betreffende organisatie of organisaties. Beide artikelen zullen pas in werking treden op 31/12/2025.”

52. De VTC beoordeelt het positief dat uitdrukkelijk wordt bepaald welke gegevens worden uitgewisseld met wie. Ze benadrukt dat de toegang tot de gevraagde gegevens bij al deze organisaties enkel kan open gesteld worden voor de taken en het werkgebied waar iedere medewerker voor bevoegd is.

53. In het Ontwerp wordt dus specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden. Verder, wat de federale overheden betreft, met artikel 20 van de WVG en artikel 46 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid dat de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het

informatieveiligheidscomité belast met het verlenen van een beraadslaging voor mededelingen van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, zoals opgelegd door artikel 42 van de wet van 13 december 2006 houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid.

54. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.
55. Krachtens artikel 5.1, e), AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
56. De VTC benadrukt dat gezien de grote gevoeligheid van de persoonsgegevens, een beperkte bewaartermijn cruciaal is.
57. De **bewaartermijn** wordt vastgelegd in het Ontwerp:

Artikel 32:

“De gegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De gegevens in dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject.

De gegevens die door het Vlaams Centrum voor adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard vanaf de adoptiebeslissing van het kind bij de kandidaat-adoptant. Voor dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, begint de bewaartermijn te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject.

De gegevens over de geadopteerde worden eeuwigdurend bewaard.

(...)

De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd.

(...)

De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie.

(...)

De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, worden vijf jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 7, §4, 2°, worden vijf jaar bewaard na de afronding van de voorbereiding, vermeld in artikel 5 van dit decreet.”

Artikel 34:

“De gegevens die worden verzameld in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet, worden bewaard tot zeven jaar na de afronding van het voorbereidingstraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet”.

58. De Memorie van toelichting geeft hieraan volgende uitleg:

“Het artikel regelt verder, per verwerkingsverantwoordelijke, de bewaartermijnen van de gegevens die verwerkt worden.

De adoptiedienst bewaart de gegevens die zij verwerkt totdat de geadopteerde de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Deze bewaartermijn is ingegeven vanuit de nazorgverplichting die de adoptiedienst dient te vervullen ten aanzien van de herkomstlanden. De vereiste inhoud van deze nazorgrapporten alsmede de frequentie en de wijze van verzending verschillen per land van herkomst, reden waarom de adoptiedienst de gegevens gedurende de minderjarigheid van de geadopteerde dient bij te houden.

De gegevens die worden bewerkt in adoptiedossiers die niet resulteren in een plaatsing of adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard, net zoals de gegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek verwerkt. Deze termijn is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift.

De gegevens die door VCA worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard, met uitzondering van de gegevens omtrent de herkomst van de geadopteerde. Deze worden eeuwigdurend bewaard.

De dossiers en aanverwante documenten die gegevens bevatten over de geadopteerde en door de bemiddelende instanties werden opgemaakt en verzameld bevatten unieke gegevens over zowel de afstamming van de geadopteerde als het verloop van de adoptieprocedure. Een eeuwigdurende bewaringstermijn is een belangrijke voorwaarde om de inzage van en toegang tot deze gegevens te verzekeren voor de geadopteerde en eventuele nakomelingen die hun familiegeschiedenis willen reconstrueren. Bovendien zijn er door de relatief late introductie van een wettelijk kader rond de opmaak en bewaring van deze dossiers heel wat waardevolle gegevens niet bijgehouden of verloren gegaan. Een eeuwigdurende bewaartermijn verkleint aanzienlijk de kans op een bijkomend verlies van gegevens en garandeert dat de resterende gegevens in optimale omstandigheden kunnen worden beschermd. Ten slotte kunnen aan de dossiers en reeksen die gegevens over de geadopteerden bevatten grote genealogische, historische en wetenschappelijke waarden worden toegekend. In verschillende landen groeit de academische en bredere maatschappelijke interesse in het verleden van adoptie. Het instellen van een eeuwigdurende bewaartermijn verzekert de toegang en verwerking van deze gegevens voor historische en wetenschappelijke doeleinden, rekening houdend met de geldende regels rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De gegevens die Steunpunt Adoptie verwerkt in het kader van (na)zorgvragen worden tot vijf jaar, te rekenen vanaf de laatst gestelde vraag in het kader van een dossier bewaard. De gegevens die worden verzameld in het kader van de organisatie van de voorbereiding worden vijf jaar bewaard, te rekenen vanaf de afronding van de voorbereiding.

59. De VTC beveelt aan om de bewaartermijn voor wat de informatie over de geadopteerde betreft te differentiëren volgens het belang dat ze effectief hebben voor de verschillende doeleinden (zie hiervoor). Lang bewaren houdt een groot risico in wat de beveiliging van deze gevoelige gegevens betreft. Het lijkt aangewezen dat de geadopteerde op een bepaald moment beslist, binnen bepaalde perken, over wat er verder van hem of haar op lange termijn wordt bewaard.

60. De VTC adviseert ook om een procedure uit te werken om te garanderen dat alle betrokken organisaties de bewaartermijnen integreren in hun werking.

E. Juistheid

61. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG). Dit geldt des te meer gezien de gevoeligheid van de gegevens en de mogelijke consequenties van fouten.
62. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen.

F. Rechten van de betrokkenen en transparantie

63. Artikel 12 ,AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde

communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

64. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 63, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Gezien de zeer grote gevoeligheid van de gegevens is het van groot belang dat de betrokkenen tijdig worden ingelicht van de verwerking en hun rechten.

G. Beveiligingsmaatregelen

65. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
66. De VTC wijst erop dat het Ontwerp bijzondere categorieën van persoonsgegevens, gegevens als bedoeld in artikel 10, AVG en andere (zeer) gevoelige gegevens bevat en dus een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
67. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
68. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹⁴ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹⁵ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁶ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁷.
69. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁸.
70. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;

¹⁴ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹⁵ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹⁶ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁷ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁸ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

- aanstellen van een DPO door de verwerker;
- aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.

71. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁹.

3. Andere regelingen

72. In het kader van de vergunningsprocedure voor de adoptiedienst worden ook bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens.

“Art. 19. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 15 juli 2016 en 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. §1. Het agentschap vergunt een adoptiedienst op advies van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§2. Een adoptiedienst die voldoet aan al de volgende voorwaarden, kan worden vergund conform paragraaf 1:

- 1° hij is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijk rechtspersoon;*
- 2° hij heeft zijn zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;*
- 3° hij heeft adoptiebegeleiding en de verstrekking van zorg als vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, als voornaamste taak;*
- 4° hij beschikt over een interdisciplinair team dat is samengesteld op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;*
- 5° hij wordt geleid door een persoon die beschikt over kwalificaties die de Vlaamse Regering bepaalt;*
- 6° hij beschikt over voldoende infrastructuur om zijn taken uit te voeren en de continuïteit van de dienst te verzekeren;*
- 7° hij eerbiedigt de persoonlijke levenssfeer van de adoptant en de geadopteerde en respecteert, zonder enige vorm van discriminatie, hun ideologische en filosofische overtuiging;*
- 8° hij neemt het belang van het kind en zijn nationale en internationale grondrechten in acht;*
- 9° hij kan een beroep doen op een functionaris voor de gegevensbescherming als vermeld in artikel 37 van de algemene verordening gegevensbescherming.*

§3. De vergunning van een adoptiedienst wordt verleend voor een periode van minimaal twee jaar en maximaal vijf jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd. Om vergund te blijven of opnieuw vergund te worden, leeft de vergunde adoptiedienst de volgende verplichtingen na:

- 1° hij voert de taken, vermeld in dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan, uit met het oog op het leveren van kwaliteit van zorg overeenkomstig het decreet van 5 mei 2023 over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;*
- 2° hij maakt een jaarverslag op en hij stuurt het in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, naar het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde jaarverslag vast;*
- 3° hij participeert, op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie, geregeld in het overleg tussen de verschillende actoren bij adoptie;*
- 4° hij verwerkt de persoonsgegevens van alle betrokkenen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, met respect voor de wetgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming;*
- 5° hij neemt het beroepsgeheim in acht ten aanzien van de informatie die hij verkrijgt bij de uitoefening van zijn opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden;*

¹⁹ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

- 6° *hij stelt bij stopzetting van de activiteiten of bij opheffing van de vergunning alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de overname van de activiteiten, ter beschikking van het Vlaams Centrum voor Adoptie in de vorm en binnen de termijnen die het Vlaams Centrum voor Adoptie bepaalt;*
- 7° *hij brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte van een stopzetting van de activiteiten minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting.*

§4. De Vlaamse Regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de vergunning van een adoptiedienst. De Vlaamse Regering legt een bezwaarprocedure vast.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure die gevolgd moet worden bij de vrijwillige stopzetting van de activiteiten en bepaalt de nodige maatregelen om de continuïteit in de dienstverlening te garanderen.”

73. De VTC beoordeelt het positief dat bij deze regeling en in het bijzonder bij die voor het stopzetten van een activiteit rekening gehouden wordt met de bescherming van de persoonsgegevens.

III. BESLUIT

74. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de uitzonderingsgrond voor de gegevens als bedoeld in artikel 9, AVG aanpassen;
- de doeleinden herbekijken;
- de categorieën persoonsgegevens bepalen en motiveren per doeleinde;
- de categorieën persoonsgegevens beperken en enkele categorieën preciseren;
- de bewaringstermijn differentiëren voor de geadopteerde;
- garanties voor het naleven van de bewaartermijnen bepalen;
- de juistheid van de persoonsgegevens garanderen;
- de transparantiemaatregelen uitwerken.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-10-13 20:54:30 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

INTERLANDELIJKE ADOPTIE

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie	
Adviesvrager	Hilde Crevits - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	
Ontvangst adviesvraag	18 september 2023	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn op 17 oktober 2023	
Contactpersoon	Annick De Donder	addonder@serv.be

Advies

Op 18 september 2023 ontving de Vlaamse Raad WVG een adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende de regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie (hierna: het voorontwerp van wijzigingsdecreet).

De adviesvraag is binnen de raad behandeld door de kamer Gezin en Jongerenwelzijn, die het advies bij consensus goedkeurde op 17 oktober 2023.

Situering

De hervormingen van het interlandelijke adoptiesysteem hebben een aanzienlijk voortraject doorlopen. Het traject begon met de oprichting van een onafhankelijk expertenpanel in 2019 dat zijn eindrapport presenteerde in 2021. Dit rapport was voor de Vlaamse Regering een leidraad voor de huidige hervormingsinspanningen. In 2022 werd een actieplan geïntroduceerd, dat later dat jaar nog verder werd geconcretiseerd met adviezen van drie werkgroepen.

Een heel aantal aanbevelingen uit dit voortraject vinden vandaag een legistische vertaling in het voorontwerp van wijzigingsdecreet. De wijzigingen betreffen onder andere de decretale verankering van de weg naar een gezamenlijk voortraject voor pleegzorg en adoptie, alsook de herziene verantwoordelijkheden van de interlandelijke adoptiedienst en de gewijzigde relatie met het Vlaams Centrum voor Adoptie. Daarnaast omvat het voorstel de instelling van een Adviescomité voor Interlandelijke Adoptie. Er wordt ook toegewerkt naar adoptiebegeleiding voor alle dossiers, waar (na)zorg een belangrijke plaats inneemt.

1. Algemene appreciatie

De raad ziet dat er de laatste jaren hard gewerkt is aan het tot stand brengen van een nieuw kader voor interlandelijke adoptie. Er was het onderzoek en de aanbevelingen van het expertenpanel, er waren verschillende gedachtewisselingen in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding van het Vlaams Parlement en men kwam tot een actieplan. Het voorontwerp van wijzigingsdecreet dat vandaag voorligt, is dus gestoeld op een zeer grondige en participatieve voorbereiding. De raad steunt een dergelijke werkwijze. Hij stelt ook tevreden vast dat het voorontwerp van wijzigingsdecreet uitvoering geeft aan verschillende van de aanbevelingen uit het voortraject.

Aanpassingen aan de interlandelijke adoptiewetgeving in Vlaanderen waren nodig om te waarborgen dat toekomstige interlandelijke adopties correct en ethisch verlopen, met meer aandacht voor de impact van adoptie op de verschillende betrokkenen. Wanpraktijken moeten in de toekomst absoluut vermeden worden. De raad kan ook niet genoeg benadrukken dat de belangen van het kind meer centraal moesten staan en dat de nood van een kind aan interlandelijke adoptie steeds het enige uitgangspunt kan zijn van adoptiebemiddeling.

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet biedt volgens de raad goede kansen om aan deze bekommernissen tegemoet te komen en de interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren. Uiteraard zal veel afhangen van hoe dit beleidskader nu verder wordt geconcretiseerd, geïmplementeerd en hoe de inzet van middelen zal gebeuren (binnen een budgetneutraal kader).

Goede hervormingen en uitgangspunten maar nood aan een echte mind shift over adoptie...

De voorgestelde wijzigingen beogen een duidelijke taakafbakening en -omschrijving met intensieve samenwerking tussen de verschillende actoren in het adoptieproces en een verbetering van de adoptieprocedures. Dit streefdoel is positief om de kwaliteit en transparantie van adopties te vergroten en om wanpraktijken te vermijden.

De raad is zeer tevreden dat de Vlaamse Regering expliciet bevestigt dat bij adoptie **het belang van het kind de voornaamste overweging** is. De raad ziet dat de evolutie van ouder- naar kindperspectief in het voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt vertaald in grondige screeningsprocedures, een strikte toepassing van de subsidiariteitsvereiste, de aanpassing van bepaalde terminologie en een verbinding tussen adoptie- en pleegzorgtrajecten.

De raad ziet hierin **een beloftevolle aanzet voor een echte mind shift over adoptie**, met een adoptiebeleid dat zich situeert als ultieme poging om het recht van het kind te realiseren om op te groeien in een gezinscontext. Binnen dat kader wordt een adoptie bij voorkeur ook niet als een tabula rasa gezien ten opzichte van de oorspronkelijke ouder(s) en herkomst. Daarom vindt de raad het goed dat het idee van het 'meerouderschap' of gedeeld ouderschap ook bij adoptie ingang vindt. Dit concept bestaat al langer binnen de pleegzorg, waar het zeer verbindend kan werken.

Een werkelijke mind shift naar het zoeken van een geschikt gezin voor bepaalde kinderen in nood (tijdelijk, langere termijn of permanent) vraagt dat **het meerouderschap binnen adoptie nog veel sterker benadrukt wordt**. Om het meerouderschap juridisch verder uit te werken, zijn ook inspanningen van de federale overheid nodig.

Een mind shift over adoptie vereist daarnaast ook dat men afstapt van het wachtlijstensysteem voor kandidaat-adoptanten en overgaat naar **een pool van kandidaat 'mede-ouders'** (waarbij dus de geboorte- of eerste ouder(s) zichtbaar blijven en indien mogelijk/niet schadelijk voor het kind: ook aanwezig kunnen zijn).

...en wachten op uitvoering en inzet van de middelen

Hoewel de principes en voorstellen uit het voorontwerp van wijzigingsdecreet door de raad positief onthaald worden, **zijn er verschillende maatregelen die de raad pas ten gronde kan beoordelen eens ze worden geconcretiseerd en geïmplementeerd**. Onder meer het gezamenlijk voortraject voor kandidaten voor adoptie en voor pleegzorg en de concretisering van de nazorg roepen nog veel vragen op. De raad begrijpt dat zulke zaken uitgewerkt zullen worden in (een) uitvoeringsbesluit(en). Daaruit zal blijken wie het voortraject organiseert, wat dit traject inhoudt en wie nazorg aanbiedt. Het zal nog duidelijker moeten worden wat de exacte taken zijn van de interlandelijke adoptiedienst, het Steunpunt Adoptie, het Vlaams Centrum voor Adoptie, het Adviescomité interlandelijke adoptie en andere relevante partners. Het is belangrijk dat deze concretisering gebeurt in nauw overleg met de betrokken diensten en sectoren.

Verder zal ook de inzet van middelen het succes van de hervorming mee bepalen. Daarom treft de raad in de memorie van toelichting (p. 17) dat het voorontwerp van decreet geen budgettaire impact heeft. En in de nota aan de Vlaamse Regering (p. 7) vinden we dat alleen een beperkt budget voorzien zal worden om de kosteloze begeleiding van adoptie door de interlandelijke adoptiedienst te dragen. Verder gebeurt de hervorming van de interlandelijke adoptie dus binnen een budgetneutraal kader.

De raad vraagt om te verduidelijken hoe de budgetneutraliteit zal worden bewerkstelligd.

De verdeling van de middelen zal ontegensprekelijk mee de haalbaarheid van bepaalde voorname-
mens bepalen.

2. Werf 1: Partnerschappen met de herkomst-landen versterken

Om beter te garanderen dat adopties correct verlopen, was het nodig om het takenpakket van de interlandelijke adoptiedienst te wijzigen en de verhouding met het Vlaams Centrum voor Adoptie te verduidelijken. De raad vindt het goed dat hun complementariteit optimaal zal worden benut, om zo de verschillende opdrachten inzake interlandelijke adoptie kwaliteitsvol uit te oefenen en het risico op wanpraktijken te verkleinen.

De raad stelt vast dat de interlandelijke adoptiedienst een omvangrijke opdracht heeft in de begeleiding en ondersteuning van kandidaat-adoptieouders en geadopteerden (artikel 15):

- 1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossiersamenstelling en de procedure in het land van herkomst;
- 2° begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

Op basis van de tekst van het voorontwerp van wijzigingsdecreet en de huidige werking van de adoptiediensten gaat de raad ervan uit dat de interlandelijke adoptiedienst niet betrokken is bij het voortraject voor de kandidaat-adoptant (met daarbij ook de screening). Deze scheiding van taken en opdrachten is een **noodzakelijke voorwaarde voor kandidaat-adoptanten om bepaalde moeilijkheden of problemen die opduiken te kunnen melden aan de adoptiedienst** zonder angst voor de gevolgen die deze melding kan hebben voor beslissingen in hun dossier.

Het nieuwe adviescomité interlandelijke adoptie adviseert op metaniveau over het verloop van interlandelijke adoptieprocedures in Vlaanderen en (op vraag) ook in concrete adoptiedossiers. Het adviescomité kan daarbij kijken naar de medische of psychosociale adopteerbaarheid van een kind of de match tussen kandidaat-adoptant en kind. De raad vindt het **belangrijk dat een tussenkomst van het adviescomité ook kan worden ingeroepen door kandidaat-adoptanten**, en niet alleen op vraag van de interlandelijke adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie.

3. Werf 2: Verbinding tussen pleegzorg en adoptie

De Vlaamse Regering geeft een eerste decretale aanzet om pleegzorg en adoptie sterker met elkaar te verweven. Op dit punt luidt het voorontwerp van wijzigingsdecreet een zeer grote hervorming in.

Ook de raad ziet kansen in de verbinding tussen pleegzorg en adoptie, dit om de rechten van kinderen te realiseren om op te groeien in een gezin. De raad meent dat kennis en goede praktijken maximaal kunnen worden benut binnen een geïntegreerd voortraject en dat mensen die kandidaat zijn om een kind tijdelijk of permanent een thuis te geven, gebaat kunnen zijn bij een bredere sensibilisering, voorbereiding, begeleiding en matching.

Bovendien is de raad van mening dat verschillende van de bezorgdheden van pleegzorgers en adoptanten dicht bij elkaar liggen. Ook pleegzorgers mogen wel degelijk bezorgd zijn over het langetermijnperspectief van kinderen en de juridische zekerheid die daarbij hoort. En adoptanten hebben best oog voor de geboorte- of eerste ouder(s) en familieleden. Zoals eerder beschreven, is het concept van meerouderschap ook binnen adoptie een heel belangrijke basisgedachte.

Om de doelstelling te halen om zoveel mogelijk kinderen te laten opgroeien in een gezinscontext, vindt de raad het belangrijk dat het hele voortraject voor adoptie en pleegzorg samen doorlopen wordt, zoals dit ook beschreven is in artikel 5 van het voorontwerp van wijzigingsdecreet. In het decreet is nog niet bepaald wie het voortraject zal organiseren en hoe dit vorm zal krijgen. De raad denkt dat het goed is om dit **traject te laten leiden door medewerkers uit zowel het Steunpunt Adoptie als de pleegzorgdienst**. Het is nodig dat zij op één lijn komen, wil men een ommekeer in het denken over adoptie realiseren (zie ook eerder in dit advies, p.5).

Vanuit de praktijk ziet de raad ook uitdagingen aan de verbinding tussen pleegzorg en adoptie. Zo zijn er grote verschillen in aantallen tussen kandidaat-pleegzorgers en kandidaat-adoptanten, zijn er verschillen in schaalgrootte tussen diensten pleegzorg en het Steunpunt Adoptie en werkt men soms met andere screeningscriteria. Om zicht te krijgen op de uitdagingen en om de hervorming de noodzakelijke gedragenheid te geven, adviseert de raad om de **sectoren actief te betrekken bij het verder concretiseren van de verbinding tussen pleegzorg en adoptie**.

4. Werf 3: Inzetten op (na)zorg en begeleiding

De raad is zeer tevreden met de beleidskeuze om de (na)zorg en begeleiding voor alle adoptiebetrokkenen te versterken. De raad verwacht dat de Vlaamse Regering aan deze keuze ook budgettaire engagementen koppelt. Een versterking van het nazorgbeleid kan immers alleen wanneer hier bij de verdeling/verschuiving van middelen ook expliciet wordt op ingezet.

In het voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt voor de organisatie van de nazorg verwezen naar de adoptiediensten (art.15, §4), naar het Steunpunt Adoptie (art. 15, §4, 5°) en naar andere partners (art. 15, §4, 5°). Het is vandaag dus nog niet duidelijk wie nazorg zal aanbieden. De raad heeft er begrip voor om dit voorlopig open te laten maar benadrukt dat nazorg uiteraard adoptiespecifiek moet zijn en dat hiervoor de nodige kennis en expertise noodzakelijk zijn.

De raad vraagt **aandacht voor de zorg en ondersteuning van geadopteerde kinderen en jongeren in de jeugdhulp**. Voor hen ontbreekt vaak passende hulpverlening, zowel qua kennis als qua beschikbaarheid. Aangezien hun adoptieverhaal een essentieel deel is van hun bestaan en vaak ook onderliggend is aan hun vragen en problemen, is aanvullend aan de reguliere jeugdhulpverlening ook specifieke trauma- en adoptiesensitieve zorg en ondersteuning nodig. Het delen en doorstromen van kennis en expertise over (de impact van) adoptie gebeurt nu echter nog veel te weinig. De raad adviseert actieve bruggen tussen de jeugdhulp en de diensten en organisaties die nazorg en begeleiding bij een adoptietraject bieden.

Verder vindt de raad het een gemiste kans dat de Vlaamse Regering geen (tijdelijke) **Vlaamse erkennings- en bemiddelingscommissie voor wanpraktijken bij interlandelijke adoptie opricht** en deel laat uitmaken van het nieuw voorgestelde kader voor interlandelijke adoptie. Het expertenpanel raadde de oprichting aan van een dergelijke erkennings- en bemiddelingscommissie, waar de slachtoffers van onwettelijk of onwenselijk verlopen interlandelijke adopties gehoord worden en ze informatie en ondersteuning krijgen. De raad treedt deze belangrijke aanbeveling bij.

5. Nog enkele artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 16

Met dit artikel wordt een nieuwe instantie opgericht, namelijk het Adviescomité interlandelijke adoptie. De raad wijst op het belang van een **evenwichtige samenstelling van het adviescomité**, waarbij ook de stem van adoptieouders én geadopteerden voldoende gehoord wordt.

De raad vraagt de volgende tekstaanpassing:

- Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders ~~of~~ **en** geadopteerden.

Artikel 25

De raad leest in het voorontwerp van wijzigingsdecreet dat indien een adoptiesamenwerking met een herkomstland wordt stopgezet kandidaat-adoptanten mogelijks worden opgenomen op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie. Moet hieruit besloten worden dat de Vlaamse Regering vasthoudt aan het systeem van wachtlijsten?

De raad pleit daarentegen voor het **vervangen van het wachtlijstensysteem door een pool van kandidaat ‘mede-ouders’** (zie ook eerder in dit advies, p.5).

Artikel 31 tot 35

Informatie over de omstandigheden waarin een kind werd geadopteerd, zijn van vitaal belang voor het beantwoorden van identiteitsvraagstukken, voor het kennen van de historisch-familiale context en ontstaansgeschiedenis. Daarom is het belangrijk dat **het adoptiedossier en informatie betreffende een adoptiecasus voor de betrokkenen gedurende hun hele leven toegankelijk zijn**. Zeker gezien vele geadopteerden pas later aan een onderzoek naar hun herkomst beginnen, en dat geboorte- of eerste ouders dan vaak al overleden zijn, is alle informatie waardevol.

Artikels 32 en 34

Het Vlaams Centrum voor Adoptie, de adoptiedienst, het Steunpunt Adoptie, het Adviescomité interlandelijke adoptie en de vergunde organisatie(s) kunnen verschillende soorten persoonsgegevens verwerken. Daarbij ook gegevens over ‘het academische curriculum’ van de kandidaat-adoptant, van de afstandsouder en/of van de geadopteerde. De raad gaat ervan uit dat de decreetgever gegevens over het opleidingsniveau bedoelt?

-
- De raad vraagt om in de artikels 32 en 34 de term 'academisch curriculum' overal te vervangen door 'opleidingsniveau'.
-

ADVIES VAN DE GEGEVENSBE SCHERMINGSAUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 169/2023 van 18 december 2023

Betreft: een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie* (CO-A-2023-477)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Juline Deschuyteneer, mevrouw Cédrine Morlière, mevrouw Nathalie Raghenon en mevrouw Griet Verhenneman en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 03/10/2023;

Gelet op de bijkomende inhoudelijke toelichting en stukken, ontvangen op 04/12/2023 en op 05/12/2023;

Brengt op 18 december 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande artikelen 32, 33, 34 en 35 van een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie, het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie* (hierna "het voorontwerp van decreet").

Context

2. Zowel in de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet als in de Nota aan de Vlaamse Regering wordt het voorontwerp van decreet gekaderd als volgt:

Het voorliggende voorontwerp heeft tot doel de decretale regelgeving in lijn te brengen met een aantal geformuleerde krijtlijnen naar de toekomst toe, m.n.:

- 1. een toekomst voor interlandelijke adoptie¹ waarbij het belang van het kind voorop staat;*
- 2. versterking van de partnerschappen met de herkomstlanden;*
- 3. verbinding tussen pleegzorg en adoptie (waarbij voornamelijk een gezamenlijk 'voortraject' wordt georganiseerd)*
- 4. versterking van nazorg en begeleiding.*

Het voorontwerp van decreet voorziet in een gewijzigd takenpakket voor zowel het Vlaams Centrum voor Adoptie als voor de adoptiedienst voor interlandelijke adoptie. Er komt een intensere samenwerking tussen de beide actoren én met de herkomstlanden op niveau van de naties. (...)

¹ Artikel 3, 1° van het decreet van 20 januari 2012 *houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen* definieert 'interlandelijke adoptie' als: "de adoptie zoals omschreven in artikel 360-2 van het Burgerlijk Wetboek", meer bepaald:

"De bepalingen van deze afdeling zijn van toepassing wanneer het kind:

1° vanuit de Staat van herkomst naar België werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in deze Staat door een persoon of door personen met gewone verblijfplaats in België, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in deze Staat, of

2° in België zijn gewone verblijfplaats heeft en het naar een andere Staat werd, wordt of moet worden overgebracht, hetzij na zijn adoptie in België door een persoon of personen met gewone verblijfplaats in die andere Staat, hetzij met het oog op een dergelijke adoptie in België of in die andere Staat, of

3° in België verblijft zonder gemachtigd te zijn er zich te vestigen of er langer dan drie maanden te verblijven, teneinde er te worden geadopteerd door een persoon of personen die er hun gewone verblijfplaats hebben.

De adopties bedoeld in dit artikel worden "interlandelijke adopties" genoemd." (onderlijning door de Autoriteit)

Het voorontwerp voorziet in de oprichting van een adviescomité interlandelijke adoptie dat mee waakt over de implementatie van het decreet enerzijds, maar ook op casusniveau kan kijken op het verloop en de beoordeling van dossiers.”

3. De voor advies voorgelegde artikelen, brengen in het bijzonder wijzigingen aan aan het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen (hierna “decreet interlandelijke adoptie”).

4. De voor advies voorgelegde artikelen voegen in het decreet interlandelijke adoptie een nieuw “Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens” in, houdende een aantal nieuwe bepalingen welke de (veelal reeds in praktijk bestaande) gegevensverwerkingen beogen te omkaderen die door de instanties, betrokken bij een interlandelijk adoptietraject, worden ontplooid ter verwezenlijking van de hen in dat kader toegewezen taken en opdrachten.

5. Het gaat hierbij om de verwerking van persoonsgegevens door

- het Vlaams Centrum voor Adoptie² en de (vergunde) adoptiedienst³ (nieuw in te voegen artikel 27/1, §1),
- de dienst voor maatschappelijk onderzoek (nieuw in te voegen artikel 27/1, §2)⁴,
- het Adviescomité interlandelijke adoptie (nieuw in te voegen artikel 27/1, §3)⁵,
- het Steunpunt Adoptie (nieuw in te voegen artikel 27/1, §4)⁶ en
- de -in het kader van het voor(bereidings)traject- vergunde organisatie(s)⁷ (nieuw in te voegen artikel 27/3).

² Het Vlaams Centrum voor Adoptie is binnen het Agentschap Opgroeien regie de afdeling die zal optreden als ‘centrale autoriteit’ belast met het nakomen van verdragsrechtelijke verplichtingen en opdrachten inzake interlandelijke adoptie (zie te wijzigen artikel 3, 8° van het decreet interlandelijke adoptie).

³ Deze dienst begeleidt de kandidaat-adoptant doorheen het volledige adoptietraject, adviseert het Vlaams Centrum voor Adoptie inzake de adopteerbaarheid van het kind en de matching met kandidaat-adoptanten en biedt (na)zorg en begeleiding voor alle adoptiebetrokkenen (zie te wijzigen artikel 15 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 20 en 21 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁴ Deze dienst voert (vooralsnog – tot 31/12/2025) het maatschappelijk onderzoek naar de ‘geschiktheid’ van de kandidaat-adoptant (zie artikel 11 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 19 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁵ Met het voorontwerp van decreet wordt deze nieuwe instantie geïntroduceerd. Dit adviescomité zal niet alleen advies verstrekken in concrete adoptiedossiers, maar eveneens over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten (zie nieuw in te voegen artikel 15/1 decreet interlandelijke adoptie en p. 21 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

⁶ Deze instantie fungeert in het bijzonder als aanspreek- en informatiepunt voor alle adoptiebetrokkenen (zie artikel 7 van het decreet interlandelijke adoptie).

⁷ Deze organisatie(s) zal(zullen) instaan in voor het voor(bereidings)traject ten behoeve van de kandidaat-adoptanten, waaronder het maatschappelijk onderzoek (dat nog tot 31/12/2024 door de dienst voor maatschappelijk onderzoek zal worden gevoerd) (zie te wijzigen artikel 4 van het decreet interlandelijke adoptie en p. 29 van de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet).

6. In de nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikelen 27/2 en 27/4 komen de gegevensuitwisselingen tussen de verschillende spelers bij interlandelijke adoptie, aan bod.

7. De gegevensverwerkingen, zoals omkaderd in de voor advies voorgelegde bepalingen, vloeien veelal voort uit thans reeds bestaande verplichtingen inzake interlandelijke adoptie, inzonderheid:

- Verdrag *inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het gebied van de interlandelijke adoptie*, gedaan te Den Haag op 29 mei 1993 (hierna "Haags Adoptieverdrag");
- Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie *inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie* (hierna "Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005");
- artikelen 1231 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek inzake (burgerlijke rechtspleging bij) adoptie en
- artikelen 346 e.v. en 360 e.v. van het oud Burgerlijk Wetboek inzake (interlandelijke) adoptie.

8. Deze gegevensverwerkingen beogen, in essentie, een kwaliteitsvolle matching te bewerkstelligen tussen kind en adoptant, alsook de voorbereiding daartoe evenals de opvolging, zorg en begeleiding van de adoptiebetrokkenen doorheen het gehele traject.

9. De Autoriteit zal hierna de conformiteit van de voor advies voorgelegde 'gegevensverwerkingsbepalingen' nagaan met de regelgeving terzake, inzonderheid de AVG en de WVG.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

Voorafgaande opmerkingen

10. Elke verwerking van persoonsgegevens moet een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG⁸.

⁸Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

11. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn⁹. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan. Bovendien is het volgens artikel 22 *Grondwet* noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld.

12. Overeenkomstig voormeld legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel, moet de wetgevingsnorm minstens volgende essentiële verwerkingselementen vastleggen:

- het (de) precieze en concrete doeleinde(n);
- de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).

Voor zover de beoogde gegevensverwerkingen een belangrijke inmenging vertegenwoordigen in de rechten en vrijheden van de betrokkenen¹⁰, wat *in casu* ontegensprekelijk het geval is¹¹, moet de wetgevingsnorm daarenboven volgende aanvullende (essentiële) verwerkingselementen vastleggen:

- de (categorieën van) gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n);
- de categorieën van betrokkenen wiens gegevens zullen worden verwerkt;
- de maximale bewaartermijn van de gegevens;
- de (categorieën van) ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld, evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt;
- in voorkomend geval en voor zover noodzakelijk, de beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in de artikelen 5, 12 tot 22 en 34 AVG.

⁹ Zie ook overweging 41 van de AVG.

¹⁰ Er zal veelal sprake zijn van een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen wanneer een gegevensverwerking een of meerdere van de volgende kenmerken vertoont: de verwerking betreft een (grootschalige) verwerking van speciale categorieën persoonsgegevens (artt. 9 en 10 AVG) betreffende kwetsbare personen, welke de kruising of koppeling impliceert van persoonsgegevens afkomstig uit verschillende bronnen en dit voor toezichts- of controledoeleinden welke, in voorkomend geval, kunnen leiden tot een beslissing met negatieve gevolgen voor de betrokkenen. Bijkomend in aanmerking te nemen kenmerken zijn o.a.: een mededeling van de gegevens aan derden, een gebeurlijke beperking van de rechten van de betrokkenen en het voorzien in het gebruik van het Rijksregisternummer.

¹¹ De aanvrager geeft zelf in het adviesaanvraagformulier aan dat het normatief ontwerp verwerkingen betreft van speciale categorieën van uitermate gevoelige persoonsgegevens (in de zin van zowel artikel 9, als artikel 10 van de AVG) en dit van vaak kwetsbare personen. De verwerkingen kunnen leiden tot een beslissing met negatieve gevolgen voor de betrokkenen. De gegevens worden meegedeeld of zijn toegankelijk voor derden. Er wordt tevens voorzien in het gebruik van het Rijksregisternummer en de verwerking impliceert een grensoverschrijdende verzending van persoonsgegevens naar derde landen.

13. Artikel 22 Grondwet verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten¹². In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht "niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd¹³".

14. Zoals hiervoor reeds toegelicht, komen in het kader van de totstandkoming van een interlandelijke adoptie, heel wat actoren en instanties tussen, welke elk op hun niveau verwerkingen van persoonsgegevens ontplooiën ter verwezenlijking van de hen in het kader van een interlandelijk adoptietraject opgedragen taken en opdrachten; het gaat daarbij om het Vlaams Centrum voor Adoptie, de (erkende) adoptiedienst, de dienst voor maatschappelijk onderzoek, het Adviescomité interlandelijke adoptie, het Steunpunt adoptie en de (in het kader van het voortraject) vergunde organisatie(s).

15. De voor advies voorgelegde artikelen 32 tot 35 van het voorontwerp van decreet introduceren in het decreet interlandelijke adoptie een nieuw "*Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens*" met de nieuwe artikelen 27/1 tot 27/4, welke de normatieve omkadering, houdende de essentiële verwerkingselementen (conform het legaliteitsbeginsel zoals beschreven in randnr. 11 en 12 van onderhavig advies) moet bieden voor de onderscheiden verwerkingen van persoonsgegevens die de verschillende instanties, actief binnen het interlandelijke adoptietraject, zullen ontplooiën ter verwezenlijking van de hen in dat kader toegewezen taken en opdrachten.

16. Bij de creatie van een dergelijke specifiek(e) 'gegevensbeschermings-Hoofdstuk' of 'specifieke gegevensbeschermingsbepalingen' moet erover worden gewaakt dat deze hun doel niet voorbij schieten, meer bepaald: een voorzienbaar en nauwkeurig gegevensverwerkingskader bieden waarvan

¹² Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een over een voorontwerp van wet "*tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, Parl.St. Kamer, 54-3185/001, blz. 21-122.*

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 *tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens, Parl.St. Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, p. 108;*
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 *houdende maatregelen inzake gezondheidszorg, Parl.St. Kamer 2002-03, nr. 2125/2, p. 539;*
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, *Parl.St. Kamer 2004-05, nr. 1437/2.*

¹³ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1; Arrest 44/2015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4; Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.13.1; Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

lezing de betrokkenen toelaat een duidelijk beeld te krijgen en te begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht ter verwezenlijking van welke doeleinden en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan. Zulks geldt vooral voor de gegevensverwerkingen die worden ontplooid door 'interlandelijke adoptie-actoren' die worden belast met een zeer ruim en divers arsenaal aan taken en opdrachten, welke daarenboven niet allemaal de verwerking van (alle) (veelal uitermate gevoelige) persoonsgegevens lijken te vereisen.

17. Dergelijke 'gegevensverwerkingsbepalingen' kunnen dan soms contra-productief werken op het vlak van voorzienbaarheid en kunnen zelfs eerder afbreuk doen aan de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen (waaronder het principe van minimale gegevensverwerking), inzonderheid in de mate dat deze, zoals *in casu* het geval is, de vorm aannemen van een 'catch all' bepaling waarin:

- in een paragraaf wordt verwezen naar alle te verwezenlijken doeleinden/opdrachten (of gewoon naar 'de uitvoering van het decreet') en
- in een andere paragraaf alle mogelijke betrokkenen en alle te verwerken (veelal ruime) categorieën van (*in casu* zeer gevoelige) persoonsgegevens worden opgelijst en
- in nog een andere paragraaf de te hanteren bewaartermijn wordt vermeld

en dit zonder enige link te maken tussen deze onderscheiden verwerkingselementen.

18. Een 'gegevensverwerkingsbepaling' waarbij het voor de betrokkenen en de Autoriteit onduidelijk is welke gegevens van welke betrokkenen, in welke omstandigheden, voor welke concrete doeleinden/opdrachten zullen worden verwerkt, draagt uiteraard niet bij aan de voorzienbaarheid van de normatieve tekst en de daarbij omkaderde gegevensverwerkingen. Bovendien kunnen deze, ten onrechte, de indruk wekken dat de verwerkingsverantwoordelijke in kwestie op legitieme wijze voor elk geviséerd doeleinde het geheel aan gegevens met betrekking tot alle opgelijste betrokkenen zou kunnen verwerken. Daarenboven kan de Autoriteit zich niet van de indruk ontdoen dat een aantal van de door de diverse 'adoptie-actoren' te verwezenlijken doeleinden zouden kunnen worden gerealiseerd, hetzij zonder verwerking van persoonsgegevens '*tout court*', hetzij enkel aan de hand van een beperkte set van 'eerder administratieve identificatiegegevens' (en dus zonder verwerking van de meest gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG).

19. Onduidelijkheid en gebrek aan nauwkeurigheid van essentiële verwerkingselementen (inzonderheid de link tussen een concreet te verwezenlijken doeleinde en de daartoe te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens) maken het de Autoriteit moeilijk om de naleving van de meest elementaire gegevensbeschermingsprincipes (waaronder doelbinding, minimale gegevensverwerking en opslagbeperking) waarvan sprake in artikel 5.1 AVG, te toetsen.

20. Aangezien de ingevolge het voorontwerp van decreet omkaderde gegevensverwerkingen veelal gepaard gaan met een grootschalige verwerking van meerdere bijzondere categorieën van persoonsgegevens, in de zin van artikelen 9 én 10 AVG (zoals ook door de aanvrager zelf wordt aangegeven in het adviesaanvraagformulier), is/zijn de verwerkingsverantwoordelijke(n), krachtens artikel 35.3 van de AVG verplicht om vóór de verwerking een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren.¹⁴ Wanneer daaruit zou blijken dat de verwerking een hoog risico oplevert (ook na het nemen van maatregelen ter beperking van dat risico), moet de Autoriteit dienaangaande, in navolging van artikel 36 AVG, voorafgaandelijk worden geraadpleegd.

A. Gegevensverwerking door het Vlaams Centrum voor Adoptie

21. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Vlaams Centrum voor Adoptie zal ontplooien ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

22. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 8°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert 'Vlaams Centrum voor Adoptie' als: *"de afdeling aangewezen binnen het agentschap¹⁵, die zal optreden als centrale autoriteit¹⁶ en belast is met de nakoming van de door het Haags Verdrag opgelegde verplichtingen en opdrachten, vermeld in dit decreet, het oud Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek"*.

1. Verwerkingsdoeleinden

23. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

24. Nieuw artikel 27/1, §1, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door het Vlaams Centrum voor Adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*, zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de

¹⁴ In het adviesaanvraagformulier geeft de aanvrager aan dat de verwerkingen vooralsnog niet werden onderworpen aan een gegevensbeschermingseffectbeoordeling.

¹⁵ Artikel 3, 13° van het decreet interlandelijke adoptie definieert het 'agentschap' als: *"het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie"*.

¹⁶ In navolging van artikel 6 van het Haags Verdrag wijst elke Verdragsluitende Staat een 'centrale autoriteit' aan die is belast met de nakoming van de door het Verdrag aan haar opgelegde verplichtingen in het kader van interlandelijke adoptie.

uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

25. Het ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 20 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie als volgt:

"§1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is de afdeling binnen het agentschap die optreedt als centrale autoriteit voor interlandelijke adoptie. Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt samen me de betrokken diensten en partners een gedragen visie en beleid over alle aspecten van interlandelijke adoptie, waaronder een kader voor de samenwerking met de herkomstlanden, en ook een kader voor de zorg en begeleiding van adoptiegezinnen, afstandsouders en geadopteerden.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.

§2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de volgende opdrachten:

1° in het kader van de voorbereiding en registratie:

- a) de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, en de doorverwijzing naar de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek;*
- b) de doorverwijzing naar de vergunde adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie, conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek¹⁷, de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;*
- c) samen met Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst informatie verstrekken over adoptie aan de kandidaat-adoptant en aan de afstandsouder;*
- d) de bewaring van adoptiedossiers.*

2° in het kader van interlandelijke adoptie:

- a) de herkomstlanden screenen om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en lopende samenwerkingen in het kader van interlandelijke adopties evalueren, onder meer op basis van adviezen van de Belgische ambassades, consulaten en externe partners, waarbij het belang van het kind de eerste overweging vormt, zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;*
- b) in het kader van samenwerkingen met herkomstlanden bilaterale samenwerkingsprotocollen sluiten en evalueren met eerbied en respect voor de opgelegde verplichtingen en opdrachten die door het Haags Verdrag zijn opgelegd;*

¹⁷ Dit artikel verwijst naar het vonnis waarin de familierechtbank zich uitspreekt over de geschiktheid van de adoptant om tot adoptie over te gaan.

- c) *de opdrachten uitvoeren van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, vermeld in artikel 361-3 tot en met 361-6¹⁸, 362-1 tot en met 362-4¹⁹, 363-2 tot en met 363-4²⁰ en 368-6 tot en met 368-8²¹ van het oud Burgerlijk Wetboek;*
- d) *in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, het rapport en advies, vermeld in artikel 361-2/1²² van het oud Burgerlijk Wetboek, bezorgen aan de bevoegde autoriteit of instantie voor adoptie in het herkomstland en de vergunde adoptiedienst hierover informeren;*
- e) *in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, de documenten, vermeld in artikel 361-3, 2^o²³ en artikel 361-5²⁴, 1° en 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, die van het herkomstland komen, in ontvangst nemen, de volledigheid ervan controleren en op basis daarvan de juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan;*
- f) *de documenten, vermeld in punt e), tijdig aan de vergunde adoptiedienst bezorgen in het kader van zijn opdrachten;*

¹⁸ Deze artikelen betreffen de overbrenging van een kind naar België met het oog op een adoptie en de voorwaarden die daartoe dienen te zijn voldaan en de stukken en documenten die terzake moeten worden uitgewisseld tussen de centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind.

¹⁹ Deze artikelen betreffen de gebeurlijke adoptie van een Belgisch kind door een andere Staat en de voorwaarden die daartoe dienen te zijn voldaan en de stukken en documenten die terzake moeten worden uitgewisseld tussen de centrale autoriteit van de gemeenschap en de bevoegde autoriteit van de andere Staat.

²⁰ Deze artikelen betreffen de schorsing/herroeping/herziening van bepaalde beslissingen en handelingen bij interlandelijke adoptie wanneer blijkt dat terzake na te leven bepalingen niet worden nageleefd of wanneer het belang van het kind in het gedrang komt.

²¹ Deze artikelen betreffen de bewaring door de bevoegde autoriteiten van gegevens inzake de herkomst van de geadopteerde en de toegang daartoe.

²² Het betreft het rapport (zie ook artikel 15 van het Haags Verdrag) en advies inzake de geschiktheid van de adoptant, dat gegevens bevat "inzake hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen".

²³ Het betreft in het bijzonder het verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind, dat gegevens bevat "omtrent de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften".

²⁴ Het betreft in het bijzonder het verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst van het kind (wanneer dit geen adoptie kent), dat gegevens bevat "over de identiteit van het kind, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften".

- g) *de opdrachten uitvoeren, vermeld in artikel 4²⁵, 5²⁶, 7²⁷, 8²⁸, 9²⁹, 11³⁰, 15³¹, 16³², 17³³, 18³⁴, 19³⁵, 20³⁶, 21³⁷, 22³⁸, 30³⁹ en 33⁴⁰ van het Haags Verdrag;*
- h) *contacten opbouwen en onderhouden met autoriteiten, instanties en personen in de herkomstlanden die bevoegdheden hebben in adoptie;*
- i) *programma's in binnen- en buitenland ontwikkelen of ondersteunen die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;*
- j) *werkafspraken maken met de federale centrale autoriteit en de adoptieautoriteiten van de andere gemeenschappen in het kader van zijn taken, vermeld in het oud Burgerlijk Wetboek;*
- k) *aan binnenlandse en buitenlandse overheden, instanties en diensten informatie verstrekken over de regelgeving over adoptie;*
- l) *het jaarlijkse overleg met de adoptiedienst, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, organiseren;*

3° in het kader van zorg:

- a) *in samenwerking met Steunpunt Adoptie netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol vervullen voor zorg en adoptie;*

²⁵ De bevoegde autoriteiten van de Staat van herkomst moeten o.m. nagaan dat het kind in aanmerking komt voor adoptie en dat het diens belang is en er zich van vergewissen dat de nodige toestemmingen voorhanden zijn.

²⁶ De bevoegde autoriteiten van de Staat van opvang moeten vaststellen dat de kandidaat-adoptanten geschikt zijn en de nodige voorlichting ontvingen en dat het kind in die Staat mag verblijven.

²⁷ De centrale autoriteit van de verschillende Staten moeten samenwerken ter bescherming van de kinderen; informatie verstrekken over hun wetgeving terzake en andere algemene informatie en elkaar op de hoogte houden van de werking van het Verdrag.

²⁸ De centrale autoriteiten nemen alle maatregelen om onrechtmatige financiële of andere voordelen i.v.m. adoptie te verhinderen.

²⁹ De centrale autoriteiten nemen alle passende maatregelen om informatie te verzamelen, bewaren en uit te wisselen over het kind en de kandidaat-adoptanten; om de procedure te faciliteren; voorlichting en nazorg te bevorderen.

³⁰ Dit artikel beschrijft de voorwaarden waaraan een vergunninghoudende instelling moet voldoen.

³¹ Dit artikel betreft het rapport dat door de Staat van opvang moet worden opgemaakt met betrekking tot de geschiktheid van de kandidaat-adoptant en dat gegevens omvat "omtrent hun identiteit, hun bevoegdheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, gezinssituatie en medische verleden, hun sociale milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen".

³² Dit artikel betreft het rapport dat door de Staat van herkomst moet worden opgemaakt met betrekking tot de adopteerbaarheid van het kind en dat gegevens bevat "omtrent de identiteit van het kind, de vraag of het voor adoptie in aanmerking komt, zijn persoonlijke achtergrond, zijn sociale milieu en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften". Er dient daarbij rekening te worden gehouden met "de opvoeding van het kind en zijn etnische, godsdienstige en culturele achtergrond".

³³ Dit artikel preciseert dat een adoptie maar tot stand kan komen wanneer beide Staten ermee instemmen en is vastgesteld dat de adoptanten daartoe geschikt zijn en het kind in het land van opvang mag verblijven.

³⁴ Dit artikel betreft het bekomen van de vergunning voor het kind om de Staat van herkomst te verlaten en in de Staat van opvang te verblijven.

³⁵ Dit artikel betreft de overbrenging van het kind, die in alle veiligheid moet kunnen geschieden.

³⁶ De centrale autoriteiten houden elkaar op de hoogte van de adoptieprocedure, evenals het verloop van de plaatsing (indien een proeftijd vereist is).

³⁷ Dit artikel betreft de maatregelen die gebeurd moeten worden genomen om het kind te beschermen (wegneming, herplaatsing, terugkeer).

³⁸ De artikel bepaalt dat de taken van de centrale autoriteit kunnen worden uitgevoerd door overheidsinstanties of instellingen die daartoe zijn vergund.

³⁹ Dit artikel bepaalt dat de bevoegde autoriteiten zorg moeten dragen voor de bewaring van de "gegevens omtrent de afkomst van het kind, met name gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de medische gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie" en bewerkstelligen de toegang daartoe.

⁴⁰ Dit artikel betreft de kennisgeving van vaststellingen van niet-naleving van het Haags Verdrag.

- b) *samen met de diensten, vermeld in punt a), en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, een overkoepelende visie en beleid op nazorg uitwerken;*

4° in het kader van voorzieningenbeleid:

- a) *advies verstrekken aan het agentschap in het kader van de erkenning, vergunning en subsidiëring van de adoptiedienst conform dit decreet;*
b) *op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Regering advies verstrekken over specifieke nazorginitiatieven en -projecten;*
c) *structureel overleg tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld organiseren;*
d) *toezicht uitoefenen op de erkende en de vergunde adoptiedienst.*

In het kader van zijn opdracht, vermeld in paragraaf 2, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

In het kader van rapportage brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgende kalenderjaar. Dat activiteitenverslag wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de werking en de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§3. In het kader van de realisatie van zijn taken werkt het Vlaams Centrum voor Adoptie samen met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn en waarmee via het agentschap samenwerkingsakkoorden zijn gesloten.

§4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie voert de taken, vermeld in paragraaf 2, voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, uit in samenwerking met:

- 1° *het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus;*
2° *het beleid van de Vlaamse Gemeenschap over welzijn, gezondheid en jeugdbescherming.*

Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt terreinexpertise in de taken, vermeld in paragraaf 2.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie stelt zijn verworven kennis en expertise ter beschikking in het kader van de toepassing van artikel III.2, derde lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie optimaliseert zijn dienstverlening permanent en hij vernieuwt op basis van actuele ontwikkelingen inzake kennis en expertise.

§5. Met behoud van de toepassing van de behandeling van klachten over de eigen werking en dienstverlening, vermeld in titel II, hoofdstuk 5, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, neemt het agentschap alle klachten tegen partners op, behandelt die, en legt in voorkomend geval een sanctie op. De Vlaamse Regering bepaalt de regels om een sanctie op te leggen."

26. Artikel 26, §1, van het decreet interlandelijke adoptie voegt aan deze takenlijst nog toe:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie oefent het toezicht uit op de naleving van de bepalingen van dit decreet. Het Steunpunt Adoptie, de dienst voor maatschappelijk onderzoek, de adoptiedienst verlenen hun medewerking aan de uitoefening van het toezicht."

27. De Autoriteit stelt vast dat het Vlaams Centrum voor Adoptie, ingevolge het voorgaande, wordt belast met een zeer ruime waaier aan heel diverse opdrachten en taken, waarvan de verwezenlijking niet steeds de verwerking van persoonsgegevens lijkt te vereisen. Na bevraging terzake bevestigt de aanvrager zulks ook en preciseert:

"Taken waarvoor verwerking persoonsgegevens noodzakelijk is:

- *Artikel 20, §2, 1°, a): registratie van adoptanten en doorverwijzing naar voorbereiding en maatschappelijk onderzoek (verwerking beperkt # persoonsgegevens);*
- *Artikel 20, §2, 1°, b): doorverwijzing naar de adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;*
- *Artikel 20, §2, 1°, d): bewaring van adoptiedossiers;*
- *Artikel 20, §2, 2°, c): de opdrachten als bevoegde centrale autoriteit inzake adoptie zoals vermeld in het oud BW (in het kader van deze taak worden de meeste persoonsgegevens uitgewisseld);*
- *Artikel 20, §2, 2°, d): in het kader van een interlandelijke adoptie, de uitwisseling van het ouderdossier aan het herkomstland;*
- *Artikel 20, §2, 2°, e): in het kader van een interlandelijke adoptie, het in ontvangst nemen van het kinddossier en hiervan de volledigheid controleren alsook juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan (het betreft het kinddossier dat noodzakelijkerwijze wordt overgemaakt door het herkomstland en door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt overgemaakt aan de adoptiedienst (zie punt f)), opdat deze de psychosociale adoptabiliteit van het kind kan nagaan;*
- *Artikel 20, §2, 2°, g): de opdrachten als centrale autoriteit zoals vermeld in het Haags Adoptieverdrag;*
- *Artikel 20, §2, 2°, i): in het kader van het jaarlijks overleg met de adoptiedienst worden ook de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden geëvalueerd. De kans bestaat dat alsdan concrete cases (adoptiedossiers) worden besproken en aldus ook persoonsgegevens worden uitgewisseld."*

Wat de draagwijdte van voormeld artikel 20, §4, betreft bevestigt de aanvrager eveneens: *"Het betreft hier taken zoals de opmaak van beleidsbrief of het aanleveren van input, samen met het Departement, voor het regeerakkoord. Bij deze taak gebeurt er geen uitwisseling van persoonsgegevens."*

28. Ingevolge de toelichting van de aanvrager, moet de Autoriteit vaststellen dat slechts een deel van de aan het Vlaams Centrum voor Adoptie opgedragen taken, een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

29. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"* te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

2. Categorieën van betrokkenen

30. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door het Vlaams Centrum voor Adoptie zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

31. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

32. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, bepaalt: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...) (kan) ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:*

1° "van de kandidaat-adoptant:

- a) identificatiegegevens⁴¹;*
- b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;*
- c) persoonlijkheidskenmerken;*
- d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- e) sociaalpsychologische capaciteiten;*
- f) woningkenmerken⁴²;*
- g) fysieke gegevens⁴³;*
- h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven⁴⁴;*
- j) gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- k) gegevens over de loopbaan;*
- l) gegevens over de organisatie van het werk⁴⁵;*

⁴¹ Uit het door de aanvrager, ingevolge bevraging, verschaft formulier 'Aanmelding voor adoptie van een ongekend kind', blijkt dat het hier, inzonderheid, gaat om: naam, geboortedatum en -plaats, nationaliteit, geslacht, telefoonnummer, e-mail en adres.

⁴² Na bevraging preciseert de aanvrager: *"het betreft hierbij een beschrijving van de woonst, de omgeving, de buurt, het aantal slaapkamers, ..."*.

⁴³ Na bevraging preciseert de aanvrager dat dit betrekking heeft op *"de omschrijving van het uiterlijk"*.

⁴⁴ Uit het door de aanvrager, ingevolge bevraging, verschaft formulier 'Aanmelding voor adoptie van een ongekend kind', blijkt dat het hier, inzonderheid, gaat om informatie inzake de burgerlijke staat: gehuwd (+ datum), samenwonend (+ datum) of alleenstaand en inzake de gezinssamenstelling: aantal kinderen, hun geslacht, geboortedatum en -land en of het om eigen kinderen, adoptiekinderen of pleegkinderen gaat.

⁴⁵ Ondanks bevraging, verduidelijkte de aanvrager niet wat hieronder moet worden begrepen.

- m) *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- n) *afbeeldingen;*
- o) *raciale of etnische gegevens;*
- p) *gegevens over het seksuele leven;⁴⁶*
- q) *gegevens over het academische curriculum;*
- r) *gegevens over de talenkennis;*
- s) *gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;*
- t) *justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG)⁴⁷;*
- u) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- v) *rijksregisternummer;*

2° *van de geadopteerde:*

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *persoonlijkheidskenmerken;*
- c) *bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;*
- d) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- e) *woningkenmerken;*
- f) *fysieke gegevens;*
- g) *sociaalpsychologische capaciteiten;*
- h) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- i) *gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;*
- j) *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- k) *afbeeldingen;*
- l) *beeldopnames;*
- m) *raciale of etnische gegevens⁴⁸;*
- n) *gegevens over het schoolcurriculum;*
- o) *gegevens over de talenkennis;*
- p) *rijksregisternummer;*
- q) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- r) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*

3° *van de afstandsouder:*

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) *gegevens over het academische curriculum;*
- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*

⁴⁶ Na bevraging preciseert de aanvrager dat "gedoeld wordt op de seksuele geaardheid".

⁴⁷ Ondanks bevraging, verduidelijkt de aanvrager niet wat hieronder moet worden begrepen

⁴⁸ Na bevraging vermeldt de aanvrager enkel "vnl. indien bepaalde minderheidsgroepen voorkomen in het herkomstland (bv. kind behoort tot de Roma-gemeenschap)".

- m) *afbeeldingen;*
- n) *beeldopnames.”*

33. De Autoriteit merkt vooreerst op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve oplijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/1, §1.

34. De Autoriteit begrijpt dat in het kader van een interlandelijk adoptietraject -en inzonderheid teneinde een kwaliteitsvolle matching te bewerkstelligen tussen kind en adoptant, alsook de voorbereiding daartoe evenals de opvolging, zorg en begeleiding van de adoptiebetrokkenen doorheen het gehele traject- een omstandige verwerking van veelal uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is met betrekking tot zowel kandidaat-adoptant, de geadopteerde als de afstandsouder, en dit, bij uitstek, in hoofde van de terzake aangeduide 'centrale autoriteit', belast met de nakoming van alle in dat kader opgelegde nationale en internationale verplichtingen (inclusief het toezicht op alle erkende en vergunde instanties waaraan sommige van deze verplichtingen worden opgedragen/gedelegeerd).

35. Dit neemt echter niet weg dat de daartoe noodzakelijk te verwerken categorieën van persoonsgegevens duidelijk gedefinieerd en afgebakend moeten zijn en, niet alleen ter voldoening van voormeld legaliteitsbeginsel en voorzienbaarheidsbeginsel (zie randnrs. 11 en 12 van onderhavig advies) maar tevens in toepassing van het principe van 'minimale gegevensverwerking' en al zeker gelet op het ruim arsenaal aan extreem gevoelige informatie die in deze context verwerkt wordt. Hoe precieus degelijke en kwaliteitsvolle beslissingen inzake interlandelijke adoptie op basis van toereikende informatie ook zijn, er mogen niet meer persoonsgegevens worden verwerkt dan deze noodzakelijk ter verwezenlijking van het beoogde doeleinde. De uitermate en soms allesomvattende formulering van sommige categorieën van persoonsgegevens, welke niet toelaten de gegevenscategorie correct af te bakenen, kan -ook in deze context- niet worden aanvaard.

36. Precisering en afbakening (minstens in de Memorie van toelichting) dringt zich minstens op voor volgende categorieën van persoonsgegevens: identificatiegegevens, fysieke gegevens, gegevens over de organisatie van het werk, raciale of etnische gegevens, gegevens over het seksuele leven en justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG.

37. Afgezien van aan gebrek aan precisering van voormelde categorieën van persoonsgegevens, merkt de Autoriteit ook op dat de in het voorontwerp van decreet opgenomen lijst van de te verwerken categorieën van persoonsgegevens veel ruimer is dan wat thans beschreven staat in het Haags

Adoptieverdrag⁴⁹, het Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005⁵⁰, het oud Burgerlijk Wetboek⁵¹ en het Gerechtelijk Wetboek.

38. Inzonderheid voor de categorieën van persoonsgegevens: 'gegevens over het seksuele leven' en de nergens nader gepreciseerde 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' vindt de Autoriteit geen aanknopingspunt in de thans voorhanden zijnde teksten. Voor deze gegevenscategorieën dringt zich, naast een bijkomende precisering en afbakening, tevens een omstandige rechtvaardiging op voor hun verwerking, inzonderheid gelet op het feit dat deze bijzondere categorieën van gegevens in de zin van artikelen 9 en 10 AVG tot de meest gevoelige en intrusieve behoren.

39. Wat de verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' betreft, dient het voorontwerp van decreet, in voorkomend geval, minstens een lijst van (criteria) van strafrechtelijke inbreuken op te lijsten, welke, door hun ontegensprekelijke of aangetoonde impact op de beoordeling van de 'geschiktheid' van een kandidaat-adoptant, als noodzakelijk kunnen worden gekwalificeerd. Op het vlak van voorzienbaarheid en transparantie laat zulks dan ook aan kandidaat-adoptanten toe in te schatten waaraan zij in deze context moeten beantwoorden.

⁴⁹ Zo maakt artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, in het kader van geschiktheidsbeoordeling van kandidaat-adoptanten, melding van volgende gegevens: *"gegevens omtrent hun identiteit, hun bevoegdheid en hun geschiktheid om te adopteren, hun persoonlijke achtergrond, gezinssituatie en medisch verleden, hun sociale milieu, hun beweegredenen, hun geschiktheid om een interlandelijke adoptie aan te gaan en omtrent de kinderen waarvoor zij de zorg op zich zouden kunnen nemen"*. En zo maakt artikel 16 van het Haags Adoptieverdrag, in het kader van de beoordeling van de adopteerbaarheid van een kind, melding van volgende gegevens: *"gegevens omtrent de identiteit van het kind, de vraag of het voor adoptie in aanmerking komt, zijn persoonlijke achtergrond, zijn sociale milieu en gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, alsmede zijn bijzondere behoeften; (...) de opvoeding van het kind en zijn etnische, godsdienstige en culturele achtergrond"*. Artikel 30 van het Haags Adoptieverdrag maakt, in het kader van de bewaring van gegevens omtrent de afkomst van geadopteerden, melding van *"gegevens betreffende de identiteit van zijn ouders, alsmede de medische gegevens betreffende het medische verleden van het kind en zijn familie"*.

⁵⁰ Artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 geeft aan waarop het maatschappelijk onderzoek betrekking moet hebben:

- inzake geschiktheid om te adopteren: *"gegevens inzake de identiteit van de adoptant, zijn sociaal-economische situatie en zijn sociaal milieu (...) de sociaal- psychologische kwaliteiten (...) de persoonlijkheidskenmerken van de kandidaat-adoptanten, de voorgeschiedenis en de dynamiek van de relatie en van het gezin, de kinderwens en de beweegredenen voor de adoptie, de opvattingen en de verwachtingen aangaande de adoptie, het adoptietraject, de opvoeding van het kind, de psychoaffectieve mogelijkheden, het profiel van het kind of de kinderen die aan de kandidaat-adoptanten kan of kunnen worden toevertrouwd en, met de schriftelijke toestemming voor de kandidaat-adoptanten gegevens over hun medische toestand"*
- inzake adopteerbaarheid van een kind: *"(...) de specifieke noden van het kind, (...) de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn sociaal milieu, zijn persoonlijke en familiale achtergrond, en, met de schriftelijke toestemming (...) zijn medisch verleden en dat van zijn familie"*.

⁵¹ Artikel 346-1/2, 361-2/1 en 362-3 van het Oud burgerlijk Wetboek, maken inzake de geschiktheid van een adoptant melding van *"de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene en zijn beweegredenen"* en van *"gegevens inzake hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een (interlandelijke) adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen"*.

Artikelen 361-3, 361-5 en 362-3 van het Oud Burgerlijk Wetboek, maakt inzake adopteerbaarheid van een kind melding van: *"de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften"* en van *"zijn etnische, godsdienstige, levensbeschouwelijke en culturele achtergrond"*.

40. De Autoriteit nodigt de opsteller van het voorontwerp van decreet ook uit te verduidelijken hoe een gebeurlijke verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG' zich verhoudt tot het moraliteitsonderzoek, waarvan sprake in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek: *"Naast de uitvoering van het maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 1231-1/4 gaat het openbaar ministerie over tot een moraliteitsonderzoek van de adoptant of adoptanten, in het bijzonder door de raadpleging van hun strafregister. Het openbaar ministerie gaat na of de verzoekers bekwaam zijn om te adopteren en stelt een schriftelijk advies op dat acht dagen voor de zitting wordt neergelegd in het dossier van de rechtspleging."* In de mate waarin de verwerking van 'justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 AVG', waarvan sprake in het voorontwerp van decreet, zich zou beperken tot de verwerking of opname van voormeld advies ingevolge moraliteitsonderzoek, moet zulks aldus verduidelijkt en gepreciseerd worden.

41. Wat de verwerking van 'gegevens over het seksuele leven' betreft, gaf de aanvrager, ingevolge bevraging, volgende rechtvaardiging op: *"In bepaalde herkomstlanden is het niet mogelijk voor bv. holebikoppels om een kind te adopteren. Het is dan ook de verplichting van het ontvangend land om dit gegeven op te nemen in het ouderrapport dat wordt bezorgd aan het herkomstland en op basis waarvan zij eventueel een kind toewijzen voor adoptie."*

Deze rechtvaardiging overtuigt niet, inzonderheid gelet op het feit dat hiermee kennelijk een discriminatie tussen kandidaat-adoptanten louter op basis van seksuele geaardheid wordt geïntroduceerd, welke, op het eerste zicht, weinig relevant lijkt voor de beoordeling van de geschiktheid om een kind te adopteren. De Autoriteit vraagt zich daarbij bovendien af, of de introductie van dergelijke discriminatie opweegt tegen de uitsluiting van herkomstlanden die dergelijke eisen stellen.

Bij gebreke aan bijkomende precisering en afbakening, enerzijds, en een omstandige rechtvaardiging op voor hun verwerking, anderzijds, dient de categorie 'gegevens over het seksuele leven' uit het voorontwerp van decreet te worden geschrapt.

42. Het principe van minimale gegevensverwerking impliceert niet enkel het aantal inhoudelijke variabelen tot een minimum moet worden beperkt van wat noodzakelijk is ter verwezenlijking van de beoogden doeleinden, maar tevens dat, een verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens de voorkeur geniet op de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens; en dit voor zover de verwerking van anonieme gegevens niet zou kunnen volstaan. Zulks geldt in het bijzonder voor eerder statistische/wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden al dan niet ter beoordeling/evaluatie van het beleid inzake interlandelijke adoptie.

43. De Autoriteit brengt hier de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op verwerkingen met het oog op wetenschappelijke of statistische doeleinden in herinnering. Wanneer dergelijke doeleinden kunnen worden verwezenlijkt door (verdere) verwerking die de identificatie van de betrokkenen niet

of niet langer toelaat, dient op deze wijze te werk te worden gegaan. De (verdere) verwerking voor wetenschappelijke en statistische doeleinden gebeurt dus bij voorkeur aan de hand van anonieme gegevens⁵².

44. Zoals gebruikelijk, herhaalt de Autoriteit in dit verband dat de identificatie van een persoon niet enkel slaat op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen maar eveneens op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking. Transparantie m.b.t. de gebruikte anonimiseringsmethode en een analyse van de risico's verbonden aan heridentificatie zijn elementen die bijdragen tot een weloverwogen aanpak van het anonimisatieproces.

Voor het overige verwijst de Autoriteit naar advies 05/2014 van de Werkgroep «Artikel 29» over gegevensbescherming, voorganger van het Europees Comité voor gegevensbescherming, over de anonimiseringstechnieken⁵³.

45. De Autoriteit vestigt de aandacht van de aanvrager op het feit dat er een verschil bestaat tussen gepseudonimiseerde gegevens, die in artikel 4.5) van de AVG worden gedefinieerd als gegevens die *"niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt"* en geanonimiseerde gegevens, die niet langer met redelijke middelen aan een bepaalde persoon kunnen worden toegeschreven, en dat enkel deze laatste geen persoonsgegevens meer vormen en dus overeenkomstig overweging 26 zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de AVG⁵⁴.

46. Als er sprake is van pseudonimisering (en niet anonimisering), vereist artikel 89.1 AVG o.m. dat deze verwerkingen van persoonsgegevens worden omkaderd door passende waarborgen waarbij technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om de naleving van het beginsel van de minimale gegevensverwerking te verzekeren. De Autoriteit attendeert de aanvrager daarbij:

- op de verslagen van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering⁵⁵;
- dat deze verwerking dan moet worden omkaderd met alle vereiste waarborgen en moet voldoen aan de heersende beginselen ter zake⁵⁶.

⁵² Anonieme gegevens: informatie die niet aan een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon kan worden gekoppeld (art. 4.1) AVG, *a contrario*).

⁵³ Dit advies is beschikbaar op volgend adres: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf

⁵⁴ Voor meer informatie, zie de advies 5/2014 (WP216) over *anonimiseringstechnieken*, 2.2.3, blz. 10 van de Groep 29, (https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf).

⁵⁵ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>.

⁵⁶ Hetzelfde geldt voor het proportionaliteitsbeginsel dat verwijst naar het specifiekere beginsel van "*minimale gegevensverwerking*" dat inhoudt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, overeenkomstig artikel 5, § 1, c), van de AVG.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

47. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

48. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, vierde lid stipuleert: *"De gegevens die door het Vlaams Centrum voor adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard vanaf de adoptiebeslissing van het kind bij de kandidaat-adoptant. Voor dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, begint de bewaartermijn te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject.*

De gegevens over de geadopteerde worden eeuwigdurend bewaard."

49. In de Memorie van toelichting wordt met betrekking tot bewaartermijn van de gegevens over (de herkomst van) de geadopteerde gepreciseerd: *"De gegevens die door het Vlaams Centrum voor Adoptie worden verwerkt, worden gedurende tien jaar bewaard, met uitzondering van de gegevens omtrent de herkomst van de geadopteerde. Deze worden eeuwigdurend bewaard. (...) Een eeuwigdurende bewaringstermijn is een belangrijke voorwaarde om de inzage van en toegang tot deze gegevens te verzekeren voor de geadopteerde en eventuele nakomelingen die hun familiegeschiedenis willen reconstrueren. (...) Het instellen van een eeuwigdurende bewaartermijn verzekert de toegang en verwerking van deze gegevens voor historische en wetenschappelijke doeleinden, rekening houdend met de geldende regels rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer."*

50. Wat de tienjarige bewaartermijn betreft preciseert de aanvrager, ingevolge bijkomende bevraging door de Autoriteit, ook: *"Dit betreft de gegevens die niet handelen over de herkomst van de geadopteerde, dus ook niet de gegevens over het maatschappelijk onderzoek van de kandidaat-adoptanten, aangezien die intrinsiek deel uitmaakt van het adoptiedossier van de geadopteerde. (...) De termijn van 10 jaar was ingegeven vanuit administratieve redenen. In de logica van het geheel zullen we de termijn in het ontwerp aanpassen naar 7 jaar.⁵⁷ Het betreft hier dan wel louter administratieve gegevens zoals bankgegevens van de kandidaat-adoptanten, telefoonnummer(s), e-mailadressen, etc."*

⁵⁷ De termijn van 7 jaar, welke de aanvrager wenst door te trekken als bewaringstermijn voor de gegevensverwerkingen in hoofde van alle actoren/verwerkingsverantwoordelijken inzake interlandelijke adoptie, is ingegeven vanuit de termijn die voorgeschreven is voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies. Artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht (zie p. 28 van de Memorie van toelichting en de vanwege de aanvrager bijkomend ontvangen toelichting).

51. Op basis van toelichting in de Memorie van toelichting en door de aanvrager bijkomend verschaft, is het niet volledig duidelijk welke (categorieën van) gegevens allemaal vallen onder de eeuwigdurende termijn, enerzijds, (het gaat kennelijk breder dan louter “de gegevens over de geadopteerde”, zoals opgelijst in voormeld nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° van het decreet interlandelijke adoptie) en welke (categorieën van) gegevens onderworpen zijn aan de bewaringstermijn van zeven jaar. Verduidelijking dringt zich alleszins op.

52. De Autoriteit neemt akte van de verplichtingen inzake bewaring van gegevens inzake afkomst/herkomst van de geadopteerde (zie o.m. artikel 30 van het Haags Adoptieverdrag) welke alleszins een lange bewaartermijn rechtvaardigen. Een strikte afbakening van deze gegevens inzake afkomst/herkomst van de geadopteerde dringt zich dienvolgens des te meer op.

53. In de mate dat de bewaring van bepaalde gegevens eerder onderzoeksdoeleinden, dan wel operationele doeleinden moet dienen, moet overwogen om de informatie op geanonimiseerde, of toch minstens gepseudonimiseerde wijze (verder) te bewaren, in navolging van artikel 89.1 AVG.

54. De Autoriteit vraagt zich voorts af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan.

55. De Autoriteit is van oordeel dat een meer genuanceerd bewaarbeleid moet worden uitgewerkt, rekening houdend met de hiervoor aangehaalde bedenkingen.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

56. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

57. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

58. Nieuw artikel 27/1, §1, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...) (is) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze (verwerkt)".*

59. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke geen bijzondere bedenkingen oproept.

B. Gegevensverwerking door de (erkende/vergunde) adoptiedienst

60. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de (erkende) adoptiedienst zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

61. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 5°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert de 'adoptiedienst' als: *"een instelling die door de Vlaamse Regering is vergund, die betrokken is in verschillende fasen van het adoptietraject, en die zorg en begeleiding verstrekt".*

1. Verwerkingsdoeleinden

62. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

63. Nieuw artikel 27/1, §1, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door de (erkende) adoptiedienst met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan",* zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

64. De ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikelen 14 en 15 en het nieuw in te voegen artikel 15/2 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijven de taken en opdrachten van de (erkende) adoptiedienst als volgt:

Artikel 14: *"De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren zijn*

vastgesteld, doet een beroep op de vergunde adoptiedienst voor de adoptiebegeleiding voor de voortzetting van het adoptietraject. De kandidaat-adoptant sluit hiervoor een overeenkomst met de voormelde adoptiedienst. (...)”

Artikel 15: *“§1. De adoptiedienst heeft volgende taken:*

1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossiersamenstelling en de procedure in het land van herkomst;

2° begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;

3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;

4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

De adoptiedienst heeft afzonderlijke taken in het traject van een intrafamiliale adoptie volgens de regels en specificaties die de Vlaamse Regering bepaalt. (...)

De adoptiedienst werkt samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden.

§2. De taak van informeren en voorbereiden, vermeld in §1, eerste lid, 1°, omvat:

1° de kandidaat-adoptant informeren over de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, in samenspraak met het Vlaams Centrum voor Adoptie;

2° de kandidaat-adoptant, in samenspraak met het Steunpunt Adoptie, aanvullende vorming aanbieden over adoptiespecifieke onderwerpen die de Vlaamse Regering bepaalt;

3° de adoptiemotivatie verfijnen, de draagkracht van de kandidaat-adoptant in kaart brengen in functie van de kindprofielen in de verschillende herkomstlanden.

§3. De begeleidingstaak, vermeld in §1, eerste lid, 1° en 2°, omvat:

1° de kandidaat-adoptant begeleiden bij de samenstelling van het dossier dat verzonden moet worden naar het herkomstland;

2° het rapport, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek⁵⁸, opmaken op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;

3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaamse Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier;

4° de adoptie opvolgen in overeenstemming met de voorschriften en de wettelijke bepalingen van het herkomstland.

§4. Het verstrekken van zorg, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3° omvat:

1° een zorgplan opstellen dat aangepast is aan de behoeften van het adoptiekind;

⁵⁸ Het betreft het rapport bedoeld in artikel 15 van het Haags Adoptieverdrag, dat (de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst) moet toelaten de geschikte kandidaat-adoptant te selecteren voor ieder kind voor wie een adoptie nodig is en dat gegevens bevat inzake *“hun identiteit, hun wettelijke bekwaamheid, hun persoonlijke, familiale en medische toestand, hun sociaal milieu, hun beweegredenen en hun geschiktheid om een adoptie aan te gaan, alsmede inzake de kinderen voor wie zij de zorg op zich zouden kunnen nemen”*.

2° instaan voor de nazorgvereiste en follow-uprapportage die wordt opgelegd door het herkomstland;
3° aan de kandidaat-adoptant psychosociale bijstand en bijstand bij de voorbereiding voor de aankomst van het kind in België bieden;

4° de hechting en gezinsvorming opvolgen en ondersteunen in de periode na de aankomst van het kind in België;

5° in een gestructureerd ondersteuningsaanbod voorzien voor de geadopteerde en het adoptiegezin, dat is aangepast aan de behoeften en maturiteit van de geadopteerde en dat, in samenspraak met Steunpunt Adoptie of andere partners, minstens bestaat uit huisbezoeken, individuele gesprekken, vorming en groepsactiviteiten;

6° in doorverwijzing en opvolging voorzien bij vragen of problemen die een specialistische hulpverlening in de tweede of derde lijn vereisen;

7° een nauwe samenwerking uitbouwen met het afstammingscentrum in het kader van rootszoektochten.

§5. De ondersteuning aan het Vlaamse Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, omvat:

1° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie alle mogelijke afwijkingen en onregelmatigheden melden die opduiken tijdens de gerechtelijke of administratieve procedure in het herkomstland of na aankomst in België;

2° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie melden dat het kind in België is aangekomen;

3° het verloop van adoptietrajecten in de herkomstlanden praktisch organiseren en evalueren;

4° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van de planning, vermeld in paragraaf 7, nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden voorstellen, die door VCA binnen een redelijke termijn onderzocht worden.

§6. De adoptiedienst verbindt zich ertoe alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie te bezorgen, ook na uitspraak van de adoptie. (...)

§7. De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie stellen tijdens het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar samen een planning op in het kader van de internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 5, en ook een grondige evaluatie van de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden.

§8. De adoptiedienst informeert het Vlaams Centrum voor Adoptie zorgvuldig over de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 6.

§9. De Vlaamse Regering kan de taken van de adoptiedienst, vermeld in paragraaf 1 tot en met 8, verder specificeren en uitwerken."

Artikel 15/2:

"§1. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant verkrijgt als vermeld in artikel 361-4, 3°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek, heeft de adoptiedienst de opdracht de psychosociale

adopteerbaarheid van het kind op grond van de kindstudie, vermeld in artikel 361-3, eerste lid, 2° van het oud Burgerlijk Wetboek⁵⁹, na te gaan en daarover advies te verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, complementair aan de controle vermeld in artikel 20, §2, 2°, e). Bij de voormelde adviesverlening onderzoekt de adoptiedienst of de kandidaat-adoptant voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijk adoptie. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland de vraag krijgt om een kandidaat-adoptant te zoeken voor een kind, al dan niet met special needs, doet het Vlaams Centrum voor Adoptie de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e), en gaat de adoptiedienst, na controle van de psychosociale adopteerbaarheid van het kind, op zoek naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind.

In het eerste lid wordt verstaan onder special needs: de behoeften die vallen onder een van de volgende categorieën:

1° brussen;

2° medische of lichamelijke problemen;

3° extra belastende achtergrond, gedrags- of emotionele problemen;

4° ontwikkelingsproblemen;

5° ouder dan zes jaar zijn.

Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1.”

65. De Autoriteit neemt akte van voormelde zeer omstandige oplijsting van de diverse taken en opdrachten in hoofde van de (erkende) adoptiedienst doorheen het volledige individuele adoptietraject (inclusief voorbereiding en (na)zorg voor alle adoptiebetrokkenen) en adviseert om, in het nieuw artikel 27/1; §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage "ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan" te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken van de (erkende) adoptiedienst worden vermeld, die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

⁵⁹ Het betreft ontvangst van een verslag van de bevoegde autoriteit van de Staat van herkomst dat gegevens bevat omtrent "de identiteit van het kind, zijn adopteerbaarheid, zijn persoonlijke achtergrond, zijn gezinssituatie, zijn medisch verleden en dat van zijn familie, zijn sociaal milieu, alsmede zijn bijzondere behoeften; en de andere voor de adoptie vereiste stukken".

2. Categorieën van betrokkenen

66. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §1, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat het persoonsgegevens zal verwerken van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de (erkende) adoptiedienst zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

67. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

68. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, eerste lid bepaalt: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie en de adoptiedienst kunnen ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken: (...) "* Voor de exhaustieve oplijsting van alle door de (erkende) adoptiedienst te verwerken persoonsgegevens (welke identiek is aan deze voor het Vlaams Centrum van Adoptie) verwijst de Autoriteit naar de oplijsting onder randnr. 32 van onderhavig advies.

69. De Autoriteit verwijst eveneens naar de opmerkingen en bedenkingen die ze terzake formuleerde onder randnrs. 33 e.v. van onderhavig advies, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

70. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

71. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §1, derde lid stipuleert: *"De gegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De gegevens in dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject."*

72. In de Memorie van toelichting wordt de aldus uitgewerkte bewaartermijn tot de leeftijd van 18 jaar van de geadopteerde verantwoord, *"ingegeven vanuit de nazorgverplichting die de adoptiedienst dient te vervullen ten aanzien van de herkomstlanden"*.

In de mate dat de (erkende) adoptiedienst de (na)zorg- en begeleidingstaken doorheen het integrale adoptietraject (dat loopt tot de 18-jarige leeftijd van de geadopteerde) moet aanbieden aan alle adoptiebetrokkenen, roept deze bewaartermijn geen bijzondere bedenkingen op.

73. De bewaartermijn van zeven jaar is volgens de aanvrager en de Memorie van toelichting *"ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift."* (zie p. 28 van de Memorie van toelichting). De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

74. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

75. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

76. Nieuw artikel 27/1, §1, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"(...) de adoptiedienst (is) (...) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze (verwerkt) "*.

77. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

78. In de mate dat een uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) ook de uitoefening door de betrokkenen van de hen door de AVG toegekende rechten, moet faciliteren en duidelijk maakt op wie de verantwoordelijkheden terzake rusten, lijkt enige publiciteit omtrent de concreet erkende/vergunde adoptiedienst gepast.⁶⁰

C. Gegevensverwerking door de Dienst voor maatschappelijk onderzoek

79. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §2, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

1. Verwerkingsdoeleinden

80. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

81. Nieuw artikel 27/1, §2, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door de dienst voor maatschappelijk onderzoek met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*; zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

82. Artikel 11, §3 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van de dienst voor maatschappelijk onderzoek als volgt:

"(...) De erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek moet, om erkend te blijven of opnieuw erkend te worden, de volgende verplichtingen naleven:

2° iedereen die zich voor het maatschappelijk onderzoek aanbiedt, registreren;

*3° de vraagstelling beperken tot de informatie die relevant is voor het bekomen van een geschiktheidsvonnis tot interlandelijke adoptie;"*⁶¹

⁶⁰ Een aanduiding van de adoptiedienst bij ministerieel besluit, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, lijkt aangewezen (zie naar analogie randnr.52 van advies nr. 35/2023 van 9 februari 2023 *sur un projet de décret introduisant dans le Code wallon de l'Action sociale et de la santé des dispositions relatives aux programmes de médecine préventive*).

⁶¹ De Memorie van toelichting (p. 19) en de door de aanvrager bijkomende verschafte toelichting, verduidelijken dat het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren nog tot 31/12/2025 zal worden uitgevoerd door de 'dienst maatschappelijk onderzoek' en vanaf 01/01/2026 zal verlopen in het kader van het voortraject, hetwelk aan de terzake vergunde organisatie(s) als taak wordt opgedragen (cf. infra, onder randnrs. 149 e.v. van onderhavig advies). Op die datum zullen hiertoe de verwijzingen naar de 'dienst maatschappelijk onderzoek' in het decreet interlandelijke adoptie worden opgevoerd en treedt het nieuwe artikel 4 (inzake het voortraject dat het maatschappelijk onderzoek behelst) in werking.

83. Artikel 346-1/2 van het oud Burgerlijk Wetboek stipuleert o.m.: *"De geschiktheid⁶² wordt door de familierechtbank beoordeeld op grond van een door haar te bevelen maatschappelijk onderzoek. (...) Om de geschiktheid van de adoptant te beoordelen houdt de rechtbank in het bijzonder rekening met de persoonlijke, familiale en medische toestand van de betrokkene, en met zijn beweegredenen."*

84. Artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek preciseert dienaangaande nog: *"Binnen dertig dagen na het verzoek bedoeld in artikel 1231-1/2 (zijnde het verzoek tot vaststelling van de geschiktheid om te adopteren) beveelt de rechtbank ambtshalve (...) een maatschappelijk onderzoek teneinde inzicht te krijgen in de geschiktheid tot adopteren van de adoptant of de adoptanten. (...) Tijdens dit maatschappelijk onderzoek worden de diensten die door de bevoegde gemeenschappen zijn aangewezen, geraadpleegd."*

85. Artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord bepaalt o.m. *"De Gemeenschappen stellen aan de familierechtbanken een of meerdere diensten ter beschikking, die belast worden met de realisering van de maatschappelijke onderzoeken die bevolen zijn door de familierechtbank (...)."*

86. De Autoriteit adviseert om, in het nieuw artikel 27/1, §1, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"* te vervangen door een verwijzing naar de (voormelde) concrete bepalingen waarin de opdracht van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereist, nader wordt beschreven.

2. Categorieën van betrokkenen

87. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §2, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de dienst maatschappelijk onderzoek, in het kader van een interlandelijke adoptie, zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens en betrokkenen

88. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

⁶² Artikel 346-1 van het oud Burgerlijk Wetboek schrijft voor dat kandidaat-adoptanten bekwaam en geschikt moeten zijn om te adopteren; daartoe moeten ze over de vereiste sociaal-psychologische eigenschappen beschikken.

89. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §2, eerste lid, bepaalt: *"De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, verwerkt ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:*

- 1° *identificatiegegevens;*
- 2° *gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;*
- 3° *persoonlijkheidskenmerken;*
- 4° *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- 5° *sociaalpsychologische capaciteiten;*
- 6° *woningkenmerken;*
- 7° *fysieke gegevens;*
- 8° *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- 9° *gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;*
- 10° *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- 11° *gegevens over de loopbaan;*
- 12° *gegevens over de organisatie van het werk;*
- 13° *gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- 14° *afbeeldingen;*
- 15° *raciale of etnische gegevens;*
- 16° *gegevens over het seksuele leven;*
- 17° *gegevens over het academische curriculum;*
- 18° *gegevens over de talenkennis;*
- 19° *gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;*
- 20° *justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG);*
- 21° *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- 22° *rijksregisternummer."*

90. De Autoriteit merkt vooreerst op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve oplijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/1, §2.

91. Hoewel de Autoriteit ook hier begrijpt dat in het kader van een interlandelijk adoptietraject - en inzonderheid in het kader van een maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren - een omstandige verwerking van veelal uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is, verwijst ze naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

92. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

93. Nieuw artikel 27/1, §2, derde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleert: *"De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd."*

94. Ingevolge bevraging van de aanvrager, verwijst deze naar de motivering die terzake is opgenomen in de Memorie van toelichting (p.28): *"is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift."*

95. De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

96. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

97. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

98. Nieuw artikel 27/1, §2, tweede lid, van het decreet interlandelijke adoptie preciseert terzake: *"De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)."*

99. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

D. Gegevensverwerking door het Adviescomité interlandelijke adoptie

100. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §3, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Adviescomité interlandelijke adoptie zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

101. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie te voegen artikel 15/1, roept deze nieuwe adviserende instantie in het leven.

1. Verwerkingsdoeleinden

102. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

103. Nieuw artikel 27/1, §3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de door het Adviescomité interlandelijke adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden als volgt: *"Het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1 van dit decreet, verwerkt (persoonsgegevens) als de verwerking noodzakelijk is om de taken, vermeld in artikel 15/1 en 15/2 van dit decreet, uit te voeren: (...)."*

104. De ingevolge het voorontwerp van decreet, nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikelen 15/1 en 15/2 beschrijven de taken van het Adviescomité interlandelijke adoptie als volgt:

Artikel 15/1:

"§1. Er wordt een Adviescomité interlandelijke adoptie opgericht die de volgende opdrachten heeft:

1° advies verlenen in concrete adoptiedossiers conform artikel 15/2;

2° op eigen initiatief, op verzoek van de leidend ambtenaar van het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar of de vergunde adoptiedienst advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten;

§2. Het Adviescomité interlandelijk adoptie bestaat minstens uit:

1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;

2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;

3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;

4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.

De adviezen die volgen uit de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden gepubliceerd op de website van het agentschap.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht, de vergoeding van de leden en de werking van het Adviescomité interlandelijke adoptie."

Artikel 15/2:

"§1. (...) De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijk adoptie.

Als het Vlaams Centrum voor Adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. (...) Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1."

105. De Autoriteit is van oordeel dat de hiervoor beschreven 'adviesdoeleinden', kunnen worden beschouwd als welbepaald en uitdrukkelijk omschreven in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

106. Wat "advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten" betreft, vermeld onder voormeld punt 2° van het nieuwe artikel 15/1, §1, brengt de Autoriteit de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op de met (beleidsondersteunend) statistisch en wetenschappelijk onderzoek gepaard gaande gegevensverwerkingen in herinnering.

2. Categorieën van betrokkenen

107. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §3, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van

betrokkenen' zijn wiens gegevens door het Adviescomité interlandelijke adoptie zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

De Autoriteit be vraagt zich voorts omtrent de nood om ook de gebeurlijke verwerking van persoonsgegevens van de experten en deskundigen van het Adviescomité interlandelijke adoptie, als 'categorie van betrokkene', normatief te omkaderen in de mate dat deze mogelijks -hetzij via publicatie van het advies, hetzij via toegang door andere betrokkenen, aan (enige) publiciteit onderhevig zouden kunnen zijn.

3. Categorieën van persoonsgegevens

108. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

109. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §3, eerste lid, bepaalt: "*Het Adviescomité interlandelijke adoptie (...) verwerkt de volgende soorten persoonsgegevens (...): (...)*" Voor de exhaustieve oplijsting van alle door het Adviescomité interlandelijke adoptie te verwerken persoonsgegevens (welke identiek zijn aan deze voor het Vlaams Centrum van Adoptie én de (erkende) adoptiedienst) verwijst de Autoriteit naar de oplijsting onder randnr. 32 van onderhavig advies.

110. In de mate dat het Adviescomité interlandelijke adoptie om advies kan gevraagd worden over (alle mogelijke aspecten van) een concreet adoptiedossier, lijkt het logisch en gepast dat dit adviescomité in principe over dezelfde inhoudelijke informatie kan beschikken als de (erkende) adoptiedienst zelf.

111. De Autoriteit verwijst ook hier evenwel naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn.

112. Wat "*advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten*" betreft, vermeld onder voormeld punt 2° van het nieuwe artikel 15/1, §1, herhaalt de Autoriteit uitdrukkelijk dat ingevolge het principe van minimale gegevensverwerking niet enkel het aantal inhoudelijke variabelen tot een minimum moet worden beperkt maar dat tevens, een verwerking van gepseudonimiseerde persoonsgegevens de voorkeur geniet op de verwerking van niet-gepseudonimiseerde persoonsgegevens; en dit voor zover de verwerking van anonieme gegevens niet zou kunnen volstaan voor de verwezenlijking van voormeld 'beleidsadvies'. De Autoriteit brengt ook hier de toepasselijkheid van artikel 89.1 AVG op verwerkingen voor (beleidsondersteunende) onderzoeksdoeleinden, zoals aangehaald onder randnrs. 43 e.v. van onderhavig advies, in herinnering.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

113. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

114. Nieuw artikel 27/1, §3, derde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleert: *"De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie."*

115. De Autoriteit neemt akte van deze bewaartermijn.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

116. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

117. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

118. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §3, tweede lid, preciseert terzake: *"Het Vlaams Centrum voor Adoptie (...) (is) verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG), voor de persoonsgegevens die ze verwerkt"*.

119. De Autoriteit vraagt zich af de aanduiding van het Vlaams Centrum voor Adoptie als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen uitgevoerd door het Adviescomité interlandelijke adoptie in het kader van de haar ingevolge het decreet interlandelijke adoptie opgedragen adviestaken (artikelen 15/1 en 15/2) mogelijks een vergissing uitmaakt, of dat het Adviescomité interlandelijke adoptie misschien zou moeten worden beschouwd als een verwerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie (maar dan niet van de (erkende) adoptiedienst, welke nochtans eveneens om het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie kan verzoeken?).

Verificatie met betrekking tot de correcte aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke dringt zich op.

E. Gegevensverwerking door het Steunpunt Adoptie

120. Het ingevolge artikel 32 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §4, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die het Steunpunt Adoptie zal ontplooiën ter verwezenlijking van de haar, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

121. Het, ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 3, 12°, van het decreet interlandelijke adoptie definieert 'Steunpunt Adoptie' als: *"een door de Vlaamse Regering erkende instelling die de taken, vermeld in artikel 7, §2, uitvoert"*.

1. Verwerkingsdoeleinden

122. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

123. Nieuw artikel 27/1, §4, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor de beschrijving van de door het Steunpunt Adoptie met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"*, zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

124. Artikel 7, §§ 2 en 4 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van het Steunpunt Adoptie als volgt:

"§2. Het Steunpunt Adoptie heeft de volgende taken:

- 1° informatie verstrekken aan de adoptanten over alle aspecten van adoptie;*
- 2° optreden als informatiepunt inzake nazorg en expertise rond adoptie bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod, alsook een netwerk opzetten met bestaande adoptiesensitieve algemene en gespecialiseerde welzijns- en gezondheidsdiensten, en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten, met het oog op een efficiënte doorverwijzing;*
- 3° fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders;*
- 4° fungeren als vormings- en expertisecentrum;*

5° een documentatie- en informatiecentrum uitbouwen. (...)

§4. Het erkende Steunpunt Adoptie moet, om erkend te blijven of een hernieuwing van zijn erkenning te verkrijgen, de volgende voorschriften naleven: (...)

2° elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen voor het volgen van een voorbereidingsprogramma aanvaarden en registreren”.

125. In de mate dat het Steunpunt Adoptie in het bijzonder moet fungeren als informatie- en aanspreekpunt voor geadopteerde, adoptanten en afstandsouders, lijkt deze instantie geen uitgebreide inzameling van (zeer gevoelige) persoonsgegevens te behoeven. Enkel het ‘aanvaarden en registreren’ van elke door het Vlaams Centrum voor Adoptie doorverwezen adoptant voor het volgen van het voorbereidingsprogramma, waarvan sprake in voormeld artikel 7, §4, lijkt een verwerking van -veelal louter (administratieve)- identificatiegegevens te vereisen.

126. Na bevraging terzake preciseert de aanvrager wat volgt: *“Dat klopt, maar in bepaalde omstandigheden gebeven geadopteerden, adoptieouders en afstandsouders zich naar het Steunpunt Adoptie met een hulpvraag en daaruit volgend een vraag naar begeleiding. In dat geval wordt door Steunpunt Adoptie een beperkt dossier bijgehouden op te vermijden dat de betrokken persoon steeds weer zijn/haar relaas moet doen. Globaal klopt het dus dat Steunpunt Adoptie op regelmatige basis voornamelijk identificatiegegevens verwerkt, maar sporadisch komen hier ook gevoelige persoonsgegevens bij. Dit valt onder haar taak als ‘aanspreekpunt’ en informatiepunt inzake nazorg, zoals geregeld bij artikel 7, §2, 2°, van het decreet houdende interlandelijke adoptie.”*

127. Voormelde toelichting door de aanvrager overtuigt de Autoriteit niet helemaal en lijkt niet te stroken met de bewoordingen van voormeld artikel 7, §2, waaruit blijkt dat het Steunpunt Adoptie als informatie- en aanspreekpunt de adoptiebetrokkenen enkel zal ‘doorverwijzen’ naar het bestaande hulpverleningsaanbod of naar welzijns- en gezondheidsdiensten (en dus niet zelf ‘(na)zorg’ zal verstrekken). De Autoriteit is voorts van oordeel dat dergelijke ‘doorverwijzing’ toch ook vrijblijvend zou moeten kunnen en dus niet noodzakelijkerwijze gepaard moet gaan met een verwerking van persoonsgegevens, laat staan een uitgebreide registratie zeer gevoelige persoonsgegevens in de zin van artikelen 9 en/of 10 van de AVG. De Autoriteit stelt bovendien vast dat een uitgebreide taak van (rechtstreekse) begeleiding en zorg voor adoptiebetrokkenen reeds is opgedragen aan de (erkende) adoptiedienst, waarvan sprake in het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 15.

128. Behoudens herformulering of bijkomende duiding van de taken van het Steunpunt Adoptie, is de Autoriteit van oordeel dat enkel de opdrachten, waarvan sprake in artikel 7, §4, van het decreet interlandelijke adoptie, de verwerking van persoonsgegevens vereisen.

129. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/1, §4, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"* te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen.

2. Categorieën van betrokkenen

130. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/1, §4, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*, van *de "geadopteerde"* en van *"de afstandsouder"*.

131. In de mate dat de Autoriteit hiervoor vaststelde dat het Steunpunt Adoptie kennelijk enkel ter verwezenlijking van haar opdracht, waarvan sprake onder artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie (meer bepaald: het aanvaarden en registreren voor het volgen van een voorbereidingsprogramma van elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen), persoonsgegevens moet verwerken, komt de verwerking van persoonsgegevens van de geadopteerde en de afstandsouder overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG.

3. Categorieën van persoonsgegevens

132. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

133. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §4, eerste lid, bepaalt: *"Het Steunpunt Adoptie kan ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens verwerken:*

1° "van de kandidaat-adoptant:

- a) identificatiegegevens;*
- b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) gegevens over het academische curriculum*
- d) persoonlijkheidskenmerken*
- e) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- f) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- g) gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- h) gegevens over de loopbaan;*
- i) gegevens over het seksuele leven;*
- j) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*

2° van de geadopteerde:

- a) identificatiegegevens;*
- b) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;*
- c) gegevens over het academische curriculum;*

- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*

3° van de afstandsouder:

- a) *identificatiegegevens;*
- b) *gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;*
- c) *gegevens over het academische curriculum;*
- d) *persoonlijkheidskenmerken;*
- e) *raciale of etnische gegevens;*
- f) *gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;*
- g) *gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- h) *gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- i) *gegevens over de loopbaan;*
- j) *gegevens over het seksuele leven;*
- k) *gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- l) *gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- m) *afbeeldingen."*

134. Zoals hiervoor reeds geopperd, komt de verwerking van persoonsgegevens van de geadopteerde en de afstandsouder, ter verwezenlijking van de aan het Steunpunt Adoptie opgedragen taken -zoals ze thans in het te wijzigen artikel 7 van het decreet interlandelijke adoptie worden vermeld-, op het eerste zicht overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG. Een schrapping in voormeld lijst van punten 2° en 3° dringt zich op.

135. De Autoriteit is voorts van oordeel dat de aan het Steunpunt Adoptie ingevolge artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie, opgedragen taak, meer bepaald: 'het aanvaarden en registreren voor het volgen van een voorbereidingsprogramma van elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen', kan worden verwezenlijkt aan de hand van een beperkte set van administratieve identificatiegegevens. De andere, veelal gevoelige persoonsgegevens, zoals opgelijst in voormeld punt 1° van b) tot j) komen, behoudens herformulering of bijkomende duiding van de taken van het Steunpunt Adoptie⁶³, overmatig voor en dus in strijd met artikel 5.1.c) AVG. Ook hier dringt schrapping zich op.

4. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

⁶³ In voorkomend geval, verwijst de Autoriteit ook hier naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnr. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking.

136. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

137. Nieuw artikel 27/1, §4, derde en vierde lid, van het decreet interlandelijke adoptie stipuleren: *"De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, worden vijf jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie. De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 7, §4, 2°, worden vijf jaar bewaard na de afronding van de voorbereiding, vermeld in artikel 5 van dit decreet."*

138. In navolging van wat voorafgaat, komt het voorzien van een bewaartermijn voor 'de gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise, als vermeld in artikel 7, §2, overbodig voor. Hiervoor werd immers vastgesteld dat het Steunpunt Adoptie enkel zal fungeren als informatie- en aanspreekpunt en dienvolgens in het kader van een verzoek om (na)zorg de adoptiebetrokkenen enkel zal doorverwijzen en hen niet zelf deze zorg zal verstrekken.

139. De Autoriteit neemt voorts akte van de melding van de aanvrager dat de bewaartermijn van de gegevens, verzameld in het kader van de registratie voor het voorbereidingsprogramma, waarvan sprake in artikel 7, §4, 2°, van het decreet interlandelijke adoptie, zal worden gebracht op zeven jaar en dit onder verwijzing naar de termijn die voorgeschreven is voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies conform artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, welke bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid, van het Wetboek van Economisch Recht, hetzij zeven jaar. (zie p. 28 van de Memorie van toelichting)

140. De Autoriteit vraagt zich ook hier af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

5. Verwerkingsverantwoordelijken

141. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

142. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

143. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/1, §4, tweede lid, preciseert terzake: "*Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)*".

144. De Autoriteit neemt akte van voormelde aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke, welke geen bijzondere bedenkingen oproept.

F. Gegevensverwerking door de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s)

145. Het ingevolge artikel 34 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, wil een kader bieden voor de verwerkingen van persoonsgegevens die de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) zal (zullen) ontplooiën ter verwezenlijking van de haar/hen, in het kader van de interlandelijke adoptie, toegewezen taken en opdrachten.

146. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 4, §2 preciseert: "*Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.*"

1. Verwerkingsdoeleinden

147. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.

148. Nieuw artikel 27/3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie beperkt zich voor beschrijving van de door voormelde -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) met de verwerking van persoonsgegevens te verwezenlijken doeleinden tot: "*ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan*", zonder verdere precisering, noch verwijzing naar de relevante

bepalingen van het decreet en de uitvoeringsbesluiten in kwestie. Zulks beantwoordt niet aan een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde conform artikel 5.1.b) AVG.

149. Het ingevolge het voorontwerp van decreet, te wijzigen artikel 4 van het decreet interlandelijke adoptie beschrijft de taken van de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) als volgt:

"§1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en artikel 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg, die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;*
- 2° sensibiliseren;*
- 3° voorbereiden;*
- 4° doorverwijzen;*
- 5° adviseren;*
- 6° geschiktheid onderzoeken;*

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.⁶⁴

Het programma, vermeld in het tweede lid, de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt. (...)

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1, is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2° van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt op straffe van verval samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank."

150. De Autoriteit stelt vast dat het -door de terzake vergunde organisatie(s)-voor(bereidings)traject, grotendeels (inzonderheid de punten 1° tot 5° van voormeld artikel 4, §1:

⁶⁴ De Memorie van toelichting (p. 19) en de door de aanvrager bijkomende verschaft toelichting, verduidelijken dat het maatschappelijk onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren nog tot 31/12/2025 zal worden uitgevoerd door de 'dienst maatschappelijk onderzoek' (cf. supra, onder randnrs. 82 e.v. van onderhavig advies) en vanaf 01/01/2026 zal verlopen in het kader van het voortraject, hetwelk aan de terzake vergunde organisatie(s) als taak wordt opgedragen. Op die datum zullen hiertoe de verwijzingen naar de 'dienst maatschappelijk onderzoek' in het decreet interlandelijke adoptie worden opgeven en treedt het nieuwe artikel 4 (inzake het voortraject dat het maatschappelijk onderzoek behelst) in werking.

'informereren, sensibiliseren, voorbereiden, doorverwijzen, ...')⁶⁵ kan worden verwezenlijkt zonder een omstandige verwerking van een veelheid aan uitermate gevoelige persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant. Na bevraging van de aanvrager terzake bevestigt deze dat hiervoor identificatiegegevens zouden moeten volstaan, nu deze moeten worden vermeld op het attest dat de betrokkene ontvangt, als bewijs van het volgen van het voortraject, dat aan de familierechtbank moet worden voorgelegd in het kader van de procedure houdende vaststelling van de geschiktheid om te adopteren.

151. De Autoriteit adviseert dienvolgens om, in het nieuw artikel 27/3, eerste lid, van het decreet interlandelijke adoptie, de passage *"ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan"* te vervangen door een verwijzing naar de concrete bepalingen waarin de opdrachten en taken worden vermeld die effectief een verwerking van persoonsgegevens vereisen. Met het oog op de voorzienbaarheid en transparantie van de gegevensverwerking, kan daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen de onderdelen van het voortraject welke kunnen volstaan met de verwerking van (administratieve) identificatiegegevens, enerzijds, en het onderdeel van het voortraject, inzonderheid het geschiktheidsonderzoek, waarvoor een meer omstandige verwerking van ook uitermate gevoelige persoonsgegevens noodzakelijk is.

2. Categorieën van betrokkenen

152. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, eerste lid, preciseert uitdrukkelijk dat persoonsgegevens zullen worden verwerkt van *de "kandidaat-adoptant"*. Het is daarmee duidelijk welke 'de categorieën van betrokkenen' zijn wiens gegevens door de -in het kader van het voortraject- vergunde instantie(s) zullen worden verwerkt. Dit roept geen bijzondere bedenkingen op.

3. Categorieën van persoonsgegevens

153. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

154. Het nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/3, eerste lid bepaalt: *"De vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, verwerken ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan minstens de volgende soorten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:*

1° identificatiegegevens;

⁶⁵ Na bevraging van de aanvrager, preciseert deze dat de inhoud van het voorbereidingsprogramma, zoals geregeld bij het besluit van de Vlaamse regering van *betreffende de voorbereiding bij adoptie*

- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;*
- 3° persoonlijkheidskenmerken;*
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;*
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;*
- 6° woningkenmerken;*
- 7° fysieke gegevens;*
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;*
- 9° gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;*
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;*
- 11° gegevens over de loopbaan;*
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;*
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;*
- 14° afbeeldingen;*
- 15° raciale of etnische gegevens;*
- 16° gegevens over het seksuele leven;*
- 17° gegevens over het academische curriculum;*
- 18° gegevens over de talenkennis;*
- 19° gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;*
- 20° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 (AVG);*
- 21° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;*
- 22° rijksregisternummer;*
- 23° gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.”*

155. De Autoriteit merkt vooreerst ook hier op dat de normatieve omkadering van een gegevensverwerking moet voorzien in een exhaustieve oplijsting van de te verwerken (categorieën van) persoonsgegevens; het woord "*minstens*" dient dan ook te worden geschrapt uit de eerste zin van voormeld nieuw artikel 27/3.

156. Zoals hiervoor reeds aangehaald, adviseert de Autoriteit, bij voormelde oplijsting aan te geven dat de onderdelen van het voortraject, waarvan sprake voormeld nieuw artikel 5, §1, tweede lid, punten 1° tot 5° van het decreet interlandelijke adoptie, zullen worden verwezenlijkt aan de hand van (administratieve) identificatiegegevens en dat enkel het geschiktheidsonderzoek, waarvan sprake in voormeld nieuw artikel 5, §1, tweede lid, punt 6° van het decreet interlandelijke adoptie, een meer omstandige verwerkingen van ook uitermate gevoelige persoonsgegevens vereist.

157. Wat de volledige lijst van te verwerken persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant betreft, zoals vermeld in het nieuw in te voegen artikel 27/3, eerste lid, verwijst de Autoriteit naar de opmerkingen en bedenkingen die ze eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, welke ook hier onverkort van toepassing zijn

3. Bewaartermijn van de persoonsgegevens

158. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

159. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/3, derde lid stipuleert: *"De gegevens die worden verzameld in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet, worden bewaard tot zeven jaar na de afronding van het voorbereidingstraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet."*

160. De Autoriteit neemt voorts akte van duiding inzake deze termijn in de Memorie van toelichting (p. 28) en door de aanvrager, meer bepaald dat deze termijn is voorgeschreven voor het bewaren van bewijsstukken in het kader van subsidies conform artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, welke bepaalt dat alle boekhoudstukken methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid, van het Wetboek van Economisch Recht.

161. De Autoriteit vraagt zich af of, voor de bewaring van bewijsstukken in het kader van subsidies/overheidsfinanciën, een beperkte set aan eerder administratieve gegevens (in tegenstelling tot de volledige set van alle persoonsgegevens, de uitermate gevoelige categorieën in de zin van artikelen 9 en 10 AVG inclusief) niet kan volstaan. Een bijkomende nuancering in het bewaarbeleid dringt zich op dit vlak op.

4. Verwerkingsverantwoordelijken

162. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.

163. De aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) in de regelgeving moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor(en) in de praktijk spe(e)l(t)(en) en met de zeggenschap die hij heeft (of zij hebben) over welke essentiële middelen voor de verwerking worden ingezet. Anders oordelen, zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook de doelstelling van de AVG om een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen te waarborgen in gevaar kunnen brengen.

164. Nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voeren artikel 27/3, tweede lid, preciseert terzake: *"De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), (AVG)".*

165. De Autoriteit neemt akte van deze uitdrukkelijk aanduiding, welke op zich geen bijzondere bedenkingen oproept.

166. In de mate dat een uitdrukkelijke aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) ook de uitoefening door de betrokkenen van de hen door de AVG toegekende rechten, moet faciliteren en duidelijk maakt op wie de verantwoordelijkheden terzake rusten, lijkt enige publiciteit omtrent de concreet -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) gepast.⁶⁶

G. Gegevensuitwisselingen tussen de verschillende instanties die tussenkomen in een interlandelijk adoptietraject

167. Het ingevolge artikel 33 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/2 stipuleert in deze context:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- 1° met Steunpunt Adoptie de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, a) en c), van dit decreet, in het kader van taken, vermeld in artikel 7 van dit decreet;*
- 2° met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Samenwerkingsakkoord;*
- 3° met de familierechtbank:*
 - a. de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek;*
 - b. de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;*
 - c. de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de maatschappelijke onderzoeken, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 4° met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet binnenlandse adoptie van 3 juli 2015:*

⁶⁶ Een aanduiding van de vergunde organisatie(s) bij ministerieel besluit, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, lijkt aangewezen. (zie naar analogie randnr.52 van advies nr. 35/2023 van 9 februari 2023 *sur un projet de décret introduisant dans le Code wallon de l'Action sociale et de la santé des dispositions relatives aux programmes de médecine préventive*)

- a. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;*
- b. *de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3° van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-6, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek;*
- 5° *met de federale centrale autoriteit de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord;*
- 6° *met de vergunde adoptiedienst de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14 tot en met 15/2 van dit decreet;*
- 7° *met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5, 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag;*
- 8° *met het agentschap, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, punt a) en 2°, punt a) en j), van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag."*

168. Het ingevolge artikel 35 van het voorontwerp van decreet nieuw in het decreet interlandelijke adoptie in te voegen artikel 27/4 stipuleert in deze context:

"Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet.

169. De Autoriteit neemt akte van deze gedetailleerde beschrijving van de verschillende instanties die in het kader van een interlandelijk adoptietraject onderling gegevens uitwisselen, waarbij wordt gepreciseerd om welke (persoons)gegevens het gaat evenals de redenen waarom (onder verwijzing naar de respectievelijke regelgevende bepalingen) deze worden verstrekt.

170. Onder voorbehoud van de opmerkingen en bedenkingen die de Autoriteit eerder in dit advies (onder randnrs. 35 e.v.) formuleerde inzake voorzienbaarheid, transparantie en het principe van minimale gegevensverwerking, meent de Autoriteit dat het merendeel van voormelde gegevensuitwisselingen geen bijzondere bedenkingen behoeven, nu ze kaderen in de aan de diverse instanties ingevolge de bepalingen uit het Haags Adoptieverdrag en ingevolge geïdentificeerde nationale bepalingen opgedragen taken en opdrachten.

171. De Autoriteit merkt enkel, met betrekking voormeld nieuw artikel 27/1, 1°, op dat in de mate dat de Autoriteit van oordeel is dat het Steunpunt Adoptie voor de verwezenlijking van haar 'registratietaak' kan volstaan met een beperkte set van administratieve identificatiegegevens, deze instantie geen nood heeft aan 'persoonlijkheidskenmerken' van de kandidaat-adoptant.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat een herwerking zich opdringt van de voor advies voorgelegde artikelen van het voorontwerp van decreet:

- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Vlaams Centrum voor Adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 21-59;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de (erkende) adoptiedienst conform de opmerkingen in randnrs. 60-78;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de dienst voor maatschappelijk onderzoek conform de opmerkingen in randnrs. 79-99;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Adviescomité interlandelijke adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 100-119;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door het Steunpunt Adoptie conform de opmerkingen in randnrs. 120-144;
- voor wat betreft de gegevensverwerkingen door de -in het kader van het voortraject- vergunde organisatie(s) conform de opmerkingen in randnrs. 145-166;

wijst op het belang van volgende elementen:

- een correcte invulling en implementering van het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel (zie randnrs. 11 en 12);

- het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling voor grootschalige verwerkingen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, waarvan sprake in zowel artikel 9 als artikel 10 AVG (zie randnr. 20).

Voor het Kenniscentrum,
Cédrine Morlière, Directeur

VOORONTWERP VAN DECREET
van 19 januari 2024

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen

Art. 2. In artikel 3 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, gewijzigd bij de decreten van 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° en punt 5° worden vervangen door wat volgt:

“4° adoptiebegeleiding: het geheel van activiteiten voor de voorbereiding, begeleiding en zorg in het kader van een adoptietraject;

5° adoptiedienst: een instelling die door de Vlaamse Regering is vergund, die betrokken is in verschillende fasen van het adoptietraject, en die zorg en begeleiding verstrekt;”;

2° punt 6° en punt 7° worden opgeheven;

3° aan punt 8° wordt de zinsnede „, het oud Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek” toegevoegd;

4° er worden een punt 15° en een punt 16° toegevoegd, die luiden als volgt:

“15° federale centrale autoriteit: de federale centrale autoriteit, vermeld in artikel 360-1, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek;

16° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Het voortraject en Steunpunt Adoptie”.

Art. 4. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 5. Artikel 4 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 4. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en artikel 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° geschiktheid onderzoeken.

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het programma, vermeld in het tweede lid, de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1, is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt op straffe van verval samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank.”.

Art. 6. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 3 juli 2015, 16 maart 2018 en 21 mei 2021, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 5 en 6, opgeheven.

Art. 7. In artikel 7, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, wordt punt 6° opgeheven.

Art. 8. In artikel 9 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 9. In hoofdstuk 3 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 16 maart 2018 en 21 mei 2021, wordt afdeling 1, die bestaat uit artikel 10, opgeheven.

Art. 10. In artikel 11, §3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt punt 6° opgeheven.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 4 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 4. Adoptiebegeleiding”.

Art. 12. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Adoptiebegeleiding door de vergunde adoptiedienst”.

Art. 13. Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 14. De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren zijn vastgesteld, doet een beroep op de vergunde adoptiedienst voor de adoptiebegeleiding voor de voortzetting van het adoptietraject. De kandidaat-adoptant sluit hiervoor een overeenkomst met de voormelde adoptiedienst.

De voortzetting van het adoptietraject, vermeld in het eerste lid, gebeurt onder toezicht van het Vlaams Centrum voor Adoptie conform artikel 20, §2.

De Vlaamse Regering kan nadere regels over de inhoud van de overeenkomst, vermeld in het eerste lid, en de bijdrage in de kosten van het adoptietraject vastleggen.”.

Art. 14. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in het opschrift van afdeling 2 het woord “adoptiediensten” vervangen door het woord “adoptiedienst”.

Art. 15. Artikel 15 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 15. §1. De adoptiedienst heeft de volgende taken:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossiersamenstelling en de procedure in het land van herkomst;
- 2° begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

De adoptiedienst heeft afzonderlijke taken in het traject van een intrafamiliale adoptie volgens de regels en specificaties die de Vlaamse Regering bepaalt.

In het tweede lid wordt verstaan onder intrafamiliale adoptie: adoptie van een kind dat tot in de vierde graad verwant is met de adoptant, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs als die persoon overleden is, of van een kind dat biologisch verwant is met een adoptiekind van de adoptant of van de adoptanten, of van een kind dat het dagelijkse leven op duurzame wijze gedeeld heeft met de adoptant of de adoptanten met een relatie, zoals geldt voor ouders, voor de adoptanten stappen met het oog op de adoptie hebben ondernomen.

De adoptiedienst werkt samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden.

§2. De taak van informeren en voorbereiden, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren over de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, in samenspraak met het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° de kandidaat-adoptant, in samenspraak met het Steunpunt Adoptie, aanvullende vorming aanbieden over adoptiespecifieke onderwerpen die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de adoptiemotivatie verfijnen, de draagkracht van de kandidaat-adoptant versterken en de competenties en grenzen van de kandidaat-adoptant in

kaart brengen in functie van de kindprofielen in de verschillende herkomstlanden.

§3. De begeleidingstaak, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1° en 2°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant begeleiden bij de samenstelling van het dossier dat verzonden moet worden naar het herkomstland;
- 2° het rapport, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, opmaken op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier;
- 4° de adoptie opvolgen in overeenstemming met de voorschriften en de wettelijke bepalingen van het herkomstland.

§4. Het verstrekken van zorg, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3°, omvat:

- 1° een zorgplan opstellen dat aangepast is aan de behoeften van het adoptiekind;
- 2° instaan voor de nazorgvereiste en follow-uprapportage die wordt opgelegd door het herkomstland;
- 3° aan de kandidaat-adoptant psychosociale bijstand en bijstand bij de voorbereiding voor de aankomst van het kind in België bieden;
- 4° de hechting en gezinsvorming opvolgen en ondersteunen in de periode na de aankomst van het kind in België;
- 5° in een gestructureerd ondersteuningsaanbod voorzien voor de geadopteerde en het adoptiegezin, dat is aangepast aan de behoeften en maturiteit van de geadopteerde en dat, in samenspraak met Steunpunt Adoptie of andere partners, minstens bestaat uit huisbezoeken, individuele gesprekken, vorming en groepsactiviteiten;
- 6° in doorverwijzing en opvolging voorzien bij vragen of problemen die een specialistische hulpverlening in de tweede of derde lijn vereisen;
- 7° een nauwe samenwerking uitbouwen met het afstammingscentrum in het kader van rootszoektochten.

§5. De ondersteuning aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, omvat:

- 1° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie alle mogelijke afwijkingen en onregelmatigheden melden die opduiken tijdens de gerechtelijke of administratieve procedure in het herkomstland of na aankomst in België;
- 2° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie melden dat het kind in België is aangekomen;
- 3° het verloop van adoptietrajecten in de herkomstlanden praktisch organiseren en evalueren.
- 4° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van de planning, vermeld in paragraaf 7, nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden voorstellen, die door VCA binnen een redelijke termijn onderzocht worden.

§6. De adoptiedienst verbindt zich ertoe alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie te bezorgen, ook na uitspraak van de adoptie.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie maken afspraken over de termijn waarin een kopie van de stukken, vermeld in het eerste lid, aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd.

§7. De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie stellen tijdens het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar samen een planning op in het kader van de internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 5, en ook een grondige evaluatie van de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden.

§8. De adoptiedienst informeert het Vlaams Centrum voor Adoptie zorgvuldig over de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 6.

§9. De Vlaamse Regering kan de taken van de adoptiedienst, vermeld in paragraaf 1 tot en met 8, verder specificeren en uitwerken.”.

Art. 16. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/1. §1. Er wordt een Adviescomité interlandelijke adoptie opgericht die de volgende opdrachten heeft:

- 1° advies verlenen in concrete adoptiedossiers conform artikel 15/2;
- 2° op eigen initiatief, op verzoek van de leidend ambtenaar van het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar of de vergunde adoptiedienst advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten;

§2. Het Adviescomité interlandelijke adoptie bestaat minstens uit:

- 1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;
- 2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;
- 3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.

De adviezen die volgen uit de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden gepubliceerd op de website van het agentschap.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht, de vergoeding van de leden en de werking van het Adviescomité interlandelijke adoptie.”.

Art. 17. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/2. §1. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant verkrijgt als vermeld in artikel 361-4, 3°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek, heeft de adoptiedienst de opdracht de psychosociale adopteerbaarheid van het kind op grond van de kindstudie, vermeld in artikel 361-3, eerste lid, 2° van het oud Burgerlijk Wetboek, na te gaan en daarover advies te verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, complementair aan de controle vermeld in artikel 20, §2, 2°, e). Bij de voormelde adviesverlening onderzoekt de adoptiedienst of de kandidaat-adoptant voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden de voormelde externe experts betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie.

Als het Vlaams Centrum voor adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland de vraag krijgt om een kandidaat-adoptant te zoeken voor een kind, al dan niet met special needs, doet het Vlaams Centrum voor Adoptie de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e), en gaat de adoptiedienst, na controle van de psychosociale adopteerbaarheid van het kind, op zoek naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind.

In het eerste lid wordt verstaan onder special needs: de behoeften die vallen onder een van de volgende categorieën:

- 1° brussen;
- 2° medische of lichamelijke problemen;
- 3° extra belastende achtergrond, gedrags- of emotionele problemen;
- 4° ontwikkelingsproblemen;
- 5° ouder dan zes jaar zijn.

Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht en de vergoeding van de externe experts, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, en ook de procedure voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1 en 2, verder specificeren en uitwerken.”.

Art. 18. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 3. Vergunning van de adoptiedienst”.

Art. 19. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 15 juli 2016 en 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. §1. Het agentschap vergunt een adoptiedienst op advies van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§2. Een adoptiedienst die voldoet aan al de volgende voorwaarden, kan worden vergund conform paragraaf 1:

- 1° hij is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijk rechtspersoon;
- 2° hij heeft zijn zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 3° hij heeft adoptiebegeleiding en de verstrekking van zorg als vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, als enige taak en oefent daarnaast geen andere activiteiten inzake bescherming van kinderen en jongeren uit;
- 4° hij beschikt over een interdisciplinair team met voldoende expertise om de opdrachten, vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, kwaliteitsvol uit te voeren en kan beroep doen op een arts en een jurist met expertise op het vlak van kinderrechten en familierecht. De expertise blijkt verder uit de aanwezigheid van landenverantwoordelijken die kennis hebben over de taal, wetgeving, cultuur en gebruiken in de herkomstlanden waarmee wordt samengewerkt, en psychologen en maatschappelijk assistenten die instaan voor zorg en begeleiding;
- 5° hij wordt geleid door een persoon die beschikt over kwalificaties die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 6° hij beschikt over een aangepaste infrastructuur en werkmiddelen om zijn opdrachten kwaliteitsvol uit te voeren en de continuïteit van de dienst te verzekeren;
- 7° hij neemt het belang van het kind en zijn nationale en internationale grondrechten in acht en werkt overeenkomstig de werkingsprincipes voor interlandelijke adoptie, vermeld in §5;
- 8° hij voorziet een geïntegreerd en integraal kwaliteitsbeleid dat erop gericht is op systematische wijze de kwaliteit van de dienstverlening, alsook van de interne werking, te bepalen, te plannen, te evalueren, en te verbeteren;
- 9° hij kan een beroep doen op een functionaris voor de gegevensbescherming als vermeld in artikel 37 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid nader specificeren met inbegrip van de kwalificaties en samenstelling van het interdisciplinair team, vermeld in 4°.

§3. De vergunning van een adoptiedienst wordt verleend voor een periode van minimaal twee jaar en maximaal vijf jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd. Om vergund te blijven of opnieuw vergund te worden, leeft de vergunde adoptiedienst de volgende verplichtingen na:

- 1° hij voert de taken, vermeld in dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan, uit met het oog op het leveren van kwaliteit van zorg overeenkomstig het decreet van 5 mei 2023 over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 2° hij maakt een jaarverslag op en hij stuurt het in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, naar het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde jaarverslag vast;
- 3° hij participeert, op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie, geregeld in het overleg tussen de verschillende actoren bij adoptie;
- 4° hij verwerkt de persoonsgegevens van alle betrokkenen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, met respect voor de wetgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming;
- 5° hij neemt het beroepsgeheim in acht ten aanzien van de informatie die hij verkrijgt bij de uitoefening van zijn opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden;
- 6° hij stelt bij stopzetting van de activiteiten of bij opheffing van de vergunning alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de overname van de activiteiten, ter beschikking van het Vlaams Centrum voor Adoptie in de vorm en binnen de termijnen die het Vlaams Centrum voor Adoptie bepaalt;
- 7° hij voorziet in maximale transparantie en informatiedeling ten aanzien van het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 8° hij voert een boekhouding volgens het genormaliseerd boekhoudkundig stelsel en organiseert die zo dat de financiële controle op de aanwending van de subsidies mogelijk is;
- 9° hij bezorgt jaarlijks, in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, een bestuurskundige en financiële rapportering met jaarrekening en balans aan het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde verslag vast;
- 10° hij realiseert een strategie om de kwaliteit van de dienstverlening te bewaken en te evalueren samen met interne en externe stakeholders;
- 11° hij brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte van een stopzetting van de activiteiten minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting.

§4. De adoptiedienst beschikt over een sterk beleidsvoerend vermogen om een kwaliteitsvolle dienstverlening te organiseren waarbij minimaal volgende aspecten gerealiseerd worden:

- 1° Beschikken over een raad van bestuur waarvan de samenstelling bestaat uit:
 - a) leden met juridische expertise, bestuurskundige expertise of financiële expertise en met kennis van de ethische aspecten die zijn verbonden aan de praktijk van interlandelijke adoptie;

- b) leden die professioneel verbonden zijn aan de adoptiethematiek alsook leden die als ervaringsdeskundige met de thematiek in aanraking komen;
- 2° een leidinggevende die beschikt over de competenties en ervaring om een professionele dienstverlening te garanderen;
- 3° een reflectieve, proactieve en reactieve houding van zowel de leden van de raad van bestuur als de leidinggevende van de organisatie met het oog op een voortdurende verbetering van de eigen werking, rekening houdend met de feedback en input van adoptieouders, geadopteerden, het Vlaams Centrum voor Adoptie, medewerkers en relevante expertise van externe organisaties;

De Vlaamse Regering kan de aspecten, vermeld in het eerste lid, nader specificeren.

§5. De naleving van de voorwaarde, vermeld in paragraaf 2, punt 7°, blijkt uit een werking met respect voor volgende principes:

- 1° iedere interlandelijke adoptie wordt verwezenlijkt met respect voor de geldende regionale, nationale en internationale wetgeving, in het bijzonder voor het Haags Verdrag en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;
- 2° het belang van het kind vormt het uitgangspunt bij iedere interlandelijke adoptie;
- 3° adoptie wordt beschouwd als deel van een ruimer systeem van jeugdhulp en jeugdbescherming waarbij erover gewaakt wordt dat deze maatregel enkel wordt toegepast in het belang van de zorg voor een kind en subsidiair aan andere opvangmogelijkheden voor het kind in gezinsverband
- 4° de beslissing tot samenwerking met een herkomstland valt onder de bevoegdheid van het Vlaams Centrum voor Adoptie die als centrale adoptieautoriteit in de zin van het Haags Verdrag dient te waken over een zorgvuldig procesverloop conform de geldende regelgeving inzake;
- 5° iedere actor die op professionele wijze is betrokken in het adoptieproces werkt mee aan een loyale uitvoering van het geldend adoptiebeleid in Vlaanderen en zorgt voor een constructieve samenwerking met alle partners in de adoptieketen;
- 6° iedere adoptie wordt verwezenlijkt vanuit eerbied voor de persoonlijke levenssfeer van de adoptant en de geadopteerde en zonder enige vorm van discriminatie en met respect voor ieders ideologie en filosofische overtuiging;
- 7° de realisatie van een interlandelijke adoptie mag niet leiden tot financieel gewin voor de betrokkenen in het adoptieproces en mogelijke tussenpersonen.

§6. De Vlaamse Regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de vergunning van een adoptiedienst. Als er meer dan één ontvankelijke vergunningsaanvraag is die aan de vergunningsvoorwaarden voldoet, wordt de vergelijkende procedure toegepast, waarbij de aanvragen vergeleken worden op basis van de vergelijkingscriteria die de Vlaamse Regering bepaalt en de vergunning alleen aan de hoogst gerangschikte aanvraag wordt toegekend. De Vlaamse Regering legt een bezwaarprocedure vast.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure die gevolgd moet worden bij de vrijwillige stopzetting van de activiteiten en bepaalt de nodige maatregelen om de continuïteit in de dienstverlening te garanderen.”.

Art. 20. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 17. §1. Als wordt vastgesteld dat de adoptiedienst de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet naleeft of als een ernstig vermoeden bestaat dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind, wordt de adoptiedienst schriftelijk aangemaand door het agentschap. De voormelde aanmaning vermeldt de termijn waarin de adoptiedienst moet voldoen aan de niet-nageleefde bepalingen en kan specifieke voorwaarden bevatten om te voldoende aan de niet-nageleefde bepalingen.

Bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is, kan de aanmaning, vermeld in het eerste lid, achterwege gelaten worden en kan onmiddellijk worden overgegaan tot de schorsing of opheffing van de vergunning.

§2. In de volgende gevallen kan het agentschap de vergunning van de adoptiedienst schorsen, opheffen of bestuurlijke maatregelen nemen:

- 1° de adoptiedienst leeft de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet na of er bestaat een ernstig vermoeden dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind;
- 2° de adoptiedienst laat na om het vereiste gevolg te verlenen aan de aanmaning, vermeld in paragraaf 1;
- 3° de adoptiedienst verhindert het toezicht dat door of krachtens dit decreet wordt geregeld.

De schorsing van de vergunning heeft van rechtswege de opschorting van de uitoefening van de adoptiebegeleiding tot gevolg vanaf de dag die vermeld is in de schorsingsbeslissing tot het moment dat het agentschap vaststelt dat de adoptiedienst opnieuw voldoet aan de vergunningsvoorwaarden en uiterlijk tot de datum die vermeld is in de schorsingsbeslissing. Als op de einddatum van de schorsing de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de schorsing verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.

Gedurende de schorsing kan het Vlaams Centrum voor Adoptie maatregelen nemen om de lopende adoptiedossiers af te handelen en de taken, vermeld in artikel 15 tot en met 15/2 van dit decreet, tijdelijk gedeeltelijk toewijzen aan Steunpunt Adoptie en de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015. De adoptiedienst bezorgt daarvoor op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie alle lopende adoptiedossiers en lopende contracten met kandidaat-adoptanten en alle nuttige informatie die betrekking heeft op de actuele samenwerking met de herkomstlanden.

De opheffing van de vergunning heeft van rechtswege de stopzetting van alle activiteiten van de adoptiedienst tot gevolg en de overdracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie van de volgende dossiers en documenten:

- 1° alle lopende adoptiedossiers;
- 2° de lopende contracten met de kandidaat-adoptanten;
- 3° de informatie en documenten die betrekking hebben op de actuele samenwerking met de herkomstlanden;
- 4° de gearhiveerde informatie over de afgesloten adoptiedossiers en de documenten over de afgesloten samenwerking met de herkomstlanden.

De bestuurlijke maatregelen zijn tijdelijke maatregelen waarbij de uitoefening van de adoptiebegeleiding niet volledig wordt opgeschort, tenzij het agentschap gelijktijdig met de bestuurlijke maatregel een schorsing oplegt. Als op de einddatum van de bestuurlijke maatregel de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de maatregel verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.

§3. De bestuurlijke maatregelen, vermeld in paragraaf 2, kunnen bestaan uit:

- 1° een specifieke ondersteuning of begeleiding door een externe partner opleggen op het vlak van organisatie en werking van de adoptiedienst om de vastgestelde inbreuken te remediëren. De voormelde externe partner wordt aangesteld door het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° een specifieke opleiding opleggen om de competenties en inhoudelijke expertise die is vereist om adopties te kunnen realiseren in het belang van de betrokken kinderen, te versterken bij de teamleden van de adoptiedienst;
- 3° een verbod opleggen om nieuwe contracten te sluiten met kandidaat-adoptanten;
- 4° een verbod opleggen om in een bepaald herkomstland activiteiten te ontwikkelen of uit te voeren.

§4. In de beslissing om een maatregel als vermeld in paragraaf 2, eerste lid, te nemen, worden de volgende elementen transparant omschreven:

- 1° de inhoud van de bestuurlijke maatregel;
- 2° de voorwaarden die in voorkomend geval vervuld moeten zijn, en de termijn waarin ze vervuld moeten zijn.

Het agentschap kan in voorkomend geval de kosten voor bepaalde bestuurlijke maatregelen volledig of gedeeltelijk ten laste van de adoptiedienst leggen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels opleggen voor de aanmaning en schorsing of opheffing van de vergunning.”.

Art. 21. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Kosten van adoptiebegeleiding en subsidiëring van de adoptiedienst”.

Art. 22. Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. De adoptiebegeleiding door de adoptiedienst is kosteloos. De kandidaat-adoptant kan alleen verplicht worden om de kosten die rechtstreeks verband houden met zijn adoptietraject, aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie te betalen of om de kosten die verbonden zijn aan de nazorgverplichtingen van de herkomstlanden, te betalen aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels en voorwaarden voor de aanrekening van de kosten, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 23. In artikel 19, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “erkende adoptiediensten ontvangen” vervangen door de woorden “vergunde adoptiedienst ontvangt”.

Art. 24. Artikel 20 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is de afdeling binnen het agentschap die optreedt als centrale autoriteit voor interlandelijke adoptie. Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt samen met de betrokken diensten en partners een gedragen visie en beleid over alle aspecten van interlandelijke adoptie, waaronder een kader voor de samenwerking met de herkomstlanden, en ook een kader voor de zorg en begeleiding van adoptiegezinnen, afstandsouders en geadopteerden.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.

§2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de volgende opdrachten:

- 1° in het kader van voorbereiding en registratie:
 - a) de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, en de doorverwijzing naar de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek;
 - b) de doorverwijzing naar de vergunde adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie, conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek, de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;
 - c) samen met Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst informatie verstrekken over adoptie aan de kandidaat-adoptant en aan de afstandsouder;
 - d) de bewaring van adoptiedossiers;
- 2° in het kader van interlandelijke adoptie:
 - a) de herkomstlanden screenen om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en lopende samenwerkingen in het kader van interlandelijke adopties evalueren, onder meer op basis van adviezen van de Belgische ambassades, consulaten en externe partners, waarbij het belang van het kind de eerste overweging vormt, zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;

- b) in het kader van samenwerkingen met herkomstlanden bilaterale samenwerkingsprotocollen sluiten en evalueren met eerbied en respect voor de opgelegde verplichtingen en opdrachten die door het Haags Verdrag zijn opgelegd;
 - c) de opdrachten uitvoeren van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, vermeld in artikel 361-3 tot en met 361-6, 362-1 tot en met 362-4, 363-2 tot en met 363-4 en 368-6 tot en met 368-8 van het oud Burgerlijk Wetboek;
 - d) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk wetboek, het rapport en advies, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, bezorgen aan de bevoegde autoriteit of instantie voor adoptie in het herkomstland en de vergunde adoptiedienst hierover informeren;
 - e) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, de documenten, vermeld in artikel 361-3, 2°, en artikel 361-5, 1° en 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, die van het herkomstland komen, in ontvangst nemen, de volledigheid ervan controleren en op basis daarvan de juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan;
 - f) de documenten, vermeld in punt e), tijdig aan de vergunde adoptiedienst bezorgen in het kader van zijn opdrachten;
 - g) de opdrachten uitvoeren, vermeld in artikel 4, 5, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30 en 33 van het Haags Verdrag;
 - h) contacten opbouwen en onderhouden met autoriteiten, instanties en personen in de herkomstlanden die bevoegdheden hebben in adoptie;
 - i) programma's in binnen- en buitenland ontwikkelen of ondersteunen die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;
 - j) werkafspraken maken met de federale centrale autoriteit en de adoptieautoriteiten van de andere gemeenschappen in het kader van zijn taken, vermeld in het oud Burgerlijk Wetboek;
 - k) aan binnenlandse en buitenlandse overheden, instanties en diensten informatie verstrekken over de regelgeving over adoptie;
 - l) het jaarlijkse overleg met de adoptiedienst, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, organiseren;
- 3° in het kader van zorg:
- a) in samenwerking met Steunpunt Adoptie netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol vervullen voor zorg en adoptie;
 - b) samen met de diensten, vermeld in punt a), en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, een overkoepelende visie en beleid op nazorg uitwerken;
- 4° in het kader van voorzieningenbeleid:
- a) advies verstrekken aan het agentschap in het kader van de erkenning, vergunning en subsidiëring van de adoptiedienst conform dit decreet;

- b) op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Regering advies verstrekken over specifieke nazorginitiatieven en -projecten;
- c) structureel overleg tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld organiseren;
- d) toezicht uitoefenen op de erkende en de vergunde adoptiedienst.

In het kader van zijn opdracht, vermeld in paragraaf 2, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

In het kader van rapportage brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgende kalenderjaar. Dat activiteitenverslag wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de werking en de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§3. In het kader van de realisatie van zijn taken werkt het Vlaams Centrum voor Adoptie samen met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn en waarmee via het agentschap samenwerkingsakkoorden zijn gesloten.

§4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie voert de taken, vermeld in paragraaf 2, voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, uit in samenhang met:

- 1° het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus;
- 2° het beleid van de Vlaamse Gemeenschap over welzijn, gezondheid en jeugdbescherming.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt terreinexpertise in de taken, vermeld in paragraaf 2. In lijn hiermee beschikt het over de mogelijkheid om in overeenstemming met dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan en voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, bindende technische richtlijnen vast te stellen voor de bij dit decreet vergunde of erkende organisaties.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie stelt zijn verworven kennis en expertise ter beschikking in het kader van de toepassing van artikel III.2, derde lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie optimaliseert zijn dienstverlening permanent en hij vernieuwt op basis van actuele ontwikkelingen inzake kennis en expertise.

§5. Met behoud van de toepassing van de behandeling van klachten over de eigen werking en dienstverlening, vermeld in titel II, hoofdstuk 5, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, neemt het agentschap alle klachten tegen partners op, behandelt die, en legt in voorkomend geval een sanctie op. De Vlaamse Regering bepaalt de regels om een sanctie op te leggen.”.

Art. 25. Artikel 20/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20/1. De Vlaamse Regering bepaalt de rechtsgevolgen ten aanzien van kandidaat-adoptanten als een adoptiesamenwerking met een herkomstland, al dan niet door het Vlaams Centrum voor Adoptie, wordt opgeschort of stopgezet. Een van de mogelijke rechtsgevolgen is dat de kandidaat-adoptanten opgenomen worden op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie.”.

Art. 26. Artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 20 maart 2015 en 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 21. Binnen het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt een Vlaamse adoptieambtenaar benoemd.

De Vlaamse adoptieambtenaar heeft de volgende taken:

- 1° de algemene leiding, werking en vertegenwoordiging van het Vlaams Centrum voor Adoptie op zich nemen in overeenstemming met de missie en doelstellingen van het Vlaams Centrum voor Adoptie, vermeld in artikel 20;
- 2° beslissingsbevoegdheden als vermeld in artikel 17, b) en c), van het Haags Verdrag, uitoefenen.

De Vlaamse Regering kan nadere regels voor het profiel, de mandaatfunctie en het takenpakket van de Vlaamse adoptieambtenaar vastleggen.”.

Art. 27. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 22 en 23, opgeheven.

Art. 28. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 7, dat bestaat uit artikel 24, opgeheven.

Art. 29. In artikel 26, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het woord “adoptiediensten” wordt vervangen door het woord “adoptiedienst”;
- 2° de woorden “en de trefgroepen” worden opgeheven.

Art. 30. In artikel 27 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Elke persoon of organisatie die zich profileert als adoptiedienst en in die hoedanigheid taken uitvoert als vermeld in artikel 15 of 15/2, zonder in het bezit te zijn van de vereiste vergunning, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en met een geldboete van 12,50 euro tot 620 euro.”;

- 2° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 10/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens”.

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 10/1, ingevoegd bij artikel 31, een artikel 27/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/1. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie verwerkt voor de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder en meer specifiek:

- 1° voor de taak, vermeld in artikel 20, §2, 1°, a), van dit decreet, de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant;
- 2° voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, 1°, punt b) en 2°, punt d), van dit decreet, de volgende categorieën persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - q) gegevens over het opleidingsniveau;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - v) rijksregisternummer;
- 3° Voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, 2°, punt e) en f), van dit decreet, de volgende categorieën persoonsgegevens:
 - a) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;

- 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.
- b) van de afstandsouder:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over het seksuele leven;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) Beeldopnames.
- 4° Voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, 1°, punt d) en 2°, punt c), g) en i), van dit decreet, de volgende categorieën persoonsgegevens:
- a) van de kandidaat-adoptant:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - 3) persoonlijkheidskenmerken;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 6) woningkenmerken;
 - 7) fysieke gegevens;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;

- 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 11) gegevens over de loopbaan;
 - 12) gegevens over de organisatie van het werk;
 - 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 14) afbeeldingen;
 - 15) raciale of etnische gegevens;
 - 16) gegevens over het seksuele leven;
 - 17) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 18) gegevens over de talenkennis;
 - 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 22) Rijksregisternummer.
- b) van de geadopteerde:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- c) van de afstandsouder:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over het seksuele leven;

- 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 13) afbeeldingen;
- 14) Beeldopnames.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die het verwerkt.

Adoptiedossiers die resulteren in een adoptiebeslissing en die de persoonsgegevens bevatten, vermeld in het eerste lid, punt 4°, worden door het Vlaams Centrum voor adoptie eeuwigdurend bewaard.

Adoptiedossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing worden gedurende zeven jaar bewaard waarbij de bewaartermijn begint te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject.

§2. De adoptiedienst verwerkt voor de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder en meer specifiek:

- 1° voor de taak, vermeld in artikel 15, §2, 2°, van dit decreet, de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant;
- 2° voor de taak, vermeld in artikel 15, §4, 6°, van dit decreet, de identitificatiegegevens van de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° voor de taken, vermeld in artikel 15, §1, 1°, artikel 15, §2, 3°, artikel 15, §3, 1° en 2°, artikel 15, §4, 3°, van dit decreet de volgende categorieën persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - q) gegevens over het opleidingsniveau;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;

- t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - v) rijksregisternummer;
- 4° voor de taken, vermeld in artikel 15, §1, 1° tot 4°, artikel 15, §3, 3° en 4°, artikel 15, §4, 2° en 4°, artikel 15, §5, 1°, en artikel 15/2 van dit decreet de volgende categorieën persoonsgegevens:
- a) van de kandidaat-adoptant:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - 3) persoonlijkheidskenmerken;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 6) woningkenmerken;
 - 7) fysieke gegevens;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 11) gegevens over de loopbaan;
 - 12) gegevens over de organisatie van het werk;
 - 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 14) afbeeldingen;
 - 15) raciale of etnische gegevens;
 - 16) gegevens over het seksuele leven;
 - 17) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 18) gegevens over de talenkennis;
 - 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 22) rijksregisternummer.
 - b) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;

- 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
- 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 11) afbeeldingen;
- 12) beeldopnames;
- 13) raciale of etnische gegevens;
- 14) gegevens over het schoolcurriculum;
- 15) gegevens over de talenkennis;
- 16) rijksregisternummer;
- 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.
- c) van de afstandsouder:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over het seksuele leven;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) Beeldopnames.
- 5° voor de taak, vermeld in artikel 15, §5, 2°, van dit decreet de volgende categorieën persoonsgegevens van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - k) afbeeldingen;
 - l) beeldopnames;
 - m) raciale of etnische gegevens;
 - n) gegevens over het schoolcurriculum;
 - o) gegevens over de talenkennis;
 - p) rijksregisternummer;
 - q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.
- 6° voor de taken, vermeld in artikel 15, §4, 7° en artikel 15, §6, van dit decreet, de volgende categorieën van persoonsgegevens:
 - a) van de geadopteerde:

- 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.
- b) van de afstandsouder:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over het seksuele leven;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) Beeldopnames.
- 7° voor de taak, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, de volgende categorieën van persoonsgegevens:
- a) van de kandidaat-adoptant:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - 3) persoonlijkheidskenmerken;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 6) woningkenmerken;
 - 7) fysieke gegevens;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;

- 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 11) gegevens over de loopbaan;
 - 12) gegevens over de organisatie van het werk;
 - 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 14) afbeeldingen;
 - 15) raciale of etnische gegevens;
 - 16) gegevens over het seksuele leven;
 - 17) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 18) gegevens over de talenkennis;
 - 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 22) rijksregisternummer.
- b) van de geadopteerde:
- 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De adoptiedienst is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die het verwerkt.

De persoonsgegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De persoonsgegevens in dossiers die niet resulteren in een

adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject. In het kader van de zevenjarige bewaartermijn, worden de betreffende persoonsgegevens, waar mogelijk, gepseudonimiseerd.

§3. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, verwerkt ter uitvoering van de taak, vermeld in artikel 10, van dit decreet en ter uitvoering van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, de volgende categorieën van persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- 3° persoonlijkheidskenmerken;
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6° woningkenmerken;
- 7° fysieke gegevens;
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9° gegevens over het huidig huwelijk, het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11° gegevens over de loopbaan;
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14° afbeeldingen;
- 15° raciale of etnische gegevens;
- 16° gegevens over het seksuele leven;
- 17° gegevens over het opleidingsniveau;
- 18° gegevens over de talenkennis;
- 19° gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 20° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 21° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22° rijksregisternummer.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd. Waar mogelijk worden deze gegevens gepseudonimiseerd.

§4. Het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1 van dit decreet, verwerkt de volgende categorieën van persoonsgegevens als de

verwerking noodzakelijk is om de taak, vermeld in artikel 15/1, §1, 1°, en artikel 15/2 van dit decreet, uit te voeren:

- 1° van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige betrekking;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over het seksuele leven;
 - q) gegevens over het opleidingsniveau;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - u) gegevens over de filosofische of de religieuze overtuigingen.
 - v) rijksregisternummer;
 - w) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 2° van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - k) afbeeldingen;
 - l) beeldopnames;
 - m) raciale of etnische gegevens;
 - n) gegevens over het schoolcurriculum;
 - o) gegevens over de talenkennis;
 - p) rijksregisternummer;
 - q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- 3° van de afstandsouder:
 - a) identificatiegegevens;

- b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
- c) gegevens over het opleidingsniveau;
- d) persoonlijkheidskenmerken;
- e) raciale of etnische gegevens;
- f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- i) gegevens over de loopbaan;
- j) gegevens over het seksuele leven;
- k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- m) afbeeldingen.

In het kader van de taak, vermeld in artikel 15/1, §1, 2°, van dit decreet worden de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, gepseudonimiseerd.

Naar aanleiding van de publicatie van de adviezen die volgen uit artikel 15/1, §1, 2°, van dit decreet, kunnen de identificatiegegevens en gegevens over de huidige betrekking van de leden van het Adviescomité, alsook van de betrokken onafhankelijk deskundigen, vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden worden verwerkt.

De verwerking van persoonsgegevens gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§5. Het Steunpunt Adoptie kan ter uitvoering van de taak, vermeld in artikel 7, §2, 2° en 3°, van dit decreet de volgende categorieën van persoonsgegevens verwerken:

- 1° van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - e) gegevens over het seksuele leven;
 - f) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 2° van de geadopteerde:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het opleidingsniveau;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over het seksuele leven;
 - i) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;

- j) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 3° van de afstandsouder:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het opleidingsniveau;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over het seksuele leven;
 - h) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - i) afbeeldingen.

In het kader van de taak, vermeld in artikel 5, artikel 7, §2, 6°, en artikel 7, §4, 2°, van dit decreet, worden de identificatiegegevens en het rijksregisternummer van de kandidaat-adoptant verwerkt.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, 2° en 3°, van dit decreet, worden zeven jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 5 en artikel 7, §4, 2°, van dit decreet worden zeven jaar bewaard na afronding van de voorbereiding.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/2. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende categorieën persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- 1° met Steunpunt Adoptie de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant, in het kader van de taak, vermeld in artikel 20, §2, 1°, punt a) en c) van dit decreet;
- 2° met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord;
- 3° met de familierechtbank:
 - a) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek;

- b) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 5° met de federale centrale autoriteit de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1° tot 3° van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord;
- 6° met de vergunde adoptiedienst de gegevens, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, 1° tot 3° van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14, artikel 15, §1, eerste lid, 4°, artikel 15, §1, vierde lid, §3, 1° tot 3°, §5, 1° en 2°, §6 en §8 en artikel 15/2, §1 en §2 van dit decreet;
- 7° met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1° tot 3°, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5, 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag;
- 8° met het agentschap, de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, punt a) en 3°, a), punt 1) en 10),, van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag.

§2. De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 15, §1, eerste lid, 1°, §3, 1°, 3° en 4°, §4, 2° en 7°, en artikel 15/2, §1, eerste lid en §2, eerste lid, van dit decreet de persoonsgegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet uit met de bevoegde autoriteit voor adoptie in het herkomstland.

§3. De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 15, §4, 7°, van dit decreet de persoonsgegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet uit met het afstammingscentrum.

Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/3. De vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, verwerken ter uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant en meer specifiek:

- 1° Voor uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 1° tot 5°, van dit decreet, de identificatiegegevens en rijksregisternummer van de kandidaat-adoptant;

- 2° Voor uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 6°, van dit decreet, de volgende categorieën van persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:
- a) identificatiegegevens;
gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
 - b) persoonlijkheidskenmerken;
 - c) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - d) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - e) woningkenmerken;
 - f) fysieke gegevens;
 - g) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - h) gegevens over het huidige huwelijk, het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - i) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - j) gegevens over de loopbaan;
 - k) gegevens over de organisatie van het werk;
 - l) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - m) afbeeldingen;
 - n) raciale of etnische gegevens;
 - o) gegevens over het seksuele leven;
 - p) gegevens over het opleidingsniveau;
 - q) gegevens over de talenkennis;
 - r) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - s) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - t) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - u) rijksregisternummer.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De vergunde organisaties zijn verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 1° tot 5°, van dit decreet, worden bewaard tot zeven jaar na de afronding of stopzetting van het voorbereidingstraject, vermeld in artikel 4, §1, van dit decreet. Waar mogelijk worden deze gegevens gepseudonimiseerd.

De gegevens die worden verzameld in het kader van de opdracht, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 6°, van dit decreet, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd”.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan met de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in artikel 4, §2, van dit decreet, en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, de gegevens uit, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1°, van dit decreet, in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 1° tot 5°, van dit decreet en de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2° en 3°, van dit decreet in het kader van het onderzoek naar de geschiktheid om te adopteren, vermeld in artikel 4, §1, tweede lid, 6°, van dit decreet.”

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg

Art. 36. In artikel 7, §2, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° het uitreiken van het attest, vermeld in artikel 14, §1;”;

2° in het eerste lid wordt punt 8° opgeheven;

3° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De voormelde bijkomende taken kunnen vertrekken vanuit de pleegzorggerelateerde expertise van een dienst voor pleegzorg en hebben niet noodzakelijk rechtstreeks betrekking op pleegzorg.”;

4° er worden een derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“De Vlaamse Regering kan een subsidie toekennen aan een dienst voor pleegzorg om de taken, vermeld in het eerste en tweede lid, uit te voeren.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de bijkomende taken voor pleegzorg, vermeld in het tweede lid, en voor de subsidie, vermeld in het derde lid.”.

Art. 37. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 7/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7/1. §1. Kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van dit decreet, willen krijgen en kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;

- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° onderzoeken van de geschiktheid.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering vaststelt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 38. In artikel 14, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de zinnen “De dienst voor pleegzorg neemt op basis van de in artikel 7, § 2, eerste lid, 3°, vermelde screening binnen een redelijke termijn een schriftelijke gemotiveerde beslissing over de toekenning of de weigering van een attest. Hierbij geldt dat de dienst een attest toekent indien het kandidaat-pleeggezin of pleeggezin aan de volgende voorwaarden voldoet:” vervangen door de zinnen “Een organisatie als vermeld in artikel 7/1, §2, maakt in het kader van de beoordeling van de geschiktheid die deel uitmaakt van het voortraject, vermeld in artikel 7/1, §1, een rapport op en verleent een advies aan de dienst voor pleegzorg over de toekenning of weigering van een attest als vermeld in paragraaf 1. De dienst kent een attest als vermeld in paragraaf 1, toe als het kandidaat-pleeggezin of pleeggezin aan de volgende voorwaarden voldoet:”.

Art. 39. In artikel 15, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt de zin “De dienst voor pleegzorg raadpleegt dit register in het kader van de screening als bedoeld in artikel 7, § 2, eerste lid, 3°.” vervangen door de zin “De organisatie, vermeld in artikel 7/1, §2, raadpleegt het voormelde register in het kader van het voortraject, vermeld in artikel 7/1, §1.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015

Art. 40. In het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Aanmelding en voortraject”.

Art. 41. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt het opschrift van afdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 2. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 42. Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 5. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren;
- 6° onderzoeken van de geschiktheid.

Het voortraject, vermeld in het eerste lid, behelst het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, met inbegrip van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, worden verder uitgewerkt door het agentschap in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt.

§2. Het voortraject, vermeld in paragraaf 1, wordt gevolgd bij een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt.

De Vlaamse Regering bepaalt de subsidie en de subsidievoorwaarden voor de vergunde organisatie of organisaties, vermeld in het eerste lid.

§3. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1 is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 43. Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 44. In artikel 7 van hetzelfde decreet worden de woorden “de voorbereidingssessies” vervangen door de zinsnede “het voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 45. Artikel 8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 8. De kandidaat-adoptant die wil overgaan tot de adoptie van een gekend kind en de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, van het oud

Burgerlijk Wetboek, moet volgen, wordt doorverwezen naar het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet.

De kandidaat-adoptant ontvangt na de afronding van het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet, het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2° van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-3 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 46. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 3, dat bestaat uit artikel 11 en 12, opgeheven.

Art. 47. In artikel 20, 2°, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “Steunpunt Adoptie, de inning van de bijdragen van de kandidaat-adoptanten in de kosten van de voorbereiding en de doorverwijzing naar een dienst voor maatschappelijk onderzoek” vervangen door de zinsnede “voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 48. Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 49. In artikel 22 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “21, § 2” vervangen door de zinsnede “21, tweede lid, 1°”;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 50. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 23 en 24, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 51. De zelfstandige adopties waarvoor het Vlaams Centrum voor Adoptie op het ogenblik van de inwerkingtreding van artikel 28 van dit decreet een onderzoek naar een adoptietraject in het herkomstland heeft opgestart, met het oog op de goedkeuring ervan, worden door diezelfde instantie afgewerkt.

Iedere kandidaat-adoptant die op het moment van de inwerkingtreding van artikel 28 van dit decreet beschikt over de goedkeuring, vermeld in het eerste lid, sluit een overeenkomst met de vergunde adoptiedienst met het oog op de adoptiebegeleiding, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie.

Art. 52. Artikel 3 tot en met 10, artikel 34, artikel 35, artikel 36, 1° en 2°, en artikel 37 tot en met 47 van dit decreet treden in werking op 31 december 2025.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.417/1
van 27 maart 2024

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie’

Op 22 januari 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, wat betreft de begeleiding bij interlandelijke adoptie en het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg en het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015, wat betreft de invoering van een gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 15 maart 2024. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Annelies D’ESPALLIER, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES en Ilse ANNÉ, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Lise VANDENHENDE, auditeur, en Peter SCHOLLEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 maart 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt een aantal hervormingen door te voeren inzake interlandelijke adoptie en brengt daartoe diverse wijzigingen aan in een aantal decreten betreffende deze of ermee verband houdende aangelegenheden.

3.1. *Wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 (artikelen 2 tot 35 van het voorontwerp)* – De wijzigingen die het voorontwerp beoogt aan te brengen in het decreet van 20 januari 2012 ‘houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen’ (hierna “decreet van 20 januari 2012” genoemd) strekken er in de eerste plaats toe een gezamenlijk voortraject in te voeren voor kandidaten voor interlandelijke adoptie van kinderen, binnenlandse adoptie van kinderen en pleegzorg. In dat voortraject wordt het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, geïntegreerd. Het voortraject moet worden gevolgd bij een daartoe vergunde organisatie. Nadat het is afgerond ontvangt de kandidaat-adoptant het attest vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek.

Aangezien het volgens de ontworpen regeling de bedoeling is dat het voortraject aangeboden wordt door de daartoe vergunde organisaties, wordt het organiseren van de voorbereiding bedoeld in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek geschrapt uit de lijst van taken van het Steunpunt Adoptie en worden de artikelen 5, 6 en 9, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 die betrekking hebben op de voorbereiding georganiseerd door het Steunpunt Adoptie opgeheven. Artikel 10 van hetzelfde decreet inzake het maatschappelijk onderzoek wordt, gelet op de beoogde integratie van het maatschappelijk onderzoek in het voortraject, eveneens opgeheven, net zoals de verwijzing naar dat artikel in de voorwaarden waaraan de erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek op grond van artikel 11 van hetzelfde decreet moet voldoen.

Andere wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 strekken ertoe zelfstandige interlandelijke adopties niet meer toe te laten. Daartoe bevat het ontworpen artikel 14, eerste lid, van het decreet (artikel 13 van het voorontwerp) een verplichting, in plaats van een mogelijkheid, voor geschikt verklaarde kandidaat-adoptanten om beroep te doen op een adoptiedienst. Ook worden bepalingen opgenomen die strekken tot opheffing van de definitie van een zelfstandige adoptie in artikel 3, 7°, van het decreet (artikel 2, 2°, van het voorontwerp), van de huidige regeling inzake de zelfstandige adoptie zoals die is opgenomen in artikel 24 van het decreet (artikel 28 van het voorontwerp) en van een strafbepaling met betrekking tot het niet naleven van die regeling (artikel 30, 2°, van het voorontwerp). In de nieuwe taakomschrijving van het Vlaams Centrum voor

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van decreet wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Adoptie en de Vlaamse adoptieambtenaar wordt evenmin nog melding gemaakt van de hypothese van de zelfstandige adoptie (artikelen 24 en 26 van het voorontwerp). Er wordt in een overgangsregeling voorzien voor lopende zelfstandige adoptietrajecten (artikel 51 van het voorontwerp).

Aan sommige wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 ligt de bedoeling ten grondslag om voortaan nog slechts met één vergunde adoptiedienst te werken en om de taken daaromtrent van het Vlaams Centrum voor Adoptie en de erkennings- en financieringsvoorwaarden van de vergunde adoptiedienst aan te passen teneinde te voorkomen dat interlandelijke adopties tot stand komen om andere redenen dan het belang van het kind (bijvoorbeeld om financiële redenen; zie in het bijzonder artikel 19 van het voorontwerp).

Tegelijk wordt meer ingezet op zorg en begeleiding doorheen het hele adoptietraject en wordt naar een voldoende betrokkenheid van de adoptiedienst gestreefd gedurende het hele opgroeien van het adoptiekind. Om die redenen wordt de terminologie aangepast van “adoptiebemiddeling” naar “adoptiebegeleiding” (zie in het bijzonder de artikelen 2, 1°, 11 en 12 van het voorontwerp) en strekt de nieuwe taakomschrijving van, enerzijds, de vergunde adoptiedienst en, anderzijds, het Vlaams Centrum voor Adoptie ertoe de contacten met de buitenlandse overheden zoveel als mogelijk van overheid tot overheid te laten verlopen en wordt de vergunde adoptiedienst gestimuleerd om zich, onder toezicht van het Vlaams Centrum voor Adoptie, toe te leggen op zorg en begeleiding van de verschillende betrokkenen bij de adopties doorheen het hele adoptietraject (zie in het bijzonder de artikelen 15, 20 en 24 van het voorontwerp).

Er wordt een nieuw orgaan opgericht, het “Adviescomité interlandelijke adoptie”, dat advies zal verlenen in zowel concrete adoptiedossiers als over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten (artikelen 16 en 17 van het voorontwerp).²

Daarnaast wordt de taakomschrijving van de Vlaamse adoptieambtenaar aangepast (artikel 26 van het voorontwerp), wordt de bestaande, maar om de in de memorie van toelichting vermelde redenen niet toegepaste regeling tot erkenning van trefgroepen opgeheven (zie in het bijzonder artikel 27 van het voorontwerp) en wordt het decreet van 20 januari 2012 aangevuld met een nieuw hoofdstuk 10/1 omtrent de verwerking van persoonsgegevens (artikelen 31 tot 35 van het voorontwerp).

3.2. *Wijzigingen van het decreet van 29 juni 2012 (artikelen 36 tot 39 van het voorontwerp)* – In het decreet van 29 juni 2012 ‘houdende de organisatie van pleegzorg’ worden een aantal wijzigingen aangebracht die gelijklopend zijn met de wijzigingen die het voorontwerp bevat inzake interlandelijke adoptie. Zo wordt het gezamenlijk voortraject ingeschreven voor kandidaten voor interlandelijke adoptie van kinderen, binnenlandse adoptie van kinderen en pleegzorg, en moet dit traject worden gevolgd bij een daartoe vergunde organisatie. De taken van de diensten voor pleegzorg worden aangepast rekening houdend met deze verschuiving.

² Aan het bestaan van het in artikel 20, § 8, van het decreet van 20 januari 2012, vermelde Vlaams Centrum voor Adoptie komt een einde.

3.3. *Wijzigingen van het decreet van 3 juli 2015 (artikelen 40 tot 50 van het voorontwerp)* – Ook in het decreet ‘Binnenlandse adoptie’ van 3 juli 2015 worden een aantal wijzigingen aangebracht die gelijklopend zijn met wijzigingen die het voorontwerp in het decreet van 20 januari 2012 beoogt aan te brengen op het vlak van de interlandelijke adoptie. Zo wordt een gezamenlijk voortraject ingevoerd dat niet meer aangeboden wordt door het Steunpunt Adoptie, maar door daartoe vergunde organisaties. Daarnaast worden de bestaande bepalingen met betrekking tot het maatschappelijk onderzoek opgeheven, gelet op de integratie daarvan in het voortraject. Tevens wordt de regeling tot erkenning van trefgroepen opgeheven en worden de bepalingen met betrekking tot de Vlaamse adoptieambtenaar en het raadgevend comité bij het Vlaams Centrum voor Adoptie aangepast aan de wijzigingen die in dat verband worden aangebracht in het decreet van 20 januari 2012.

4. Het voorontwerp bevat een overgangsbepaling in verband met lopende zelfstandige adoptietrajecten (artikel 51) en een bepaling die de inwerkingtreding van de artikelen van het voorontwerp met betrekking tot het gezamenlijk voortraject uitstelt tot 31 december 2025 (artikel 52).

BEVOEGDHEID

5. Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, reeds eerder heeft uiteengezet, vormt de adoptie een aangelegenheid waarvan sommige aspecten behoren tot de federale bevoegdheid en andere tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Uitgangspunt is dat de federale overheid bevoegd is voor het bepalen van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan.³ Die bevoegdheid strekt zich mede uit tot het domein van de adoptie.

De federale overheid is aldus bevoegd voor het bepalen van de voorwaarden voor adoptie, en van de vormen, de gevolgen en de herroeping van de adoptie. Uit de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in verband met de bijstand aan personen, meer bepaald inzake het gezinsbeleid en de jeugdbescherming⁴, kan worden afgeleid dat de gemeenschappen daarentegen bevoegd zijn om regels vast te stellen in verband met de hulp, de begeleiding en de bijstand die verleend kan worden aan kandidaat-adoptanten en adoptanten, en aan kandidaat-geadopteerden en geadopteerden. De gemeenschappen zijn in het kader van de adoptie met andere woorden bevoegd voor drie domeinen, zijnde de voorbereiding, de bemiddeling en de nazorg.⁵

³ Zie de uitzondering vermeld in artikel 5, § 1, II, 6°, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ dat als een federale aangelegenheid omschrijft “de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn door het Burgerlijk Wetboek en de wetten tot aanvulling ervan”.

⁴ Artikel 5, § 1, II, 1° en 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁵ Zie adv.RvS 25.913/8 van 21 januari 1997 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 15 juli 1997 ‘inzake interlandelijke adoptie’, punt 1 onder “Bevoegdheid” (*Parl.St.* VI.Parl. 1996-97, nr. 677/1); adv.RvS 33.294/3 van 12 november 2002 over een voorstel van decreet ‘houdende regeling van de interlandelijke adoptie’, opm. 3.1 (*Parl.St.* VI.Parl. 2001-02, nr. 956/4); adv.RvS 38.458/3 van 26 mei 2005 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 15 juli 2005 ‘tot regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen’, opm. 4 (*Parl.St.* VI.Parl. 2004-05, nr. 371/1); adv.RvS 38.623/VR/V van 19 juli 2005 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 19 april 2006 ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de

Aangezien het bepalen van de procedureregels voor de hoven en rechtbanken tot de residuaire federale bevoegdheid behoort,⁶ staat het ook aan de federale wetgever om de gerechtelijke adoptieprocedure te regelen.

6.1. In het licht van de voorgaande principes werd er door de Raad van State, afdeling Wetgeving, reeds uitdrukkelijk op gewezen dat “[h]et [...] aan de federale overheid [staat] om te bepalen of een adoptie al dan niet door bemiddeling van een adoptiedienst tot stand gebracht *moet* worden. In zoverre de federale overheid effectief in een keuzemogelijkheid voor de kandidaat-adoptanten voorziet, kunnen de gemeenschappen daarop inspelen, en met name de bemiddeling inhoudelijk regelen.”⁷

In het voorontwerp van decreet wordt voorzien in de verplichte tussenkomst van een adoptiedienst en wordt een einde gemaakt aan de mogelijkheid tot zelfstandige adoptie. Aan de gemachtigde werd gevraagd op welke bevoegdheidsrechtelijke grondslag de gemeenschappen daarvoor beroep kunnen doen. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Wij zien de wettelijke grond in wat u zelf aanhaalt ‘de gemeenschappen zijn bevoegd voor drie domeinen: de voorbereiding, bemiddeling en nazorg’ en dus artikel 5, §1, II, 1° en 6° BWHI. Het feit dat de Vlaamse Regering ervoor gekozen heeft om zelfstandige adopties af te schaffen, behoort tot de ‘regeling van de bemiddeling’ en verandert geenszins iets aan het burgerrechtelijk statuut en de hoedanigheidsvoorwaarden van de adoptiebetrokkenen, wat een federale materie uitmaakt. De bepaling dat adoptiebemiddeling in principe enkel kan gebeuren met omkadering (psycho-sociale en praktische ondersteuning van zowel kandidaat-ouders als het kind dat geplaatst wordt) van een erkende adoptiedienst heeft enkel betrekking op de wijze waarop de gemeenschap zorg en begeleiding organiseert voor deze specifieke doelgroep.

Los van de bemiddeling, is het aan de centrale autoriteiten inzake adoptie van de gemeenschappen om goedkeuring te verlenen aan de samenwerking met een bepaald herkomstland (kanaalonderzoek), alsook in te staan voor de goedkeuring kindtoewijzing, zoals dit voorzien is in het Haags Adoptieverdrag en aan de gemeenschappen gedelegeerd is in het oud BW.

De Vlaamse Gemeenschap kan er geenszins toe gehouden zijn om een adoptieparcours uit te werken voor adopties die zonder bemiddeling van een adoptiedienst tot stand komen. Het verder organiseren van zelfstandige adopties zou immers, o.a. tot

Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie’ opm. 3 (*Parl.St.* Kamer 2005-06, nr. 2157/1); adv.RvS 49.091/2/VR van 25 januari 2011 over een wetsvoorstel ‘tot aanvulling van artikel 346-2 van het Burgerlijk Wetboek, inzake de geschiktheid om te adopteren’, punt 2 onder “Bevoegdheid” (*Parl.St.* Senaat 2010, nr. 5-167/2); adv.RvS 59.944/2-3 van 28 september 2016 over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 6 juli 2017 ‘houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie’, punt 1.2 met betrekking tot titel II van het betrokken voorontwerp (*Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 2259/1).

⁶ Zie GwH 12 november 2020, nr. 145/2020, B.5.4.

⁷ Zie het reeds vermelde adv.RvS 33.294/3 van 12 november 2002, opm. 5.2 (eigen cursivering); vgl. GwH 10 januari 2001, nr. 2/2001, B.4.1-B.4.2, waarin het feit dat er geen verplichting werd opgelegd aan de kandidaat-adoptanten, die vrij bleven al dan niet beroep te doen op de diensten van een tussenpersoon, bepalend was om aan te nemen dat er via de erkenningsregeling voor adoptie-instellingen in de Franse Gemeenschap geen voorwaarde werd toegevoegd voor adoptie.

gevolg kunnen hebben dat kandidaat-adoptanten aan ‘kanaalshopping’ gaan doen en derwijze de goedgekeurde samenwerkingen van de adoptiedienst met de gescreende herkomstlanden omzeilt. Deze werkwijze past niet meer in de herziene visie op interlandelijke adoptie waar van meet af aan wordt ingezet op de grondige voorbereiding van de kandidaat-adoptanten en geadopteerden en meer intensieve zorg en begeleiding na voltrekking van de adoptie. De regeling van hulp en begeleiding aan (kandidaat-)adoptanten en (kandidaat-)geadopteerden behoort eveneens tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.”

Het door de gemachtigde verstrekte antwoord ten spijt dient de afdeling Wetgeving vast te stellen dat, doordat het beroep op een vergunde adoptiedienst voor kandidaat-adoptanten verplicht wordt gemaakt, niet louter het aanbod van begeleiding wordt geregeld, maar dat op die wijze tevens het tot stand komen van de adoptie daarvan afhankelijk wordt gemaakt. Er wordt zodoende een voorwaarde toegevoegd voor de totstandkoming van adopties waarvoor evenwel enkel de federale overheid bevoegd is.

De decreetgever is niet bevoegd om een einde te maken aan de mogelijkheid tot zelfstandige interlandelijke adopties. Dit impliceert dat de bepalingen van het voorontwerp waarin wordt uitgegaan van een verplichting tot zelfstandige interlandelijke adoptie niet ongewijzigd in het voorontwerp kunnen worden behouden. Dit is het geval voor het ontworpen artikel 14, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 13 van het voorontwerp) in de mate dat geschikt verklaarde kandidaat-adoptanten ertoe worden verplicht om beroep te doen op een adoptiedienst, voor de bepalingen die strekken tot opheffing van de definitie van een zelfstandige adoptie in artikel 3, 7°, van het voornoemde decreet (artikel 2, 2°, van het voorontwerp) en van de huidige regeling inzake de zelfstandige adoptie zoals die is opgenomen in artikel 24 van hetzelfde decreet (artikel 28 van het voorontwerp) alsook van een strafbepaling met betrekking tot het niet naleven van die regeling (artikel 30, 2°, van het voorontwerp). Ook de bepalingen met betrekking tot de nieuwe taakomschrijving van het Vlaams Centrum voor Adoptie en de Vlaamse adoptieambtenaar waarin evenmin nog melding wordt gemaakt van de hypothese van de zelfstandige adoptie (artikelen 24 en 26 van het voorontwerp) en de overgangsregeling met betrekking tot de lopende zelfstandige adoptietrajecten (artikel 51 van het voorontwerp) zullen niet als zodanig in het voorontwerp kunnen worden gehandhaafd.

6.2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft er in het verleden ook op gewezen dat de gemeenschappen weliswaar bevoegd zijn voor de organisatie van de opleiding, maar dat het de federale overheid is die van de geschiktheid van kandidaat-adoptanten om te adopteren een voorwaarde voor de adoptie kan maken, in welk geval het ook aan die overheid toekomt om te bepalen wat die geschiktheid precies inhoudt en hoe ze moet worden aangetoond.⁸

In dat verband werd aan de gemachtigde gevraagd op welke wijze de “integratie” van het maatschappelijk onderzoek vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek in het voortraject voor kandidaten voor een interlandelijke of binnenlandse adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, binnen de bevoegdheden van de gemeenschappen valt in te passen. In de voornoemde wetsbepalingen wordt immers uitgegaan van twee duidelijk onderscheiden stappen in

⁸ Zie in het bijzonder het reeds vermelde adv.RvS 49.091/2/VR van 25 januari 2011, punt 2 onder “Bevoegdheid”.

het adoptietraject, zijnde die inzake de “voorbereiding” en die inzake het “maatschappelijk onderzoek”. De gemachtigde deelde wat dat betreft het volgende mee:

“De rechtsgrond is vervat in artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie dat bepaalt dat de gemeenschappen een of meer diensten ter beschikking stelt aan de familierechtbank ter uitvoering van de maatschappelijke onderzoeken die worden bevolen door de familierechtbank overeenkomstig o.a. artikel 1231-1/4 Ger.W. Het is de bedoeling om het onderzoek naar de geschiktheid van de kandidaat-adoptanten mee te nemen in het gezamenlijk voortraject pleegzorg-adoptie, voor zover dit natuurlijk door de familierechtbank bevolen wordt. Met de integratie in het gezamenlijk voortraject wil de decreetgever vermijden dat het onderzoek naar de screening een apart gegeven in de procedure blijft. De huidige bewoording in het ontwerp van decreet impliceert o.i. niet dat de voorwaarden van de relevante wetsartikelen in het oud BW en Ger.W. niet gerespecteerd dienen te worden. Eventueel kan aan de betreffende bepaling in het ontwerp van decreet worden toegevoegd dat het voortraject, **in voorkomend geval**, het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek behelst en dit om aan te geven dat de bevoegdheid tot bevel van dat onderzoek geenszins tot de bevoegdheid van de gemeenschap behoort.”

Het is volgens de afdeling Wetgeving vanuit bevoegdheidsrechtelijk oogpunt op zich niet problematisch dat de onderscheiden stappen in het adoptieproject door de decreetgever worden geïntegreerd in een voortraject voor zover elk van deze stappen effectief wordt uitgevoerd overeenkomstig het door de federale wetgever geregelde verloop van de gerechtelijke adoptieprocedure.

De federale overheid is bevoegd voor het regelen van de gerechtelijke adoptieprocedure en heeft de voorbereiding bedoeld in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, enerzijds, en het maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 346-1/2 van hetzelfde wetboek, anderzijds, als twee van elkaar onderscheiden stappen geconcipieerd.

Dit valt om te beginnen af te leiden uit de in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, voorkomende zinsnede waaruit blijkt dat kandidaat-adoptanten de voorbereiding moeten volgen “[v]ooraleer over hun geschiktheid wordt geoordeeld”, en uit de omschrijving daarin van de inhoud van die voorbereiding “die meer bepaald de informatie inhoudt over de stappen in de procedure, de juridische en de andere gevolgen van de adoptie, en over de mogelijkheid en het nut van nazorg na de adoptie”.⁹

Voorts doet de opeenvolging van de verschillende procedurestappen in het Gerechtelijk Wetboek in de procedure inzake de geschiktheid om te adopteren ervan blijken dat de familierechtbank het maatschappelijk onderzoek pas beveelt binnen dertig dagen na het verzoek bedoeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek,¹⁰ waarbij de laatstgenoemde bepaling

⁹ Het betreft een citaat van artikel 346-2 van het oud Burgerlijk Wetboek, maar de tekst van artikel 361-1 van hetzelfde wetboek is sterk gelijkend.

¹⁰ Zie artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek.

vereist dat bij het verzoekschrift het attest wordt gevoegd waaruit blijkt dat de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding werd gevolgd.¹¹

Het is derhalve problematisch dat de door de decreetgever beoogde “integratie” gepaard zou gaan met een vervaging tussen het maatschappelijk onderzoek in de zin van de artikelen 1231-1/4 of 1231-6 van het Gerechtelijk Wetboek, en de voorbereiding waarin wordt voorzien in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en dat bij decreet zou worden ingewerkt op de door de federale wetgever gewilde verhouding of opeenvolging tussen de betrokken procedurestappen in de adoptieprocedure.¹²

Zo komt het niet aan de decreetgever toe om af te wijken van de regel volgens dewelke een maatschappelijk onderzoek door de familierechtbank wordt bevolen op basis van een verzoekschrift waarbij een attest dient te worden gevoegd waaruit blijkt dat de door de bevoegde gemeenschap georganiseerde voorbereiding werd gevolgd. Het verkrijgen van dergelijk attest kan door de decreetgever niet afhankelijk worden gemaakt van het reeds doorlopen hebben van een maatschappelijk onderzoek aangezien dit ertoe zou leiden dat het doorlopen van dat onderzoek door de decreetgever zou worden geconcipieerd als een voorwaarde waarvan de bevoegdheid van de familierechtbank afhankelijk zou worden gemaakt wat evenwel niet spoort met de federale bevoegdheidsuitoefening.

De wijze van “integratie” van de onderscheiden procedurestappen in het “gezamenlijk voortraject”, zoals geregeld in de ontworpen bepalingen onder de artikelen 5, 37 en 42 van het voorontwerp, dient in het licht van hetgeen voorafgaat te worden herzien.

ALGEMENE OPMERKINGEN

7. De stellers van het voorontwerp dienen sommige onderdelen van de ontworpen regeling aan een bijkomend onderzoek te onderwerpen vanuit bevoegdheidsrechtelijk oogpunt (zie de randnummers 6.1 en 6.2). Daarenboven behoeven bepaalde aspecten van de beoogde hervorming van de adoptieregeling nog een substantiële invulling.¹³ Afgezien van de vaststelling dat de diepgang van het onderzoek van het voorontwerp door de afdeling Wetgeving daardoor wordt beïnvloed, wordt de ontworpen regeling zelf daardoor een stuk minder toegankelijk en dreigt de coherentie van sommige bepalingen van het voorontwerp erdoor op het eerste gezicht minder

¹¹ Daarnaast is het zo dat op grond van de federale regels het maatschappelijk onderzoek in het kader van een binnenlandse adoptie van een kind niet steeds zal gebeuren in een afzonderlijke voorafgaande procedure en dus niet steeds bevolen zal worden op grond van artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek (zie artikel 346-1/1, tweede en derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek) en dat dit zelfs niet steeds verplicht is (zie artikel 346-1/2, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en artikel 1231-6, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek). Het door de gemachtigde in dat verband geformuleerde voorstel tot wijziging van het ontworpen artikel 5, § 1, derde lid, van het decreet van 3 juli 2015, is trouwens evenmin van aard om op dat punt de bezwaren op te vangen in verband met de overeenstemming van de ontworpen regeling met de federale procedureregels inzake adoptie.

¹² Afgezien nog van de vraag of het begrip “gezamenlijk voortraject” in de door de decreetgever beoogde context voldoende duidelijk weergeeft dat erin niet uitsluitend wordt gerefereerd aan het stadium van de loutere voorbereiding die zou voorafgaan aan de procedure voor de familierechtbank.

¹³ Zo staat bijv. nog niet vast welke organisaties het geïntegreerde voortraject inzake adoptie en pleegzorg zullen aanbieden, noch door welk orgaan in de toekomst het maatschappelijk onderzoek zal worden uitgevoerd.

evident te zijn.¹⁴ De stellers van het voorontwerp dienen zich hiervan bewust te zijn en de tekst van het voorontwerp waar mogelijk aan te passen of te specificeren in het licht van wat voorafgaat.

8.1. Als gevolg van de ontworpen wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 wordt aan diverse instellingen een eigen rol toebedeeld in het kader van de procedure inzake interlandelijke adoptie. Op bepaalde punten is de aldus ontworpen rolverdeling evenwel minder duidelijk en lijken zelfs overlappingsen niet te zijn uitgesloten. Het reeds onder randnummer 7 vermelde gegeven dat sommige aspecten van de regeling alsnog onvoldoende zijn uitgewerkt, is daar niet vreemd aan.

8.2. Zo werd de gemachtigde gevraagd naar de verhouding tussen de op grond van het ontworpen artikel 4, § 2, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 5 van het voorontwerp) te vergunnen organisaties, en de dienst voor maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 11 van hetzelfde decreet.

Op het eerste gezicht en afgaande op de naamgeving van de “dienst voor maatschappelijk onderzoek”, organiseren de op grond van het ontworpen artikel 4, § 2, van het decreet van 20 januari 2012 vergunde organisaties de voorbereiding en voert de erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek dit onderzoek uit. Niettemin leidt de ontworpen integratie van het maatschappelijk onderzoek in het voortraject tot verwarring over de taakverdeling.¹⁵

Met toepassing van het ontworpen artikel 4, § 2, van het decreet van 20 januari 2012 wordt het voortraject, waarvan overeenkomstig het ontworpen artikel 4, § 1, van het decreet, het maatschappelijk onderzoek deel zou uitmaken, gevolgd bij “een organisatie of organisaties die het agentschap heeft vergund in overeenstemming met de vergunningsvoorwaarden en conform de vergunningsprocedure die de Vlaamse Regering bepaalt”. Het ontworpen artikel 27/3, eerste lid, 2°, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 34 van het voorontwerp) geeft bovendien een uitgebreide opsomming van persoonsgegevens die deze organisaties zouden kunnen verwerken in het kader van de doelstelling “geschiktheid onderzoeken”. Het bestaande artikel 10 van het decreet van 20 januari 2012 met betrekking tot het maatschappelijk onderzoek en de verwijzing daarnaar in de takenlijst van de dienst voor maatschappelijk onderzoek worden opgeheven (artikelen 9 en 10 van het voorontwerp). Zodoende lijkt het maatschappelijk onderzoek te zullen worden gevoerd door de voornoemde organisatie of organisaties.

Nochtans blijft daarnaast de erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, § 1, van het decreet van 20 januari 2012 bestaan en wordt de verwerking van de betrokken persoonsgegevens ook ten aanzien van deze dienst vermeld in het ontworpen artikel 27/1, § 3, van het voornoemde decreet (artikel 32 van het voorontwerp). In deze laatste bepaling wordt overigens ook nog verwezen naar artikel 10 van het decreet, waarvan artikel 9 van het voorontwerp de opheffing beoogt.

¹⁴ Zie de opmerkingen onder de randnummers 8.1 tot 8.5, wat de taakverdeling tussen sommige instellingen betreft die een rol spelen bij de interlandelijke adoptie, en wat de gegevensverwerking betreft onder de randnummers 9.4.1 e.v.

¹⁵ Deze opmerking wordt geformuleerd onder voorbehoud van de bevoegdheidsrechtelijke problematiek zoals die in dit advies wordt opgeworpen.

Op de vraag wie onder de ontworpen regeling de maatschappelijke onderzoeken zal uitvoeren en wat de taken van de erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek op dat vlak nog zijn, antwoordde de gemachtigde:

“Het moet nog concreet worden uitgezocht welke organisatie(s) valt onder de ‘vergunde organisatie(s)’ die vergund worden voor het voortraject en op welke wijze de beoordeling van de geschiktheid en het maatschappelijk onderzoek zal gebeuren. De artikelen 9 en 10 van het ontwerp treden overigens pas in werking op 31 december 2025. Minstens tot die tijd moet de dienst voor maatschappelijk onderzoek haar huidige taken kunnen uitvoeren en hiervoor moeten de opgesomde persoonsgegevens verwerkt worden.

Artikel 9 dat artikel 10 van het decreet houdende regeling van de interlandelijke adoptie schrapt, treedt pas in werking op 31 december 2025. Tot die tijd moet de dienst voor maatschappelijk onderzoek haar huidige taken kunnen uitvoeren. Mogelijks blijft de dienst ook in het kader van het gezamenlijk voortraject de maatschappelijke onderzoeken naar de geschiktheid uitvoeren. Om die reden werd ervoor gekozen om de dienst te laten bestaan.”

In zover het de bedoeling is de mogelijkheid open te houden dat de dienst voor maatschappelijk onderzoek het maatschappelijk onderzoek ook na 31 december 2025 nog kan uitvoeren, blijkt dit niet uit de tekst van het voorontwerp: de artikelen 10 en 11, § 3, 6°, van het decreet van 20 januari 2012 worden daarentegen opgeheven vanaf 31 december 2025. Het voorontwerp van decreet vergt op dit punt nog een bijkomend onderzoek met het oog op het waarborgen van de coherentie van de ontworpen regeling.

8.3. Ook met betrekking tot de verhouding tussen de opdrachten van het Steunpunt Adoptie en die van het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen vragen rijzen. Waar deze instellingen op het eerste gezicht duidelijk onderscheiden, maar complementaire rollen hebben te vervullen, kan evenwel enige verwarring ontstaan doordat de algemene omschrijving van de opdracht van het Vlaams Centrum voor Adoptie in het ontworpen artikel 20, § 1, tweede lid, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 24 van het voorontwerp)¹⁶, quasi-identiek is aan één van de opdrachten van het Steunpunt Adoptie zoals omschreven in het bestaande artikel 7, § 2, 3°, van het voornoemde decreet, en die erin bestaat om te “fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders”.

De gemachtigde werd om toelichting verzocht omtrent deze overlapping van opdrachten van de betrokken instellingen. De gemachtigde deelde in dat verband het volgende mee:

“De bepaling toont aan dat alle adoptiebetrokkene(n) in een adoptieprocedure zich zowel tot Steunpunt Adoptie als VCA kunnen wenden om adoptiegerelateerde zaken bespreekbaar te maken. Zowel Steunpunt Adoptie als VCA dienen een onafhankelijke en objectieve houding aan te nemen in het adoptiebeleid waarin wordt gestreefd om de belangen van alle betrokkene(n) te behartigen. De expliciete toevoeging bij de taken van VCA als aanspreekpunt, tracht ook tegemoet te komen aan een betere toegankelijkheid nu tot op heden een gevoel van schroom of angst heerst om zich te wenden tot de autoriteit.”

¹⁶ Het ontworpen artikel 20, § 1, tweede lid, van het decreet van 20 januari 2012, luidt: “Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.”

Het strekt tot aanbeveling om deze verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

8.4. Ook de verhouding tussen het Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst zou duidelijker moeten worden geregeld. Op het eerste gezicht hebben ook deze twee instellingen duidelijk onderscheiden, maar complementaire rollen: het Steunpunt Adoptie als kennis-, vormings- en expertisecentrum, en de vergunde adoptiedienst als verstrekker van begeleiding en nazorg in individuele adoptiedossiers.

Als verantwoording van de door de Gegevensbeschermingsautoriteit overmatig geachte lijst van persoonsgegevens die het Steunpunt Adoptie zou kunnen verwerken op grond van het ontworpen artikel 27/1, § 5, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 32 van het voorontwerp), wordt er echter in de memorie van toelichting bij het voorontwerp op gewezen dat het Steunpunt Adoptie wat betreft (na)zorg niet louter fungeert als doorverwijzingscentrum maar ook effectief (na)zorg biedt aan de geadopteerde, de (kandidaat-)adoptant en de afstandsouder. Deze laatste taakstelling valt evenwel niet uit artikel 7, § 2, van het voornoemde decreet af te leiden, maar wordt in het ontworpen artikel 15 van hetzelfde decreet (artikel 15 van het voorontwerp), toevertrouwd aan de vergunde adoptiedienst.

Aan de gemachtigde werd gevraagd of het effectief de bedoeling is dat zowel het Steunpunt Adoptie als de vergunde adoptiedienst individuele (na)zorg kunnen aanbieden. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Het is de bedoeling dat beide instellingen nazorg aanbieden, zeker nu de beleidskeuze gemaakt is om slechts één dienst voor interlandelijke adoptie te vergunnen. Het kan voorkomen dat een vertrouwensband met de adoptiedienst of de nazorgmedewerkers binnen de dienst ontbreekt. Indien er slechts één adoptiedienst werkzaam is, is het belangrijk om het adoptiegezin en de geadopteerde een alternatief te bieden wanneer de verhoudingen onherstelbaar ontwricht zijn.

Evenwel moet enige nuance worden aangebracht in de nazorg die door de adoptiedienst en door Steunpunt wordt aangeboden.

De nazorg die vanuit de adoptiedienst gebeurt is voornamelijk ingegeven vanuit de zorg omtrent de hechting van het kind in het gezin, meteen na kennismaking, aankomst in België en daarna. De dienst zal vanuit haar kennis van het kinddossier ook reeds voor de afreis naar het betrokken herkomstland, indien nodig, een nazorgplan opstellen waarmee het adoptiegezin in België aan de slag kan gaan. Het betreft dan bijvoorbeeld advies rond experts die de familie best consulteert, maar ook contactopname met scholen en CLB's om bepaalde afspraken te maken. Verder zijn er ook de nazorgverplichtingen t.a.v. het herkomstland die moeten nagekomen worden. De adoptiedienst verzorgt huisbezoeken aan het gezin en stelt minstens de rapporten op die door het herkomstland opgelegd worden in het kader van verplichte nazorg. Door de intensieve contacten met zowel het adoptiegezin als de opgelopen ervaring en kennis van de werking in de herkomstlanden én de adoptiethematiek, is de adoptiedienst de meest aangewezen organisatie hiervoor.

De nazorg die door Steunpunt Adoptie wordt verzorgd is niet zozeer gebonden aan voorgaande intensieve contacten met de adoptiebetrokkenen en herkomstlanden en zal eerder ad hoc, op vraag van de hulpzoekende worden verleend. Steunpunt zal hierin een minder pro-actieve houding aannemen en het gezin slechts benaderen wanneer hiertoe vraag is vanuit het gezin of de betrokkene. Naast het aanbod van vrijwillige individuele

nazorg, verzorgt Steunpunt ook algemene workshops en vormingen inzake adoptie en gerelateerde onderwerpen wat o.i. eveneens ressorteert onder nazorg in brede zin.

Het is overigens in het kader van de individuele nazorg dat Steunpunt mogelijks de persoonsgegevens verwerkt die worden opgesomd in het ontwerp, doch dit zal niet op consequente wijze gebeuren.”

In het antwoord van de gemachtigde wordt het onderscheid verduidelijkt tussen de nazorg die wordt geboden door het Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst. Nu blijkt dat het Steunpunt Adoptie wel degelijk ook individuele nazorg kan aanbieden, wordt die taak het best uitdrukkelijk opgenomen in de opsomming van de taken van het Steunpunt in artikel 7, § 2, van het decreet van 20 januari 2012. Het verdient bovendien aanbeveling om het onderscheid tussen deze nazorg en de nazorg die wordt geboden door de vergunde adoptiedienst te verduidelijken in de memorie van toelichting bij het voorontwerp. Door middel van het expliciteren van de taak inzake individuele nazorg in artikel 7, § 2, van het voornoemde decreet, zou tevens een duidelijker onderscheid kunnen worden gemaakt tussen de mogelijke gegevenswerking door het Steunpunt Adoptie in het kader van de individuele nazorg respectievelijk de nazorg in brede zin. Verder in dit advies zal immers worden vastgesteld dat de gegevensverwerking waarin het voorontwerp op dit punt voorziet, als overmatig voorkomt voor de taak van nazorg in brede zin.

8.5. Een laatste aspect van de onderlinge verhoudingen tussen de instellingen die zijn betrokken bij de interlandelijke adoptie en dat kan nopen tot de nodige verduidelijking, heeft betrekking op de respectieve bevoegdheden van het Vlaams Centrum voor Adoptie en het Adviescomité interlandelijke adoptie op het vlak van de *matching* van een kind aan een kandidaat-adoptant. Op het eerste gezicht ligt de beslissingsbevoegdheid omtrent de *matching* bij het Vlaams Centrum voor Adoptie en geeft het Adviescomité enkel advies. Het ontworpen artikel 15/2, § 1, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 17 van het voorontwerp), doet ervan blijken dat het Vlaams Centrum voor Adoptie in de in die paragraaf behandelde hypothese op een gemotiveerde wijze kan afwijken van het advies van het Adviescomité. In het ontworpen artikel 15/2, § 2, van het voornoemde decreet, wordt echter niet bepaald welk gevolg gegeven moet worden aan het standpunt van het Adviescomité over het voorgelegde voorstel van plaatsing.

De gemachtigde bevestigde dat het de bedoeling is dat de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid ook in de hypothese van het ontworpen artikel 15/2, § 2, van het decreet van 20 januari 2012 bij het Vlaams Centrum voor Adoptie ligt. Aangezien die bedoeling niet valt af te leiden uit de tekst van de ontworpen bepaling, zal deze op dat punt moeten worden geëxpliciteerd.

9.1.1. Het voorontwerp van decreet bevat diverse bepalingen die een verwerking van persoonsgegevens impliceren. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd.

Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen

enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in de wet of het decreet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de Raad van State, afdeling Wetgeving, van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.¹⁷

9.1.2. Het is niet duidelijk of en in welke bepaling van het ontworpen hoofdstuk 10/1 van het decreet van 20 januari 2012 (“Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens”; artikelen 31 tot 35 van het voorontwerp) de personen worden aangeduid die toegang hebben tot de verwerkte gegevens. Daarentrent om nadere toelichting verzocht, deelde de gemachtigde het volgende mee:

“Ervan uitgaande dat u met deze vraagstelling doelt op de personen/instanties aan wie de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens kan doorgeven, verwijzen we naar artikel 33 en 35 van het ontwerp dat de uitwisseling van de persoonsgegevens door de verwerkingsverantwoordelijken regelt.”

In de ontworpen artikelen 27/2 en 27/4 van het decreet van 20 januari 2012 (artikelen 33 en 35 van het voorontwerp) wordt inderdaad bepaald met welke instanties bepaalde gegevens door het Vlaams Centrum voor Adoptie en de vergunde adoptiedienst worden uitgewisseld. Daarnaast wordt voor de verwerking van persoonsgegevens door het Vlaams Centrum voor Adoptie, door de vergunde adoptiedienst, de dienst voor maatschappelijk onderzoek, het Adviescomité interlandelijke adoptie en het Steunpunt Adoptie, aangegeven wie de verwerkingsverantwoordelijke is. Er wordt echter niet gespecificeerd welke categorie van personen toegang heeft tot de verwerkte persoonsgegevens en wie aldus ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke de gegevens verwerkt. Het voorontwerp zou op dat punt moeten worden aangevuld.

9.2.1. In artikel 5, lid 1, c), van de verordening (EU) nr. 2016/679 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna “AVG” genoemd), wordt bepaald dat de verwerking van persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moet zijn tot wat noodzakelijk is

¹⁷ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119, opm. 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

voor de doeleinden waarvoor de gegevens worden verwerkt. Dit is het beginsel van de “minimale gegevensverwerking”.

Niet alle taken van algemeen belang vereisen noodzakelijkerwijze de verwerking van persoonsgegevens, of van een grote hoeveelheid daarvan, terwijl in diverse opsommingen van de ontworpen artikelen 27/1 en 27/3 van het decreet van 20 januari 2012 (artikelen 32 en 34 van het voorontwerp) voor veel taken van de erin beoogde instellingen lange lijsten van te verwerken categorieën van persoonsgegevens worden opgenomen.

Aan de gemachtigde werd gevraagd om toe te lichten waarom met betrekking tot bepaalde van de taken van de betrokken instellingen een dergelijke omvangrijke gegevensverwerking noodzakelijk wordt geacht in het licht van de nagestreefde doelstelling. Meer in het bijzonder werd dergelijke vraag aan de gemachtigde voorgelegd met betrekking tot de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie (ontworpen artikel 27/1, § 1, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012), de vergunde adoptiedienst (ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, van het voornoemde decreet), en het Adviescomité interlandelijke adoptie (ontworpen artikel 27/1, § 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012).

Het verdient aanbeveling om de antwoorden die de gemachtigde aan de afdeling Wetgeving verstrekke met betrekking tot de omvang en de noodzaak van de gegevensverwerking door elk van de voornoemde instellingen of met betrekking tot door hen uitgevoerde taken, te integreren in de commentaar die bij de desbetreffende bepalingen wordt verstrekt in de memorie van toelichting bij het voorontwerp. Uitgangspunt dient daarbij steeds te zijn dat kan worden aangetoond dat enkel gegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn om de doelstelling te bereiken die aan een concrete taakstelling ten grondslag ligt.

9.2.2. De vraag naar de noodzaak om bepaalde persoonsgegevens te verwerken in het licht van de doelstelling dringt zich des te meer op voor de verwerking van de persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of indicaties met betrekking tot de gezondheid, of iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid vallen af te leiden.

Overeenkomstig artikel 9, lid 1, van de AVG is de verwerking van persoonsgegevens “waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid” verboden, tenzij aan één van de voorwaarden vermeld in artikel 9, lid 2, van de AVG voldaan is.

Uit het voorontwerp blijkt dat beroep wordt gedaan op artikel 9, lid 2, g) van de AVG, op grond waarvan de verwerking van dergelijke bijzondere categorieën van persoonsgegevens toegelaten is wanneer “de verwerking [...] noodzakelijk [is] om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen

worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene”.

In die context rijst de vraag waarom de verwerking van bepaalde gegevens noodzakelijk is in het licht van het nagestreefde doel.

Voor de raciale of etnische gegevens blijkt duidelijk uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp waarom de verwerking van deze gegevens noodzakelijk is in het kader van de adoptieprocedure.

Dit is evenwel niet het geval voor gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen of gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid. Hoewel de Raad van State, afdeling Wetgeving, redenen kan zien waarom de verwerking van deze persoonsgegevens noodzakelijk is in het kader van de adoptieprocedure, verdient het niettemin aanbeveling om dit te verduidelijken in de memorie van toelichting.

Dergelijke verduidelijking in de memorie van toelichting kan evenwel niet volstaan voor de verwerking van gegevens over het seksuele leven van de kandidaat-adoptant of de afstandsouder (ontworpen artikelen 27/1 en 27/3 van het decreet van 20 januari 2012; artikelen 32 en 34 van het voorontwerp). De betrokken categorie van gegevens zal immers preciezer moeten worden afgebakend in de tekst van het voorontwerp ermee rekening houdend dat uit de door de gemachtigde in dat verband verstrekte uitleg volgt dat met het begrip “gegevens over het seksuele leven” niet zozeer wordt bedoeld op de seksualiteitsbeleving als zodanig, doch wel op de relevante relationele en seksuele voorgeschiedenis die tot een zorg- of ondersteuningsnood kunnen leiden of die een invloed kunnen hebben op de *matching*.¹⁸

Bij het afbakenen van het begrip “gegevens over het seksuele leven” in de tekst van het voorontwerp dient er wel op te worden toegezien dat voldoende duidelijk is welk verschil dan bestaat met het begrip “gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven” die met betrekking tot de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder in bepaalde gevallen kunnen worden verwerkt en waarvan eveneens melding wordt gemaakt in de ontworpen artikelen 27/1 en 27/3 van het decreet van 20 januari 2012.¹⁹

Wat betreft het Steunpunt Adoptie dient bovendien te worden verduidelijkt dat – zoals door de gemachtigde werd uiteengezet – deze gegevens enkel kunnen worden verwerkt wanneer het Steunpunt zijn taak inzake individuele nazorg uitoefent in het geval van specifieke nazorgvragen van de betrokkenen (zie ook randnummer 8.4).

¹⁸ De gemachtigde deelde in dat verband nog het volgende mee: “De verwerking van seksuele gegevens wekt mogelijks de indruk op dat een omschrijving gebeurt van de consumptie van de relatie, doch dit is geenszins het geval. Het begrip ‘seksuele leven’ gaat verder dan de gegevens over de huidige of vorige vorm van samenleven of huwelijk en betreft dus eerder de relationele verhoudingen van de betrokken kandidaat-adoptant”. Duidelijkheidshalve zou kunnen worden overwogen om, benevens een meer nauwkeurige afbakening van het betrokken begrip in de tekst van het voorontwerp, in de memorie van toelichting tevens een aantal voorbeelden op te nemen van de beoogde “relationele verhoudingen”.

¹⁹ Deze opmerking geldt des te meer daar in de commentaar die in de memorie van toelichting wordt gegeven bij de artikelen 31 tot 33 van het voorontwerp wordt vermeld dat “de categorie ‘gegevens over het seksuele leven’ (...) betrekking [heeft] op de relationele situatie van de kandidaat-adoptant(en) en een relaas omtrent de totstandkoming van die relatie”.

9.2.3. Uit de door de gemachtigde verstrekte toelichting blijkt dat de doelstelling die ten grondslag ligt aan de verwerking van nog andere persoonsgegevens dan die inzake “het seksuele leven” noopt tot een aanpassing van de tekst van het voorontwerp.

9.2.3.1. De gemachtigde verstrekte omtrent de taak van de vergunde adoptiedienst in verband met het melden van de aankomst van het kind in België aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, 5°, van het decreet van 20 januari 2012), de volgende verduidelijking:

“De verwerking voor deze taak kan beperkt worden tot verwerking van de identificatiegegevens van de geadopteerde. Het ontwerp zal aangepast worden.”

Er wordt akte genomen van deze intentie.

9.2.3.2. Met betrekking tot de taken van Steunpunt Adoptie om op te treden als informatiepunt inzake nazorg, om expertise rond adoptie te bevorderen bij het bestaande hulpverleningsaanbod, om een netwerk op te zetten met bestaande adoptiesensitieve algemene en gespecialiseerde welzijns- en gezondheidsdiensten, en om te fungeren als aanspreek- en oriëntatiepunt voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders (ontworpen artikel 27/1, § 5, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012), blijkt uit het antwoord van de gemachtigde dat het Steunpunt Adoptie zowel op vraag individuele nazorg kan verlenen als nazorg in de brede zin (in het kader van onder meer workshops). In het ontworpen artikel 27/1, § 5, eerste lid, van het voornoemde decreet, wordt geen onderscheid gemaakt tussen beide types nazorg, terwijl niet kan worden ingezien waarom de verwerking van dermate veel persoonsgegevens noodzakelijk is in het kader van de nazorg in brede zin. Zoals reeds aangegeven onder randnummer 8.4 dient een onderscheid tussen deze vormen van nazorg te worden gemaakt in het ontworpen artikel 27/1, § 5, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012.

9.2.3.3. Met betrekking tot de vraag waarom afbeeldingen en beeldopnames van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder moeten worden verwerkt door het Vlaams Centrum voor Adoptie, de vergunde adoptiedienst, de dienst voor maatschappelijk onderzoek en het Adviescomité interlandelijke adoptie, gaf de gemachtigde de volgende toelichting:

“De dienst voor maatschappelijk onderzoek verwerkt geen afbeeldingen of beeldopnames. Zij staat in voor de voorgaande screening van de (kandidaat)-adoptieouders die een uitwisseling van kinddossiers voorafgaat.

De verwerking door VCA, de adoptiedienst en het Adviescomité is gerechtvaardigd om diverse redenen. Aan de hand van afbeeldingen en beeldopnames kunnen bepaalde medische aandoeningen of uiterlijke kenmerken worden afgeleid die mogelijks niet helemaal stroken met de omschrijving in het verslag van het kind of de afstandsouder. Daarnaast is de verwerking van deze gegevens ook relevant in het kader van identificatie. Verder kunnen personen met een psychosociale en/of medische vorming uit beeldopnames bepaalde motorische en medische handelingen of psychologische noden afleiden die het medisch advies en het advies over de psychosociale adoptabiliteit van het kind drastisch kan beïnvloeden.”

In het licht van het aangehaalde antwoord dient, wat de dienst voor maatschappelijk onderzoek betreft, de vermelding “afbeeldingen” onder punt 14° van het ontworpen artikel 27/1,

§ 3, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, te worden geschrapt.²⁰ Wat de andere diensten betreft, strekt het tot aanbeveling om de door de gemachtigde gegeven duiding op te nemen in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

9.3. De bewaartermijn van persoonsgegevens dient zich evenredig te verhouden tot het doeleinde waarvoor de gegevens worden verwerkt. Indien dit niet het geval is, kan van een ongeoorloofde inmenging worden gewaagd in het recht op eerbiediging van het privéleven van de personen wier persoonsgegevens worden verwerkt.²¹

In de memorie van toelichting bij het voorontwerp wordt de eeuwigdurende bewaartermijn van door het Vlaams Centrum voor Adoptie te verwerken gegevens met betrekking tot een adoptiedossier dat resulteert in een adoptiebeslissing (ontworpen artikel 27/1, § 1, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012), verantwoord met verwijzing naar de noodzaak om inzage van en toegang tot de gegevens te verzekeren voor de geadopteerde en zijn nakomelingen die hun familiegeschiedenis willen reconstrueren. Aan de gemachtigde werd gevraagd of dergelijke verantwoording wel opgaat voor alle gegevens in de betrokken dossiers en of ter zake niet in een zekere afbakening van de bewaartermijn moet worden voorzien. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Een adoptiedossier is zodanig complex opgebouwd dat nooit duidelijk afgebakend kan worden welke persoonsgegevens in bepaalde documenten/attesten aan bod komen. Per herkomstland verschilt de opbouw van een adoptiedossier en het is aldus onmogelijk om hierin in regelgeving te differentiëren. Om die reden is ervoor gekozen om te voorzien in de meest ruime verwerking daar in bepaalde adoptiedossiers zeer veel informatie voorhanden zal zijn en in andere dossiers wat minder. Bovendien is het belangrijk dat de geadopteerde een volledig beeld verkrijgt van de documenten die zijn uitgewisseld in de totstandkoming van de adoptie en de periode ervoor of erna. Het kan niet de bedoeling zijn dat individuen binnen de centrale autoriteiten discretionair zullen beslissen over het vernietigen van bepaalde documenten die de geadopteerde aanbelangt.

Voor de reconstructie van de eigen familiegeschiedenis zijn ook zeker beeldopnamen en afbeeldingen van onschatbare waarde voor de geadopteerde. Naar analogie kan worden gedacht aan een biologisch kind dat teruggrijpt naar geboortefoto's, jeugdfoto's of familiefoto's om herinneringen op te rakelen of zich een beeld wenst te vormen over personen die men nooit gekend heeft doch wel geregeld aan bod komt in verhalen.”

Aan de gemachtigde werd ook gevraagd om toe te lichten waarom voor het bewaren van gegevens door het Steunpunt Adoptie een bewaartermijn van zeven jaar als een redelijke termijn zou moeten worden beschouwd (ontworpen artikel 27/1, § 5, vierde lid, van het decreet van 20 januari 2012). De gemachtigde deelde in dat verband het volgende mee:

“De gegevens die worden bewerkt in adoptiedossiers die niet resulteren in een plaatsing of adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard, net zoals de gegevens die de dienst voor maatschappelijk onderzoek verwerkt. Deze termijn is ingegeven vanuit artikel 32 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën dat bepaalt dat alle boekhoudstukken

²⁰ De nummering van de daarop volgende onderdelen van de opsomming in het ontworpen artikel 27/1, § 3, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 zal dan uiteraard moeten worden aangepast.

²¹ Zie o.m. GwH 23 november 2023, nr. 154/2023, B.30 tot B.35.

methodisch worden bewaard gedurende de termijnen, vermeld in artikel III.86, vierde lid van het Wetboek van Economisch Recht. Dat laatste artikel bepaalt dat de verantwoordingsstukken methodisch opgeborgen en zeven jaar bewaard worden, in origineel of in afschrift. Vanuit uniformiteitsoverwegingen wordt deze termijn van zeven jaar als standaard gehanteerd, m.u.v. eventuele andersluidende bepalingen.

De gegevens die Steunpunt Adoptie verwerkt in het kader van (na)zorgvragen worden tot zeven jaar, te rekenen vanaf de laatst gestelde vraag in het kader van een dossier bewaard. De gegevens die worden verzameld in het kader van de organisatie van de voorbereiding worden zeven jaar bewaard, te rekenen vanaf de afronding van de voorbereiding. In dit laatste geval betreft het de identificatiegegevens en het rijksregister van de kandidaat-adoptant aangezien dit overeenkomstig artikel 5 van het decreet wordt opgenomen in het attest van voorbereiding dat Steunpunt Adoptie dient op te maken en aan te leveren. In geval van een eventuele procedure tot verlenging van de geschiktheid, dient de kandidaat-adoptant een duplicaat van het attest van voorbereiding neer te leggen bij de familierechtbank en om die reden is de bewaring gedurende een zekere periode gerechtvaardigd.”

Het verdient aanbeveling om de beide aangehaalde verantwoordingen van de gehanteerde bewaartermijnen in de memorie van toelichting bij het voorontwerp op te nemen.

9.4.1. Het beoordelen van het systeem van gegevensverwerking door de onderscheiden instellingen die optreden in de loop van de adoptieprocedure kan uiteraard slechts op een adequate wijze gebeuren indien wordt uitgegaan van een voldoende actuele (randnummer 9.4.2) en coherente omschrijving van de taken van de desbetreffende instellingen (randnummer 9.4.3), waarbij rekening wordt gehouden met het globale regelgevende kader (randnummer 9.4.4) en foutieve verwijzingen naar de beoogde categorieën van te verwerken gegevens worden vermeden (randnummer 9.4.5).

9.4.2. De verwerking van persoonsgegevens kan uiteraard enkel noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een taak van algemeen belang wanneer de betrokken instelling nog met die taak belast is. Als dat niet meer het geval is, kan er voor die taak niet in een gegevensverwerking door de daarmee niet meer belaste instantie voorzien worden. Het voorontwerp dient op dit punt nog aan een bijkomend onderzoek te worden onderworpen.

Zo wordt in het ontworpen artikel 27/1, § 3, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 32 van het voorontwerp), verwezen naar artikel 10 van dat decreet om de taak aan te duiden ter uitvoering waarvan de erkende dienst voor maatschappelijk onderzoek gegevens zou moeten verwerken (zie ook randnummer 8.2). Het is evenwel de bedoeling dat het voornoemde artikel 10 vanaf 31 december 2025 wordt opgeheven (zie artikel 9 van het voorontwerp gelezen in samenhang met artikel 52 ervan). De ontworpen regeling van gegevensverwerking door de dienst voor maatschappelijk onderzoek wordt zo vanaf die datum zonder voorwerp.

Evenzo wordt er in het ontworpen artikel 27/1, § 5, tweede en vijfde lid, van het decreet van 20 januari 2012 in verband met de gegevensverwerking door het Steunpunt Adoptie verwezen naar bepalingen waaromtrent het de bedoeling is dat deze vanaf 31 december 2025 worden opgeheven. Het gaat daarbij in het bijzonder om de artikelen 5 en 7, § 2, 6°, van het voornoemde decreet, waarvan de opheffing wordt beoogd in de artikelen 6 en 7 van het

voorontwerp, en om artikel 7, § 4, 2°, van hetzelfde decreet, dat evenwel geen bestaansreden meer zal hebben als de andere opheffingen uitwerking krijgen.

Ook wat betreft de regels inzake de gegevensuitwisseling dient erover gewaakt te worden dat gegevens uitgewisseld worden met de bevoegde instantie. Zo rijst de vraag of de in het ontworpen artikel 27/2, § 1, 1°, van het decreet van 20 januari 2012 (artikel 33 van het voorontwerp) beoogde gegevensuitwisseling door het Vlaams Centrum voor Adoptie aan het Steunpunt Adoptie met betrekking tot de taak vermeld in het ontworpen artikel 20, § 2, eerste lid, 1°, a), van dat decreet (niet: “artikel 20, § 2, 1°, punt a)”), na 31 december 2025 nog wel zin zal hebben, nu die taak betrekking heeft op de doorverwijzing van kandidaat-adoptanten naar de voorbereiding, die vanaf die datum echter niet langer door het Steunpunt Adoptie zal worden verzorgd.

9.4.3. Er moet worden vermeden dat er overlappingen bestaan tussen de verschillende taken waarvoor in een aparte rubriek de categorieën van persoonsgegevens worden opgesomd die in het kader van de uitoefening van die taken moeten kunnen worden verwerkt. De rechtzoekende kan dan immers niet op een voldoende duidelijke wijze uitmaken welke rubriek op hem van toepassing is, hetgeen nefast is voor de rechtszekerheid.

Er is bijvoorbeeld een dergelijke overlapping in de regeling van de gegevensverwerking door de vergunde adoptiedienst, doordat er in de verschillende punten van het ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, bij de aanduiding van de taken waarop zij betrekking hebben zowel verwezen wordt naar de algemeen omschreven taken van de vergunde adoptiedienst in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, van hetzelfde decreet, als naar onderdelen van de meer concrete uitsplitsing van die taken in de paragrafen 2 tot 4 van dat artikel.²²

De stellers van het voorontwerp dienen de bepalingen met betrekking tot de gegevensverwerking na te kijken op eventuele overlappingen.

9.4.4. In het kader van de nauwkeurigheid van de aanduiding van de te verwerken en uit te wisselen gegevens, dienen de stellers van het voorontwerp ermee rekening te houden dat in het kader van een binnenlandse adoptie het maatschappelijk onderzoek mogelijk bevolen zal worden op grond van artikel 1231-6 van het Gerechtelijk Wetboek. Bovendien zal het moraliteitsonderzoek door het Openbaar Ministerie mogelijk gebeuren op grond van artikel 1231-5 van het Gerechtelijk Wetboek. Het betreft bepalingen waarnaar nu in het voorontwerp niet wordt verwezen als een mogelijke bron van of reden tot uitwisseling van gegevens. De tekst van het voorontwerp lijkt op dat punt toe aan een aanvulling.

9.4.5. Er dient in de ontworpen regeling omtrent de uitwisseling van gegevens uiteraard op toegezien te worden dat wordt verwezen naar de juiste categorie van te verwerken gegevens.

²² Zo heeft punt 4° van het ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 bijvoorbeeld betrekking op onder meer “de taken, vermeld in artikel 15, § 1, 1° tot 4°”, terwijl ook punt 3° van artikel 27/1, § 2, eerste lid, betrekking heeft op niet enkel de taken vermeld in artikel 15, § 1, eerste lid, 1°, maar ook in onder meer artikel 15, § 4, 3°, dat een nadere uitwerking is van de taak tot het verstrekken van zorg bedoeld in artikel 15, § 1, eerste lid, 3°.

Zo wordt in het ontworpen artikel 27/2, § 2, van het decreet van 20 januari 2012 met betrekking tot een gegevensuitwisseling door de vergunde adoptiedienst met diensten bevoegd voor adoptie in de herkomstlanden, voor het omschrijven van de uit te wisselen gegevens verwezen naar een bepaling over gegevensverwerking door het Vlaams Centrum voor Adoptie, met name naar het ontworpen artikel 27/1, § 1, eerste lid, 2° en 3°, van dat decreet. De gemachtigde bevestigde dat deze laatste verwijzing foutief is en moet worden vervangen door een verwijzing naar het ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, 4°, van het betrokken decreet.

10. In een aantal artikelen van het voorontwerp worden aan het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie bepaalde niet-regelgevende bevoegdheden toegewezen (zie de artikelen 5, 19, 20, 37 en 42 van het voorontwerp).

Overeenkomstig het beginsel van de scheiding der machten en de artikelen 8 en 20 van de reeds genoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980 staat het aan de Vlaamse Regering om haar organisatie en werking, alsook de organisatie en de werking van haar administratieve diensten te regelen. Door rechtstreeks niet-regelgevende bevoegdheden toe te wijzen aan de administratie grijpt de decreetgever in op het prerogatief van de Vlaamse Regering. Ook de delegaties van individuele bevoegdheid zijn derhalve in de eerste plaats zaak van de Vlaamse Regering. De decreetgever dient het toewijzen ervan aan de Vlaamse Regering over te laten, die op haar beurt de aangelegenheid vervolgens kan delegeren aan het agentschap.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

11. In het ontworpen artikel 4, § 1, vierde lid, van het decreet van 20 januari 2012, wordt bepaald dat het programma en de inhoud, de minimumduur en de werkwijze van het voortraject verder worden uitgewerkt door het agentschap²³ “in overeenstemming met de bepalingen die de Vlaamse Regering bepaalt”.

Bij het uitvoeren van de aldus aan haar verleende bevoegdheid zal de Vlaamse Regering niet alleen moeten rekening houden met de door de bevoegde federale overheid omschreven inhoud van de voorbereiding bedoeld in de artikelen 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, maar zal zij ook voldoende precieze bepalingen moeten aannemen, zodat het agentschap enkel nog detailmatige beslissingen moet nemen.

De toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een administratie die geen politieke verantwoordelijkheid draagt ten opzichte van een democratisch verkozen vergadering is immers in principe ontoelaatbaar, omdat afbreuk wordt gedaan aan het beginsel van de eenheid van verordenende macht en aan het beginsel van de politieke verantwoordelijkheid van de ministers.

²³ Zijnde het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie (artikel 3, 13°, van het decreet van 20 januari 2012).

Enkel wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben, kan een dergelijke delegatie worden aanvaard.

Artikel 7

12. Artikel 7 van het voorontwerp strekt tot het aanpassen van de lijst van taken van het Steunpunt Adoptie die is opgenomen in artikel 7, § 2, van het decreet van 20 januari 2012, aan het gegeven dat de voorbereiding van de kandidaat-adoptanten zal worden geboden door de organisaties die met toepassing van het ontworpen artikel 4, § 2, van het voornoemde decreet, zijn vergund. Daartoe wordt artikel 7, § 2, 6°, van dat decreet opgeheven.

De vraag rijst of ook het bepaalde in artikel 7, § 4, 2°, van hetzelfde decreet, moet worden opgeheven. In het betrokken punt 2° wordt immers bepaald dat, om erkend te blijven of om een hernieuwing van zijn erkenning te verkrijgen, het Steunpunt Adoptie onder meer elke adoptant die door het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt doorverwezen voor het volgen van een voorbereidingsprogramma, moet aanvaarden en registreren.

13. De vraag kan worden opgeworpen of ook artikel 7, § 2, 2°, van het decreet van 20 januari 2012, nog moet worden aangepast, rekening houdend met de geplande opheffing van de bepalingen van dat decreet met betrekking tot de trefgroepen. In artikel 7, § 2, 2°, van het decreet, wordt immers het Steunpunt Adoptie onder meer opgedragen om een netwerk op te zetten met bestaande adoptiesensitieve algemene en gespecialiseerde welzijns- en gezondheidsdiensten “en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten”.

Artikel 13

14. In het ontworpen artikel 14, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012, wordt de Vlaamse Regering er onder meer toe gemachtigd nadere regels vast te leggen over “de bijdrage in de kosten van het adoptietraject”. Aangezien deze bijdrage de tegenprestatie lijkt te zijn voor een dienst die wordt geleverd ten voordele van de afzonderlijk beschouwde belastingplichtige, lijkt deze bijdrage beschouwd te moeten worden als een retributie. Het gegeven dat de betaling van de bijdrage eventueel moet gebeuren aan een derde die zelf geen overheidsinstantie is, doet daaraan geen afbreuk: opdat artikel 173 van de Grondwet toepasselijk zou zijn, is het immers voldoende dat de betaling door de overheid wordt opgelegd.

Om die reden dient er in het voorontwerp te worden aangegeven in welke gevallen in de loop van het adoptietraject en door wie een bijdrage moet betaald worden. De gevallen waarin retributies verschuldigd zijn en door wie deze verschuldigd zijn, dienen immers in een decretale bepaling te worden geregeld, net zoals de eventuele gevallen van vrijstelling of vermindering.

15. De gemachtigde bevestigde dat de kosten die worden vermeld in het ontworpen artikel 14, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012, dezelfde zijn als de kosten die worden bedoeld in het ontworpen artikel 18, tweede lid, van hetzelfde decreet (artikel 22 van het voorontwerp). Aangezien deze laatste bepaling deel uitmaakt van een afdeling 4, “Kosten van

adoptiebegeleiding en subsidiëring van de adoptiedienst” (artikel 21 van het voorontwerp), zou het logischer zijn om de machtiging van de Vlaamse Regering op het vlak van de betrokken kosten, weg te laten uit het ontworpen artikel 14, derde lid, van het decreet, en daartoe uitsluitend het ontworpen artikel 18, tweede lid, van het decreet, te vervolledigen met de nodige aanvullende bepalingen.

Artikel 15

16. In het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, worden de taken van de vergunde adoptiedienst opgesomd. In het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 2°, wordt melding gemaakt van het “begeleiding bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde”, terwijl het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 3°, het heeft over “zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde”. Het begrip “begeleiding”, in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 2°, wordt nader omschreven in het ontworpen artikel 15, § 3; het begrip “zorg”, vermeld in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 3°, vormt het voorwerp van de opsomming in het ontworpen artikel 15, § 4. Een omschrijving van het begrip “begeleiding”, in de zin van het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 3°, ontbreekt evenwel. Aan de gemachtigde werd daarom gevraagd of het begrip “begeleiding”, in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 2°, een inhoudelijk andere draagwijdte heeft dan het begrip “begeleiding” in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 3°, van het decreet van 20 januari 2012. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“De concrete invulling wordt nader gespecificeerd in paragraaf 2 ev. In ieder geval wordt met de ‘begeleiding’, vermeld in punt 2° eerder bedoeld op een administratieve en procedurele ondersteuning en begeleiding van de kandidaat-adoptant. ‘Zorg en begeleiding’ in punt 3° heeft meer betrekking op de psycho-sociale begeleiding en ondersteuning die de dienst dient aan te bieden aan zowel de (kandidaat-)adoptant als de geadopteerde. Om de terminologie beter te onderscheiden zou het ontwerp op dit punt kunnen aangepast worden door, bijvoorbeeld, in punt 2 het woord ‘begeleiding’ te vervangen door ‘administratieve en procedurele ondersteuning’.”

Aan de gemachtigde werd ook nog gevraagd waarom in het ontworpen artikel 15, § 4, uitsluitend melding wordt gemaakt van het begrip “zorg” en niet van “zorg en begeleiding”, zoals het geval is in het ontworpen artikel 15, § 1, eerste lid, 3°, van het betrokken decreet. De gemachtigde antwoordde:

“Hier is geen specifieke reden voor. Het ontwerp kan aangepast worden zodat dit duidelijker is en er dus wel nog wordt gesproken over ‘zorg en begeleiding’.”

Met de beide voorgaande suggesties van de gemachtigde tot aanpassing van de tekst van het voorontwerp kan worden ingestemd.

17. Het ontworpen artikel 15, § 1, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012, bevat een omschrijving van wat in het tweede lid van dezelfde paragraaf verstaan wordt onder een “intrafamiliale adoptie”. Hieronder valt onder meer de adoptie van een kind dat biologisch verwant is met een adoptiekind van de adoptant of van de adoptanten. In tegenstelling tot wat het geval is voor de hypothese van een kind dat verwant is met de adoptant of zijn partner, wordt ten aanzien

van een kind dat biologisch verwant is met een adoptiekind van de adoptant of van de adoptanten niet gepreciseerd tot welke graad de – in dit geval biologische – verwantschap in aanmerking wordt genomen. Vraag is of de ontworpen bepaling op dit punt daartoe niet het best wordt aangevuld.

18. In het ontworpen artikel 15, § 3, 3°, van het decreet van 20 januari 2012, wordt de adoptiedienst opgedragen om “de voortgang van de individuele adoptiedossiers [te] begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte [te] houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd te verduidelijken wat er precies wordt bedoeld met het “op de hoogte houden” van de kandidaat-adoptant over de gerechtelijke voortgang van het adoptiedossier. De kandidaat-adoptant zal immers zelf partij zijn in de gerechtelijke procedure en als het de bedoeling zou zijn om hiermee de adoptiedienst de mogelijkheid te geven om de kandidaat-adoptant te vertegenwoordigen in de gerechtelijke procedure, zou dat een bevoegdheidsrechtelijk probleem opleveren. Het behoort immers tot de federale bevoegdheid om de regels te bepalen voor de verschijning en vertegenwoordiging van partijen in rechte.²⁴

De gemachtigde antwoordde als volgt:

“Een adoptiedienst komt pas tussen in een adoptieprocedure wanneer de kandidaat-adoptant(en) beschikt over een geschiktheidsvonnis tot adoptie. De gerechtelijke voortgang van het adoptiedossier waarover sprake in het ontwerp heeft geen betrekking op de procedure teneinde geschikt te worden verklaard in België, doch wel op de procedure die desgevallend in het herkomstland wordt gevoerd. Het artikel behelst geenszins de mogelijkheid voor de adoptiedienst om de kandidaat-adoptanten te vertegenwoordigen, doch wel de taak om alle dossiers in de herkomstlanden op te volgen en af te stemmen met de eventuele contactpersonen (waaronder ook advocaten) en de kandidaat-adoptanten hieromtrent op de hoogte te houden.”

Dit antwoord wordt het best geïntegreerd in de memorie van toelichting bij het voorontwerp. Op die wijze wordt dan tevens duidelijker aangegeven dat met de ontworpen bepaling geen afbreuk wordt gedaan aan enige federale bevoegdheid.

19. De inleidende zin van het ontworpen artikel 15, § 5, van het decreet van 20 januari 2012, vermeldt “[d]e ondersteuning aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid”. In het ontworpen artikel 15, § 1, vierde lid, van het voornoemde decreet, is evenwel geen sprake van een “ondersteuning” door de adoptiedienst, maar van een “samenwerking” van de adoptiedienst met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden. Hieromtrent om nadere toelichting verzocht, deelde de gemachtigde het volgende mee:

“Ook hier is geen specifieke reden voor. Indien de Raad van oordeel zou zijn dat een aanpassing in §5 aangewezen is, dan is de term ‘samenwerken’ te verkiezen om derwijze te benadrukken dat de adoptiedienst niet in ondergeschikte verhouding staat ten

²⁴ GwH 16 december 1998, nr. 135/98, B.5.1.

aanzien van het Vlaams Centrum voor Adoptie, maar dat er samen, vanuit een gedeelde visie wordt gewerkt in het kader van internationale samenwerkingen met herkomstlanden.”

Met de suggestie van de gemachtigde om de woorden “ondersteuning aan”, in de inleidende zin van het ontworpen artikel 15, § 5, van het decreet van 20 januari 2012, te vervangen door de woorden “samenwerking met” kan worden ingestemd.

20. Het komt als weinig logisch en coherent over om in het ontworpen artikel 15, § 5, 4°, van het decreet van 20 januari 2012, eenmalig melding te maken van de afkorting “VCA”, terwijl in het betrokken decreet telkens voluit van het “Vlaams Centrum voor Adoptie” wordt gewaagd. Indien het de bedoeling is om het laatstgenoemde Centrum met de afkorting “VCA” aan te duiden, zou dit moeten worden aangegeven in de bepaling van het decreet waarin voor het eerst van dat Centrum melding wordt gemaakt en zou, vervolgens, in de verdere bepalingen van het decreet consequent van de betrokken afkorting gebruik moeten worden gemaakt.

21. Men late het ontworpen artikel 15, § 6, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, op een meer eenvoudige wijze aanvangen als volgt: “De adoptiedienst bezorgt alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de gadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, ...” in plaats van “De adoptiedienst verbindt zich ertoe alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie te bezorgen, ...”.²⁵

Artikel 16

22. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 15/1, § 1, van het decreet van 20 januari 2012, moeten de woorden “die de volgende opdrachten heeft:” worden vervangen door de woorden “dat de volgende opdrachten heeft:”.

23. Aan de gemachtigde werd gevraagd of het Adviescomité interlandelijke adoptie op grond van het ontworpen artikel 15/1, § 1, 2°, van het decreet van 20 januari 2012, benevens door de erin vermelde diensten, ook door het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering om advies zou kunnen worden verzocht over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Dit is momenteel niet voorzien. Deze vorm van adviesverlening wordt in het leven geroepen als alternatief voor de werking / adviesverlening vanuit de kamer adoptie bij het Raadgevend Comité van het Agentschap Opgroeien, die krachtens dit decreet wordt opgeheven.

Naar analogie van de adviezen die werden geformuleerd in de schoot [van] het Raadgevend Comité, werd het initiatief [...] tot adviesverlening in dit ontwerp niet (verder) verruimd tot de Vlaamse Regering of decreetgever. Mocht de decreetgever dit evenwel opportuun achten, lijkt er ons juridisch geen bezwaar om het ontworpen artikel in die zin aan te passen.”

²⁵ Zie ook de Omzendbrief “Wetgevingstechniek” VR 2019/4, aanwijzing 11.

De suggestie van de gemachtigde om de decreetgever de opportuniteit van een ruimere raadplegingsmogelijkheid van het Adviescomité interlandelijke adoptie te laten beoordelen kan uiteraard worden bijgetreden.

24. In het ontworpen artikel 15/1, § 2, van het decreet van 20 januari 2012, wordt de minimale samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie geregeld. Volgens het ontworpen artikel 15/1, § 2, eerste lid, 4°, bestaat dit comité minstens uit “twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie”. In het ontworpen artikel 15/1, § 2, tweede lid, wordt bepaald dat het comité voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, benevens uit de leden die worden opgesomd in het eerste lid van paragraaf 2, ook bestaat uit “minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd of er een verschil bestaat tussen experts in interlandelijke adoptie en deskundigen op het gebied van adoptie, of dat het gewoon de bedoeling is om voor de adviesverlening vermeld in het ontworpen artikel 15/1, § 1, 2°, het aantal onafhankelijke deskundigen te verhogen. De gemachtigde antwoordde als volgt:

“Er is een klein, maar subtiel onderscheid in onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie en onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie. Onder de term ‘onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie’ worden ook begrepen die personen met een expertise die zich eerder situeert op het vlak binnenlandse adoptie (vb. personen die ervaring hebben met begeleiding van eerste ouders / afstandsouders), welke eveneens relevant kan zijn met het oog op adviesverlening rond bepaalde thema’s. De bedoeling is inderdaad om bij de globale adviesverlening beroep te kunnen doen op een ruimer aantal deskundigen, met eventueel ook een iets bredere expertise.”

Duidelijkheidshalve wordt het door de gemachtigde uiteengezette onderscheid tussen de beoogde “deskundigheid” en “expertise” het best nader geduid in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

Artikel 17

25. In het ontworpen artikel 15/2, § 1, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, dient te worden verwezen naar “artikel 361-3, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek” (niet: “artikel 361-3, eerste lid, 2° van het oud Burgerlijk Wetboek”).

Artikel 19

26. Ermee rekening houdend dat er voortaan nog slechts één adoptiedienst zal worden vergund zou in het ontworpen artikel 16, § 1, van het decreet, beter van het vergunnen van “één adoptiedienst” worden melding gemaakt.

27. Luidens het ontworpen artikel 16, § 3, 1°, van het decreet van 20 januari 2012, bestaat één van de voorwaarden voor de adoptiedienst om vergund te blijven of om opnieuw vergund te worden, erin dat hij zijn taken uitvoert “met het oog op het leveren van kwaliteit van

zorg overeenkomstig het decreet van 5 mei 2023 over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin”. De stellers van het voorontwerp dienen ermee rekening te houden dat dit laatste decreet nog niet in werking is getreden. Zolang dit niet is gebeurd dreigt de verplichting, zoals die wordt omschreven in het ontworpen artikel 16, § 3, 1°, onwerkzaam te blijven.²⁶

28. In het ontworpen artikel 16, § 3, 5°, van het decreet van 20 januari 2012, wordt melding gemaakt van de verplichting in hoofde van de adoptiedienst om “het beroepsgeheim in acht [te nemen] ten aanzien van de informatie die hij verkrijgt bij de uitoefening van zijn opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd hoe deze voorwaarde precies dient te worden begrepen. De adoptiedienst moet immers overeenkomstig de ontworpen regeling georganiseerd zijn als een vereniging zonder winstoogmerk of een publiekrechtelijke rechtspersoon en heeft onder meer ook een verplichting tot maximale transparantie en informatiedeling met het Vlaams Centrum voor Adoptie (zie het ontworpen artikel 16, § 3, 7°, van het decreet van 20 januari 2012). Er zou derhalve enige onzekerheid kunnen ontstaan over wie precies aan het beroepsgeheim onderworpen is en op welke gegevens het beroepsgeheim slaat. Gelet op het gegeven dat het beroepsgeheim strafrechtelijk gesanctioneerd wordt, zouden de contouren ervan evenwel ondubbelzinnig moeten zijn uitgetekend. De gemachtigde deelde in dat verband het volgende mee:

“Deze vraag/opmerking is zeker terecht nu het beroepsgeheim de adoptiedienst ook zou verhinderen om in geval van wanpraktijken informatie te delen, bijvoorbeeld. Dit is geenszins de bedoeling en strookt ook niet met de bepaling die u ook aanhaalt, nl. maximale transparantie. Het ontwerp zal dan ook worden aangepast in die zin dat de adoptiedienst niet gebonden is door het beroepsgeheim doch wel dat de individuele medewerkers strikt vertrouwelijk moet[en] omgaan met alle informatie en deze enkel kunnen delen voor zover dit in het decreet of andere wetgeving is voorzien.”

Er kan worden ingestemd met de door de gemachtigde gesuggereerde aanpassing van de tekst van het voorontwerp.

29. Luidens de inleidende zin van het ontworpen artikel 16, § 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, dient de adoptiedienst te beschikken over “een sterk beleidsvoerend vermogen om een kwaliteitsvolle dienstverlening te organiseren”. Uit de door de gemachtigde verstrekte uitleg kan worden afgeleid dat de betrokken verplichting door de adoptiedienst ook zal moeten worden nageleefd om te worden vergund, vergund te blijven en opnieuw te worden vergund. Die bedoeling zou duidelijker tot uitdrukking moeten worden gebracht in de tekst van de ontworpen bepaling. Daartoe zou bijvoorbeeld kunnen worden overwogen om ook naar de betrokken verplichting te refereren in het ontworpen artikel 16, §§ 2 en 3, van het decreet.

30. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 16, § 5, van het decreet van 20 januari 2012, moeten de woorden “, vermeld in paragraaf 2, punt 7°,” worden vervangen door

²⁶ In artikel 20 van het genoemde decreet van 5 mei 2023 wordt de Vlaamse Regering opgedragen om voor iedere bepaling van dat decreet en per sector de datum van inwerkingtreding te bepalen.

de woorden “, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, punt 7°,”. In dezelfde paragraaf moet in punt 4° het woord “inzake” worden vervangen door de woorden “ter zake”.

Artikel 20

31. Aan het einde van het ontworpen artikel 17, § 1, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012, vervange men de zinsnede “... om te voldoende aan de niet-nageleefde bepalingen” door de zinsnede “... om te voldoen aan de niet-nageleefde bepalingen”.

32. Aan de gemachtigde werd gevraagd of aan de in het ontworpen artikel 17, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 20 januari 2012, vermelde hypothese waarin een schorsing of opheffing van de vergunning van de adoptiedienst mogelijk is, niet de precisering “bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is” moet worden toegevoegd, vermits er anders eerst een aanmaning nodig is op grond van het ontworpen artikel 17, § 1, van het decreet.²⁷ Naar het zeggen van de gemachtigde zal de ontworpen bepaling in die zin worden aangevuld.

33. De tweede zin van het ontworpen artikel 17, § 2, tweede lid, van het decreet van 20 januari 2012, luidt:

“Als op de einddatum van de schorsing de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de schorsing verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.”

Aan de gemachtigde werd gevraagd of ook in de aangehaalde zin nog moet worden voorzien in de mogelijkheid tot opheffing van de vergunning. Naar het zeggen van de gemachtigde zal de ontworpen bepaling daartoe inderdaad worden aangevuld. Ook de redactie van de tweede zin van het ontworpen artikel 17, § 2, vijfde lid, moet dan op gelijkaardige wijze worden aangepast.

Artikel 22

34. In het ontworpen artikel 18 van het decreet van 20 januari 2012, wordt bepaald dat de adoptiebegeleiding in principe kosteloos is en dat de kandidaat-adoptant alleen verplicht kan worden om de kosten die rechtstreeks verband houden met zijn adoptietraject, aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie te betalen of om de kosten die verbonden zijn aan de nazorgverplichtingen van de herkomstlanden te betalen aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering wordt opgedragen om de nadere regels en voorwaarden voor de aanrekening van deze kosten te bepalen.

Wat de laatstgenoemde opdracht aan de Vlaamse Regering betreft, kan worden verwezen naar de opmerking onder de randnummers 14 en 15 en de erin gesuggereerde aanvulling van het ontworpen artikel 18 van het decreet. Tevens zouden in deze bepaling duidelijker de

²⁷ Het geval waarin geen gevolg wordt gegeven aan de betrokken aanmaning wordt geregeld in het ontworpen artikel 17, § 2, eerste lid, 2°, van het decreet van 20 januari 2012.

gevallen moeten worden omschreven waarin de betrokken retributie is verschuldigd. De omschrijving van de kosten in het ontworpen artikel lijkt immers ruimer te zijn dan de artikelsgewijze commentaar in de memorie van toelichting laat uitschijnen. Op basis van de aangehaalde voorbeelden in de commentaar lijkt het immers enkel te gaan om de terugbetaling van externe kosten, zoals vertaalkosten of advocatenkosten, die de organen belast met de adoptiebegeleiding voor de kandidaat-adoptant aan derden hebben betaald. Op basis van de omschrijving in het ontworpen artikel lijken ook kosten verbonden aan de eigen werking van de betrokken organen onder het beoogde kostenbegrip te kunnen vallen.²⁸

Gelet op wat voorafgaat, werd aan de gemachtigde gevraagd op welke kosten precies bedoeld wordt in het ontworpen artikel 18 van het decreet van 20 januari 2012. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Het principe blijft dat de adoptiebegeleiding – en bemiddeling op zich kosteloos verloopt, doch dat onkosten die hiermee verband houden wel mogen doorgerekend worden aan het adoptiegezin. Het is de ruimere omschrijving in het decreet die geldt en aldus kunnen ook onkosten die de begeleidende instantie zelf oploopt (zoals verplaatsingen van medewerkers in het kader van huisbezoeken of voor voorbereiding op afreis, etc.) worden doorgerekend aan de kandidaat-adoptant(en).”

Op grond van het aangehaalde antwoord van de gemachtigde lijkt niet bij voorbaat uit te sluiten dat verwarring ontstaat omtrent de gevallen waarin de kostenbijdrage is verschuldigd. Deze gevallen worden dan ook het best nader gepreciseerd in de tekst van de ontworpen bepaling.

Artikel 24

35. In het ontworpen artikel 20, § 2, tweede lid, van het decreet van 20 januari 2012, moet de zinsnede “, vermeld in paragraaf 2, 2°, b) en h),” worden vervangen door de zinsnede “, vermeld in het eerste lid, 2°, b) en h),”.

36. In het ontworpen artikel 20, § 4, eerste lid, 1°, van het decreet van 20 januari 2012, wordt melding gemaakt van “het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus”. De woorden “dan de beleidsdomeinen en beleidsniveaus” lijken hier te moeten worden weggelaten, dan wel dient te worden gespecificeerd welke beleidsdomeinen en beleidsniveaus met deze laatste zinsnede precies worden beoogd.

Artikel 32

37. In het ontworpen artikel 27/1, § 1, eerste lid, 1°, van het decreet van 20 januari 2012, moet de zinsnede “vermeld in artikel 20, § 2, 1°, a), van dit decreet” worden vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 20, § 2, eerste lid, 1°, a), van dit decreet”. De redactie van de inleidende

²⁸ Zoals bijv. de loon- en vervoerskosten verbonden aan een huisbezoek bij een concrete (kandidaat-)adoptant.

zin van het ontworpen artikel 27/1, eerste lid, 2°, 3° en 4°, dient in gelijkaardige zin te worden aangepast.

38. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 27/1, § 2, eerste lid, 3° en 4°, moet worden verwezen naar respectievelijk “artikel 15, § 1, eerste lid, 1°,” en “artikel 15, § 1, eerste lid, 1° tot 4°,” van het decreet (niet: “artikel 15, § 1, 1°” en “artikel 15, § 1, 1° tot 4°”).

39. In het ontworpen artikel 27/1, § 4, derde lid, van het decreet van 20 januari 2012, moeten de woorden “vertegenwoordiger van de pleegzorgsector” allicht worden vervangen door de woorden “vertegenwoordigers van de pleegzorgsector”.

Artikel 37

40. In het ontworpen artikel 7/1, § 1, derde lid, en § 2, eerste lid, van het decreet van 29 juni 2012, wordt melding gemaakt van het “agentschap”. Er moet worden opgemerkt dat, anders dan wat het geval is in artikel 3 van het decreet van 20 januari 2012, wat de interlandelijke adoptie betreft, in het decreet van 29 juni 2012 inzake de pleegzorg, geen definitie is opgenomen van het begrip “agentschap”. Dit kan worden verholpen door de lijst van definities in artikel 2 van het laatstgenoemde decreet aan te vullen met een omschrijving van het beoogde “agentschap”.

Eenzelfde opmerking kan worden gemaakt bij het ontworpen artikel 5 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 (artikel 42 van het voorontwerp). De lijst met definities in artikel 3 van dat decreet zou evenzeer het best worden aangevuld met een omschrijving van het begrip “agentschap”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen

Art. 2. In artikel 3 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, gewijzigd bij de decreten van 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 4° en punt 5° worden vervangen door wat volgt:

- “4° adoptiebegeleiding: het geheel van activiteiten voor de voorbereiding, begeleiding en zorg in het kader van een adoptietraject;
- 5° adoptiedienst: een instelling die door de Vlaamse Regering is vergund, die betrokken is in verschillende fasen van het adoptietraject, en die zorg en begeleiding verstrekt;”;

2° punt 6° en punt 7° worden opgeheven;

3° aan punt 8° wordt de zinsnede „, het oud Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek” toegevoegd;

4° er worden een punt 15° en een punt 16° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “15° federale centrale autoriteit: de federale centrale autoriteit, vermeld in artikel 360-1, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek;
- 16° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Het voortraject en Steunpunt Adoptie”.

Art. 4. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 5. Artikel 4 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 4. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en artikel 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren.

Het programma, vermeld in het tweede lid, de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, worden verder uitgewerkt door de Vlaamse Regering.

§2. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1, is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt op straffe van verval samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank.”

Art. 6. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 3 juli 2015, 16 maart 2018 en 21 mei 2021, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 5 en 6, opgeheven.

Art. 7. In artikel 7 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 3 juli 2015, en 16 maart 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2, 2°, worden de woorden “, en met de trefgroepen van geadopteerden en adoptanten” geschrapt;
- 2° in paragraaf 2 wordt punt 6° opgeheven;
- 3° aan paragraaf 2 wordt een punt 7° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“7° het verstrekken van individuele (na)zorg aan de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder.”;
- 4° in paragraaf 4 wordt punt 2° opgegeven.

Art. 8. In artikel 9 van hetzelfde decreet wordt het eerste lid opgeheven.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 4 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 4. Adoptiebegeleiding”.

Art. 10. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 1. Adoptiebegeleiding door de vergunde adoptiedienst”.

Art. 11. Artikel 14 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 14. De adoptant van wie in het kader van een interlandelijke adoptie conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek de bekwaamheid en de geschiktheid om te adopteren zijn vastgesteld, doet een beroep op de vergunde adoptiedienst voor de adoptiebegeleiding voor de voortzetting van het adoptietraject. De kandidaat-adoptant sluit hiervoor een overeenkomst met de voormelde adoptiedienst.

De voortzetting van het adoptietraject, vermeld in het eerste lid, gebeurt onder toezicht van het Vlaams Centrum voor Adoptie, conform artikel 20, §2.

De Vlaamse Regering kan nadere regels over de inhoud van de overeenkomst, vermeld in het eerste lid, vastleggen."

Art. 12. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in het opschrift van afdeling 2 het woord "adoptiediensten" vervangen door het woord "adoptiedienst".

Art. 13. Artikel 15 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 15. §1. De adoptiedienst heeft de volgende taken:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren, voorbereiden en begeleiden bij de dossier-samenstelling en de procedure in het land van herkomst;
- 2° administratieve en procedurele ondersteuning bieden aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° zorg en begeleiding verstrekken aan de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 4° advies verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie over de behoeften van het kind en de navolgende matching.

De adoptiedienst heeft afzonderlijke taken in het traject van een intrafamiliale adoptie volgens de regels en specificaties die de Vlaamse Regering bepaalt.

In het tweede lid wordt verstaan onder intrafamiliale adoptie: adoptie van een kind dat tot in de vierde graad verwant is met de adoptant, met zijn echtgenoot of met de persoon met wie hij samenwoont, zelfs als die persoon overleden is, of van een kind dat tot in de vierde graad biologisch verwant is met een adoptiekind van de adoptant of van de adoptanten, of van een kind dat het dagelijkse leven op duurzame wijze gedeeld heeft met de adoptant of de adoptanten met een relatie, zoals geldt voor ouders, voor de adoptanten stappen met het oog op de adoptie hebben ondernomen.

De adoptiedienst werkt samen met het Vlaams Centrum voor Adoptie om het adoptietraject in de herkomstlanden op te volgen en te begeleiden.

§2. De taak van informeren en voorbereiden, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant informeren over de herkomstlanden waarmee een lopende samenwerking bestaat, in samenspraak met het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° de kandidaat-adoptant, in samenspraak met het Steunpunt Adoptie, aanvullende vorming aanbieden over adoptiespecifieke onderwerpen die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de adoptiemotivatie verfijnen, de draagkracht van de kandidaat-adoptant versterken en de competenties en grenzen van de kandidaat-adoptant in kaart brengen in functie van de kindprofielen in de verschillende herkomstlanden.

§3. De begeleidingstaak, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 1°, en de administratieve en procedurele begeleiding, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 2°, omvat:

- 1° de kandidaat-adoptant begeleiden bij de samenstelling van het dossier dat verzonden moet worden naar het herkomstland;
- 2° het rapport, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, opmaken op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 3° de voortgang van de individuele adoptiedossiers begeleiden en de kandidaat-adoptant en het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte houden over de gerechtelijke of administratieve voortgang van het adoptiedossier;
- 4° de adoptie opvolgen in overeenstemming met de voorschriften en de wettelijke bepalingen van het herkomstland.

§4. Het verstrekken van zorg en begeleiding, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3°, omvat:

- 1° een zorgplan opstellen dat aangepast is aan de behoeften van het adoptiekind;
- 2° instaan voor de nazorgvereiste en follow-uprapportage die wordt opgelegd door het herkomstland;
- 3° aan de kandidaat-adoptant psychosociale bijstand en bijstand bij de voorbereiding voor de aankomst van het kind in België bieden;
- 4° de hechting en gezinsvorming opvolgen en ondersteunen in de periode na de aankomst van het kind in België;
- 5° in een gestructureerd ondersteuningsaanbod voorzien voor de geadopteerde en het adoptiegezin, dat is aangepast aan de behoeften en maturiteit van de geadopteerde en dat, in samenspraak met Steunpunt Adoptie of andere partners, minstens bestaat uit huisbezoeken, individuele gesprekken, vorming en groepsactiviteiten;
- 6° in doorverwijzing en opvolging voorzien bij vragen of problemen die een specialistische hulpverlening in de tweede of derde lijn vereisen;
- 7° een nauwe samenwerking uitbouwen met het afstammingscentrum in het kader van rootszoektochten.

§5. De samenwerking met het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 1, vierde lid, omvat:

- 1° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie alle mogelijke afwijkingen en onregelmatigheden melden die opduiken tijdens de gerechtelijke of administratieve procedure in het herkomstland of na aankomst in België;
- 2° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie melden dat het kind in België is aangekomen;
- 3° het verloop van adoptietrajecten in de herkomstlanden praktisch organiseren en evalueren;
- 4° aan het Vlaams Centrum voor Adoptie in het kader van de planning, vermeld in paragraaf 7, nieuwe samenwerkingen met herkomstlanden voorstellen, die door het Vlaams Centrum voor Adoptie binnen een redelijke termijn onderzocht worden.

§6. De adoptiedienst bezorgt alle beschikbare stukken met informatie over de herkomst en identiteit van de geadopteerde aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, ook na uitspraak van de adoptie.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie maken afspraken over de termijn waarin een kopie van de stukken, vermeld in het eerste lid, aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd.

§7. De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie stellen tijdens het eerste kwartaal van ieder kalenderjaar samen een planning op in het kader van de internationale samenwerkingen, vermeld in paragraaf 5, en ook een grondige evaluatie van de lopende samenwerkingen met de herkomstlanden.

§8. De adoptiedienst informeert het Vlaams Centrum voor Adoptie zorgvuldig over de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 6.

§9. De Vlaamse Regering kan de taken van de adoptiedienst, vermeld in paragraaf 1 tot en met 8, verder specificeren en uitwerken.”.

Art. 14. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/1. §1. Er wordt een Adviescomité interlandelijke adoptie opgericht dat de volgende opdrachten heeft:

- 1° advies verlenen in concrete adoptiedossiers conform artikel 15/2;
- 2° op eigen initiatief, op verzoek van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering, de leidend ambtenaar van het agentschap, de Vlaamse adoptieambtenaar of de vergunde adoptiedienst advies verlenen over de globale aanpak en het verloop van interlandelijke adoptietrajecten.

§2. Het Adviescomité interlandelijke adoptie bestaat minstens uit:

- 1° een vertegenwoordiger van de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet;
- 2° een vertegenwoordiger van de adoptiedienst;
- 3° een medewerker van het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 4° twee onafhankelijke experts in interlandelijke adoptie.

Voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, bestaat het Adviescomité interlandelijke adoptie naast de leden, vermeld in het eerste lid, ook uit minstens twee onafhankelijke deskundigen op het gebied van adoptie, een vertegenwoordiger van de pleegzorgsector en minstens twee vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden.

De adviezen die volgen uit de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1, 2°, worden gepubliceerd op de website van het agentschap.

§3. De Vlaamse Regering bepaalt de samenstelling van het Adviescomité interlandelijke adoptie. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht, de vergoeding van de leden en de werking van het Adviescomité interlandelijke adoptie.”.

Art. 15. Aan hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 juni 2013, 16 maart 2018, 26 april 2019 en 21 mei 2021, wordt een artikel 15/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 15/2. §1. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland een voorstel tot matching van een kind aan een kandidaat-adoptant verkrijgt als vermeld in artikel 361-4, 3°, c), van het oud Burgerlijk Wetboek, heeft de adoptiedienst de opdracht de psychosociale adopteerbaarheid van het kind op grond van de kindstudie, vermeld in artikel 361-3, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, na te gaan en daarover advies te verlenen aan het Vlaams Centrum voor Adoptie, complementair aan de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e). Bij de voormelde adviesverlening onderzoekt de adoptiedienst of de kandidaat-adoptant voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind.

De adoptiedienst en het Vlaams Centrum voor Adoptie kunnen bijkomend advies inroepen van externe experts over de medische of psychosociale adopteerbaarheid of het dossier voorleggen aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1. In voorkomend geval worden de voormelde externe

experten betrokken bij de beoordeling door het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie.

Als het Vlaams Centrum voor adoptie het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, niet wil volgen, brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het voormelde Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§2. Als het Vlaams Centrum voor Adoptie of de adoptiedienst vanuit een herkomstland de vraag krijgt om een kandidaat-adoptant te zoeken voor een kind, al dan niet met special needs, doet het Vlaams Centrum voor Adoptie de controle, vermeld in artikel 20, §2, 2°, e), en gaat de adoptiedienst, na controle van de psychosociale adopteerbaarheid van het kind, op zoek naar de best mogelijke match in gezinsverband voor het kind.

In het eerste lid wordt verstaan onder special needs: de behoeften die vallen onder een van de volgende categorieën:

- 1° brussen;
- 2° medische of lichamelijke problemen;
- 3° extra belastende achtergrond, gedrags- of emotionele problemen;
- 4° ontwikkelingsproblemen;
- 5° ouder dan zes jaar zijn.

Als de adoptiedienst beslist dat er een geschikte kandidaat-adoptant kan worden gevonden die voldoende matcht met de kenmerken en behoeften van het kind, wordt een voorstel voor plaatsing voorgelegd aan het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1.

Als het Vlaams Centrum voor Adoptie bij de uiteindelijke beslissing over de match het advies van het Adviescomité interlandelijke adoptie niet wil volgen, dan brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie het Adviescomité interlandelijke adoptie op de hoogte van de redenen daarvoor.

§3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de opdracht en de vergoeding van de externe experts, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, en ook de procedure voor de adviesverlening, vermeld in paragraaf 1 en 2, verder specificeren en uitwerken.”

Art. 16. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 3 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 3. Vergunning van de adoptiedienst”.

Art. 17. Artikel 16 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015, 15 juli 2016 en 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16. §1. De Vlaamse Regering vergunt één adoptiedienst op advies van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§2. Een adoptiedienst die voldoet aan al de volgende voorwaarden, kan worden vergund conform paragraaf 1:

- 1° hij is georganiseerd als een vereniging zonder winstoogmerk of als een publiekrechtelijke rechtspersoon;
- 2° hij heeft zijn zetel in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 3° hij heeft adoptiebegeleiding en de verstrekking van zorg als vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, als enige taak en oefent daarnaast geen andere activiteiten inzake bescherming van kinderen en jongeren uit;

- 4° hij beschikt over een interdisciplinair team met voldoende expertise om de opdrachten, vermeld in artikel 15 en 15/2 van dit decreet, kwaliteitsvol uit te voeren en kan een beroep doen op een arts en een jurist met expertise op het vlak van kinderrechten en familierecht. De expertise blijkt verder uit de aanwezigheid van landenverantwoordelijken die kennis hebben over de taal, wetgeving, cultuur en gebruiken in de herkomstlanden waarmee wordt samengewerkt, en psychologen en maatschappelijk assistenten die instaan voor zorg en begeleiding;
- 5° hij wordt geleid door een persoon die beschikt over kwalificaties die de Vlaamse Regering bepaalt;
- 6° hij beschikt over een aangepaste infrastructuur en werkmiddelen om zijn opdrachten kwaliteitsvol uit te voeren en de continuïteit van de dienst te verzekeren;
- 7° hij neemt het belang van het kind en zijn nationale en internationale grondrechten in acht en werkt overeenkomstig de werkingsprincipes voor interlandelijke adoptie, vermeld in paragraaf 5;
- 8° hij voorziet een geïntegreerd en integraal kwaliteitsbeleid dat erop gericht is op systematische wijze de kwaliteit van de dienstverlening, alsook van de interne werking, te bepalen, te plannen, te evalueren en te verbeteren;
- 9° hij kan een beroep doen op een functionaris voor de gegevensbescherming als vermeld in artikel 37 van de algemene verordening gegevensbescherming.

De Vlaamse Regering kan de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, nader specificeren met inbegrip van de kwalificaties en samenstelling van het interdisciplinair team, vermeld in punt 4°.

§3. De vergunning van een adoptiedienst wordt verleend voor een periode van minimaal twee jaar en maximaal vijf jaar en kan voor dezelfde termijnen worden verlengd. Om vergund te blijven of opnieuw vergund te worden, leeft de vergunde adoptiedienst de volgende verplichtingen na:

- 1° hij voert de taken, vermeld in dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan, uit met het oog op het leveren van kwaliteit van zorg overeenkomstig het decreet van 5 mei 2023 over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 2° hij maakt een jaarverslag op en hij stuurt het in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, naar het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde jaarverslag vast;
- 3° hij participeert, op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie, geregeld in het overleg tussen de verschillende actoren bij adoptie;
- 4° hij verwerkt de persoonsgegevens van alle betrokkenen van wie persoonsgegevens worden verwerkt, met respect voor de wetgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens, in het bijzonder de algemene verordening gegevensbescherming;
- 5° hij zorgt dat de individuele medewerkers binnen de dienst strikt vertrouwelijk omgaan met alle informatie die hij verkrijgt bij de uitoefening van zijn opdrachten en de activiteiten die daarmee verband houden en hij zorgt dat deze informatie enkel kan gedeeld worden voor zover dit in dit decreet of andere wetgeving is voorzien;
- 6° hij stelt bij stopzetting van de activiteiten of bij opheffing van de vergunning alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de overname van de activiteiten, ter beschikking van het Vlaams Centrum voor Adoptie in de vorm en binnen de termijnen die het Vlaams Centrum voor Adoptie bepaalt;
- 7° hij voorziet in maximale transparantie en informatiedeling ten aanzien van het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 8° hij voert een boekhouding volgens het genormaliseerd boekhoudkundig stelsel en organiseert die zo dat de financiële controle op de aanwending van de subsidies mogelijk is;

- 9° hij bezorgt jaarlijks, in de loop van het eerste trimester dat volgt op het einde van elk boekjaar, een bestuurskundige en financiële rapportering met jaarrekening en balans aan het Vlaams Centrum voor Adoptie. De Vlaamse Regering legt de inhoud van het voormelde verslag vast;
- 10° hij realiseert een strategie om de kwaliteit van de dienstverlening te bewaken en te evalueren samen met interne en externe stakeholders;
- 11° hij brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie op de hoogte van een stopzetting van de activiteiten minstens zes maanden voor de effectieve stopzetting.

§4. Om vergund te worden, vergund te blijven en opnieuw te worden vergund, beschikt de adoptiedienst over een sterk beleidsvoerend vermogen om een kwaliteitsvolle dienstverlening te organiseren waarbij minimaal volgende aspecten gerealiseerd worden:

- 1° beschikken over een raad van bestuur waarvan de samenstelling bestaat uit:
 - a) leden met juridische expertise, bestuurskundige expertise of financiële expertise en met kennis van de ethische aspecten die zijn verbonden aan de praktijk van interlandelijke adoptie;
 - b) leden die professioneel verbonden zijn aan de adoptiethematiek alsook leden die als ervaringsdeskundige met de thematiek in aanraking komen;
- 2° een leidinggevende die beschikt over de competenties en ervaring om een professionele dienstverlening te garanderen;
- 3° een reflectieve, proactieve en reactieve houding van zowel de leden van de raad van bestuur als de leidinggevende van de organisatie met het oog op een voortdurende verbetering van de eigen werking, rekening houdend met de feedback en input van adoptieouders, geadopteerden, het Vlaams Centrum voor Adoptie, medewerkers en relevante expertise van externe organisaties.

De Vlaamse Regering kan de aspecten, vermeld in het eerste lid, nader specificeren.

§5. De naleving van de voorwaarde, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 7°, blijkt uit een werking met respect voor volgende principes:

- 1° iedere interlandelijke adoptie wordt verwezenlijkt met respect voor de geldende regionale, nationale en internationale wetgeving, in het bijzonder voor het Haags Verdrag en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;
- 2° het belang van het kind vormt het uitgangspunt bij iedere interlandelijke adoptie;
- 3° adoptie wordt beschouwd als deel van een ruimer systeem van jeugdhulp en jeugdbescherming waarbij erover gewaakt wordt dat deze maatregel enkel wordt toegepast in het belang van de zorg voor een kind en subsidiair aan andere opvangmogelijkheden voor het kind in gezinsverband;
- 4° de beslissing tot samenwerking met een herkomstland valt onder de bevoegdheid van het Vlaams Centrum voor Adoptie dat als centrale adoptieautoriteit in de zin van het Haags Verdrag dient te waken over een zorgvuldig procesverloop, conform de geldende regelgeving ter zake;
- 5° iedere actor die op professionele wijze is betrokken in het adoptieproces werkt mee aan een loyale uitvoering van het geldende adoptiebeleid in Vlaanderen en zorgt voor een constructieve samenwerking met alle partners in de adoptieketen;
- 6° iedere adoptie wordt verwezenlijkt vanuit eerbied voor de persoonlijke levenssfeer van de adoptant en de geadopteerde en zonder enige vorm van discriminatie en met respect voor ieders ideologie en filosofische overtuiging;
- 7° de realisatie van een interlandelijke adoptie mag niet leiden tot financieel gewin voor de betrokkenen in het adoptieproces en mogelijke tussenpersonen.

§6. De Vlaamse Regering stelt de procedure vast voor de aanvraag en de hernieuwing van de vergunning van een adoptiedienst. Als er meer dan één ontvankelijke vergunningsaanvraag is die aan de vergunningsvoorwaarden voldoet, wordt de vergelijkende procedure toegepast, waarbij de aanvragen vergeleken worden op basis van de vergelijkingscriteria die de Vlaamse Regering bepaalt en de vergunning alleen aan de hoogst gerangschikte aanvraag wordt toegekend. De Vlaamse Regering legt een bezwaarprocedure vast.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de procedure die gevolgd moet worden bij de vrijwillige stopzetting van de activiteiten en bepaalt de nodige maatregelen om de continuïteit in de dienstverlening te garanderen.”.

Art. 18. Artikel 17 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2015, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 17. §1. Als wordt vastgesteld dat de adoptiedienst de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet naleeft of als een ernstig vermoeden bestaat dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind, wordt de adoptiedienst schriftelijk aangemaand door het agentschap. De vermelde aanmaning vermeldt de termijn waarin de adoptiedienst moet voldoen aan de niet nageleefde bepalingen en kan specifieke voorwaarden bevatten om te voldoen aan de niet nageleefde bepalingen.

Bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is, kan de aanmaning, vermeld in het eerste lid, achterwege gelaten worden en kan onmiddellijk worden overgegaan tot de schorsing of opheffing van de vergunning.

§2. In de volgende gevallen kan het agentschap de vergunning van de adoptiedienst schorsen, opheffen of bestuurlijke maatregelen nemen:

- 1° de adoptiedienst leeft de bepalingen van dit decreet of de uitvoeringsbepalingen ervan niet na of er bestaat een ernstig vermoeden dat de adoptiebegeleiding niet gebeurt in het belang van het kind of bij dringende noodzakelijkheid of als een herstel van de inbreuk niet meer mogelijk is;
- 2° de adoptiedienst laat na om het vereiste gevolg te verlenen aan de aanmaning, vermeld in paragraaf 1;
- 3° de adoptiedienst verhindert het toezicht dat door of krachtens dit decreet wordt geregeld.

De schorsing van de vergunning heeft van rechtswege de opschorting van de uitoefening van de adoptiebegeleiding tot gevolg vanaf de dag die vermeld is in de schorsingsbeslissing tot het moment dat het agentschap vaststelt dat de adoptiedienst opnieuw voldoet aan de vergunningsvoorwaarden en uiterlijk tot de datum die vermeld is in de schorsingsbeslissing. Als op de einddatum van de schorsing de aanleiding van de maatregel niet is weggewerkt, kan het agentschap de schorsing verlengen, de vergunning opheffen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen.

Gedurende de schorsing kan het Vlaams Centrum voor Adoptie maatregelen nemen om de lopende adoptiedossiers af te handelen en de taken, vermeld in artikel 15 tot en met 15/2 van dit decreet, tijdelijk gedeeltelijk toewijzen aan Steunpunt Adoptie en de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015. De adoptiedienst bezorgt daarvoor op verzoek van het Vlaams Centrum voor Adoptie alle lopende adoptiedossiers en lopende contracten met kandidaat-adoptanten en alle nuttige informatie die betrekking heeft op de actuele samenwerking met de herkomstlanden.

De opheffing van de vergunning heeft van rechtswege de stopzetting van alle activiteiten van de adoptiedienst tot gevolg en de overdracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie van de volgende dossiers en documenten:

- 1° alle lopende adoptiedossiers;
- 2° de lopende contracten met de kandidaat-adoptanten;
- 3° de informatie en documenten die betrekking hebben op de actuele samenwerking met de herkomstlanden;
- 4° de gearhiveerde informatie over de afgesloten adoptiedossiers en de documenten over de afgesloten samenwerking met de herkomstlanden.

De bestuurlijke maatregelen zijn tijdelijke maatregelen waarbij de uitoefening van de adoptiebegeleiding niet volledig wordt opgeschort, tenzij het agentschap gelijktijdig met de bestuurlijke maatregel een schorsing oplegt. Als op de einddatum van de bestuurlijke maatregel de aanleiding van de maatregel niet is weggevoerd, kan het agentschap de maatregel verlengen of een andere bestuurlijke maatregel opleggen of de vergunning opheffen.

§3. De bestuurlijke maatregelen, vermeld in paragraaf 2, kunnen bestaan uit:

- 1° een specifieke ondersteuning of begeleiding door een externe partner opleggen op het vlak van organisatie en werking van de adoptiedienst om de vastgestelde inbreuken te remediëren. De voormelde externe partner wordt aangesteld door het Vlaams Centrum voor Adoptie;
- 2° een specifieke opleiding opleggen om de competenties en inhoudelijke expertise die is vereist om adopties te kunnen realiseren in het belang van de betrokken kinderen, te versterken bij de teamleden van de adoptiedienst;
- 3° een verbod opleggen om nieuwe contracten te sluiten met kandidaat-adoptanten;
- 4° een verbod opleggen om in een bepaald herkomstland activiteiten te ontwikkelen of uit te voeren.

§4. In de beslissing om een maatregel als vermeld in paragraaf 2, eerste lid, te nemen, worden de volgende elementen transparant omschreven:

- 1° de inhoud van de bestuurlijke maatregel;
- 2° de voorwaarden die in voorkomend geval vervuld moeten zijn, en de termijn waarin ze vervuld moeten zijn.

Het agentschap kan in voorkomend geval de kosten voor bepaalde bestuurlijke maatregelen volledig of gedeeltelijk ten laste van de adoptiedienst leggen.

§5. De Vlaamse Regering kan nadere regels opleggen voor de aanmaning en schorsing of opheffing van de vergunning.”.

Art. 19. In hoofdstuk 4 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van afdeling 4 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 4. Kosten van adoptiebegeleiding en subsidiëring van de adoptiedienst”.

Art. 20. Artikel 18 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. De adoptiebegeleiding door de adoptiedienst is kosteloos. De kandidaat-adoptant kan alleen verplicht worden om de onkosten die rechtstreeks verband houden met zijn adoptietraject, aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie te betalen of om de onkosten die verbonden zijn aan de nazorgverplichtingen van de herkomstlanden, te betalen aan de adoptiedienst of het Vlaams Centrum voor Adoptie.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels en voorwaarden voor de aanrekening van de onkosten, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 21. In artikel 19, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “erkende adoptiediensten ontvangen” vervangen door de woorden “vergunde adoptiedienst ontvangt”.

Art. 22. Artikel 20 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is de afdeling binnen het agentschap die optreedt als centrale autoriteit voor interlandelijke adoptie. Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt samen met de betrokken diensten en partners een gedragen visie en beleid over alle aspecten van interlandelijke adoptie, waaronder een kader voor de samenwerking met de herkomstlanden, en ook een kader voor de zorg en begeleiding van adoptiegezinnen, afstandsouders en geadopteerden.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie treedt op als aanspreek- en oriëntatiepunt rond adoptie voor geadopteerden, adoptanten en afstandsouders.

§2. Het Vlaams Centrum voor Adoptie heeft de volgende opdrachten:

- 1° in het kader van voorbereiding en registratie:
 - a) de registratie van de adoptanten die zich aanmelden voor adoptie, en de doorverwijzing naar de voorbereiding en het maatschappelijk onderzoek;
 - b) de doorverwijzing naar de vergunde adoptiedienst van de kandidaat-adoptant van wie, conform artikel 1231-1/7 van het Gerechtelijk Wetboek, de geschiktheid om te adopteren is vastgesteld;
 - c) samen met Steunpunt Adoptie en de vergunde adoptiedienst informatie verstrekken over adoptie aan de kandidaat-adoptant en aan de afstandsouder;
 - d) de bewaring van adoptiedossiers;
- 2° in het kader van interlandelijke adoptie:
 - a) de herkomstlanden screenen om nieuwe samenwerkingen aan te gaan en lopende samenwerkingen in het kader van interlandelijke adopties evalueren, onder meer op basis van adviezen van de Belgische ambassades, consulaten en externe partners, waarbij het belang van het kind de eerste overweging vormt, zijn fundamentele rechten worden gewaarborgd en de rechtsregels van de gemeenschappen, federale en internationale overheden worden gerespecteerd;
 - b) in het kader van samenwerkingen met herkomstlanden bilaterale samenwerkingsprotocollen sluiten en evalueren met eerbied en respect voor de opgelegde verplichtingen en opdrachten die door het Haags Verdrag zijn opgelegd;
 - c) de opdrachten uitvoeren van de bevoegde centrale autoriteit van de gemeenschap, vermeld in artikel 361-3 tot en met 361-6, 362-1 tot en met 362-4, 363-2 tot en met 363-4 en 368-6 tot en met 368-8 van het oud Burgerlijk Wetboek;
 - d) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk wetboek, het rapport en advies, vermeld in artikel 361-2/1 van het oud Burgerlijk Wetboek, bezorgen aan de bevoegde autoriteit of instantie voor adoptie in het herkomstland en de vergunde adoptiedienst hierover informeren;
 - e) in het kader van een interlandelijke adoptie als vermeld in artikel 360-2, eerste lid, 1° en 3°, van het oud Burgerlijk Wetboek, de documenten, vermeld in artikel 361-3, 2°, en artikel 361-5, 1° en 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, die van het herkomstland komen, in ontvangst nemen, de volledigheid ervan controleren en op basis daarvan de juridische adopteerbaarheid van het kind nagaan;
 - f) de documenten, vermeld in punt e), tijdig aan de vergunde adoptiedienst bezorgen in het kader van zijn opdrachten;

- g) de opdrachten uitvoeren, vermeld in artikel 4, 5, 7, 8, 9, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 30 en 33 van het Haags Verdrag;
 - h) contacten opbouwen en onderhouden met autoriteiten, instanties en personen in de herkomstlanden die bevoegdheden hebben in adoptie;
 - i) programma's in binnen- en buitenland ontwikkelen of ondersteunen die de doelstellingen ondersteunen van het Haags Verdrag en van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen in New York op 20 november 1989;
 - j) werkafspraken maken met de federale centrale autoriteit en de adoptie-autoriteiten van de andere gemeenschappen in het kader van zijn taken, vermeld in het oud Burgerlijk Wetboek;
 - k) aan binnenlandse en buitenlandse overheden, instanties en diensten informatie verstrekken over de regelgeving over adoptie;
 - l) het jaarlijkse overleg met de adoptiedienst, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet, organiseren;
- 3° in het kader van zorg:
- a) in samenwerking met Steunpunt Adoptie netwerken opzetten tussen bestaande diensten en projecten die een rol vervullen voor zorg en adoptie;
 - b) samen met de diensten, vermeld in punt a), en de diensten voor pleegzorg, vermeld in artikel 7 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, een overkoepelende visie en beleid op nazorg uitwerken;
- 4° in het kader van voorzieningenbeleid:
- a) advies verstrekken aan het agentschap in het kader van de erkenning, vergunning en subsidiëring van de adoptiedienst, conform dit decreet;
 - b) op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse Regering advies verstrekken over specifieke nazorginitiatieven en -projecten;
 - c) structureel overleg tussen alle betrokken partners uit het adoptiewerkveld organiseren;
 - d) toezicht uitoefenen op de erkende en de vergunde adoptiedienst.

In het kader van zijn opdracht, vermeld in het eerste lid, 2°, b) en h), betreft het Vlaams Centrum voor Adoptie de vergunde adoptiedienst in de voorbereiding van het samenwerkingsprotocol.

In het kader van rapportage brengt het Vlaams Centrum voor Adoptie jaarlijks een activiteitenverslag uit voor 31 mei van het volgende kalenderjaar. Dat activiteitenverslag wordt bezorgd aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen voor de werking en de taken van het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§3. In het kader van de realisatie van zijn taken werkt het Vlaams Centrum voor Adoptie samen met overheden, instanties, instellingen, diensten en verenigingen die op het vlak van de toegewezen taken actief zijn en waarmee via het agentschap samenwerkingsakkoorden zijn gesloten.

§4. Het Vlaams Centrum voor Adoptie voert de taken, vermeld in paragraaf 2, voor zover het om beleidsuitvoerende taken gaat, uit in samenhang met:

- 1° het beleid van andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus;
- 2° het beleid van de Vlaamse Gemeenschap over welzijn, gezondheid en jeugdbescherming.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie ontwikkelt terreinexpertise in de taken, vermeld in paragraaf 2. In lijn hiermee beschikt het over de mogelijkheid om in overeenstemming met dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan en voor zover het

om beleidsuitvoerende taken gaat, bindende technische richtlijnen vast te stellen voor de bij dit decreet vergunde of erkende organisaties.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie stelt zijn verworven kennis en expertise ter beschikking in het kader van de toepassing van artikel III.2, derde lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Het Vlaams Centrum voor Adoptie optimaliseert zijn dienstverlening permanent en het vernieuwt op basis van actuele ontwikkelingen inzake kennis en expertise.

§5. Met behoud van de toepassing van de behandeling van klachten over de eigen werking en dienstverlening, vermeld in titel II, hoofdstuk 5, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, neemt het agentschap alle klachten tegen partners op, behandelt die, en legt in voorkomend geval een sanctie op. De Vlaamse Regering bepaalt de regels om een sanctie op te leggen.”.

Art. 23. Artikel 20/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 16 maart 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 20/1. De Vlaamse Regering bepaalt de rechtsgevolgen ten aanzien van kandidaat-adoptanten als een adoptiesamenwerking met een herkomstland, al dan niet door het Vlaams Centrum voor Adoptie, wordt opgeschort of stopgezet. Een van de mogelijke rechtsgevolgen is dat de kandidaat-adoptanten opgenomen worden op een andere wachtlijst voor interlandelijke adoptie.”.

Art. 24. Artikel 21 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 20 maart 2015 en 26 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 21. Binnen het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt een Vlaamse adoptieambtenaar benoemd.

De Vlaamse adoptieambtenaar heeft de volgende taken:

- 1° de algemene leiding, werking en vertegenwoordiging van het Vlaams Centrum voor Adoptie op zich nemen in overeenstemming met de missie en doelstellingen van het Vlaams Centrum voor Adoptie, vermeld in artikel 20;
- 2° beslissingsbevoegdheden als vermeld in artikel 17, b) en c), van het Haags Verdrag uitoefenen.

De Vlaamse Regering kan nadere regels voor het profiel, de mandaatfunctie en het takenpakket van de Vlaamse adoptieambtenaar vastleggen.”.

Art. 25. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 22 en 23, opgeheven.

Art. 26. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 7, dat bestaat uit artikel 24, opgeheven.

Art. 27. In artikel 26, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 maart 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° het woord “adoptiediensten” wordt vervangen door het woord “adoptiedienst”;
- 2° de woorden “en de trefgroepen” worden opgeheven.

Art. 28. In artikel 27 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° paragraaf 1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Elke persoon of organisatie die zich profileert als adoptiedienst en in die hoedanigheid taken uitvoert als vermeld in artikel 15 of 15/2 zonder in het bezit te zijn van de vereiste vergunning, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één tot vijf jaar en met een geldboete van 12,50 euro tot 620 euro.”;

2° paragraaf 3 wordt opgeheven.

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een hoofdstuk 10/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 10/1. Samenwerking, vertrouwelijkheid, verwerking en bescherming van persoonsgegevens”.

Art. 30. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hoofdstuk 10/1, ingevoegd bij artikel 29, een artikel 27/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 27/1. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie verwerkt voor de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder en meer specifiek:

- 1° voor de taak, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 1°, a), van dit decreet: de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant;
- 2° voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid 1°, b), en 2°, d), van dit decreet: de volgende categorieën persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - q) gegevens over het opleidingsniveau;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - v) rijksregisternummer;

3° voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 2°, e) en f), van dit decreet: de volgende categorieën persoonsgegevens:

- a) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- b) van de afstandsouder:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) beeldopnames;

4° voor de taken, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 1°, d), en 2°, c), g) en i), van dit decreet: de volgende categorieën persoonsgegevens:

- a) van de kandidaat-adoptant:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - 3) persoonlijkheidskenmerken;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 6) woningkenmerken;
 - 7) fysieke gegevens;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 11) gegevens over de loopbaan;
 - 12) gegevens over de organisatie van het werk;
 - 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 14) afbeeldingen;
 - 15) raciale of etnische gegevens;

- 16) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
- 17) gegevens over het opleidingsniveau;
- 18) gegevens over de talenkennis;
- 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22) rijksregisternummer;
- b) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
- c) van de afstandsouder:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) beeldopnames.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die het verwerkt.

De toegang tot de gegevens wordt beperkt tot de Vlaamse adoptieambtenaar en die personeelsleden van het Vlaams Centrum voor Adoptie die rechtstreeks

betrokken zijn bij de opdrachten inzake registratie van adoptanten die zich aanmelden voor adoptie en de doorverwijzing naar de voorbereiding, het maatschappelijk onderzoek en de adoptiedienst, de opdrachten inzake de bewaring van adoptiedossiers, informatie-, zoek- of afstammingsvragen van de geadopteerde of afstandsouder, de opdrachten die voortvloeien uit de taken als centrale autoriteit conform het Haags Verdrag alsmede de opdracht tot controle van de volledigheid van het kinddossier en de juridische adopteerbaarheid van het kind. Ook de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder van wie de persoonsgegevens worden verwerkt, hebben overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming toegang tot hun gegevens.

Adoptiedossiers die resulteren in een adoptiebeslissing en die de persoonsgegevens bevatten, vermeld in het eerste lid, 4°, worden door het Vlaams Centrum voor adoptie eeuwigdurend bewaard.

Adoptiedossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing worden gedurende zeven jaar bewaard waarbij de bewaartermijn begint te lopen vanaf de stopzetting van het adoptietraject.

§2. De adoptiedienst verwerkt voor de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder en meer specifiek:

- 1° voor de taak, vermeld in artikel 15, §2, 2°, van dit decreet: de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant;
- 2° voor de taak, vermeld in artikel 15, §4, 6°, van dit decreet: de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant en de geadopteerde;
- 3° voor de taken, vermeld in artikel 15, §2, 3°, artikel 15, §3, 1° en 2°, en artikel 15, §4, 3°, van dit decreet: de volgende categorieën persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:
 - a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - e) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - f) woningkenmerken;
 - g) fysieke gegevens;
 - h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
 - j) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - k) gegevens over de loopbaan;
 - l) gegevens over de organisatie van het werk;
 - m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - n) afbeeldingen;
 - o) raciale of etnische gegevens;
 - p) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - q) gegevens over het opleidingsniveau;
 - r) gegevens over de talenkennis;
 - s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
 - t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - u) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - v) rijksregisternummer;

4° voor de taken, vermeld in artikel 15, §3, 3° en 4°, artikel 15, §4, 2° en 4°, artikel 15, §5, 1°, en artikel 15/2 van dit decreet: de volgende categorieën persoonsgegevens:

a) van de kandidaat-adoptant:

- 1) identificatiegegevens;
- 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
- 3) persoonlijkheidskenmerken;
- 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6) woningkenmerken;
- 7) fysieke gegevens;
- 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11) gegevens over de loopbaan;
- 12) gegevens over de organisatie van het werk;
- 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14) afbeeldingen;
- 15) raciale of etnische gegevens;
- 16) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
- 17) gegevens over het opleidingsniveau;
- 18) gegevens over de talenkennis;
- 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22) rijksregisternummer;

b) van de geadopteerde:

- 1) identificatiegegevens;
- 2) persoonlijkheidskenmerken;
- 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
- 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5) woningkenmerken;
- 6) fysieke gegevens;
- 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
- 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
- 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 11) afbeeldingen;
- 12) beeldopnames;
- 13) raciale of etnische gegevens;
- 14) gegevens over het schoolcurriculum;
- 15) gegevens over de talenkennis;
- 16) rijksregisternummer;
- 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.

c) van de afstandsouder:

- 1) identificatiegegevens;
- 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
- 3) gegevens over het opleidingsniveau;
- 4) persoonlijkheidskenmerken;
- 5) raciale of etnische gegevens;

- 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) beeldopnames;
- 5° voor de taak, vermeld in artikel 15, §5, 2°, van dit decreet: de identificatiegegevens van de geadopteerde;
- 6° voor de taken, vermeld in artikel 15, §4, 7°, en artikel 15, §6, van dit decreet: de volgende categorieën van persoonsgegevens:
- a) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - b) van de afstandsouder:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - 3) gegevens over het opleidingsniveau;
 - 4) persoonlijkheidskenmerken;
 - 5) raciale of etnische gegevens;
 - 6) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - 7) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 8) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - 9) gegevens over de loopbaan;
 - 10) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - 11) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 12) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 13) afbeeldingen;
 - 14) beeldopnames;
- 7° voor de taak, vermeld in artikel 15, §7, van dit decreet: de volgende categorieën van persoonsgegevens:
- a) van de kandidaat-adoptant:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) gegevens over de sociaaleconomische situatie en beroepsactiviteiten;
 - 3) persoonlijkheidskenmerken;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;

- 5) sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6) woningkenmerken;
- 7) fysieke gegevens;
- 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10) gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11) gegevens over de loopbaan;
- 12) gegevens over de organisatie van het werk;
- 13) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14) afbeeldingen;
- 15) raciale of etnische gegevens;
- 16) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
- 17) gegevens over het opleidingsniveau;
- 18) gegevens over de talenkennis;
- 19) gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 20) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 21) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 22) rijksregisternummer;
- b) van de geadopteerde:
 - 1) identificatiegegevens;
 - 2) persoonlijkheidskenmerken;
 - 3) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
 - 4) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - 5) woningkenmerken;
 - 6) fysieke gegevens;
 - 7) sociaalpsychologische capaciteiten;
 - 8) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - 9) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
 - 10) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
 - 11) afbeeldingen;
 - 12) beeldopnames;
 - 13) raciale of etnische gegevens;
 - 14) gegevens over het schoolcurriculum;
 - 15) gegevens over de talenkennis;
 - 16) rijksregisternummer;
 - 17) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - 18) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De adoptiedienst is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening, voor de persoonsgegevens die hij verwerkt.

De toegang tot de gegevens wordt beperkt tot de leidinggevende van de dienst, de landenverantwoordelijken die rechtstreeks betrokken zijn bij de opdrachten inzake de internationale samenwerking met het Vlaams Centrum voor Adoptie, de dossiersamenstelling voor het herkomstland, de procedurele en administratieve ondersteuning van de kandidaat-adoptant en de geadopteerde en het verlenen van advies over de behoeften van het kind en de navolgende matching, zoals nader gespecificeerd in artikel 15, §2, §3, §5 en §6, de arts en jurist die desgevallend medische of juridische adviezen dienen te verstrekken in concrete dossiers en de

psychologen en maatschappelijk assistenten die instaan voor de opdrachten inzake voorbereiding en zorg en begeleiding zoals nader gespecificeerd in artikel 15, §2 en §4. Ook de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder van wie de persoonsgegevens worden verwerkt, hebben overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming toegang tot hun gegevens.

De persoonsgegevens die door de adoptiedienst worden verwerkt, worden bewaard tot het moment dat de geadopteerde de leeftijd van achttien jaar heeft bereikt. De persoonsgegevens in dossiers die niet resulteren in een adoptiebeslissing, worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de stopzetting van het adoptietraject. In het kader van de zevenjarige bewaartermijn worden de betreffende persoonsgegevens, waar mogelijk, gepseudonimiseerd.

§3. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet, verwerkt ter uitvoering van de taak, vermeld in artikel 10 van dit decreet en ter uitvoering van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 en 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek, de volgende categorieën van persoonsgegevens van de kandidaat-adoptant:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- 3° persoonlijkheidskenmerken;
- 4° gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- 5° sociaalpsychologische capaciteiten;
- 6° woningkenmerken;
- 7° fysieke gegevens;
- 8° gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 9° gegevens over het huidige huwelijk, het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- 10° gegevens over de huidige tewerkstelling;
- 11° gegevens over de loopbaan;
- 12° gegevens over de organisatie van het werk;
- 13° gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- 14° raciale of etnische gegevens;
- 15° gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
- 16° gegevens over het opleidingsniveau;
- 17° gegevens over de talenkennis;
- 18° gegevens over de wettelijke bekwaamheid, de beweegredenen, de opvattingen en de verwachtingen om te adopteren;
- 19° justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 20° gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 21° rijksregisternummer.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. De dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De toegang tot de gegevens wordt beperkt tot de coördinator van de dienst en de leden van het multidisciplinair team die rechtstreeks betrokken zijn bij de opdrachten inzake het maatschappelijk onderzoek dat door de familierechtbank wordt bevolen. Ook de kandidaat-adoptant van wie de persoonsgegevens worden verwerkt, heeft overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming toegang tot zijn gegevens.

De gegevens worden gedurende zeven jaar bewaard vanaf de datum waarop het verslag van het maatschappelijk onderzoek aan het Vlaams Centrum voor Adoptie wordt bezorgd. Waar mogelijk worden deze gegevens gepseudonimiseerd.

§4. Het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1 van dit decreet, verwerkt de volgende categorieën van persoonsgegevens als de verwerking noodzakelijk is om de taak, vermeld in artikel 15/1, §1, 1°, en artikel 15/2 van dit decreet, uit te voeren:

1° van de kandidaat-adoptant:

- a) identificatiegegevens;
- b) gegevens over de financiële middelen en beroepsactiviteiten;
- c) persoonlijkheidskenmerken;
- d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- e) sociaalpsychologische capaciteiten;
- f) woningkenmerken;
- g) fysieke gegevens;
- h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- i) gegevens over het huidige of het vorige huwelijk of de vorm van samenleven;
- j) gegevens over de huidige betrekking;
- k) gegevens over de loopbaan;
- l) gegevens over de organisatie van het werk;
- m) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- n) afbeeldingen;
- o) raciale of etnische gegevens;
- p) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
- q) gegevens over het opleidingsniveau;
- r) gegevens over de talenkennis;
- s) gegevens over de wettelijke bekwaamheid om te adopteren;
- t) justitiële gegevens als vermeld in artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming in de mate dat deze voortvloeien uit het moraliteitsonderzoek, vermeld in artikel 1231-1/5 van het Gerechtelijk Wetboek;
- u) gegevens over de filosofische of de religieuze overtuigingen;
- v) rijksregisternummer;
- w) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;

2° van de geadopteerde:

- a) identificatiegegevens;
- b) persoonlijkheidskenmerken;
- c) bijzonderheden over de andere familie- of gezinsleden;
- d) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
- e) woningkenmerken;
- f) fysieke gegevens;
- g) sociaalpsychologische capaciteiten;
- h) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- i) gegevens over de vorige en de huidige vorm van samenleven;
- j) gegevens over de lichamelijke en psychische gezondheid;
- k) afbeeldingen;
- l) beeldopnames;
- m) raciale of etnische gegevens;
- n) gegevens over het schoolcurriculum;
- o) gegevens over de talenkennis;
- p) rijksregisternummer;
- q) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- r) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;

- 3° van de afstandsouder:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het opleidingsniveau;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over de huidige tewerkstelling;
 - i) gegevens over de loopbaan;
 - j) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - k) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - l) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
 - m) afbeeldingen.

In het kader van de taak, vermeld in artikel 15/1, §1, 2°, van dit decreet worden de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, gepseudonimiseerd.

Naar aanleiding van de publicatie van de adviezen die volgen uit artikel 15/1, §1, 2°, van dit decreet, kunnen de identificatiegegevens en gegevens over de huidige betrekking van de leden van het Adviescomité, alsook van de betrokken onafhankelijke deskundigen, vertegenwoordigers van de pleegzorgsector en vertegenwoordigers van adoptieouders of geadopteerden worden verwerkt.

De toegang tot de gegevens wordt beperkt tot de leden van het Adviescomité interlandelijke adoptie die zetelen op het moment van de concrete adviesaanvraag en die rechtstreeks betrokken zijn bij de adviesverlening in concrete adoptiedossiers, conform artikel 15/2 van dit decreet. Ook de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder van wie de persoonsgegevens worden verwerkt, hebben overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming toegang tot hun gegevens.

De verwerking van persoonsgegevens gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Vlaams Centrum voor Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De gegevens worden bewaard tot een jaar nadat het Adviescomité interlandelijke adoptie, vermeld in artikel 15/1, advies heeft uitgebracht aan het Vlaams Centrum voor Adoptie.

§5. Het Steunpunt Adoptie kan ter uitvoering van de taak, vermeld in artikel 7, §2, 7°, van dit decreet, de volgende categorieën van persoonsgegevens verwerken:

- 1° van de kandidaat-adoptant:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) persoonlijkheidskenmerken;
 - d) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - e) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - f) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
- 2° van de geadopteerde:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het opleidingsniveau;

- d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de vrijetijdsbesteding en interesses;
 - h) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - i) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - j) gegevens over de gewoonten, levensstijl en sociale contacten;
- 3° van de afstandsouder:
- a) identificatiegegevens;
 - b) gegevens over het huwelijk of de huidige vorm van samenleven;
 - c) gegevens over het opleidingsniveau;
 - d) persoonlijkheidskenmerken;
 - e) raciale of etnische gegevens;
 - f) gegevens over traumatische of bijzondere gebeurtenissen;
 - g) gegevens over de huidige en vroegere relationele situatie voor zover deze relevant kunnen zijn in het kader van de verklaring van een eventuele zorg- of ondersteuningsnood;
 - h) gegevens over filosofische of religieuze overtuigingen;
 - i) afbeeldingen.

In het kader van de taken, vermeld in artikel 7, §2, 2° en 3°, van dit decreet, worden de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant verwerkt.

In het kader van de taken, vermeld in artikel 5, artikel 7, §2, 6°, en artikel 7, §4, 2°, van dit decreet, worden de identificatiegegevens en het rijksregisternummer van de kandidaat-adoptant verwerkt zolang het Steunpunt Adoptie belast blijft met deze taken.

De verwerking, vermeld in het eerste lid, gebeurt conform artikel 6, lid 1, c) en e), en 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming. Het Steunpunt Adoptie is verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de voormelde verordening.

De toegang tot de gegevens wordt beperkt tot personeelsleden van de dienst die rechtstreeks betrokken zijn bij de opdrachten inzake de organisatie van de voorbereiding en het nazorgaanbod. Ook de kandidaat-adoptant, de geadopteerde en de afstandsouder van wie de persoonsgegevens worden verwerkt, hebben overeenkomstig artikel 15 van de algemene verordening gegevensbescherming toegang tot hun gegevens.

De gegevens die worden verzameld in het kader van een verzoek om nazorg en expertise als vermeld in artikel 7, §2, 7°, van dit decreet worden zeven jaar bewaard vanaf de laatst gestelde vraag in het dossier in kwestie.

De gegevens die worden verzameld in het kader van het voorbereidingsprogramma, vermeld in artikel 5, artikel 7, §2, 2°, 3° en 6°, en artikel 7, §4, 2°, van dit decreet worden zeven jaar bewaard na afronding van de voorbereiding.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt in hetzelfde hoofdstuk 10/1 een artikel 27/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 27/2. §1. Het Vlaams Centrum voor Adoptie wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbepalingen ervan de volgende categorieën persoonsgegevens uit met de volgende instanties:

- 1° met Steunpunt Adoptie: de identificatiegegevens van de kandidaat-adoptant, in het kader van de taak, vermeld in artikel 20, §2, 1°, a) en c), van dit decreet;
- 2° met de dienst voor maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 11, §1, van dit decreet: de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 en 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek, en ter uitvoering van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord;
- 3° met de familierechtbank:
 - a) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/4 van het Gerechtelijk Wetboek, en het onderzoek, vermeld in artikel 1231-1/11 van het Gerechtelijk Wetboek;
 - b) de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 4° met de dienst voor binnenlandse adoptie, vermeld in artikel 13 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015: de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet, in het kader van het maatschappelijk onderzoek, vermeld in artikel 1231-35 van het Gerechtelijk Wetboek;
- 5° met de federale centrale autoriteit: de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1° tot en met 3°, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 346-2/1, 361-2, 361-6, 362-1, 362-3, 363-2, 363-3, 365-6 van het oud Burgerlijk Wetboek, artikel 1231-34, 1231-35 en 1231-42 van het Gerechtelijk Wetboek en artikel 6/1, 9 en 10 van het samenwerkingsakkoord;
- 6° met de vergunde adoptiedienst: de gegevens, vermeld in artikel 27, §1, eerste lid, 1° tot en met 3°, van dit decreet, in het kader van de taken, vermeld in artikel 14, artikel 15, §1, eerste lid, 4°, artikel 15, §1, vierde lid, §3, 1° tot en met 3°, §5, 1° en 2°, §6 en §8, en artikel 15/2, §1 en §2, van dit decreet;
- 7° met de bevoegde autoriteit inzake adoptie in het herkomstland: de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 1° tot en met 3°, van dit decreet, ter uitvoering van artikel 361-2/1, 361-3, 361-4, 361-5 en 363-4 van het oud Burgerlijk Wetboek en ter uitvoering van de bepalingen van het Haags Verdrag;
- 8° met het agentschap: de gegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 2°, a), en 3°, a), 1) en 10), van dit decreet, in het kader van de vaststelling van de gevolgen van de aandoening waaruit een specifieke ondersteuningsbehoefte voortvloeit als vermeld in artikel 16 van het Groeipakketdecreet van 2018 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 betreffende de nadere regels voor het verkrijgen van een zorgtoeslag.

§2. De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 15, §1, eerste lid, 1°, §3, 1°, 3° en 4°, §4, 2° en 7°, en artikel 15/2, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, van dit decreet de persoonsgegevens, vermeld in artikel 27/1, §2, eerste lid, 4°, van dit decreet uit met de bevoegde autoriteit voor adoptie in het herkomstland.

§3. De vergunde adoptiedienst wisselt in het kader van de uitvoering van de opdracht, vermeld in artikel 15, §4, 7°, van dit decreet de persoonsgegevens, vermeld in artikel 27/1, §1, eerste lid, 3°, van dit decreet uit met het afstammingscentrum.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg

Art. 32. Aan artikel 2 van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, gewijzigd bij het decreet van 5 april 2018, wordt een punt 15° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“15° agentschap: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie.”.

Art. 33. In artikel 7, §2, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 8° opgeheven;

2° aan het tweede lid wordt de volgende zin toegevoegd:

“De voormelde bijkomende taken kunnen vertrekken vanuit de pleegzorggerelateerde expertise van een dienst voor pleegzorg en hebben niet noodzakelijk rechtstreeks betrekking op pleegzorg.”;

3° er worden een derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“De Vlaamse Regering kan een subsidie toekennen aan een dienst voor pleegzorg om de taken, vermeld in het eerste en tweede lid, uit te voeren.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de bijkomende taken voor pleegzorg, vermeld in het tweede lid, en voor de subsidie, vermeld in het derde lid.”.

Art. 34. Aan hoofdstuk 3, afdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 7/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7/1. Kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van dit decreet, willen krijgen en kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, worden verder uitgewerkt door de Vlaamse Regering.”.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015

Art. 35. Aan artikel 3 van het decreet Binnenlandse Adoptie van 3 juli 2015 wordt een punt 15° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“15° agentschap: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie.”.

Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt het opschrift van hoofdstuk 2 vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk 2. Aanmelding en voortraject”.

Art. 37. In hoofdstuk 2 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt het opschrift van afdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Afdeling 2. Onderdelen van het voortraject”.

Art. 38. Artikel 5 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 5. §1. Kandidaten voor adoptie die gehouden zijn tot de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, en 361-1, tweede lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, en kandidaten voor pleegzorg die een attest als vermeld in artikel 14, §1, van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg, willen krijgen, doorlopen een gezamenlijk voortraject.

Het programma van het voortraject, vermeld in het eerste lid, wordt opgebouwd rond de volgende doelstellingen:

- 1° informeren;
- 2° sensibiliseren;
- 3° voorbereiden;
- 4° doorverwijzen;
- 5° adviseren.

Het programma, vermeld in het tweede lid, en de inhoud, minimumduur en werkwijze van het voortraject, vermeld in het eerste lid, worden verder uitgewerkt door de Vlaamse Regering.

§2. Nadat het voortraject, vermeld in paragraaf 1 is afgerond, ontvangt de kandidaat-adoptant het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-1/2 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 39. Artikel 6 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 40. In artikel 7 van hetzelfde decreet worden de woorden “de voorbereidings-sessies” vervangen door de zinsnede “het voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 41. Artikel 8 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 8. De kandidaat-adoptant die wil overgaan tot de adoptie van een gekend kind en de voorbereiding, vermeld in artikel 346-2, eerste lid, van het oud Burgerlijk

Wetboek, moet volgen, wordt doorverwezen naar het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet.

De kandidaat-adoptant ontvangt na de afronding van het voortraject, vermeld in artikel 5, §1, van dit decreet, het attest, vermeld in artikel 1231-1/2, tweede lid, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. Het voormelde attest wordt samen met het verzoekschrift, vermeld in artikel 1231-3 van het Gerechtelijk Wetboek, binnen een jaar na uitreiking ervan neergelegd op de griffie van de familierechtbank op straffe van verval.”.

Art. 42. In artikel 20, 2°, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “Steunpunt Adoptie, de inning van de bijdragen van de kandidaat-adoptanten in de kosten van de voorbereiding” vervangen door de zinsnede “het voortraject, vermeld in artikel 5, §1”.

Art. 43. Artikel 21 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 44. In artikel 22 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “21, § 2” vervangen door de zinsnede “21, tweede lid, 1°”;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven.

Art. 45. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt hoofdstuk 6, dat bestaat uit artikel 23 en 24, opgeheven.

Hoofdstuk 5. Slotbepalingen

Art. 46. De zelfstandige adopties waarvoor het Vlaams Centrum voor Adoptie op het ogenblik van de inwerkingtreding van artikel 26 van dit decreet een onderzoek naar een adoptietraject in het herkomstland heeft opgestart, met het oog op de goedkeuring ervan, worden door diezelfde instantie afgewerkt.

Iedere kandidaat-adoptant die op het moment van de inwerkingtreding van artikel 26 van dit decreet beschikt over de goedkeuring, vermeld in het eerste lid, sluit een overeenkomst met de vergunde adoptiedienst met het oog op de adoptiebegeleiding, vermeld in hoofdstuk 4 van het decreet van 20 januari 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie.

Art. 47. Artikel 3 tot en met 6, artikel 7, 2° en 4°, artikel 8, artikel 33, 1°, en artikel 34 tot en met 42 van dit decreet treden in werking op 31 december 2025.

Brussel, 6 april 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS